

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟ:
ΕΠΤΑΦΟ ΖΑΧΟΠΟΥΛΟΥ
ΒΑΖΕΙ ΤΗΝ «ΓΑΦΟΠΛΑΚΑ»
ΣΤΗΝ ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΩΝ ΜΟΥΣΩΝ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΔΑΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 27° ♦ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2008 ♦ ΑΡ. 310

Κωδ.
ΕΛ.Τ.Α.:
3187

€6

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΤΟΥ... ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ

Άπίστευτες διαταγές-ντοκουμέντα
για πλύση έγκεφάλων στα σχολεία

ΠΩΣ ΝΑ ΔΙΔΑΞΟΥΜΕ ΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ

ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ISSN 1105-9486

02>

9 771105 948009

“ΠΙΣΤΗ”: ΜΙΑ ΙΔΙΟΡΡΥΘΜΗ
ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Ίδρυτής - ιδιοκτήτης,
εκδότης - διευθυντής
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ

Κυδαθηναίων 29, Πλάκα,
105 58 Αθήνα.
Τηλέφωνα: 2103223957,
2103314986, 2109841655
Τηλομοιότυπος: 2103314997

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:
<http://www.davlos.gr>
Ηλεκτρονική αλληλογραφία:
davlos@davlos.gr

Τα Γραφεία του «Δ» λειτουργούν
πρωινές ώρες 9:30-14:30
καθημερινά (καί Σάββατο).

Διευθυντής Συντάξεως
ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΑΖΑΡΗΣ

Τεχνική Έπιμέλεια
ΝΑΣΟΣ ΧΑΤΖΗΧΑΡΥΡΗΣ

Γλωσσική Έπιμέλεια
ΑΡΤΕΜΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

- Τιμή αντίτιπου: € 6.
- 12μηνη συνδρομή: € 53.
- Όργανισμών κ.λπ.: € 80.
 - Φοιτητών: € 43.
 - Έξωτერიку: € 80.
- Η συνδρομή καταβάλλεται
κατά την έγγραφη.
- Η συνδρομή ανανεώνεται αυτόματως
μετά τη λήξη του 12μήνου.
Διακοπή της συνδρομής γίνεται μόνον
κατόπιν τηλεφωνήματος
του ενδιαφερομένου.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ.

Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.
Για εξοικονόμηση χώρου το Περιοδικό
διατηρεί το δικαίωμα σύμπτυξης ή δημοσί-
ευσης σέ συνέχειες των προσφερομένων
συνεργασιών.

- Παραγγελίες μέσω Διαδικτύου
Βιβλίων, τόμων, παλαιών τευχών «Δ»
και έγγραφες συνδρομητών:
στην ιστοσελίδα μας www.davlos.gr
- Επίσης έγγραφες συνδρομητών με
ένα απλό τηλεφώνημα στα
τηλέφωνα του «Δ».

Απαγορεύεται ή εν όλω ή εν μέρει
ανάδημοσίευση ή αναμετάδοση καθ'
οιονδήποτε τρόπον δημοσιευμάτων
του «Δαυλού» χωρίς τη γραπτή άδεια
του εκδότη.

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό Πρωτοποριακής Έρευνας
Έτος 27°, Φεβρουάριος 2008, Άριθ. 310

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Πολιτισμός στα νύχια της εξουσίας:
Στα πρόθυρα ενός νέου Μεσαίωνα; 21734

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

«Χρή Χρήμα Ίβυξ» 21737

ΕΡΕΥΝΕΣ

Ίστορική και φιλοσοφική
προσέγγιση στην άκρεοφαγία 21787
«Πίστη»: Μιά ιδιόρρυθμη
ἀπόρριψη τῆς ἀλήθειας 21797
Το ρῆμα «βαίνω» στίς εὐρωπαϊκές γλώσσες 21804
Φύση - Έρωτας - Γυναίκα 21808
Τί ἦταν οἱ δημιουργοὶ τῶν ἀρχαίων μνημείων; 21825

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΤΟΥ... ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ

Όλοκαύτωμα στην Παιδεία 21742
Παγκόσμιας ἐμβέλειας ἐπιχείρηση
«πλύσεως ἐγκεφάλων» στὰ σχολεία 21745
Ἡ «Παιδεία» τοῦ «Όλοκαυτώματος»
καὶ ἡ ἐξαθλίωση τῆς Παιδείας μας 21765

ΓΕΝΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ 21805
Ό περίεργος «γυμνός παῖς» τοῦ Εὐαγγελίου 21817
ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ 21823
ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ 21833
Ό Καρυωτάκης καὶ τὸ σύστημα 21833

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Έγγραφο-ταφόπλακα τοῦ κ. Χρ. Ζαχόπουλου
πάνω στήν Κοιλιάδα τῶν Μουσῶν 21770
«Χωματερή» χαρακτήρισε νεολιθικό οἰκισμό τὸ ΥΠ.ΠΟ. 21780
Μιά «περίεργη ἐπέμβαση»
στίς σαρκοφάγους τῆς Σαλαμίνας 21783
Μιά ἀπόπειρα φορολόγησης
ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας 21811
Ἀποζημιώσεις-μαμμοῦθ
γιά «ιερέες» παιδεραστίες στίς Η.Π.Α. 21816

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Μαρία Τζάνη 21765

Ό «Δ» ἔχει τὴν εὐθύνη τῶν κειμένων πού δημοσιεύει στίς
σελίδες του. Γιά τὶς δραστηριότητες, δημοσιεύσεις, διατυ-
πώσεις θέσεων κ.λπ. ἐκτὸς «Δαυλοῦ», ἀπὸ πρόσωπα πού
γράφουν ἢ ἔγραψαν στὸ Περιοδικό, ὁ «Δ» δὲν εὐθύνεται.

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΝΥΧΙΑ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ:

ρὶν ἀπὸ χρόνια ἔτυχε νὰ βρεθῶ στὸ ἀεροδρόμιο τῆς Μυτιλήνης, ὅταν προσγειώθηκε ἓνα νέου τύπου ἐπιβατηγὸ ἀεροπλάνο, ποὺ ἐκτελοῦσε δοκιμαστικὴ πτήση ἐν ὄψει τῆς ἀγορᾶς του ἀπὸ τὴν τότε «Ὀλυμπιακή» τοῦ Ἀριστοτέλη Ὠνάση. Ἀπὸ τὸ ἀεροπλάνο βγήκαν γιὰ λίγο οἱ ἀρχιπιλότοι καὶ ἀρχιμηχανικοὶ τῆς «Ὀλυμπιακῆς» καὶ συνάδελφοί τους τῆς ἱαπωνικῆς κατασκευαστρίας ἐταιρείας μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν νεαρὸ Ἀλέξανδρο, μοναχογιὸ τοῦ Ὠνάση, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστόν, βρῆκε σὲ λίγον καιρὸ τραγικὸ (κάτω ἀπὸ ὑποπτες συνθήκες) θάνατο. Ὁ Ἀλέξανδρος Ὠνάσης κοίταξε πρὸς τὴν πόλη, εἶδε τὸ γενοβέζικο κάστρο τῶν μεσαιωνικῶν τυράννων τῆς Λέσβου Γατελούζων καὶ ρώτησε ἓναν παρατυχόντα ντόπιο δημοσιογράφου: «Τί εἶναι αὐτό;» Ὁ δημοσιογράφος τοῦ ἐξήγησε καὶ πρόσθεσε περήφανα ὅτι τὸ τότε ὑπὸ σύστασιν Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ χρηματοδότησε τὴ συντήρησή του καὶ τὴν ἔνταξή του στὸ πρόγραμμα «Ἥχος καὶ Φῶς», δηλαδὴ τὸν φωτισμὸ του μὲ προβολεῖς τῆς νύχτες. Ὁ νεαρὸς Ὠνάσης εἶπε ἀπλᾶ: «Νὰ πῆς σ'αὐτοὺς τοὺς μ... ὅτι πληρώνω, γιὰ νὰ ξηλωθῇ καὶ νὰ πεταχτῇ στὴ θάλασσα.» Καὶ πρόσθεσε, μπροστὰ στὴν γενικὴ ἐκπληξὴ τῶν παρόντων: «Αὐτὸ εἶναι μνημεῖο τοῦ Μεσαίωνα, τῆς ἐξαφανίσεως τοῦ Πολιτισμοῦ, τῆς κατακτητικῆς βίας καὶ τοῦ βαθιοῦ σκοταδιοῦ τῆς ἀνθρωπότητος.»

Πολλὲς φορὲς ἀπὸ τότε θυμῆθηκα τὰ λόγια τοῦ νέου αὐτοῦ ἀνθρώπου, προσπαθώντας νὰ βρῶ τὰ ἐλατήρια, ποὺ τὸν ἔκαναν νὰ πάρῃ αὐτὴν τὴν ἐκ διαμέτρου ἀντίθετη θέσιν ἀπὸ ἐκεῖνη ποὺ εἶχαν πάρει οἱ ἀρμόδιοι γιὰ τὸν Πολιτισμὸ ἀνθρωποπότης Ἐξουσίας. Εἶναι προφανές, ὅτι ἐδῶ ἓνα πρόσωπο, ποὺ ἐπὶ πλέον εἶναι καὶ δημιουργὸς (ἐπιχειρηματικὴ δημιουργία), δὲν θεωρεῖ μνημεῖα πολιτισμοῦ ἔργα τοῦ Μεσαίωνα ποὺ ἀποπνέουν ἐξουσιασμό, δύναμη ἐπιβολῆς, ἀλαζονεία, χωρὶς νὰ διακρίνονται καὶ ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ πολιτισμικοῦ γίνεσθαι, τοῦ κάλλους, τῆς λεπτότητος καὶ τῆς αἰσθητικῆς (τέτοιο ἀκριβῶς εἶναι τὸ γενοβέζικο κάστρο τῆς Μυτιλήνης καὶ τὰ παρόμοια ἔργα τοῦ Μεσαίωνα, ὅπου Γῆς). Εἰς ἄλλον στὴν περὶ πτωσὴ αὐτὴ ἡ Ἐξουσία δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ κἀνῃ αὐτὴ τὴ διάκριση καὶ βλέπει τὸν Πολιτισμὸ «χωρὶς πολιτισμὸ», ὡς κάποιον δηλαδὴ «τομέα» ἢ «δραστηριότητα», ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔχει ἀπλῶς «διοικητικὴ» ἀρμοδιότητα.

ἐγγενὲς ἀδυναμία τῆς Ἐξουσίας νὰ ἀντιληφθῇ τί εἶναι ὁ Πολιτισμός, αὐτὸ δηλαδὴ τὸ φαινόμενο ποὺ ἐξελισσόμενο ἀντιπροσωπεύει τὴν ἴδια τὴν ἐξέλιξη καὶ πρόοδο τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος προσπαθεῖ νὰ βγῇ ἀπὸ τὴν κατάστασιν τοῦ κτήνους (κανένα ἄλλο ζῷο δὲν παράγει πολιτισμὸ), φαίνεται παντοῦ, ὅπου ἡ Πολιτικὴ Διοίκηση ἐπιχειρεῖ νὰ «διοικήσῃ» τὸν Πολιτισμὸ. Βλέπομε, ὅτι ἡ ἄσκηση τῆς διοικήσεως αὐτῆς δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ χειρισμοὶ καθαρὰ πολιτικῆς, ὀργανωτικῆς καὶ οἰκονομικῆς φύσεως, ποὺ ἀσκοῦνται πάνω στὴν δημιουργικότητα τῶν προσώπων. Καὶ ἐν τέλει καταλήγουν νὰ εἶναι ἀπλῶς χειρισμοὶ ἐλέγχου καὶ ὑποταγῆς τοῦ ἀτόμου-δημιουργοῦ εἴτε μέσῳ τῆς οἰκονομικῆς ἐξάρτησής του εἴτε μέσῳ τῆς ἐξουσιαστικῆς ἀντιμετώπι-

ΣΤΑ ΠΡΟΘΥΡΑ ΕΝΟΣ ΝΕΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΑ;

σής του ή και του παραμερισμού του μέσω της δύναμης του Κράτους.

«Υπουργεία Πολιτισμού» (=ώργανωμένος έλεγχος του Πολιτισμού) δεν υπήρχαν πουθενά μέχρι τα μέσα του περασμένου αιώνα. Και δεν υπήρχαν, γιατί η πολιτική ισχύς δεν είχε ακόμη αντιληφθεί, ότι ο Πολιτισμός αποτελεί πολιτικά ανεξέλεγκτο και ισχυρό μοχλό του κοινωνικού γίνεσθαι. Δυστυχώς με την βοήθεια της Τεχνολογίας η πολιτική ισχύς έφθασε πια στο ύψιστο από χιλιετιών σημείο παντοδυναμίας της, και έτσι τα τελευταία υπολείμματα ατομικής (καλλιτεχνικής και πνευματικής) ελεύθερης δραστηριότητας έχουν τώρα και αυτά την τύχη όλων των άλλων δραστηριοτήτων: Έγιναν εξαρτήματα της πολιτικής μηχανής. Και βλέπουμε σήμερα τη Διανόηση, την Τέχνη (άρχαία και σύγχρονη) και γενικά ό,τι αποτελεί σέ ατομικό επίπεδο έκφραση της ελευθερίας και σέ ιστορικό επίπεδο σταθμό στην πορεία εξανθρωπισμού του ανθρώπου να έχουν μετατραπή σέ άπλές «Διευθύνσεις» της οργανωτικής δομής της κρατικής μηχανής.

* * *

χοντας κατά νούν τὸ ἀσυμβίβαστο Πολιτισμοῦ-Εξουσιασμοῦ, ὅπως καταγράφηκε σὲς προηγούμενες παραγράφους, μπορούμε νὰ δοῦμε καθαρὰ αὐτὸ πὸν ἦλθε στὴν ἐπικαιρότητα πρὶν ἀπὸ ἓνα μῆνα περίπου ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀπόπειρας αὐτοκτονίας ἑνὸς ἐκφραστῆ τῆς Ἑξουσίας. Τὸ Πανελλήνιο ἔμεινε κατάπληκτο ἀπὸ τὰ συμβαίνοντα στὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ. Δὲν θὰ ἐπαναλάβουμε ἐδῶ τὶς ἀποκαλύψεις βέβαια. Ἀπλῶς θὰ συνοψίσουμε σὲ συμπέρασμα τὰ ὅσα ἔγιναν γνωστὰ μέσα ἀπὸ τὴν πλημμυρίδα τῶν εἰδήσεων καὶ τῶν καταγγελιῶν. Καὶ ἡ σύνοψη αὐτὴ εἶναι, ὅτι τὸ ΥΠ.ΠΟ. διαθέτει... Μυστικὸ Λογαριασμό(!), μέσω τοῦ ὁποῖου διοχετεύει ἕναν ἀσύλληπτο πακτωλὸ χρημάτων, διατιθέμενων ἀπὸ χέρι σὲ χέρι νομίμως(!) χωρὶς κανέναν ἀπολύτως ἔλεγχο, μὲ τὰ ὁποῖα χρήματα:

- α) πληρώνονται ἑκατοντάδες ἀγνώστων «δημιουργῶν» ἢ «φορέων πολιτισμοῦ» (δηλαδή ἐκείνων πὸν ἢ δὲν δημιουργοῦν ποτὲ τίποτε ἢ τὰ ἔργα τους τὰ γνωρίζουν μόνον οἱ ἴδιοι), παραγωγῶν πορνό, «σκηνοθετῶν», ἐκδοτῶν βιβλίων καὶ περιοδικῶν «τῆς κακιᾶς ὥρας» καὶ ἄλλων παρόμοιων παράσιτων τοῦ δημοσίου χρήματος,
- β) στὸ ζήτημα τῆς διατήρησης τῶν ἔργων τοῦ παρελθόντος (πολιτιστικὴ κληρονομιά) ἢ Ἑξουσία πληρώνει τὴν ἀνάδειξη ἀσήμαντων λειψάνων ἢ γελοίων φολκλορικῶν ἀπολιθωμάτων καὶ καταστρέφει συχνὰ μὲ τὴ μέθοδο τοῦ «ἀποχαρᾶκτηρισμοῦ» ὅ,τι ἔχει ἀπομείνει ὡς μνημεῖο τοῦ παγκόσμιου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ
- γ) διατρέφει μία μυριάδα «εἰδικῶν» καὶ ἀνειδίκευτων ὑπαλλήλων, πὸν δὲν φαίνεται νὰ ἔχουν καμμιά πολιτισμικὴ συνείδηση καὶ χρησιμοποιοῦνται ἁπλῶς ἀπὸ τοὺς ἐξουσιαστὲς ὡς «ἄλλοθι» γιὰ τὶς πράξεις τους ἢ τὶς παραλείψεις τους.

* * *

Πολιτισµὸς εἶναι ἔργο προσώπων. Κανένα διαχρονικὸ ἔργο διανόησης ἢ τέχνης δὲν παρήχθη ἀπὸ τὴν ἐξουσία. Ὑποπτα λέγεται, ὅτι π.χ. «ὁ Παρθενὼν εἶναι ἔργο τοῦ Περικλῆ», ἀφοῦ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ του, ἡ γλυπτικὴ του, οἱ μαθηματικὲς ἀναλογίες του καὶ ὅ,τι συνιστᾷ αὐτὸ τὸ παγκόσμιον ἀριστοῦργημα πῆγασαν καὶ παρήχθησαν ἀπὸ τὴν δημιουργικότητα ἀτόμων ποὺ βρίσκονταν ἔξω ἀπὸ τὸ σύστημα καὶ συχνὰ καταδιώχθηκαν ἀπὸ τὴν ὀργανωμένη ἐξουσία ὅπως ὁ Ἰκτίνος, ὁ Φειδίας, ὁ Καλλικράτης καὶ ἄλλες ἐλεύθερες προσωπικότητες. Ὅπως καὶ τὸ σύνολο τῶν μεγάλων μουσικῶν, γλυπτικῶν, ἀρχιτεκτονικῶν, ἐπιστημονικῶν καὶ φιλολογικῶν μερῶν ὅλων τῶν τόπων καὶ ὅλων τῶν ἐποχῶν, ἀκόμη καὶ τὰ ἀνάκτορα τῶν ἐξουσιαστῶν, εἶναι καρπὸς τοῦ ταλέντου σπάνιων ἀτόμων, ποὺ συχνὰ πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ὑπέστησαν τὸν κατατρεγµό, τὴν βία ἢ τὴν ἐγκατάλειψη τῶν πολιτικῶν «προστατῶν» τους.

* * *

σημερινὸς «διοικητικὸς» ἐναγκαλισµὸς τοῦ Πολιτισμοῦ ἀπὸ τὸν Ἑξουσιασµὸ ἔχει τὰ χαρακτηριστικὰ ἐνὸς ἱστορικοῦ προηγούμενου, ποὺ σημειώθηκε τὸν 4ο αἰῶνα μ.Χ., μόλις ἡ Ρώμη (πολιτισμικὰ οὐδέτερη ἕως τότε) ἐμβολιάστηκε μὲ τὸ Ἀνατολίτικο πνεῦμα βαρβαρότητας καὶ μεταφυσικῆς δίψας τῆς δυνάμεις διὰ τῆς νύοθητῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς ἐπίσημης θρησκείας. Τότε ἡ πολιτικοθρησκευτικὴ ἰσχὺς ἐξάφανισε ἀπλῶς μὲ πολιτικὰ καὶ νομικὰ μέτρα τὸν Πολιτισµὸ καὶ γιὰ πρώτη φορὰ τὸν ἔθεσε ὀργανωτικὰ ὑπὸ ἐπιτήρηση γιὰ 1.000 τοῦλάχιστον χρόνια. Σήμερα ὁ Ἑξουσιασµὸς ἐπιχειρεῖ μὲ ἕναν πιδὸ «ἐκλεπτυσµένο» καὶ ἀνώδυνο ἀλλὰ πάλι θανάσιµο ἐναγκαλισµὸ νὰ πράξῃ τὸ ἴδιο. Ἡ Ἀναγέννηση καὶ ὁ Διαφωτισµὸς ἀποτελοῦν ἱστορικὲς ἀποδείξεις, ὅτι ἡ δημιουργικὴ ἱκανότητα τοῦ προσώπου δὲν µπορεῖ νὰ ἐξαφανισθῇ, ὅσο κι ἂν ἡ ἀπρόσωπη δύναμη τὴν καταπιέζει. Πιστεύω, ὅτι οἱ σημερινὲς ἱστορικὲς συνθήκες εἶναι ἀπαγορευτικὲς γιὰ µία ἐπανάληψη τῆς παλαιᾶς χιλιετίας τοῦ Σκότους καὶ ὅτι ἡ «Πολιτικὴ τοῦ Πολιτισμοῦ» (ἢ ὁ «Πολιτισµὸς τῆς Πολιτικῆς») εἶναι ἐκείνη ποὺ τώρα θὰ ἡττηθῇ καὶ ὅχι τὸ ἄτοµο δημιουργὸς τοῦ Πολιτισμοῦ.

Υ.Γ.: Πὼς βλέπει τοὺς δημιουργοὺς Πολιτισμοῦ ἡ κρατικὴ ΕΡΤ; Ὁ σκηνοθέτης Θόδωρος Μαργαλὸς [«Μάθε, παιδί μου, γράμματα», «Black Μπερέ» (βλ. «Δ», τ. 292, 293 ἢ <http://www.davlos.gr/pdf/19972.pdf>), «Ἄρκει νὰ φαίνωνται ὥραϊα» (βλ. «Δ», τ. 307) κ.ἄ.] μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι στὸ αἶτημα τῆς Ε.Ρ.Τ. γιὰ ἐνταξὴ διαφορῶν ντοκυμανταῖρ στὸ πρόγραµµά της κατέθεσε τὴν πρότασή του γιὰ µία σειρά µὲ θέμα «Ἀφανεῖς ἥρωες δημιουργοί», ποὺ ἀφορᾷ στὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο 16 σύγχρονων Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν. Στὴν πρότασή του πρὸς τὴν Ε.Ρ.Τ. ὁ σκηνοθέτης ἀνέφερε μεταξὺ ἄλλων: «Αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ προτείνω, ἡ ζωὴ τοὺς προίκισε μὲ κάποια χαρίσματα, ἀφοῦ πρῶτα τοὺς πέρασσε ἀπὸ σκληρὲς δοκιμασίες... Τοὺς διακρίνει ἕνα μεράκι γιὰ δημιουργία. Διαπαιδαγωγοῦν καὶ διαμορφώνουν συνειδήσεις καὶ συμπεριφορές. Γίνονται δάσκαλοι τῆς ζωῆς, πρότυπα γιὰ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ οἱ περισσότεροι παραμένουν ἄγνωστοι...»

Μὴν ἀναρωπιέστε τί τύχη εἶχε ἡ παραπάνω πρόταση τοῦ καταξιωμένου Ἑλλήνα σκηνοθέτη. Ἀπλῶς ἀπορρίφθηκε.

Δ.Ι.Λ.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Θα γίνη άγιασμός στο Μουσείο Άκροπόλεως;

Κύριε διευθυντά,
Έπιθυμώ νά έκφράσω μία άπορία μου. Εΐ-
δαμε στην Τηλέοραση και διαβάσαμε στον
Τύπο, ότι δημιουργήθηκε τὸ Νέο Μουσείο
τῆς Άκροπόλεως, όπου μεταφέρονται διά-
φορα γλυπτά. Ακούγεται δέ, ότι πολλοὶ ζη-
τοῦν τὴν ἐπιστροφή τῶν ἔργων, πού λεηλα-
τήθηκαν και πουλήθηκαν στην Άγγλία, όπου
στολίζουν τὰ μουσεΐα της. Άλλα δὲν άκούσα-
με ἀπὸ κανέναν ὑπεύθυνο νά απαιτῇ τὴν ἐπι-
στροφή και αὐτῶν πού ἐκλάπησαν, γιὰ νά
κτισθῇ ἡ Άγία Σοφία και οἱ διάφοροι χριστι-
ανικοὶ ναοὶ μέσα στην πατρίδα μας.

Έχω ὁμως και μία δεύτερη άπορία. Στὰ ἐγ-
καΐνια τοῦ Νέου Μουσείου τῆς Άκροπόλεως
θα γίνη και... άγιασμός ἀπὸ κάποιον δεσπό-
τη; Στην πατρίδα μας, ακόμα και ἕνας ὀρني-
θῶνας ἂν κτισθῇ, γίνεται πάντα άγιασμός.
Δὲν θα πρέπει νά γίνη και γιὰ ἕνα τέτοιο
σπουδαῖο γεγονός; Δὲν θα εἶναι ἐντυπωσια-
κὸ νά δῇ κανεὶς κάποιον ἀρχιεπίσκοπο νά εὐ-
λογῇ τὰ ἔργα τῶν... ἄθων εἰδωλολατρῶν;

Μὲ ἐκτίμηση
Γ. Τσαμαντάνης
Άδελαΐδα, Αὐστραλία

Πῶς «κατεβάζεται» μιὰ σημαία, ὅταν βρίσκεται σὲ ὑποστολή;

Άγαπητὲ κ. Λάμπρου,
Θά σᾶς ἐκθέσω μία μικρὴ άπορία τοῦ
18χρονου ἑγγονοῦ τοῦ φίλου μου Γιώργου

Ζερβουλάκου (σκηνοθέτῃ τῆς «Λυσιστρά-
της»): Εἶναι γνωστὸν σὲ ὅλους τοὺς Έλλη-
νες, ότι κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Κατοχῆς και

«ΧΡΗ ΧΡΗΜΑ ΙΒΥΞ»

Φίλτατε και άγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Σᾶς ἀποστέλλω μικρὸ μέρος τῆς ὅλης ἱστοριοπραγματικῆς μου ἔρευνας και πολύ-
χρονον πονήματος γιὰ τὴν άγνωστη πορεία και δημιουργία τοῦ Έλληνομακεδονισμοῦ
πὸν ἔχει ἐκδοθῇ σὲ δίτομο ἔργο μεγάλων διαστάσεων ὑπὸ τὸν ἀρχαιομακεδονικὸ τίτλο
«Άλειφούσης τῆς Πόλεως», Θεσσαλονίκη 2007. Στην σελίδα 456 τοῦ β' τόμου τοῦ πο-
νήματός μου καταχωρῶ 14 ἔργα μὲ γραφὲς γνωμικῶν-εὐχῶν-προτροπῶν σὲ πολῦτιμους
λίθους (καμέο), τὰ ὁποῖα ἐκτίθενται διεθνῶς ἀπὸ τὸ περίφημο Μουσείο «Ερμιτάζ» τῆς
Πετροπόλεως Ρωσσίας.

Τὰ πολυπνευματικὰ αὐτὰ ἀριστουργήματα ἐντάσσονται ἀπὸ τοὺς εἰδικοὺς τοῦ Μου-
σείου ὡς ἔργα τοῦ Έλληνισμοῦ, σὲ ἀντιδιαστολή τους πρὸς ἄλλα τοῦ Ἱμπεριαλισμοῦ και
διαχωρισμένων τῶν ἐποχῶν τῆς Παγκόσμιας Ἱστορίας, ἀληθῶς ἐκρηκτικῶς και ὅλως
ἀνατρεπτικῶς ὡς Έλληνικῆς (προφανῶς ὁμως Έλληνομακεδονικῆς) ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ
4ου π.Χ. μέχρι τὸν 1° π.Χ. αἰῶνα, ὁπότε και ἀκολουθεῖ ὁ Ἱμπεριαλισμός τῆς Ρωμαϊκῆς
Εποχῆς, μέχρι τὸν 4° μ.Χ. αἰῶνα, ὑποκρυπτόμενον χριστιανικῶς τοῦ συνεταίρου και
ὑποκινητῇ αὐτῶν Ἰουδαϊσμοῦ.

Εἰδῶ και μὲ τίς, λόγῳ μικροῦ χώρου, 1-2 ἑκατοστῶν, τῶν πολῦτιμων λίθων, συνοπτι-
κὲς και περιεκτικὲς σὲ ὕψιστα νοητικὴ Άρχαιοελληνικὴ Γλῶσσα, γραφὲς γνωμικῶν,
κατασυντρίβονται και καταρρέουν πλάνοι και πλάνες τῶν διατεταγμένων «γραφῶν

συγκεκριμένα τη νύχτα της 30ῃς Μαΐου ὁ Μανώλης Γλέζος μαζί με τὸν Ἀπόστολο Σάντα κατεβάζουν τὴν σβάστικα ἀπὸ τὸν Ἱερὸ Βράχο τῆς Ἀκρόπολης καὶ καταδικάζονται ἐρήμην σὲ θάνατο. Γι' αὐτὴ τὴν ἥρωική τους πράξη τιμῶνται μέχρι σήμερα, ἰδιαίτερα ὁ Μανώλης Γλέζος. Τόννοι μελάνης καὶ χαρτιοῦ ἔχουν ἀναλωθῇ, γιὰ νὰ περιγραφῇ ἡ πρωτοφανὴς ἀντιστασιακὴ πράξη. Πῶς ξεγλύστρησαν μέσα στὸ σκοτάδι οἱ 2 ἥρωες, πῶς ξεγέλασαν τοὺς φρουροὺς, πῶς κατέβασαν τὴν σημαία ἀπὸ τὸν ἱστὸ καὶ μετὰ πῶς διέφυγαν χρησιμοποιώντας τὰ μυστικὰ περάσματα τοῦ Βράχου.

Ἡ ἀπορία λοιπὸν τοῦ Στέφανου εἶναι ἡ ἑξῆς: Τὴν σημαία οἱ Γερμανοὶ τὴν ἀνέβαζαν στὸν ἱστὸ κάθε πρωὶ μετὰ τὴν συνοδεία τιμητικοῦ ἀγήματος (ὅπως ἀκριβῶς γίνεται καὶ σήμερα, νομίζω), ἐνῷ κάθε βράδῳ γινόταν κανονικὰ ὑποστολὴ τῆς σημαίας.

Ὡς γνωστὸν, σὲ κανένα μέρος τῆς γῆς δὲν κυματίζουν τὴν νύχτα οἱ σημαῖες ἐκτὸς φυσικὰ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, στὴν ὁποία βαριούνται οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι νὰ τὴν ἀνεβοκατεβάζουν –ὅταν δὲν τὴν ἀναρτοῦν ἀνάποδα.

Τί συνέβη λοιπὸν ἐκεῖνο τὸ δειλινό, καὶ ἡ σημαία μετὰ τὴν σβάστικα συνέχισε νὰ κυματίζει μέχρι τὰ μεσάνυχτα ἔτσι, ὥστε νὰ τὴν βροῦν στὸ πόστο τῆς οἱ δύο ἀντιστασιακοὶ καὶ νὰ τὴν κατεβάσουν; Ξεχάστηκαν ἄραγε οἱ Γερμανοὶ καὶ δὲν ἔκαναν ἐκεῖνο εἰδικὰ τὸ βράδυ ὑποστολὴ τῆς σημαίας ἢ μήπως... Οὐπς! Παρὰ λίγο νὰ ἀρχίσω νὰ πιστεύω, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μᾶς δουλεύουν καὶ μάλιστα τόσο μα τόσο ἄγρια... Κι ἀλήθεια: Ἡ σημαία αὐτὴ τί ἀπέγινε ἄραγε; Τὴν φύλαξαν οἱ 2 ἥρωες, ὅπως θὰ ἦταν λογικό, γιὰ νὰ διαιωνίσουν τὸ κατόρθωμά τους; Φυλάσσεται σὲ κανένα Μουσεῖο Ἑθνικῆς Ἀντίστασης; Τί ἀλήθεια συνέβη πραγματικὰ ἐκεῖνο τὸ βράδυ;

Ἀλήθεια πολὺ θὰ χαίρομουν ἂν δημοσιευόταν ἡ ἀπορία τοῦ φίλου μας, μήπως καὶ μπῆ κάποιος στὸν κόπο νὰ διαφωτίσῃ τὸν νεαρὸ (κι ἐμᾶς –γιατί ὄχι;). Ἔτσι γιὰ νὰ μὴ συνεχίσῃ νὰ μᾶς τριβελλίζει τὸ μυαλὸ αὐτὴ ἡ ρημάδα ἡ ἀμφιβολία.

Φιλικὰ
Νίκος Κουλαυτάκης
Χαλάνδρι

γραφῶν» καὶ «μεταδοτῶν γνώσεων», ποὺ –ἀπὸ αἰῶνες– δολίως παραπλανημένοι ὅλοι μας χρυσοπληρώνουμε, γιὰ νὰ μᾶς ἐξαπατοῦν, νὰ μᾶς ἀφελληνίζουν καὶ νὰ μᾶς ἀποτυφλώνουν μετὰ δὴθεν «θανάτωση διὰ... θανάτου τοῦ Ἀρχαιο-ελληνισμοῦ» καὶ δὴθεν –ἀντ' αὐτοῦ– τοῦ λογοπλαστικοῦ ἐφευρέματος τῆς «Ἑλληνιστικῆς Ἐποχῆς», ποὺ γιὰ τοὺς καλῶς γνωρίζοντες ὑπονοεῖ τὸ δοτὸ ἱερατεῖο τῶν Ἰουδαίων ἀπὸ τοῦ ὑποπτοῦ θανάτου τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου καὶ μέχρι τῆς ἀναγκαστικῆς ἐπιβολῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ ὑπὸ τῶν καὶ τότε «σύνθετων» ἱμπεριαλιστῶν Ρωμαίων αὐτοκρατόρων καὶ ἱεροσφαγέων-ἀρπάγων τῶν, μετὰ τὴν πτώση τῶν Ἑλληνομακεδόνων, ἀνυπεράσπιστων λαῶν τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου.

Κάτω ἀπὸ τὰ δεκατέσσερα ἐνδεικτικὰ ἔργα τέχνης σὲ καμέο, ποὺ παραθέτω, ὅλα ἀρχαιοελληνομακεδονικῆς γραφῆς καὶ δημιουργίας, χρήσιμα, διδακτικὰ καὶ λυτρωτικὰ, καταχωρῶ καὶ τοὺς ἀπίστευτους βιασμοὺς τῆς ὑπέροχης Ἀρχαιοελληνικῆς Γλώσσας καὶ Γραφῆς, Σκέψεως καὶ Λόγου αὐτῆς, γιὰ νὰ ἐπισημάνω ὅτι ἡ εὐθύνη τῆς ἐδῶ κακοποιήσεως δὲν βαρύνει τοὺς μὴ γνωρίζοντες τὴν Ἀρχαιοελληνικὴ Γλῶσσα καὶ εἰδικὰ τὴν ἄρρηκτη συνάφεια Σκέψεως καὶ Λόγου τοῦ Ἀρχαιοελληνικοῦ Πνεύματος ὑπευθύνους τοῦ Μουσείου αὐτοῦ, ἀλλὰ τοὺς δικούς μας ἔμμισθους καὶ προκλητικῶς ἀδιάφορους ἀρμοδίους φύλακες καὶ ὑποτίθεται προστάτες τοῦ μοναδικοῦ στὸν κόσμῳ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, ποὺ δημιούργησε καὶ τὴν πλουσιώτερη στὸν κόσμῳ πολυπνευματικὴ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα.

Ἐπιλέγω ἐκ τοῦ βιβλίου μου «Ἀλειφούσης τῆς Πόλεως» (σελ. 456) καὶ παραθέτω τὰ περὶ τῶν ἐννοιῶν, μηνυμάτων καὶ διδαχῶν τοῦ δεύτερου ἔργου τέχνης καὶ πολυπνευματι-

Μέγας Ἀλέξανδρος: Τί λένε οἱ «κατακτημένοι»

Κύριε διευθυντά,

Τὸ ἐπίθετο «μέγας» τὸ ἔχουν πάρεي καὶ ἄλλοι ἀπὸ τὴν Ἱστορία, ἀλλὰ οἱ πιδ γνωστοὶ γιὰ λόγους σκοπιμότητος πρὸς ἐξυπηρέτησιν κυριαρχικῶν συμφερόντων.

Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος εἶναι ὁ μοναδικὸς ἄνθρωπος ποὺ ἔχει τὸ προνόμιο νὰ εἶναι τὸ ἀπαύγασμα τῆς ἐνάρκωσης τῶν πνευματικῶν γιγάντων τῆς ἀνθρωπότητος, δηλ. ἦταν ὁ μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλη, ποὺ ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Πλάτωνος, ποὺ ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Σωκράτους καὶ βιολογικὰ υἱὸς τοῦ Μεγάλου Βασιλέως Φιλίππου. Καὶ μόνον αὐτὸ τὸ προνόμιον ἀρκεῖ, γιὰ νὰ καταλαμβάνε-

ται ἀπὸ δέος, ὅποιοι νοήμων ἄνθρωπος κρίνῃ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρο. Τὰ ὑπόλοιπα φληναφήματα τῆς ἐποχῆς μας, προερχόμενα ἀπὸ ἄτομα ἔστω καὶ σὲ ὑψηλὲς θέσεις εὐρισκόμενα –καὶ σήμερα ἔχουμε πληθῶρα ἀπὸ τέτοιους σὲ τέτοιες θέσεις– ἀκούγονται σὰν ἀπειλὲς μυρμηγκιοῦ πρὸς ἐλέφαντα. Μὲ αὐτὲς τὶς δηλώσεις τους ἀπλῶς δηλώνουν τὸ πνευματικὸ τους ἀνάστημα καὶ τίποτε περισσότερο, δεδομένου ὅτι τὰ πολὺ ψηλὰ καὶ καρποφόρα δένδρα τὰ πετροβολοῦν ἀπὸ χαμηλά.

Μὲ ἐκτίμησιν

Γεώργιος Θεοδωρόπουλος
Ίατρος, Ἀθήνα

Τὰ «κόκκαλα τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά» εἶναι τοῦ Ἰεζεκιήλ

Ἀγαπητὲ «Δαυλέ»,

Προσπαθώντας νὰ ἐξηγήσω τ' ἀνεξήγητα, δηλ. πῶς ἓνα παραμῦθι, ἓνα τερατοῦργημα ὅπως ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, κατώρθωσε (καὶ δυστυχῶς κατορθώνει) ὄχι νὰ ἐπιρεάσῃ, ἀλλὰ νὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ 2 καὶ πλέον χιλιετίες στοὺς λαοὺς τῆς Γῆς, ἀνέτρεξα στὴν βιβλιοθήκη

μου, ἀποφασισμένος νὰ βρῶ μίαν ἄκρη. Πρόχειρα πῆρα τὴν ἐγκυκλοπαίδεια Χάρη Πάτση, ὅπου ἐκπληκτος διάβασα:

«Ἀπὸ τὰ “Δράματα”, λέει, τοῦ Ἰεζεκιήλ (λζ') περὶ ἀπεξηραμμένων ὄστων ἐνεπνεύσθη ὁ Δ. Σολωμὸς τὴν ἑναρξὴ τοῦ ἐθνικοῦ μας ὕμνου.»! Δηλαδή τὰ κόκκαλα δὲν εἶναι

κῆς γραφῆς, ἀγνώστου μέχρι τώρα, γνωμικοῦ του τῆς ἀπὸ ἄλλους καὶ διεθνεῖς ἐμπόρους ἐρευνωμένης Ἀρχαιοελληνικῆς Γλώσσας «Χρὴ Χρῆμα Ἰβυξ».

Νὰ δοῦμε ὅμως τί «κρῆμα χρειαζόταν ὁ Ἰβυξ» καὶ ποιὸς ἦταν.

Ἰβυξ ἢ Ἰβυκας, ἐκ τοῦ Ὀρφικοῦ ἰβύω=βοῶ καὶ πλήπτω, ἦταν «κρακτικόν τι πτηνόν» κατὰ τὸν Ἡσύχιον καὶ συνεπῶς ἀδύνατον νὰ χρειάζεται κρῆμα, πέραν ἀπὸ τροφή, ποὺ τοῦ παρεῖχε ἡ Φύσις δωρεάν, γιὰ νὰ «κράζῃ»!

Ἰβύκινον ἦταν ἀρχαῖο μουσικὸ ὄργανο.

Ἰβυκτῆρ στοὺς ἀρχαίους Κρῆτες λεγόταν ὁ ἡγούμενος πολεμικοῦ ὄσματος, δηλαδή ὁ βοῶν καὶ κράζων, πρὸς ἐμπύκωση τῶν μὲν καὶ κατατρομοκράτηση τῶν δέ!

Ἰβῶν καὶ Ἰβύκη ἦταν ὁ εὐφημῶν καὶ ἡ εὐφημία, κοινῶς... ὁ κράζων καὶ ἡ κραυγὴ! Καὶ ἀπὸ ἐδῶ ἀντέγραψαν οἱ Λατῖνοι καὶ ἐμεῖς –οἱ ἀμαθεῖς– ἐξ αὐτῶν, τὴν καθημερινὴ λέξιν «βούκινον»!

Ὅμως τίποτε «θορυβῶδες» καὶ «κρακτικόν» δὲν ἀρμόζει στὴν ἐδῶ ἐπιγραφὴ τῶν γνωμικῶν-εὐχῶν. Δὲν χρήζουν χρημάτων οὔτε τὰ πτηνὰ οὔτε οἱ κραυγὲς καὶ οὔτε οἱ φωνές

Χρὴ Χρῆμα Ἰβυξ

τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά; Εἶναι τοῦ Ἑβραίου τὰ ὀράματα; Θὰ τρελλαθοῦμε ἐντελῶς;

Φίλε, «Δαυλὲ», θέλω νὰ ἀναφερθῇς στὸν Δημήτριον Φαληρέα καὶ τὸν ὑποπτο ρόλο του (κατ' ἐμέ) νὰ πείσῃ ὁπωσδήποτε τὸν Πτολεμαῖο Φιλάδελφο νὰ συγκαλέσῃ τοὺς 72 ἢ 70 ἢ Ο' στὴν Ἀλεξάνδρεια, γιὰ νὰ «ἐμπλουτίσουν» τὴν βιβλιοθήκη της, μὲ ἀποτελέσματα, ὅταν αὐτὴ καταστράφηκε (ἡ μετάφραση

ὅμως γλύτωσε, ἀπὸ μηχανῆς Γιαχβέ;), ν' ἀρχίσῃ ἡ πνευματικὴ κατ' ἀρχὰς καὶ ὁλοκληρωτικὴ στὴν συνέχεια ὑποδοῦλωση τοῦ Ἑθνους. Γιὰ τὸ γεγονὸς τῆς μετάφρασης οἱ Ἑβραῖοι γιόρταζαν κάθε χρόνο στὴν νῆσο Φάρο. Ἦξεραν τί ἔκαναν, τί πετύχαιναν μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Δ.Φ.

Σὰς τιμῶ

Δρ Κυριάκος Μαστοροῖδης

Θεσσαλονίκη

Ἡ τελευταία θεοκρατία στὴν Εὐρώπη

Στὶς 6 Δεκεμβρίου, τὸ βράδυ, παρακολούθησα ἐκπομπὴ τῆς Κρατικῆς Τηλεόρασης, κλιμάκιο τῆς ὁποίας ἐπισκέφθηκε τὸ Κόσοβο. Τοὺς ὑποδέχτηκε τμήμα τοῦ ἐκεῖ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ μαζί βέβαια μὲ τοὺς Ἑλληνορθόδοξους ταγούς μας. Ντράπηκα βλέποντας ἁξιοματικούς τοῦ Στρατοῦ νὰ προσκυνοῦν

εὐλαβικὰ τὰ μέλη τοῦ ἱερατείου. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν τελευταία θεοκρατία τῆς Εὐρώπης εἴμαστε καὶ ἄξιοι συνεχιστὲς τῆς «βυζαντινῆς» παράδοσης.

Ντροπὴ καὶ αἴσχος.

Μὲ τιμὴ

Νίκος Κιτσικίδης

Ποιὸς τοὺς φταίει γιὰ τὴν ἀποτυχία τους καὶ τὴν... μοναξιά τους;

Ἀγαπητὲ Συνέλληνα Δημήτρη Λάμπρου,

Παρακολούθησα τὴν πρώτη σου ἀντίδραση-τοποθέτηση στὸ νεοσυσταθὲν ἑλληνικὸ κόμμα ΕΑΡ καὶ τὴν ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων μεταξὺ σας. Δὲν μπορῶ εἰλικρινὰ νὰ κατανοήσω τὸν τρόπο σκέψεως καὶ δράσεώς σου. Εἶ-

μαι σίγουρος, ἀγαπητὲ Συνέλληνα, ὅτι εἴμαστε πάρα-πάρα πολλοὶ σήμερα, οἱ ὁποῖοι πραγματικὰ νοιώθουμε ὑπερήφανοι γιὰ τὸν Ἑλληνισμό μας καὶ ἀντιδροῦμε σὲ αὐτὸ τὸ ἑλληνοεβραϊκὸ πάντρεμα, ἀλλὰ δυστυχῶς εἴμεθα ἔρμαια τῆς ἐκάστοτε προσωπικῆς μας

τους! Ἄλλοι, ἀρπακτικοί, «κράζουν» γιὰ τό... χρῆμα καὶ τὴν ἐξουσία!

Ὅμως, «κρωτῶντας πᾶς στὴν πόλιν», λέγει ἡ λαϊκὴ σοφία καὶ στὴν ἐδῶ περίπτωση ψάχνοντας σὰ «ἀπόκρυφα» καὶ στὸν σὲ κρύπτες κατακωνιασμένο Ἀρχαιοελληνισμό βρῆκα κάποια ἄκρη, ποὺ θεωρῶ καὶ τὴν πλέον ἀληθοφανῆ, ποὺ σχετίζεται -δῆτε σύμπτωσι- μὲ τὸν Ἑρμῆ, μὲ τὸν ὁποῖο «δὲν σχετίζεται» -λέγουν- τὸ Μουσεῖο «HERMITAGE» καὶ οἱ ἐκδόσεις του!

Στοὺς ἀρχαίους Αἰγυπτίους ἀναφέρεται, ὅτι ὁ Ἑρμῆς τῶν Ἑλλήνων ἔφερε τὴν ὀνομασία Θῶτ ἢ Τὰτ ἢ Τῶτ ἢ Θεὺθ καὶ ἀπεικονιζόταν ὡς ἄνθρωπος, ἀλλὰ μὲ κεφαλὴ καὶ μορφή προσώπου τοῦ πτηνοῦ-πουλιοῦ Ἴβυξ! Αὐτὸς ὁ Ἑρμῆς ἐθεωρεῖτο ὡς πατέρας τῆς Σοφίας, τῶν Γραμμάτων, τοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τῶν Ἐπιστημῶν. Νεώτεροι «Ἴβυκες» τὸν ἐμπορεύονται διὰ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῆς Ἀθήνας, τῆς... κουκουβάγιας καὶ γλαύκας, ἀπο-κομίζοντες γλαῦκα (γυαλιστερὰ) ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ!

Ἡ συνεχὴς διαμάχη τοῦ κρατικοῦ πουλιοῦ αὐτοῦ μὲ τοὺς φοβεροὺς καὶ ἀνίκητους κροκόδειλους, τῶν ὁποίων ἔτρωγε τὰ αὐγὰ καὶ ἀπειλοῦσε μὲ ἀφανισμό, ἄγνωστα μὲν αὐτὰ στοὺς ἐδῶ Μακεδόνες, ἀλλὰ γνωστότατα δὲ στοὺς ἐκεῖ Μακεδόνες τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ στοὺς Πτολεμαίους, μέχρι καὶ στοὺς «Πατριάρχες»-Προγόνους Ἑλλήνων καὶ Αἰγυπτίων τοῦ αὐτοῦ γένους, κατὰ τὴν μυθολογία μας -ποὺ θὰ τὰ δοῦμε καὶ αὐτά-, ὠδήγησε τοὺς τότε φιλοσόφους στὴν, ἐκ τῶν φαινομένων τῆς Φύσεως, συνειδητοποίηση καὶ διαπίστωση τῆς «αἰώνιας μάχης μεταξὺ σοφίας καὶ ἀγνοίας», ἰδιαίτερα μάλιστα «μεταξὺ καλοῦ καὶ κακοῦ».

μοναξιάς, χωρίς να γνωρίζουμε τον τυχόν διπλανό μας Συνέλληνα. Και ένας λόγος του «άποφασίζω και πράττω» του Κράτους - Εκκλησίας μπορεί να είναι και αυτός.

Σύλλογοι και όμαδοὺλες ὑπάρχουν πολλοὶ καὶ πολλές, ἀλλὰ «ὦμιέ, τί δυστυχία», θὰ ἀναφωνοῦσε ὁ ἀρχαῖος ἡμῶν ποιητής. Μήπως συμβάλλεις ἐσὺ καὶ οἱ συνεργάτες σου σὲ αὐτὸν τὸν συνεχόμενο ἀκρωτηριασμὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ; Μήπως θὰ ἦταν λίγο διαφορετικά, ἐὰν ὑπῆρχε ἕνας τέτοιος φορέας, ὅπου θὰ μπορούσαμε ὅλοι οἱ νοιώθοντες ὑπερήφανα

νοὶ Ἕλληνες νὰ συσπειρωθοῦμε ἀποδεικνύοντας ὅτι δὲν εἴμαστε δύο, δὲν εἴμαστε τρεῖς, εἴμαστε χίλιοι... δεκατρεῖς;

Υ.Γ.: Ἦμουν στὸ ἰδρυτικὸ σῶμα τοῦ ΕΑΡ καὶ ἀποχώρησα μετὰ ἀπὸ 3-4 μῆνες. Τὸ ξανασκέφτηκα καὶ θὰ ἐπιστρέψω νὰ δουλέψω γιὰ τὸν Ἑλληνισμό. Προσφέροντας ὅτιδήποτε μὲ κάθε τρόπο καὶ οὐχὶ κερδίζοντας οἰκονομικὰ ὀφέλη.

Ἑλληνικά
Κιρκιζώτης Τάσος

Σημ. «Δ»:

❶ Ὁ «Δ» εἶναι βῆμα διαφωτισμοῦ καὶ ὄχι ὁμάδα ἢ ὁργάνωση· καὶ ὡς τέτοιο ἔχει ἐλεύθερες ἀπόψεις καὶ τίς ἐκφράζει δημόσια, χωρὶς τὴ λογοκρισία ἢ τὴ «γραμμὴ» κανενὸς κόμματος, θρησκείας καὶ γενικὰ καμμιάς ὁργανωμένης μορφῆς ἐξουσιασμοῦ.

❷ Κατὰ ποίαν λογικὴν ὁ «Δ» φταίει γιὰ τὴν ἀποτυχία τῆς ὁμαδοποιήσεως τρίτων καὶ ἔχει τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν... «προσωπικὴ τους μοναξιά»; Ἐμεῖς εὐθυνόμαστε γιὰ τὴν ἐκφύλιση καὶ τὴν διάλυση τῶν ὁργανώσεών τους, ἐμεῖς ποὺ μόνο λόγο ἀρθρώνουμε, λόγο ποὺ ἐλεύθερα τὸν προτιμοῦν καὶ τὸν διαβάζουν οἱ ἀναγνώστες μας;

❸ Ἡ ἀδυναμία κάποιων νὰ κατανοήσουν ὅτι ἡ τάση τους νὰ ἰδρύνουν γελοῖα ἐξουσιαστικὰ μορφώματα (τάση πρὸς τὴν ὁποία ὁ «Δ» δῆλωσε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐκδόσῆς του τὸ 1982, ὅτι εἶναι μετωπικὰ ἀντίθετος), τὰ ὁποῖα τοὺς ὀδηγοῦν στὴν ἀποτυχία, μπορεῖ νὰ γίνῃ ψόγος ἀπὸ τοὺς ὀψιμοὺς αὐτοὺς Νεοπερικλῆδες καὶ νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς καταγγελία ἐναντίον μας; Τῷ ὄντι ἀδυνατοῦμε νὰ παρακολουθήσουμε, πῶς λειτουργοῦν οἱ ἄνθρωποι αὐτοί.

Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ἀπόκτηση γνώσης καὶ «σοφίας» ἐναντι τῆς «ἀγνοίας» καὶ τοῦ «καλοῦ» ἐναντι τοῦ «κακοῦ», ποὺ συμβολικῶς, μονολεκτικῶς καὶ περιεκτικῶς, ὅπως καὶ μὲ τίς δύο προηγούμενες ποὺ ἀνέλυσα, ἀποδίδεται μὲ τὸν Ἰβυκα, πράγματι «κρὴ χρημάτων»! Τὴν «γνώση τοῦ καλοῦ» συμβολίζει ἐδῶ ἡ ὀνομασία Ἰβυξ, πού, γιὰ νὰ ὑπάρξῃ, χρειάζονται χρήματα, γιὰ τὴν διὰ βίου προσπάθεια! Νὰ μὴ μᾶς διαφεύγῃ, ὅτι: «Ἀρχὴ τῆς σοφίας εἶναι ἡ γνώση τῆς ἀγνοίας»! Καὶ μόνον ἡ μάθηση αὐτὴ χρῆζει πολλῶν χρημάτων! Διότι ἡ γνώση τῆς ἀγνοίας ἀνέδειξε τὸν μέγα Σωκράτη ὡς γνώστη καὶ φιλόσοφο, ποὺ νεώτεροι ἐρμηνευτὲς ἐρμηνεύουν «βολικῶς», ὅτι δὲν «ἐναυάγησε» Ἀλαρικικῶς καὶ χριστιανο-επιβλητικῶς, ἐπειδὴ προσπάθησε νὰ πείσῃ, χωρὶς νὰ ἐρευνήσῃ! Δηλαδὴ σύστημα τῶν «Α καὶ Ω» καὶ τρόπος βολέματος τῶν κάθε «ΑΡΧΩ»!

Ποιός, πότε καὶ πῶς θὰ διδάξῃ πρῶτα στὴν μέχρι μνηλοῦ ὁστέων διεφθαρμένη καὶ ἀπαξιωμένη χώρα μας τὸ μεστὸ ἀνθρωπισμοῦ καὶ ἠθικῆς «Χρὴ Χρημα Ἰβυξ»; Ἐπανήλθαμε στὶς προ-Ορφικὲς καὶ πρωτογενεῖς ἐποχές, ὅπου «φῶτες ἀπ' ἀλλήλων βίον εἶχον σαροκοδακῆ, κρείσσων δὲ τὸν ἥττονα φῶτα δαίξεν» καὶ ὅπου «μὴδενὸς νόμον ἐπιστατοῦντος ἕκαστος ἐν χειρὶ τὸ δίκαιον ἔχει καθὼς ἰχθυοὶ καὶ θηροὶ καὶ οἰωνοὶς πετεηνοῖς»;

*Μὲ ἐκτίμηση
Μελᾶς Γιαννιώτης
Πρόεδρος Ὁμίλου Ἐπιχειρήσεων
«Ἰντερσαλόνικα», Θεσσαλονίκη*

ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ

Από την έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου το 1939 μέχρι τη λήξη του το 1945 πολλές δεκάδες εκατομμυρίων άνθρωποι στην Ευρώπη, την Ασία, την Αυστραλία, την Αφρική και την Αμερική έχασαν τη ζωή τους. Από αυτούς το ποσοστό των απωλειών στις μάχες δεν ξεπερνά το 15%. Οί υπόλοιποι πέθαναν από την πείνα, την αιχμαλωσία, τα στρατόπεδα συγκέντρωσης και τους βομβαρδισμούς ή ομαδικές εκτελέσεις αμάχων. Π.χ. στα περίπου 20 εκατομμύρια Ρώσων νεκρών τα 17 εκατομμύρια χάθηκαν από την πείνα, τις εκτελέσεις και στα στρατόπεδα. Στην Ελλάδα, αν οι νεκροί από τις 28 Οκτωβρίου 1940 μέχρι την αποχώρηση των Γερμανών τον Οκτώβριο του 1944 έφτασαν περίπου στις 500.000, έξ αυτών οί ένοπλοι πεσόντες μας στην Αλβανία, τη «Γραμμή Μεταξά» και την Αντίσταση δεν φθάνουν τις 15.000.

Κι όμως ή φοβερή αυτή πανανθρώπινη εκατόμβη δεν απασχολεί τη σημερινή ανθρωπότητα όπως είναι, δηλαδή στις συνολικές διαστάσεις της ως παγκόσμιας τραγωδίας, ως παγκόσμιας παραφροσύνης, ως παγκόσμιου ποταμού αίματος, όπως και πραγματικά είναι. Στην ιστορική συνείδηση του ανθρώπου μισόν αιώνα μετά την ανθρωποσφαγή ό Β΄ Π.Π. έχει κάποια θέση ανάλογη με εκείνη των άλλων πολέμων. Η έπιστήμη της Ιστορίας του αφιερώνει όσες σελίδες του αντιστοιχούν συγκριτικά με τις άλλες μεγάλες πολεμικές συρράξεις και ή Τέχνη ασχολείται με αυτόν χρησιμοποιώντας τον ως μία ακόμη πηγή έμπνευσης ανάμεσα στους χιλιάδες άλλους ιστορικούς έρεθισμούς, που ανέκαθεν αποτελούν θέματα της καλλιτεχνικής δημιουργίας.

* * *

Ετσι έχουν τα πράγματα σέ πανανθρώπινη κλίμακα -κι έτσι είχαν πάντοτε- έκτος από ένα και μοναδικό στην Ιστορία φαινόμενο: την περίεργη, συνεχή, αδιάλειπτη έμμονή ενός μόνον έξ όλων των λαών που υπέστησαν τα δεινά και την αίμορραγία του Β΄ Π.Π. Ό λαός αυτός επί 50 χρόνια και με την ίδια -αν όχι αυξανόμενη- ένταση, προσπάθεια, δράσεις φανερές ή κρυφές, πολιτικές έμμεσες ή άμεσες, πληροφόρηση φαιά ή λευκή και κάθε άλλης μορφής δραστηριότητες έχει φθάσει στο σημείο να μονοπωλή στην ιστορική μνήμη της ανθρωπότητας αποκλειστικά για τον έαυτό του τον Πόλεμον αυτόν, σέ βαθμό που σήμερα, όταν αναφέρεται κανείς στην τραγωδία του 1939-45, να την ταυτίζουν σχεδόν οί πάντες αυτομά-

ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

τως και άσυνείδητα με την τραγωδία ένός και μόνο λαού. Πραγματικά βρισκόμαστε μπροστά σ' ένα άπό τα μεγαλύτερα παράδοξα που συνέβησαν στην Άνθρωπότητα, άπό τότε που μπήκε στην ιστορική εποχή.

ιλάμε φυσικά για τον έβραϊκό λαό και το όλοκαύτωμά του. Άν μπορούσε κανείς να καταγράψει και να καταμετρήσει τις άναφορές και πράξεις που έγιναν και γίνονται παγκοσμίως τις σχετικές με το θέμα αυτό τις τελευταίες δεκαετίες, θα διαπίστωνε ότι είναι πολλαπλάσιες όλων των άναφορών και πράξεων που έγιναν συνολικά άπό τα υπόλοιπα 100 περίπου έθνη που είχαν ύποφέρει και «ματώσει» άπό την άγριότητα αυτής της πολυαίμακτης έκατόμβης. Δημοσιεύσεις, άρθρα, ιστορικά μυθιστορήματα, λογοτεχνήματα, μελέτες, ποιήματα, ντοκυμανταίρ, τηλεοπτικές και κινηματογραφικές παραγωγές, έορτές, τελετές, έκδηλώσεις, μουσικές παραγωγές, έργα ζωγραφικής, γλυπτικής και ό,τι άλλο μπορεί να διαφημίσει και να «πλύνη έγκεφάλους» παράγονται καθημερινά, κυκλοφορούν με άμείωτους ρυθμούς και έχουν μεταβληθί σέ μία έπικοινωνιακή πλημμυρίδα, που έχει κατακλύσει όλοκληρωτικά τον Πλανήτη και έχει διαποτίσει τα μυαλά και του τελευταίου ανθρώπου όπου Γής. Μπροστά σ' ένα τέτοιο φαινόμενο, που όποιος μπορεί να το συνειδητοποιήσει μένει έμβρόντητος, διερωτάται κανείς: Ποιό είναι το έλατήριο εκείνων που το δημιουργούν και το συντηρούν; είναι έλατήριο κάποιας λογικής σκοπιμότητας ή είναι ή νοσηρή έκφραση ένός παραλογισμού, μιās ύστερίας ή άκόμη μιās παράνοιας;

ννοείται ότι το φαινόμενο αυτό, είτε το θεωρήσουμε νοσηρό είτε το δούμε ως σκοπιμότητα που έχει κάποιο λογικό στόχο, δέν θα μās άφωρουσε και δέν θα μās άπασχολουσε, αν οι άνθρωποι, που αναλίσκονται στο να το συντηρούν και να το χρησιμοποιούν, δέν ένωχλούσαν και δέν ζημίωναν τους άλλους ανθρώπους, τους άλλους λαούς. Όμως δυστυχώς δέν περιορίζονται να πραγματοποιούν τις δικές τους έπιθυμίες. Ό ζήλος τους υπερέβη όλα τα έσκαμμένα, και ή έκ μέρος τους διάπραξη ήθικων, πολιτικών και πνευματικών άποπημάτων είς βάρος των άλλων είναι κατά συρροήν και κατ' έξακολούθησιν. Αρχίζουν άπό

τὸ ἠθικὸ πταῖσμα τῆς πλαγίας καὶ ἀφανοῦς διοχέτευσης στὴν Παίδευση καὶ Συνειδήση τῶν λαῶν τῆς ἀποψῆς τοὺς γιὰ τὸ ὀλοκαύτωμα καὶ φθάνουν μέχρι καὶ στὸ πνευματικὸ κακούργημα νὰ καταφέρουν νὰ εἰσάγουν στὴ νομοθεσίᾳ τῶν κρατῶν νόμους ἢ διατάγματα ἀπαγορευτικὰ γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ τὴν ἐλευθερίᾳ τοῦ λόγου· νόμους καὶ διατάξεις μεσαιωνικῆς ἐμπνευσης, ποὺ ἀφήνουν κατὰπληκτοὺς ὅσους πληροφοροῦνται, ὅτι στὶς πιὸ φιλελεύθερες καὶ πολιτισμένες γωνιὲς τῆς Γῆς, ὅπως εἶναι ἡ Δ. Εὐρώπη καὶ ἡ Β. Ἀμερική, ὄχι μόνον ἀπαγορεύεται ἡ ἱστορικὴ ἔρευνα τοῦ ὀλοκαυτώματος, ἀλλὰ ἐπιβάλλονται καὶ βαρύτερες ποινὲς σ' ὅσους τὸ ἐπιχειρήσουν. Εἶναι πασίγνωστοι οἱ δικαστικοὶ διωγμοὶ τοῦ σπουδαίου σύγχρονου Γάλλου φιλοσόφου Ροζὲ Γκαρωντὺ καὶ οἱ βαρεῖες χρηματικὲς ποινές, ποὺ τοῦ ἐπεβλήθησαν ἀπὸ τὰ γαλλικὰ δικαστήρια, ὅπως καὶ ὁ διεθνὴς κατατρογμὸς τοῦ Ἄγγλου ἱστορικοῦ Ντέιβιντ Ἴρβινγκ καὶ ἐν τέλει ἡ σύλληψή του καὶ μακρὰ φυλάκισή του στὴν Αὐστρία, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων, ποὺ τὰ παθήματά τους δὲν γίνονται εὐρὲως γνωστά, παθήματα ποὺ ὑφίστανται γιὰ τὸν μοναδικὸ λόγο, ὅτι ἐρευνοῦν ἱστορικὰ τὸ ἀντικείμενο «ὀλοκαύτωμα». «Πίστευε τί λένε οἱ Ἑβραῖοι γιὰ τὸ ὀλοκαύτωμά τους καὶ μὴ ἐρευνά», λοιπόν. Αὕτῃ ἡ ποινικοποίηση τῆς ἔρευνας στὶς πιὸ πολιτισμένες χώρες ἦταν τὸ τελευταῖο ποὺ θὰ μπορούσε νὰ φανταστῇ κανεὶς πρὶν ἀπὸ 20 χρόνια. Κι ὅμως σήμερα αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικότητα.

* * *

τὸ παρὸν ἀφιέρωμα θὰ βρῇτε ἐπίσημα κεείμενα-ντοκουμένα, ποὺ ἀποκαλύπτουν, πῶς ἐπιχειρεῖται πολιτικὰ καὶ πῶς ἐπιτυγχάνεται στὴν πράξῃ τὸ ἀπίστευτο αὐτὸ γεγονὸς ἐπιστροφῆς στὸν σκοταδισμό, τὸν μεσαιωνισμό καὶ τὸν πρωτογονισμό. Θὰ βρῇτε ἐπίσης τὰ ντοκουμένα, ποὺ ἀποκαλύπτουν, πῶς ἐπιτυγχάνεται μέσω τῆς Κρατικῆς μας Παιδείας ἡ ἐπιχείρηση πλύσης ἐγκεφάλου στὰ Ἑλληνόπουλα ἀπὸ τὴν πιὸ τρυφερή τους ἡλικία γιὰ ἓνα θέμα ποὺ ἀφορᾷ σ' ἓναν ξένο λαό, πῶς διδάσκεται τὸ «ὀλοκαύτωμα» στὰ νήπια Ἑλληνόπουλα –ποὺ δὲν μαθαίνουν γρῦ γιὰ τὸ τί ἔπαθαν οἱ παπποῦδες τους ἀπὸ τὴν πείνα, τὰ στρατόπεδα συγκέντρωσης καὶ τὶς ὁμαδικὲς ἐκτελέσεις τῆς Γερμανοκατοχῆς. Ἐμεῖς θεωροῦμε, ὅτι δὲν πρέπει νὰ σχολιάσωμε τὴν θλιβερὴ αὐτὴ πραγματικότητά στὰ σχολεῖα μας. Ἄν ἡ Ἑλληνικὴ Παιδεία, ἡ πολυαῖωνη-παγκόσμια Ἑλληνικὴ Παιδεία, μᾶς ἐνδιαφέρῃ, ἃς ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνη του ὁ καθένας. Ἄν θέλουμε νὰ τὴν μετατρέψουμε σὲ προπαγάνδα ξένων ἀπόψεων, ἔ, τότε ἃς πάῃ στὸ διάολο!

Δ.Ι.Α.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΤΟΥ... ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ

Παγκόσμιας ἐμβέλειας ἐπιχείρηση
«πλύσεως ἐγκεφάλων» στὰ σχολεῖα

ΑΓΝΩΣΤΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ-ΔΙΑΤΑΓΕΣ

ἐπιχείρηση παρέμβασης στὰ ἐκπαιδευτικά συστήματα τῶν χωρῶν καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ὁλοκαυτώματος ὡς ἱστορικοῦ γεγονότος στὰ σχολεῖα εἶναι παγκόσμιας ἐμβέλειας. Συντονίζεται ἀπὸ τὴν ἰσραηλινὴ Ἀρχὴ «Yad Vashem», ἡ ὁποία ἔχει συστήσει γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ «Διεθνὴ Σχολὴ Ὁλοκαυτώματος». Ἀρωγὸς στὴν ἐπιχείρηση στέκει ἡ νεοσυσταθεῖσα «Διεθνὴς Δύναμη Κρούσης γιὰ τὸ Ὁλοκαύτωμα».

Παράλληλα, ὅσο πληθαίνουν οἱ ἱστορικὲς μελέτες, ποὺ ἀμφισβητοῦν τὴν ἱστορικότητα τοῦ Ὁλοκαυτώματος, τόσο ἐντείνονται οἱ προσπάθειες ποινικοποίησης τῆς διερεύνησής του σὲ ὅλο καὶ περισσότερες χώρες.

Ἡ χώρα μας ὁργανώνει σεμινάρια γιὰ τὴ διδασκαλίαν τοῦ Ὁλοκαυτώματος ἀκόμα καὶ στὰ Ἑλληνόπουλα τῶν Νηπιαγωγείων, χρηματοδοτεῖ δραστηριότητες τοῦ Κεντρικοῦ Ἰσραηλιτικοῦ Συμβουλίου, ἀνακαινίζει συναγωγὰς καὶ ἀναφέρει τὰ πεπραγμένα της στὴ «Διεθνὴ Δύναμη Κρούσης».

Ἡ ἰσραηλινὴ Ἀρχὴ ποὺ «ἐκπαιδεύει» τοὺς λαοὺς

ἰσραηλινὴ Ἀρχὴ μὲ τὴν ἐπωνυμία «**Yad Vashem, Ἀρχὴ γιὰ τὴ Μνήμη τῶν Μαρτύρων καὶ Ἡρώων τοῦ Ὁλοκαυτώματος**» ἐδρεύει σὲ ἓνα λόφο στὰ περὶχωρα τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἰδρύθηκε ἀπὸ τὸ ἰσραηλινὸ Κοινοβούλιο τὸ 1953 μὲ σκοπὸ τὴν ἐπιβολὴ τῶν ἐβραϊκῶν θέσεων γιὰ τὸν Β΄ Παγκόσμιον Πόλεμο διεθνῶς. Τὸ ὄνομά της προέρχεται ἀπὸ ἓνα χωρίο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στὰ Ἑβραϊκά («Ἡσαΐας», 56:5). Ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα τεράστιο κτηριακὸ συγκρότημα μὲ μουσεῖο, βιβλιοθήκη, ἐρευνητικὸ κέντρο, αἵθουσες συνεδρίων κ.ἄ.

Οἱ δραστηριότητες τῆς ἰσραηλινῆς αὐτῆς Ἀρχῆς εἶναι πολλὲς καὶ διάφορες καὶ ἀπλώνονται σὲ παγκόσμιον ἐπίπεδο. Ὁ σημαντικώτερος στόχος της, πρὸς τὸν ὁποῖο ἔχει ἐπικεντρωθῇ τὸ κύριο μέρος τῶν προσπαθειῶν της, εἶναι ἡ παρέμβαση στὰ ἐκπαιδευ-

τικά συστήματα των χωρών και ή επιβολή της διδασκαλίας της Ιστορίας του Β' Π.Π. κυρίως κι ιδιαίτερα αυτού, που έχει ονομασθή Όλοκαύτωμα, με έναν τυποποιημένο ενιαίο τρόπο παγκοσμίως σύμφωνα με την επίσημη ισραηλινή έκδοχή.

Διεθνής Σχολή για τὸ Ὁλοκαύτωμα

ὁ 1993 κι ὕστερα ἀπὸ συνεργασία τῆς Ἀρχῆς Yad Vashem μετὶ τὸ ισραηλινὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἰδρύθηκε ἡ «Διεθνὴς Σχολὴ Μελετῶν τοῦ Ὁλοκαυτώματος» (International School for Holocaust Studies), μοναδικὴ στὸ εἶδος τῆς παγκοσμίου. Ἔχει 17 αἴθουσες, ἓνα σύγχρονο κέντρο πολυμέσων, παιδαγωγικὸ κέντρο, αἴθουσα διαλέξεων καὶ περισσότερους ἀπὸ 100 ἐξειδικευμένους στὸ ἀντικείμενο εκπαιδευτικούς.

The International School
for Holocaust Studies

Ὁμάδα εἰδικῶν τῆς Σχολῆς ἀναπτύσσει πλῆθος εκπαιδευτικῶν προγραμμάτων καὶ βοηθημάτων γιὰ τὸ Ὁλοκαύτωμα, ὅπως σύγχρονα προγράμματα πολυμέσων, χάρτες, βιβλία, κασέττες κ.ἄ. Στῇ Σχολῇ ἐκπαιδεύονται ἐτησίως σχεδὸν 150.000 μαθητὲς καὶ στρατιῶτες ἀπὸ τὸ Ἰσραὴλ καὶ χιλιάδες εκπαιδευτικοί, τόσο ἀπὸ τὸ Ἰσραὴλ ὅσο καὶ ἀπὸ ἄλλες χώρες, καθ' ὅσον προσφέρονται σειρὲς μαθημάτων σὲ πολλὰ γλῶσσες, πέραν τῆς Ἑβραϊκῆς καὶ τῆς Ἀγγλικῆς.

Ἡ σημαντικώτερη δραστηριότητα τῆς Σχολῆς εἶναι ἡ ἀποστολὴ Ἰσραηλινῶν εκπαιδευτικῶν ἐξειδικευμένων στὴ διδασκαλία τοῦ Ὁλοκαυτώματος στὸ ἐξωτερικὸ μετὰ σκοπὸ τὴν ἐπιμόρφωση εκπαιδευτικῶν ἄλλων χωρῶν στὸν ὀρθὸ τρόπο διδασκαλίας τοῦ Ὁλοκαυτώματος.

Ἰσραηλινοὶ «ἐκπαιδεύουν» (!) γιὰ τὸ Ὁλοκαύτωμά τους στὴν Εὐρώπη

πὸ τὴν ἐπίσημη ἱστοσελίδα τῆς Σχολῆς διαβάζουμε: «Προκειμένου νὰ ἀντιμετωπισθοῦν οἱ προκλήσεις, ἡ Διεθνὴς Σχολὴ Μελετῶν τοῦ Ὁλοκαυτώματος δημιούργησε τὸ Πρόγραμμα ICHEIC γιὰ τὴν ἐκπαίδευση τοῦ Ὁλοκαυτώματος στὴν Εὐρώπη, σκοπὸς τοῦ ὁποῖου εἶναι ἡ ἐπέκταση τῶν σπουδῶν τοῦ Ὁλοκαυτώματος στὴν Εὐρώπη, εἰδικὰ στὰ πλαίσια τῆς ἐπίσημης ἐκπαίδευσης.

» Ἕνας σημαντικὸς σκοπὸς τοῦ Προγράμματος ICHEIC εἶναι ἡ δημιουργία ἐνὸς δικτύου εκπαιδευτικῶν, ὥστε νὰ διευρυνθῇ ὁ κύκλος τῶν ἐξειδικευμένων στὸ Ὁλοκαύτωμα εκπαιδευτικῶν σὲ ὅλη τὴν Εὐρώπη, οἱ ὁποῖοι θὰ ὑποστηρίξουν καὶ θὰ ἐφαρμόσουν σχετικὰ ἐκπαιδευτικὰ προγράμματα. Λόγω τῆς εὐρείας ἐπαγγελματικῆς γνώσης, ποὺ ἔχει συσσωρευθῇ στὴ Διεθνῇ Σχολῇ ἀπὸ τὴν ἵδρυσή της τὸ 1993, οἱ εκπαιδευτικὲς τῆς δραστηριότητες μποροῦν νὰ διεξαχθοῦν σὲ τόσο εὐρεῖα διεθνῇ κλίμακα.

» Τὸ Πρόγραμμα χρηματοδοτεῖται μέσω τῆς γενναιοδωρῆς βοήθειας τῆς Διεθνοῦς Επιτροπῆς γιὰ ἀσφαλιστικὲς ἀξιώσεις, ποὺ ἀφοροῦν στὴν περίοδο τοῦ Ὁλοκαυτώματος (International Commission on Holocaust Era Insurance Claims - ICHEIC.) Ἡ Επιτροπὴ ICHEIC ἰδρύθηκε τὸ 1998 ὕστερα ἀπὸ διαπραγματεύσεις μεταξὺ εὐρωπαϊκῶν καὶ ἀμερι-

Τὸ νέο «μουσεῖο» τοῦ Ὀλοκαυτώματος στὴν Ἱερουσαλήμ. Ἐνα μέρος ἀπὸ τὶς τεράστιες ἐγκαταστάσεις τῆς ἱσραηλινῆς Ἀρχῆς Yad Vashem, ἡ ὁποία διοργανώνει σεμινάρια γιὰ ἐκπαιδευτικούς στὴν Ἑλλάδα καὶ σὲ ὅλο τὸν κόσμο γιὰ τὸν «ὀρθὸ τρόπο διδασκαλίας τοῦ Ὀλοκαυτώματος» στὰ σχολεῖα.

κανικῶν ἀσφαλιστικῶν ἐταιρειῶν, ὅπως καὶ ἀντιπροσώπων ἐβραϊκῶν καὶ διεθνῶν ὀργανισμῶν Ἑβραίων καὶ ἐπιζώντων τοῦ Ὀλοκαυτώματος.»

Ἰσραηλινοὶ καθοδηγοῦν Ἑλλήνες ἐκπαιδευτικούς

τὸ πλαίσιο τῶν δραστηριοτήτων τῆς Ἀρχῆς Yad Vashem, τῆς Διεθνοῦς Σχολῆς Μελετῶν τοῦ Ὀλοκαυτώματος καὶ σὲ συνεργασία μὲ τὸ Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης διωργανώθηκε στὶς 17 Ὀκτωβρίου 2007 συνέδριο στὴ Θεσσαλονίκη γιὰ Ἑλλήνες ἐκπαιδευτικούς τῆς Α΄βάθμιας ἐκπαίδευσης μὲ τίτλο: *«Πῶς νὰ διδάξουμε τὸ Ὀλοκαύτωμα στὸ Νηπιαγωγεῖο (σ.σ. !) καὶ στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο».*

Ἡ πρώτη ὁμιλήτρια κ. Σίρα Μάγκεν τῆς Ἀρχῆς Yad Vashem ἀνέπτυξε τὸ θέμα: *«Γιατί, Πῶς καὶ Τί νὰ διδάξουμε γιὰ τὸ Ὀλοκαύτωμα».*

Στὴ συνέχεια ἀναπτύχθηκαν τὰ παρακάτω θέματα:

- *«Διδάσκοντας τὸ Ὀλοκαύτωμα σὲ διαφορετικὲς ἡλικιακὲς ομάδες (τὸ σπειροειδὲς πρότυπο)».* Ἡ ἡλικιακὴ προσέγγιση τῆς Yad Vashem μέσφ ποικίλων ἐκπαιδευτικῶν βοηθημάτων καὶ ἐργαλείων.
- *«Τόμιν».* Ἐνα ἐκπαιδευτικὸ βοήθημα γιὰ παιδιὰ Νηπιαγωγείων καὶ Δημοτικῶν βασισμένο στὸ ὁμώνυμο λεύκωμα, ποὺ ζωγράφισε ὁ Ἑβραῖος - Τσέχος καλλιτέχνης Μπέντριχ Φρίττα.
- *«Ἡ κόρη, ποὺ πάντα θέλαμε».* Μάθημα βασισμένο στὴν ἱστορία τῆς Μάρθας, μιᾶς

Primary School Curriculum on the Holocaust

Seminar for Greek Primary School Teachers in Thessaloniki

October 17, 2007

- 9:00 – 9:30 **Opening**
*Maria Repoussi, Associate Professor of History and History Education
School of Education, Aristotle University of Thessaloniki*
- 9:30- 10:30 **Why, How and What to teach about the Holocaust?**
The Educational Philosophy of Yad Vashem.
Ms. Shira Magen, Yad Vashem
- 10:30-10:45 Break
- 10:45-11:00 **Teaching the Holocaust to different age groups – a spiral model**
The age approach of Yad Vashem which will be demonstrated throughout the seminar via various educational units and tools.
- 11:00-11:20 **Tommy – A teaching unit for Kindergarten and Elementary school children**, based on an album called "To Tommy".
"To Tommy" is an album of Illustrations, which was drawn by a Jewish Czech artist Bedřich Fritta, for his son, Thomas, on his third birthday in the Theresienstadt ghetto.
- 11:20-12:20 **The Daughter We Always Wanted** - A lesson for **fifth and sixth graders**.
This workshop is based on the story of Martha, a Jewish young girl and her non-Jewish Polish nanny who saved her.
- 12:20-13:00 Lunch Break
- 13:00-14:15 **Applying Theory to Practice** - teachers designing outlines for a lesson plan based on two alternative books: **I Wanted to Fly Like a Butterfly** or **Through Our Eyes**.
- 14:15-14:30 Break.
- 14:30-15:30 **A Song After the Rain – The story of the Jewish community of Thessaloniki** – a lesson plan on Jews in Thessaloniki before the Holocaust - for **Junior High school students** .

P.O.B 3477, Jerusalem 91034, ISRAEL Tel +972 2 644 3650 Fax +972 2 644 3649
europe@yadvashem.org.il www.yadvashem.org

Organizing responsible
Maria Repoussi, Associate Professor of History and History Education
School of Education, Department of Primary Education
Aristotle University of Thessaloniki
Tel 00302310 995087
marrep@eled.auth.gr
www.auth.gr/~marrep

Τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ ὁργανωμένου ἀπὸ τὸ Ἑβραϊκὸ Ἰδρυμα Yad Vashem σεμιναρίου γιὰ Ἑλληνες δασκάλους γιὰ τὴ σωστὴ διδασκαλία τοῦ Ὀλοκαυτώματος στὰ Νηπιαγωγεία (!) καὶ τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα τῆς Ἑλλάδας (Θεσσαλονίκη, 17 Ὀκτωβρίου 2007).

Έβραιοπούλας και της Πολωνέζας τροφού της, πού την έσωσε.

- «**Εφαρμόζοντας θεωρία στην πρακτική**». Δάσκαλοι δημιουργούν τὸ περίγραμμα σχεδίου μαθήματος για δύο ἐναλλακτικά βιβλία, τὸ «Ἦθελαν νὰ πετάξω σὰν πεταλούδα» καὶ τὸ «Μέσα ἀπὸ τὰ μάτια μας».
- «**Ένα τραγούδι μετὰ τὴν βροχή - Ἡ ἱστορία τῆς ἐβραϊκῆς κοινότητας Θεσσαλονίκης**». Ένα σχέδιο μαθήματος για τοὺς Έβραίους τῆς Θεσσαλονίκης πρὶν τὸ Ὀλοκαύτωμα, για μαθητὲς Γυμνασίων.

Σύμφωνα με τὶς ὁδηγίες τῆς Διεθνoῦς Σχολῆς οἱ δάσκαλοι πρέπει νὰ ὁδηγοῦν τοὺς μαθητὲς σὲ πολλὴ ἀναλυτικὴ προσέγγιση τοῦ Ὀλοκαυτώματος, καὶ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ θύτη καὶ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ θύματος, νὰ τοὺς βάζουν δηλαδὴ «στὸ πετὸ τοῦ ρόλου». Αὐτὸ θὰ ἐπιτυγχάνεται με συζητήσεις στὴν τάξη πρῶτα σὲ μικρὲς ὁμάδες μαθητῶν καὶ ὕστερα σὲ ἀνοιχτὴ συζήτηση με τὴν συμμετοχὴ ὅλων τῶν μαθητῶν ὑπὸ τὴν καθοδήγηση τῶν δασκάλων.

Πρέπει -σύμφωνα πάντα με τὶς ὁδηγίες- νὰ γίνεται λεπτομερὴς ἀνάλυση τῶν δεινῶν ποὺ ὑπέστη ὁ λαὸς τῶν Έβραίων ἀπὸ τοὺς Ναζί, με ὅλες τὶς φρικιαστικὲς λεπτομέρειες ἀπὸ τὶς συγκεντρώσεις στὰ στρατόπεδα μέχρι τὴν εἴσοδό τους στὰ κρεματορῖα τοῦ Ἄουσβιτς, κάνοντας χρῆση φωτογραφικοῦ ὑλικοῦ, ἐγγράφων κ.ἄ., ἐνῶ βιωματικὲς καταγραφὲς ὅσων ἐπέζησαν τοῦ Ὀλοκαυτώματος θὰ ἀποτελοῦν τὶς ἱστορικὲς πηγὲς τοῦ μαθήματος.

Τὸ ζητούμενο εἶναι νὰ παγιωθῇ στὴ μνήμη τῶν μικρῶν μαθητῶν τὸ Ὀλοκαύτωμα ὡς ἱστορικὸ γεγονός, καὶ νὰ καλλιεργηθοῦν παράλληλα στοὺς μαθητὲς αἰσθήματα συμπάθειας πρὸς τὸν ἐβραϊκὸ λαό.

Παγκόσμια «Δύναμη Κρούσης» (!) γιὰ τὸ Ὀλοκαύτωμα

Ὁρος «Δύναμη Κρούσης» (Task Force) εἶναι στρατιωτικός· πρωτοχρησιμοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἀμερικανικὸ Ναυτικὸ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ Β΄ Π.Π. με σκοπὸ νὰ περιγράψῃ τὶς μονάδες καὶ τοὺς σχηματισμοὺς ἐκείνους, ποὺ εἶχαν δημιουργηθῇ για μία προκαθορισμένη πολεμικὴ ἀποστολὴ ἢ δραστηριότητα.

Ἡ ἐπιλογὴ τοῦ πολεμικοῦ αὐτοῦ ὅρου ἀπὸ μία ὁμάδα, ἡ ὁποία αὐτοπροσδιορίζεται ὡς «Δύναμη Κρούσης για τὴ Διεθνή Συνεργασία στὴν Ἑκπαίδευση, Μνήμη καὶ Ἔρευνα τοῦ Ὀλοκαυτώματος» (Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research) δὲν εἶναι τυχαία. Εἶναι προφανές, ὅτι για τοὺς ἐμπνευστὲς τοῦ τίτλου τῆς ὀργάνωσης αὐτῆς πρόκειται για ἓνα εἶδος πολέμου με ὅλο τὸν ὑπόλοιπο κόσμο, με σκοπὸ τὴν ἐπιβολὴ τῆς ἐκπαίδευσης τοῦ Ὀλοκαυτώματος παγκοσμίως, ὥστε νὰ παγιωθῇ στὶς συνειδήσεις τῶν λαῶν ὡς πραγματικὸ ἱστορικὸ καὶ ἀποτρόπαιο γεγονός, πού εἶχε ὡς θύματα τοὺς Έβραίους.

Ἡ Δύναμη Κρούσης προεδρεύεται ἀπὸ τὸν Ἰσραηλινὸ καθηγητὴ Yehuda Bauer, πρῶνι πρόεδρο τοῦ Ἰδρύματος Yad Vashem, καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐκπροσώπους κυβερνήσεων καὶ ὀργανισμῶν 24 χωρῶν (Ἰσραήλ, Ελλάδα, Αὐστρίας, Βελγίου, Κροατίας, Τσεχίας, Δανίας, Γαλλίας, Γερμανίας, Οὐγγαρίας, Ἰταλίας, Λεττονίας, Λιθουανίας, Λουξεμβούργου, Ὀλλανδίας, Νορβηγίας, Πολωνίας, Ρουμανίας, Σλοβακίας, Σουηδίας,

Ἑλβετίας, Ἡνωμένου Βασιλείου, Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ Ἀργεντινῆς). Κάθε χώρα - μέλος εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ἐφαρμόξῃ τὴν πολιτικὴ καὶ τὰ προγράμματα τῆς Δύναμης Κρούσης. Στὶς παραπάνω χώρες σύντομα θὰ προστεθοῦν ὁ Καναδᾶς, ἡ Ἑσθονία καὶ ἡ Σλοβενία, ἐνῶ ἔχουν προχωρήσει οἱ ἐπαφές γιὰ τὸν προσεταιρισμὸ Ἀλβανίας, Αὐστραλίας, Βοσνίας - Ἑρζεγοβίνης, Ἰρλανδίας, Περού, Μεξικοῦ καὶ Βενεζουέλας.

Ἡ Δύναμη Κρούσης ἀποτελεῖται ἀπὸ διάφορες ὁμάδες ἐργασίας (ὅπως π.χ. τῆς εἰδικῆς ὁμάδας γιὰ τὴν καθιέρωση «Ἡμέρας Μνήμης τοῦ Ὀλοκαυτώματος» παγκοσμίως), οἱ ὁποῖες συνέρχονται σὲ τακτὰ χρονικὰ διαστήματα. Σὲ ὁλομέλεια συνέρχεται δύο φορές τὸ χρόνο, ὅποτε πρῶτα οἱ ὁμάδες κι ἀκολουθῶς οἱ χώρες ἀναφέρουν τὰ πεπραγμένα τους ὑποβάλλοντας ἀντίστοιχες γραπτὲς ἀναφορές.

Ἡ ἐλληνικὴ ἀναφορὰ στὴ «Διεθνῇ Δύναμιν Κρούσης»

εἰς ἄλλο ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ἡ ἐξέταση τῆς πλέον πρόσφατης (ἕως τὴ στιγμὴ ποὺ γράφεται τὸ παρόν) ἀναφορᾶς, ποὺ ὑπέβαλε ἡ Ἑλλάδα στὴ Δύναμιν Κρούσης. Πρόκειται γιὰ ἓνα 20σέλιδο ἔγγραφο τοῦ ΥΠ.Ε.Π.Θ, ποὺ ὑπογράφεται ἀπὸ τὴν δρ Ἰσμήνη Κριαρὴ - Κατρᾶνη, γραμματέα τοῦ Ἐνιαίου Διοικητικοῦ Τομέα Παιδείας Ὁμογενῶν καὶ Διαπολιτισμικῆς Ἐκπαίδευσης. Εἶναι συνταγμένο στὴν Ἀγγλικὴ καὶ φέρει ἡμερομηνία: Δεκέμβριος 2006.

Ἔχουμε παρουσιάσει ἀποσπασματικὰ στὸ παρελθὸν ἀπὸ τὶς στήλες τοῦ «Δ» ὠρισμένες ἀπὸ τὶς ἐπιχειρούμενες μεθοδεύσεις ἐξεβραϊσμοῦ τῆς παρεχόμενης ἀπὸ τὸ ΥΠ.Ε.Π.Θ. παιδείας (βλ. «Ἐντεταλμένη προπαγάνδα σ' ὅλα τὰ σχολεῖα γιὰ τὸ Ὀλοκαύτωμα», «Δ», τ. 279, «Μὲ 1.500 εὐρὼ πανμαθητικὴ προπαγάνδα!», «Δ», τ. 287, «Τά... ἐβραϊκὰ ἐκπαιδευτικὰ προγράμματα τοῦ ΥΠ.Ε.Π.Θ.», «Δ», τ. 306 κ.ἄ.). Μὲ τὶς ἄγνωστες λεπτομέρειες ἀπὸ τὴν ἐπίσημη ἀναφορὰ τοῦ ΥΠ.Ε.Π.Θ., ποὺ παρουσιάζουμε σήμερα, ἀποκαλύπτουμε τὴν πλήρη ἀνάπτυξη τῆς ἐβραϊκῆς προπαγάνδας στὸ ἐκπαιδευτικὸ μας σύστημα, ἡ ὁποία στὶς ἡμέρες μας ἔχει πάρει τεράστιες διαστάσεις.

Ἡ γενικὴ ἐντύπωση, ποὺ προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀνάγνωση τῆς ἀναφορᾶς, εἶναι, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία πασχίζει ἐμφανῶς νὰ ἀποδείξῃ στὴ Δύναμιν Κρούσης ὅτι ἔχει συμμορφωθῇ πλήρως μὲ τὶς ἐντολές της καὶ τὶς ἐφαρμόζει ἀπαρέγκλιτα.

Ἀπὸ τὴν ἐπιτομὴ τῆς ἀναφορᾶς, ἡ ὁποία προτάσσεται τοῦ κυρίως κειμένου μεταφράζουμε στὰ Ἑλληνικά:

«Ἡ ἱστορία τοῦ Ὀλοκαυτώματος διδάσκεται ἀπὸ τὴν ΣΤ' τάξη τοῦ Δημοτικοῦ ἕως τὴν Γ' τάξη τοῦ Λυκείου στὸ πλαίσιο τῶν μαθημάτων τῆς Ἱστορίας, τῆς Λογοτεχνίας καὶ τῶν Θρησκευτικῶν. Ἐπὶ πλέον ἡ Ἑβραϊκὴ Γλῶσσα διδάσκεται σὲ τμήματα Ἑλληνικῶν Πανεπιστημίων.

» Ἐν τῷ μεταξύ ἡ Ἑθνικὴ Ἡμέρα Μνήμης τῶν Ἑλλήνων Ἑβραίων Μαρτύρων καὶ Ἡρώων τοῦ Ὀλοκαυτώματος ἐορτάζεται στίς 27 Ἰανουαρίου ἢ κάποια ἄλλη ἡμέρα κοντὰ σὲ αὐτὴ τὴν ἡμερομηνία σὲ ὅλα τὰ σχολεῖα τῆς Ἑλλάδας.

» Συνέδρια καὶ σεμινάρια ὑπὸ τὴν αἰγίδα καὶ χρηματοδοτούμενα ἀπὸ τὸ ΥΠ.Ε.Π.Θ. ὁργανῶνται στὴν Ἑλλάδα γιὰ τὴ διδασκαλία τοῦ Ὀλοκαυτώματος· τὰ παρακολουθοῦν

HELLENIC REPUBLIC
MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION & RELIGIOUS AFFAIRS
(MNERA)
SECRETARIAT FOR INTERCULTURAL EDUCATION
& GREEK STUDIES ABROAD

Athens, December 2006

Report on the Teaching of the Holocaust in Greece

Dr Ismini Kriari – Catranis

Secretary for Intercultural Education and Greek Studies Abroad

Ministry of National Education & Religious Affairs

15 Mitropoleos St., 10185 Athens

Tel: 0030-210-3246471

Fax: 0030-210-3226313

e-mail: eidpode@ypepth.gr

Summary

The history of the Holocaust is taught in Greek schools from the 6th grade of Primary School to the 3rd grade of Lyceum (Senior High School), in the context of both the subject of History and the subjects of Literature and Religion. Moreover, the Jewish language is taught in Greek University departments.

At the same time, the National Remembrance Day of the Greek Jewish Martyrs and Heroes of the Holocaust is celebrated on or around 27 January, in all schools across Greece.

Conferences and seminars, under the auspices of and funded by the Ministry of Education, are organised in Greece on the teaching of the Holocaust, which are attended by Greek

*Η πρώτη από τις 20 σελίδες της λεπτομερούς αναφοράς της Ελλάδας
στη «Διεθνή Δύναμη Κρούσης για το Όλοκαύτωμα».*

Τὸ προεδρεῖο τῆς Διεθνοῦς Δύναμης Κρούσης γιὰ τὸ Ὁλοκαύτωμα κατὰ τὴν πρόσφατη σύνοδο τῆς Πράγας (Ιούνιος 2007).

δάσκαλοι ἀπὸ ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Ἐπὶ πλέον Ἑλλήνες δάσκαλοι συμμετέχουν σὲ σεμινάρια στὸ ἐξωτερικό.

» Τέλος, ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία ὑποστηρίζει διάφορα πολιτιστικὰ δρώμενα ἀφορῶντα στὴν ἱστορία καὶ τὸν πολιτισμὸ τῶν Ἑβραίων γενικὰ καὶ τῶν Ἑλλήνων Ἑβραίων εἰδικώτερα, ὅπως θεατρικὲς παραστάσεις, κι ἐνθαρρύνει διδάσκοντες καὶ διδασκομένους νὰ τὶς παρακολουθοῦν.»

Ἀκολουθεῖ ἀναλυτικὰ ἡ ἐλληνικὴ ἀναφορά, ἡ ὁποία ἀπαντᾷ σὲ 15 ἐρωτήματα τῆς Διεθνοῦς Δύναμης Κρούσης. Λόγω τῆς μεγάλης ἔκτασης τῆς ἀναφορᾶς καὶ τοῦ περιορισμένου χώρου μας δημοσιεύουμε τὰ ἐρωτήματα καὶ τὶς ἐλληνικὲς ἀπαντήσεις σὲ -ἐκτεταμένη- περὶληψη:

1 **«Ποιὲς ἐπίσημες ὁδηγίες σχετικὲς μὲ τὴ διδασκαλία τοῦ Ὁλοκαυτώματος ἔχουν ἐκδοθῇ ἀπὸ ἐλληνικὰ ὑπουργεῖα καὶ τοπικὲς Ἀρχὲς στὴ χώρα σας; Παρακαλῶ ἐπισυνάψτε τὶς ὁδηγίες αὐτὲς στὴν ἀπάντησή σας.»**

« **Α.** Τὴν Ἡμέρα Μνήμης τῶν Ἑλλήνων Ἑβραίων Μαρτύρων καὶ Ἡρώων τοῦ Ὁλοκαυτώματος (27 Ἰανουαρίου) προετοιμάζεται ἀπὸ τὸ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτοῦτο ἓνα εἰδικὸ κείμενο γιὰ τὴ συνεισφορά τῆς ἐβραϊκῆς κοινότητας στὴν οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ ζωὴ τῆς Ἑλλάδας καὶ τὴν τραγικὴ τῆς μοῖρα κατὰ τὸν Β' Π.Π... καὶ διαβάζεται σὲ ὅλα τὰ σχολεῖα τῆς χώρας, ὅπου γίνονται σχετικὲς συζητήσεις στὶς τάξεις. Παράλληλα διοργανώνονται σχετικὲς ἐκδηλώσεις.

» **Β.** Τὸ ΥΠ.Ε.Π.Θ. μὲ ἐγκυκλίους τὸ 2005 καὶ 2006 συνέστησε σὲ ὅλα τὰ ἐλληνικὰ σχολεῖα νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸ Ἑβραϊκὸ Μουσεῖο Ἑλλάδας, τὸ Ἑβραϊκὸ Μουσεῖο Θεσσαλονίκης καὶ τὸ Ἑβραϊκὸ Μουσεῖο Ρόδου ἔτσι, ὥστε οἱ μαθητὲς νὰ συμμεθεῶν στὰ προγράμματα τους.

» **Γ.** Βιβλία ἐκδόσεων τοῦ Ἑβραϊκοῦ Μουσείου Ἑλλάδας παραγγέλθηκαν ἀπὸ τὸ ΥΠ.Ε.Π.Θ. καὶ διανεμήθηκαν σὲ σχολικὲς βιβλιοθῆκες, ὥστε νὰ χρησιμεύσουν ὡς ἐκπαιδευτικὸ ὕλικό.»

Λ. Μὲ ἐγκυκλίους ποὺ στάλθηκαν σὲ ὅλα τὰ ἐλληνικὰ σχολεῖα συνεστήθη σὲ ὅλους τοὺς Ἑλληνες δασκάλους νὰ λάβουν μέρος στὰ σεμινάρια, ποὺ ὠργάνωσε τὸ Ἑβραϊκὸ Μουσεῖο Ἑλλάδας, καθὼς καὶ σὲ ἄλλα σχετικὰ συνέδρια.

«Ε. Τὸ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτοῦτο ἐνθαρρύνει τὴν ἔρευνα ἐπὶ τοῦ Ὀλοκαυτώματος στὰ σχολεῖα τῆς Α΄/Βάθμιας καὶ Β΄/Βάθμιας ἐκπαίδευσης...

» ΣΤ. Ἡ Γενικὴ Γραμματεία Νέας Γενιάς χρηματοδότησε τὸ 2006 τὴ μνημειώδη ἔκδοση τοῦ Κεντρικοῦ Ἰσραηλιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑλλάδας "Τὸ Ὀλοκαύτωμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰουδαϊσμοῦ - Μνημεῖα καὶ Μνήμες".» Τὸ βιβλίο παρουσιάστηκε ἐπίσημα κατὰ τὴ διάρκεια εἰδικῆς τελετῆς, ποὺ ὠργάνωσε ἡ Πρεσβεία τῆς Ἑλλάδας στὴν Οὐάσιγκτον σὲ Ἀμερικανοὺς ἀξιωματούχους.

«Ζ. Τὸ ΥΠ.Ε.Π.Θ. ἀπέστειλε σὲ ὅλα τὰ σχολεῖα τῆς Ἑλλάδας ἀνοικτὴ πρόσκληση γιὰ τὸ πρῶτο σεμινάριο Ἑλλήνων δασκάλων στὴν Ἀρχὴ Yad Vashem, τὸ ὁποῖο ἔλαβε χώρα τὸν Ἰούλιο 2006 καὶ παρακολουθήθηκε ἀπὸ 18 Ἑλληνες δασκάλους.

» Η. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς Ἑθνικῆς Ἡμέρας Μνήμης τῶν Ἑλλήνων Ἑβραίων Μαρτύρων καὶ Ἡρώων τοῦ Ὀλοκαυτώματος (27 Ἰανουαρίου 2006) διεξήχθη πανελλήνιος διαγωνισμὸς ἔκθεσης ἰδεῶν μὲ θέμα: "Οἱ Ἑλληνες Ἑβραῖοι καὶ ἡ σημασία τῆς ἀνάμνησης τοῦ Ὀλοκαυτώματος". Βραβεύθηκαν οἱ πέντε καλύτερες ἐκθέσεις.»

2 «Ἄν τὸ Ὀλοκαύτωμα δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὸ θέμα διδασκαλίας, ποιό ποσοστὸ ἀπὸ τὰ σχολεῖα ἐπιλέγει νὰ διδάξῃ γιὰ αὐτό;

» - Βιβλία ἀπὸ τὴν ΣΤ΄ Δημοτικοῦ ἕως τὴν Γ΄ Λυκείου περιέχουν κεφάλαια γιὰ τὸ Ὀλοκαύτωμα, τὰ ὁποῖα ἀνήκουν στὴν ὑποχρεωτικὴ ὕλη καὶ διδάσκονται σὲ ὅλα τὰ σχολεῖα τῆς Ἑλλάδας χωρὶς ἐξαίρεση.»

3 καὶ **4** : Πῶς ὀρίζεται τὸ Ὀλοκαύτωμα καὶ ἂν διδάσκεται ὡς ἓνα θέμα ἢ ὡς μέρος ἐνὸς εὐρύτερου θέματος;

Διδάσκεται στὸ πλαίσιο τῆς Ἱστορίας τοῦ Β΄Π.Π., ἀλλὰ καὶ στὰ Θρησκευτικὰ καὶ στὴ Λογοτεχνία.

5 «Σὲ ποιά ἡλικία οἱ νέοι ἄνθρωποι μαθαίνουν γιὰ τὸ Ὀλοκαύτωμα στὰ σχολεῖα; Οἱ μαθητὲς συναντοῦν τὸ Ὀλοκαύτωμα στὰ σχολεῖα περισσότερες ἀπὸ μία φορές;

» - Οἱ Ἑλληνες μαθητὲς μαθαίνουν γιὰ τὸ Ὀλοκαύτωμα, τὴ ζωὴ τῶν Ἑβραίων καὶ τὴν ἐβραϊκὴ θρησκεία στὴν τελευταία τάξη τοῦ Δημοτικοῦ ἀπὸ τὰ βιβλία Ἱστορίας, Γλώσσας καὶ Θρησκευτικῶν. Ἡ ἐκπαίδευση τῶν μαθητῶν στὸ ἀντικείμενο ὁλοκληρώνεται στὴν Γ΄ Λυκείου.»

Ἀκολουθοῦν οἱ παραπομπὲς γιὰ τὸ Ὀλοκαύτωμα τῶν σχολικῶν βιβλίων:

- Ἱστορία, ΣΤ΄ Δημοτικοῦ (σελ. 109).
- Γλῶσσα, ΣΤ΄ Δημοτικοῦ (σελ. 74-75, «Τὸ Ἡμερολόγιο τῆς Ἄννας Φράνκ» καὶ σελ. 87, ὅπου συνιστᾶται στοὺς μαθητὲς νὰ παρακολουθήσουν τὴν ταινία «Ἡ ζωὴ εἶναι ὡραία» τοῦ Ρομπέρτο Μπενίνι).
- Θρησκευτικὰ, ΣΤ΄ Δημοτικοῦ (σελ. 104-106).
- Ἱστορία τῶν Ἀρχαίων Χρόνων, Α΄ Γυμνασίου (σελ. 19-20, ἡ συνεισφορὰ τοῦ ἐβραϊκοῦ ἔθνους στὸν Παγκόσμιον Πολιτισμό).
- Θρησκευτικὰ, Α΄ Γυμνασίου (σελ. 116, γίνεται ἀναφορὰ στοὺς Ναζί καὶ τὸν

Β' Παγκόσμιο Πόλεμο).

- **Λογοτεχνία, Β' Γυμνασίου** (έκτενης αναφοράς ως προς «Τὸ ἡμερολόγιο τῆς Ἄννας Φράνκ» καὶ βιογραφικὸ τῆς. Στὴ σελίδα 36 τοῦ βιβλίου τοῦ καθηγητῆ προτείνονται δύο διαδικτυακὲς διευθύνσεις γιὰ περαιτέρω πληροφορίες).
- **Ἱστορία, Γ' Γυμνασίου** (σελ. 334).
- **Βιβλίο Ἱστορίας τοῦ Τόπου σου - Γ' Γυμνασίου** στὴ Θεσσαλονίκη (σελ. 157-160).
- Ἕνα **CD-ROM** γιὰ ὅλες τὶς τάξεις τοῦ Γυμνασίου.
- **«Ὁ Εὐρωπαϊκὸς Πολιτισμὸς καὶ οἱ ρίζες του», Α' Λυκείου** (προαιρετικὸ, σελ. 68-70).
- **Ἱστορία, Α' Λυκείου** (σελ. 37-41).
- **«Θέματα σύγχρονης Ἑλληνικῆς Ἱστορίας», Γ' Λυκείου** (σελ. 48).
- **Ἱστορία Γ' Λυκείου** (σελ. 234, 260-261).
- **Βιβλίο Γλώσσας Λυκείου - Θεματικοὶ Κύκλοι** (σελ. 232-235, 244-247).
- **Βιβλίο Ἱστορίας τοῦ Μοντέρνου καὶ Σύγχρονου Κόσμου - Β' τάξη Τεχνικοῦ Λυκείου** (σελ. 120, 122).

Ἐπὶ πλέον διδακτικὸ ὕλικὸ γιὰ τὸ Ὀλοκαύτωμα, τὴν ἱστορία καὶ τὴ θρησκεία τῶν Ἑβραίων, ποὺ παρέχεται ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν καὶ εἶναι διαθέσιμο στὰ σχολεῖα:

- Τὸ βιβλίο «Ἡ ἱστορία τῶν ἀνθρώπων» γιὰ μαθητὲς Δημοτικοῦ στὶς σελ. 100-105 περιέχει πληροφορίες γιὰ τοὺς Ἑβραίους. Ἐπίσης τὸ ἀντίστοιχο βιβλίο ὁδηγῶν τοῦ καθηγητῆ στὶς σελ. 309-321.
- Τὸ βιβλίο «Θρησκείες καὶ Τέχνες» γιὰ μαθητὲς Γυμνασίου στὶς σελ. 38-39 περιέχει πληροφορίες γιὰ τὸν Ἰουδαϊσμό.
- Τὸ βιβλίο «Τὸ παιδί διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ τῶν πολιτισμῶν» γιὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα στὶς σελ. 77-79 περιέχει πληροφορίες γιὰ τοὺς Ναζί καὶ τὸ Ὀλοκαύτωμα.
- Στὸ πολυπολιτισμικὸ ἡμερολόγιο 2007 σημειώνονται οἱ γιορτὲς τῆς ἰουδαϊκῆς θρησκείας.
- Στὸ πολυπολιτισμικὸ ἡμερολόγιο 2006-07 περιέχονται γεωγραφικὲς πληροφορίες γιὰ τὸ Ἰσραὴλ καὶ γιὰ τὶς ἰουδαϊκὲς γιορτὲς (σελ. 22-23).
- Τὸ CD «Μουσικὴ τοῦ κόσμου» περιλαμβάνει 16 τραγούδια τῆς ἰουδαϊκῆς παράδοσης.
- Τὸ βιβλίο «Μυθολογίαι τοῦ κόσμου» περιλαμβάνει ἓνα κεφάλαιο γιὰ τὴ μυθολογία τῆς Χαναὰν (σελ. 280-295).
- Τὸ CD «Παραμῦθια τοῦ κόσμου» περιλαμβάνει παραμῦθια ἀπὸ τὸ Ἰσραὴλ.

Τὸ Πανεπιστήμιον Κρήτης ἐξέδωσε τὸ βιβλίο «Ρίζες Ἱστορίας», ὅπου γίνονται ἀναφορὲς στοὺς Ἕλληνες Ἑβραίους, καὶ τὸ ὁποῖο ἐστάλη στὰ σχολεῖα τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἡ Ἑβραϊκὴ Γλῶσσα διδάσκεται στὰ Πανεπιστήμια Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης.

6 «Πόσες ὥρες διδασκαλίας στὰ σχολεῖα ἀφοροῦν στὸ Ὀλοκαύτωμα;

» - Ἡ ἱστορία τῶν Ἑβραίων, ἡ θρησκεία τους καὶ τὸ Ὀλοκαύτωμα διδάσκονται σὲ ὅλες τὶς βαθμίδες τῶν ἐλληνικῶν σχολείων, ἀπὸ τὴν ΣΤ' Δημοτικοῦ ἕως τὴν Γ' Λυκείου γιὰ τρεῖς μὲ πέντε διδακτικὲς ὥρες κάθε σχολικῆς χρονιᾶς στὰ πλαίσια τῶν μαθημάτων Ἱστορίας, Λογοτεχνίας καὶ Θρησκευτικῶν. Ἐπὶ πλέον στὸ θέμα τῆς Τοπικῆς Ἱστορίας τῆς Γ' Γυμνασίου οἱ καθηγητὲς μποροῦν νὰ ἀφιερῶσουν δέκα ἐπὶ πλέον διδακτικὲς ὥρες γιὰ τὴν ἱστορία

τῶν τοπικῶν ἐβραϊκῶν κοινοτήτων.»

7 «Σὲ ποιά μαθήματα διδάσκεται τὸ Ὀλοκαύτωμα;»

(Ἐπαναλαμβάνονται οἱ παραπάνω πληροφορίες μὲ διευκρινήσεις.)

8 Α. «Τί ἱστορική, παιδαγωγική καὶ διδακτική ἐκπαίδευση παρέχεται στοὺς δασκάλους γιὰ τὸ Ὀλοκαύτωμα εἴτε σὲ πανεπιστημιακὸ εἴτε σὲ ἐπίπεδο βελτίωσης ἐπαγγελματικῶν ἐπιπέδου στὴ χώρα σας;

» - Σὲ ὅλους τοὺς σπουδαστὲς Λογοτεχνικῶν, Ἱστορικῶν καὶ Ἀρχαιολογικῶν τμημάτων, καθὼς καὶ Παιδαγωγικῶν τμημάτων Α'/Β'βάθμιας ἐκπαίδευσης τῶν Ἑλληνικῶν Πανεπιστημίων παρέχονται ἱστορικές πληροφορίες κατὰ τὴ διάρκεια τῶν σπουδῶν τοὺς γιὰ τὸ Ὀλοκαύτωμα... Ἐπίσης διοργανώνονται συνέδρια καὶ σεμινάρια εἴτε ἀπὸ Πανεπιστήμια καὶ τὸ ΥΠ.Ε.Π.Θ. εἴτε ἀπὸ ἄλλους φορεῖς, ὅπως τὸ Ἑβραϊκὸ Μουσεῖο Ἑλλάδος.»

Β. «Πόσα συνέδρια γιὰ δασκάλους διοργανώνονται κάθε χρόνο, καὶ πόσοι δάσκαλοι τὰ παρακολουθοῦν;

» - Τὸ ΥΠ.Ε.Π.Θ. θέτει ὑπὸ τὴν αἰγίδα του καὶ χρηματοδοτεῖ σεμινάρια ὠργανωμένα ἀπὸ τὸ Ἑβραϊκὸ Μουσεῖο τῆς Ἑλλάδας, στὰ ὁποῖα λαμβάνουν μέρος 60 περίπου δάσκαλοι κυρίως Α'/Β'βάθμιας καὶ Β'/βάθμιας ἐκπαίδευσης. Τέτοια σεμινάρια ἔχουν ἤδη γίνῃ τὸ 2004, τὸ 2005 καὶ τὸ 2006.

» Τὸ ΥΠ.Ε.Π.Θ. ἔχει ἤδη συγχρηματοδοτήσει τὸ πρῶτο σεμινάριο γιὰ Ἕλληνες δασκάλους στὴν Ἀρχὴ "Yad Vashem", ποὺ ἔλαβε χώρα τὸν Ἰούλιο 2006, καὶ στὸ ὁποῖο συμμετείχαν 18 Ἕλληνες δάσκαλοι.

» Τὸ Πάντειο Πανεπιστήμιο διωργάνωσε ἐπιστημονικὴ ἡμερίδα μὲ θέμα: "60 χρόνια ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ Ἀουσβιτς" (17 Μαΐου 2005)», ἐνῶ τὸ Πανεπιστήμιο Κρήτης διωργάνωσε τὸν Μάρτιο 2006 ἓνα σχετικὸ ἐκπαιδευτικὸ σεμινάριο.

» Τὸ ΥΠ.Ε.Π.Θ. ἐνθαρρύνει τοὺς δασκάλους νὰ λάβουν μέρος σὲ σεμινάρια τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τοὺς καλύπτει ὅλα τὰ ἐξόδα. Τρεῖς δάσκαλοι ἔλαβαν μέρος σὲ σεμινάριο

Οἱ μέγιστες ποινὲς φυλάκισης γιὰ τὴν ἄρνηση τοῦ Ὀλοκαυτώματος στὶς εὐρωπαϊκὲς χώρες: Αὐστρία: 10 χρόνια, Λιθουανία: 10 χρόνια, Γερμανία: 5 χρόνια, Ρουμανία: 5 χρόνια, Σλοβακία: 3 χρόνια, Πολωνία: 3 χρόνια, Τσεχία: 2 χρόνια, Γαλλία: 2 χρόνια, Βέλγιο: 1 χρόνος, Ἰσπανία: δὲν καθορίζεται ἀνώτατο ὄριο. (Βλ. «Ποινικοποιοῦν τὴν ἐρευνα τῆς Ἱστορίας. -Μεσαιωνικοὶ νόμοι γιὰ τὸ Ὀλοκαύτωμα», «Δ», τ. 302.)

Ἡ εἰκονιζόμενη γελοιογραφία ἀνωνύμου δημοσιεύτηκε σὲ ἐφημερίδα τοῦ Ἰράν, ἢ ὁποῖα -μετὰ τίς δημοσιεύσεις σκίτσεων τοῦ Μωάμεθ σὲ ἐφημερίδα τῆς Δανίας- διεξήγαγε διαγωνισμὸ γελοιογραφίας μὲ θέμα τὸ Ὀλοκαύτωμα (<http://religiousfreaks.com>).

στο Παρίσι (14 και 15 Δεκεμβρίου 2004) με θέμα τη διδασκαλία του Όλοκαυτώματος σε πολυπολιτισμικές κοινωνίες.»

Γ. «Ποιός είναι ο προϋπολογισμός για την εκπαίδευση του Όλοκαυτώματος στη χώρα σας;

» - Η Ελληνική Πολιτεία δεν έχει καταנείμει ειδικά κονδύλια για την εκπαίδευση δασκάλων για τη διδασκαλία του Όλοκαυτώματος. Όμως συνέδρια και σεμινάρια υποστηρίζονται, οργανώνονται και χρηματοδοτούνται από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. σύμφωνα με τις ανάγκες που προκύπτουν και το ενδιαφέρον των δασκάλων, των σχολείων, των εβραϊκών κοινοτήτων ή άλλων φορέων.»

9 «Έχει θεσμοθετήσει η χώρα σας Εθνική Ημέρα Μνήμης του Όλοκαυτώματος; Έαν ναι, πώς εορτάζεται; Τί δυσκολίες αντιμετώπισατε για την καθιέρωση αυτής της ημέρας στην εθνική συνείδηση;

» - Το 2004 η Βουλή των Ελλήνων με όμόφωνη απόφαση καθώρισε την 27η Ιανουαρίου ως "Εθνική ημέρα μνήμης των Ελλήνων Εβραίων μαρτύρων και ήρώων του Όλοκαυτώματος", και... από τον Οκτώβριο του 2005 η Ελλάδα επίσημα προσχώρησε στις χώρες που έχουν καθορίσει την ίδια ημέρα, σύμφωνα με απόφαση της Γενικής Συνόδου των Ηνωμένων Εθνών.

» Την ημέρα αυτή οργανώνεται επίσημη τελετή από πολιτειακούς παράγοντες σε συνεργασία με τις εβραϊκές κοινότητες στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας. Στην επίσημη τελετή της 27ης Ιανουαρίου 2006, που οργανώθηκε... από τη Νομαρχία Αθηνών και το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο, παρέστη ο πρόεδρος της Δημοκρατίας..., ενώ παρόμοια τελετή διοργανώθηκε και στη Θεσσαλονίκη από τη Νομαρχία Θεσσαλονίκης και την εκεί εβραϊκή κοινότητα.

» Ένα ειδικό κείμενο για τους Έλληνες Εβραίους και το Όλοκαύτωμα ετοιμάστηκε από τον σύμβουλο Ιστορίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, διαβάστηκε σε όλα τα σχολεία της Ελλάδας κι απέτέλεσε την βάση για περαιτέρω συζητήσεις στις τάξεις.

» Το 2006 με την ευκαιρία της Ημέρας του Όλοκαυτώματος προκηρύχθηκε πανελλήνιος διαγωνισμός έκθεσης ιδεών με θέμα: "Οί Έλληνες Εβραίοι και η σημασία της ανάμνησης του Όλοκαυτώματος". Οί μαθητές, που έγραψαν τις καλύτερες πέντε εκθέσεις κέρδισαν υποτροφίες για την Αρχή Yad Vashem, που προσφέρθηκαν από την Πρεσβεία του Ισραήλ στην Αθήνα, και ένα χρηματικό βραβείο, που προσφέρθηκε από το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος και την Κοινότητα της Θεσσαλονίκης.

» Το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο της Ελλάδος εξέδωσε ένα λεύκωμα με τίτλο: «Το Όλοκαύτωμα του Ελληνικού Ιουδαϊσμού - Μνημεία και Μνήμες», το οποίο χρηματοδοτήθηκε από τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς.

» Η Ελληνική Πολιτεία δεν συνάντησε δυσκολίες στην καθιέρωση της Ημέρας του Όλοκαυτώματος στη συνείδηση του Ελληνικού λαού, καθ' όσον οί Έλληνες χριστιανοί έχουν συνυπάρξει ειρηνικά και δημιουργικά με τους Έλληνες Εβραίους από την Ελληνιστική Έποχή, έχουν μοιρασθῇ όλες τις καλές και κακές στιγμές της Ελληνικής Ιστορίας και τους βοήθησαν να διαφύγουν από την τραγική τους μοίρα κατά τον Β' Π.Π.»

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ, ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π/ΘΜΙΑΣ & Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α'

Βαθμός Ασφαλείας

Μαρούσι 3-10-07
Αριθ. Πρωτ. 109484/Γ2
Βαθ. Προτερ.

Ανδρέα Παπανδρέου 37, 15180 Μαρούσι

Τηλέφωνο : 210-3442238

210-3442250

FAX : 210-3442236

Πληροφορίες: Ρ. Γεωργακόπουλος
Αν. Πασχαλίδου

ΠΡΟΣ:

- Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όλης της χώρας
- Γραφεία Σχολικών Συμβούλων Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπ/σης.

ΚΟΙΝ:

- Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης
- Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδας
Νίκης 39
105 57, Αθήνα

ΘΕΜΑ : 4^ο Σεμινάριο του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος με τίτλο «Διδάσκοντας για το Ολοκαύτωμα στην Ελλάδα».

Το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος διοργανώνει το τέταρτο στη χώρα μας σεμινάριο για εκπαιδευτικούς, με θέμα τη διδασκαλία του Ολοκαυτώματος και τίτλο **«Διδάσκοντας για το Ολοκαύτωμα στην Ελλάδα»**. Το Σεμινάριο υποστηρίζεται, μέσω της Γραμματείας Νέας Γενιάς, από το Υπουργείο Εξωτερικών, τον οργανισμό International Task Force for Holocaust Education, Remembrance and Research και τα πολιτιστικά τμήματα των πρεσβειών Η.Π.Α. και Γερμανίας.

Το σεμινάριο θα πραγματοποιηθεί **στις 18 και 19 Οκτωβρίου 2007** στην Αθήνα (Ξενοδοχείο Ηλέκτρα Παλλάς, Ναυάρχου Νικοδήμου 18-Σύνταγμα).

Το σεμινάριο μπορούν να παρακολουθήσουν, εφόσον το επιθυμούν, εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Η συμμετοχή θα γίνει χωρίς δαπάνη για το δημόσιο.

Παρακολουτούν οι Διευθυντές των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης να διευκολύνουν τους εκπαιδευτικούς, που επιθυμούν να λάβουν μέρος στο Σεμινάριο.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στο Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος στο τηλέφωνο 210-3225582 για να δηλώσουν συμμετοχή και να λάβουν τις σχετικές πληροφορίες το αργότερο **μέχρι την Παρασκευή 12 Οκτωβρίου 2007** (υπάρχει περιορισμένος αριθμός θέσεων).

Συνημμένα σας αποστέλλεται το πρόγραμμα του Σεμιναρίου.

Συν.: σελ. 2

Εσωτ. Διανομή

1. Γρ. Γενικού Γραμματέα
2. Γρ. Ειδικού Γραμματέα
3. Δ/ση Σπουδών Π.Ε. τμ. Α'
4. Δ/ση Σπουδών Δ.Ε τμ. Α'
5. ΔΙΠΟΔΕ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΠΡΕΣΒΗΣ ΔΗΜ. ΠΛΑΤΗΣ

Η ἐγκύκλιος τοῦ ΥΠ.Ε.Π.Θ. με τὴν ὁποία καλοῦνταν οἱ ἐκπαιδευτικοὶ Α'/βάθμιας καὶ Β'/βάθμιας ἐκπαίδευσης νὰ παρακολουθήσουν σεμινάριο, ποὺ ὁργάνωσε τὸ Ἑβραϊκὸ Μουσεῖο Ἑλλάδας σύμφωνα με τὶς ἐντολὲς τῆς «Διεθνoῦς Δύναμης Κρούσης γιὰ τὸ Ὅλοκαύτωμα» (Ἀθήνα, 18-19 Ὀκτωβρίου 2007).

Φυλακίστηκε για μεγάλο διάστημα και υπέστη πολλές διώξεις ό άμφιοβητίας τοῦ Όλοκαυτώματος Άγγλος ιστορικός καί συγγραφέας Ντέιβιντ Ίρβινγκ. «Ό Ίρβινγκ άρνείται την ὑπαρξη τών θαλάμων άερίων στοῦ Άουσβιτς καί ὑποστηρίζει, ότι κανένας Έβραϊός δέν δολοφονήθηκε σ' αὐτούς», άναφερόταν στοῦ αἰτιολογικό τῆς καταδίκης του, μέ τὸ όποιο τοῦ ἐπιβλήθηκαν δικαστικά έξοδα ὕψους 2 έκατ. δολλαρίων. «Μοῦ πῆραν ό,τι εἶχα (δήλωσε ό Ίρβινγκ). Τὸ σπίτι μου στὴν Γκρόσβενορ Σκουέαρ, όπου ἔμενα ἐπὶ τριάντα όκτώ χρόνια, τὴν βιβλιοθήκη μου, τὸ άρχεῖό μου, τίς ἔρευνές μου, τὰ πάντα... Εὐτυχῶς ποὺ εἶχα ἤδη φροντίσει νὰ φτειάξω άντίγραφα.» Εἶχε συλληφθῇ στὴν Βιέννη καί ἐγκλείσθηκε στίς αὐστριακές φυλακές.

10 «Έχει ιδρύσει ἡ χώρα σας Μουσείο/Μνημεῖο Όλοκαυτώματος; Πόσοι μαθητές ἐπισκέπτονται αὐτὸ τὸ Μουσείο/Μνημεῖο κάθε χρόνο;

» - Ὑπάρχουν τρία Έβραϊκά Μουσεία στὴν Ελλάδα (Άθήνα, Θεσσαλονίκη, Ρόδο). Ἐπιπροσθέτως ὑπάρχουν μνημεῖα Όλοκαυτώματος σὲ διάφορες ἑλληνικές πόλεις, όπου ὑπάρχουν ἑβραϊκές κοινότητες. Αὐτὲς οἱ πόλεις εἶναι οἱ: Άθήνα, Άλεξανδρούπολη, Άρτα, Βέροια, Βόλος, Διδυμότειχο, Δράμα, Ζάκυνθος, Θεσσαλονίκη, Ἰωάννινα, Καβάλα, Καρδίτσα, Καστοριά, Κέρκυρα, Κομοτηνή, Κρήτη, Κῶς, Λάρισα, Νέα Όρεστιάδα, Σουφλί, Ξάνθη, Πάτρα, Άγρίνιο, Πρέβεζα, Ρόδος, Σέρρες, Τρίκαλα, Φλώρινα καί Χαλκίδα. Ἐκατοντάδες μαθητῶν ἐπισκέπτονται κάθε χρόνο τὰ Μουσεία καί τὰ Μνημεῖα τοῦ Όλοκαυτώματος, ποὺ βρίσκονται σὲ κεντρικά σημεῖα τῶν πόλεων, προκειμένου νὰ τιμήσουν τὰ θύματα τοῦ Όλοκαυτώματος τῶν Ἑλλήνων Έβραίων καί νὰ προσεγγίσουν τὰ θέματα τοῦ ρατσισμοῦ καί τοῦ άντισημιτισμοῦ.»

11 «Παρακαλοῦμε ὑπολογίστε τὸ ποσοστὸ τῶν μαθητῶν τῆς χώρας σας, ποὺ ἐπισκέπτονται αὐθεντικές τοποθεσίες καί ἀπαριθμήστε τίς πηγές χρηματοδότησης γιὰ τίς ἐπισκέψεις αὐτές.

» - Στὴν Ελλάδα δέν ὑπάρχουν αὐθεντικά μνημεῖα Όλοκαυτώματος, γιατί δέν ὑπάρχουν στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Οἱ μαθητές τῶν ἑλληνικῶν σχολείων μποροῦν νὰ

ἐπισκέπτονται τὰ ἐβραϊκὰ μουσεῖα καὶ τὰ ἐβραϊκὰ μνημεῖα σὲ 29 πόλεις τῆς Ἑλλάδας, τὶς ἰουδαϊκὲς συναγωγὲς στὴν Ἑλλάδα, οἱ ὁποῖες ἔχουν σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀποκατασταθῇ μὲ ἔξοδα τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, ὅπως οἱ συναγωγὲς τῆς Βέροιας καὶ τῶν Χανίων.»

- 12** «*Ποιά εἶναι τὰ τρία κυριώτερα βιβλία, πού χρησιμοποιοῦνται γιὰ τὴ διδασκαλία τοῦ Ὀλοκαυτώματος στὴ χώρα σας; Πόσες σελίδες τους εἶναι ἀφιερωμένες στὸ Ὀλοκαύτωμα καὶ σὲ ποιά σημεῖα ἐστιάζονται;*»

Τὸ βιβλίο *Ἱστορίας τῆς ΣΤ' Δημοτικοῦ* στὴ σελίδα 109. Αὐτὴ ἡ σύντομη ἀναφορὰ εἶναι ἐξαιρετικῆς σημασίας, καθ' ὅτι γιὰ πρώτη φορὰ οἱ μαθητὲς πληροφοροῦνται γιὰ τὸ Ὀλοκαύτωμα ὡς ἱστορικὸ γεγονός. Ἡ διδασκαλία ἐστιάζεται στὴν ὑποβοήθηση τῶν μαθητῶν νὰ κατανοήσουν τὴν ἔννοια τοῦ Ὀλοκαυτώματος καὶ νὰ ἀντιληφθοῦν τὸν τρόπο τοῦ πολέμου μέσῳ τῶν περιγραφῶν τῶν στρατοπέδων συγκεντρώσεως.»

Τὸ βιβλίο *Ἱστορίας Γ' Γυμνασίου* (σελ. 334). Ἡ διδασκαλία ὑποστηρίζεται ἀπὸ ἓνα σχετικὸ CD-ROM γιὰ τοὺς μαθητὲς τοῦ Γυμνασίου. Σύμφωνα μὲ ὑπουργικὴ ἀπόφαση τὸ ἔτος 2007-2008 τὸ βιβλίο αὐτὸ θὰ ἀντικατασταθῇ ἀπὸ νέο, τὸ ὁποῖο ἐπίσης θὰ περιέχῃ πολλὰ σχετικὰ μὲ τὸ Ὀλοκαύτωμα θέματα.

Τὸ βιβλίο *Ἱστορίας τῆς Γ' Λυκείου* στὶς σελίδες 234, 260 καὶ 261, τὸ ὁποῖο θὰ ἀντικατασταθῇ, ὅπως καὶ τὸ προηγούμενο. Τὸ κεφάλαιο τοῦ νέου βιβλίου γιὰ τὸ Ὀλοκαύτωμα θὰ συμπεριληφθῇ στὴν διδακτέα ὕλη τῶν Πανελλαδικῶν Ἐξετάσεων.

- 13** «*Τί στρατηγικὲς διαφοροποιήσεις χρησιμοποιοῦνται, προκειμένου νὰ καταστήσουν τὴ μελέτη τοῦ Ὀλοκαυτώματος προσιτὴ σὲ μαθητὲς διαφόρων ἡλικιῶν καὶ μὲ διαφορετικὲς μαθησιακὲς ἀνάγκες;*»

Ἀναλύονται οἱ διδακτικὲς μέθοδοι σὲ Δημοτικὸ - Γυμνάσιο - Λύκειο.

- 14** «*Κατὰ πόσο καὶ μὲ ποιούς τρόπους ἡ ἐθνικὴ Ἱστορία τῆς χώρας σας ἐνσωματώνεται στὴ διδασκαλία τοῦ Ὀλοκαυτώματος;*»

Περιγράφονται διάφορα γεγονότα, μὲ τὰ ὁποῖα γίνεται προσπάθεια ἀνάδειξης τῆς βοήθειας τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Ἑβραίους κατὰ τὸν Β' Π.Π. Στὸ τέλος ἡ ἀπάντηση ἀναφέρει: «Ἐπιπροσθέτως ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς στὴν ὁλόπλητὴ του ἀναγνωρίζει καὶ τιμᾷ τὴ μαζικὴ συμμετοχὴ τῶν Ἑβραίων συμπατριωτῶν του στὸν Πόλεμο 1940-41 καὶ στὴν Ἑθνικὴ Ἀντίσταση.»

- 15** «*Ποιά εἶναι τὰ τρία μεγαλύτερα ἐμπόδια στὴ διδασκὴ καὶ στὴν ἐκμάθηση τοῦ Ὀλοκαυτώματος στὴ χώρα σας;*»

» - Τὸ ΥΠ.Ε.Π.Θ. δὲν συνάντησε κανένα ἐμπόδιο στὴ διδασκὴ τῆς ἱστορίας τῆς ἐβραϊκῆς κοινότητος τῆς Ἑλλάδας ἀπὸ τοὺς δασκάλους ἢ ἀπὸ τοὺς μαθητὲς στὰ σχολεῖα. Ἀντιθέτως σὲ πολλὰ σχολεῖα ἐγίνε ἐρευνα γιὰ τὸ Ὀλοκαύτωμα μὲ πρωτοβουλίες δασκάλων, στὶς ὁποῖες συμμετεῖχαν οἱ μαθητές.

» Τὸ ΥΠ.Ε.Π.Θ. καὶ τὸ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτοῦτο, συμμετέχοντας ἐνεργὰ στὶς δραστηριότητες τῆς Ὁμάδας Ἐργασίας γιὰ τὴν Παιδεία τῆς Διεθνούς Δύναμης Κρούσης, ἀναζητεῖ νὰ διαμορφώσῃ τὴν ἐκπαίδευση τοῦ Ὀλοκαυτώματος σύμφωνα μὲ τὰ διεθνῆ ἐπιστημονικὰ πρότυπα καὶ τὴν ἐκπαιδευτικὴ ἐμπειρία ἔτσι, ὥστε νὰ συνεισφέρῃ σὲ ἓνα καλύτερο αὖριο γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα, μὲ εἰρήνη καὶ συνεργασία μεταξὺ τῶν ἐθνῶν.»

« ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΩΣ ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ ΚΡΟΥΣΗΣ

1. » Τò ΥΠ.Ε.Π.Θ. συνέστησε στους δάσκαλους νὰ λάβουν μέρος στὸ σεμινάριο "Διδάσκοντας γιὰ τὸ Ὁλοκαύτωμα στὴν Ἑλλάδα" τὸν Ὀκτώβριο 2004, 2005 καὶ 2006, ποὺ ὠργάνωσε τὸ Ἑβραϊκὸ Μουσεῖο Ἑλλάδας ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ ΥΠ.Ε.Π.Θ.. Τὸν Ὀκτώβριο 2006 τὸ σεμινάριο συγχρηματοδοτήθηκε ἀπὸ τὸ ΥΠ.Ε.Π.Θ. καὶ τὴ Δύναμη Κρούσης.
2. » Ἡ ὑπουργὸς Παιδείας ἐπισκέφτηκε τὴν Ἀρχὴ Yad Vashem στὶς 15 Μαρτίου 2005 μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῶν ἐγκαίνιων τοῦ νέου μουσείου.
3. » Ἡ Γενικὴ Γραμματεία Νέας Γενιᾶς ἐξέδωσε δελτίο Τύπου μὲ τὸ μήνυμα "Ἄς ρίξουμε τὸν τοῖχο τοῦ ρατσισμοῦ", κι ἓνας τοῖχος ρίχτηκε συμβολικὰ στὴν πλατεῖα Συντάγματος τὸν Μάρτιο 2005...
4. » Τò ΥΠ.Ε.Π.Θ. μὲ ἐγκυκλίους τὸ 2005 καὶ 2006 συνέστησε στὰ σχολεῖα νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸ Ἑβραϊκὸ Μουσεῖο καὶ νὰ λάβουν μέρος σὲ προγράμματα τοῦ.
5. » Ἡ Γενικὴ Γραμματεία Νέας Γενιᾶς κ. Βάσω Κόλλια συμμετεῖχε μαζί μὲ μία ὁμάδα 74 Ἑλλήνων Ἑβραίων καὶ χριστιανῶν τὸν Μάιο 2005 στὸ «March of the Alive» στὸ Ἄουσβιτς. Ἡ Γενικὴ Γραμματεία χρηματοδότησε τὴν ἀποστολὴ μὲ 50.000 €.
6. » Στὶς 13 Μαΐου 2005 ἐξεδόθη ὑπουργικὴ ἀπόφαση, γιὰ νὰ συμπεριληφθῇ στὴν ὕλη τῶν ἐκθέσεων ἰδεῶν ὁ κύκλος: "Φασισμός, ρατσισμός, ἀντισιμιτισμός, Ὁλοκαύτωμα".
7. » Ἡ ὑπουργὸς συνέστησε νὰ συμπεριληφθῇ σὲ ὅλες τὶς σχολικὲς βιβλιοθῆκες τὸ βιβλίο: "Ἡ Μυρτὼ μεγάλωσε" τῆς Φωτεινῆς Τομαῆ Κωνσταντοπούλου, ἓνα μυθιστόρημα γιὰ τὴ μοῖρα μίας ἑβραϊκῆς οἰκογένειας στὴ Θεσσαλονίκη.
8. » Τὸ Πάντειο Πανεπιστήμιο ὠργάνωσε ἐπιστημονικὴ ἡμερίδα μὲ θέμα «60 χρόνια ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ Ἄουσβιτς» (17 Μαΐου 2005).
9. » Τρεῖς δάσκαλοι... συμμετείχαν σὲ σεμινάριο στὸ Παρίσι (14 καὶ 15 Δεκεμβρίου 2004) μὲ θέμα τὴ διδασκαλίαν τοῦ Ὁλοκαυτώματος καὶ ἄλλα εὐαίσθητα θέματα σὲ πολυπολιτισμικὲς κοινωνίες.»
- 10, 11, 19. Ἡ Δρ Ἀναστασία Κυρκίνη-Κούτουλα, σύμβουλος Ἱστορίας στὸ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτοῦτο καὶ μέλος τῆς ἐλληνικῆς ἀντιπροσωπείας στὴ Διεθνὴ Δύναμη Κρούσης, συμμετεῖχε σὲ συνέδρια στὴ Λιθουανία (12-15 Φεβρουαρίου 2006) καὶ στὴ Ρίγα (4-5 Ἰουλίου 2006) καὶ ὁ κ. Βασίλειος Ριτζάλεος, ἱστορικός, σὲ συνέδριο στὸ Λονδίνο (11-13 Ἰανουαρίου 2006), στὸ πλαίσιο τῶν δραστηριοτήτων τῆς Διεθνoῦς Δύναμης Κρούσης.
12. «Τὸν Νοέμβριο 2005 διωργανώθηκε πανελλήνιος διαγωνισμὸς ἐκθεσης γιὰ τὸ Ὁλοκαύτωμα. Οἱ μαθητές, ποὺ ἔγραψαν τὶς καλύτερες δύο ἐκθέσεις κέρδισαν ἓνα ἐκπαιδευτικὸ ταξίδι στὸ Ἰσραὴλ ἀπὸ τὴν Ἰσραηλινὴ Πρεσβεῖαν στὴν Ἀθήνα. Τρεῖς ἀκόμη μαθητὲς κέρδισαν χρηματικὸ βραβεῖο τῶν 500 € ὁ καθένας ἀπὸ τὸ Κεντρικὸ

Ίσραηλτικό Συμβούλιο της Ελλάδας και την εβραϊκή κοινότητα Θεσσαλονίκης, που πλήρωσαν 500 € και 1.000 € αντίστοιχα. Τα βραβεία απονεμήθηκαν σε ειδική τελετή στην Αθήνα στις 24 Μαΐου 2006.

13. » Η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς κάλυψε τα έξοδα (50.000 €) για την έκδοση λευκάματος και CD-ROM με τίτλο: «Το Όλοκαύτωμα του Έλληνικού Ίουδαϊσμού - Μνημεία και Μνημεις», που εξέδωσε το Κεντρικό Ίσραηλτικό Συμβούλιο της Ελλάδας.»
14. Στις 27 Ιανουαρίου 2005 και 2006 σε όλα τα σχολεία της Ελλάδας διαβάστηκε ειδικό κείμενο για τους Εβραίους κατά τον Β΄ Π.Π., το οποίο είχε συνταχθεί από τον σύμβουλο Ιστορίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και συζητήθηκε στις τάξεις.
15. «Στις 30 Ιανουαρίου 2006 το Κεντρικό Ίσραηλτικό Συμβούλιο διοργάνωσε εκδήλωση στο Μέγαρο Μουσικής με την ευκαιρία του έορτασμού της Ημέρας Μνήμης των Ελλήνων Εβραίων Μαρτύρων και Ηρώων του Όλοκαυτώματος (27 Ιανουαρίου), στην οποία παρέστη ο πρόεδρος της Δημοκρατίας...
16. » Η ύπουργος Παιδείας παράγγειλε 1.000 βιβλία για το Όλοκαύτωμα, που εξέδωσε το Εβραϊκό Μουσείο, προκειμένου να διανεμηθούν σε σχολεία.
17. » Στις 28 Απριλίου 2006 έλαβε χώρα στο Υπουργείο Εξωτερικών συνάντηση με σκοπό την προετοιμασία της πρόσκλησης ειδικών στη διδασκαλία του Όλοκαυτώματος από φημισμένα ξένα ινστιτούτα έτσι, ώστε να ενημερώσουν το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και τους εκπροσώπους των διδασκόντων για τις μεθόδους διδασκαλίας του Όλοκαυτώματος.»
20. «Το ΥΠ.Ε.Π.Θ. συγχρηματοδότησε σεμινάριο οργανωμένο στο Ίσραηλ από το Μουσείο Yad Vashem (7-16 Ιουλίου 2006), στο οποίο συμμετείχαν 18 δάσκαλοι από όλη την Ελλάδα.

✂

ΔΑΥΛΟΣ	ΝΕΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ☐	ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ☐
Έγγισια Ελλάδος Κανονική: 53 € ☐	Έγγισια Ελλάδος Φοιτητική: 43 € ☐	Έγγισια Έξωτερικου: 80 € ☐

(ΟΝΟΜΑ)	(ΕΠΩΝΥΜΟ)		Πληρωμή με Τραπεζ. Κατάθεση ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ 146/40417714 Ταχυδρομική Έπιταγή ΕΛΤΑ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΑΜΠΡΟΥ POST RESTANTE 175 01 Π. ΦΑΛΗΡΟ
(ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ)	(Τ.Κ.)	(ΠΟΛΗ)	
(ΧΩΡΑ)	(Τηλ.)	(E-mail)	
Πληρωμή με Πιστωτική Κάρτα VISA ☐ MasterCard ☐			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΡΤΑΣ: _ _ _ _ _			
ΤΡΙΨΗΦΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (αναγράφεται στο πίσω μέρος της κάρτας): _ _ _			
ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ: _ _ / _ _ Ύπογραφή: _____			

ΑΠΟΣΤΕΙΛΑΤΕ ΜΕ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ: Περιοδικό «ΔΑΥΛΟΣ», Κυδαθηναίων 29, 105 58, Αθήνα FAX: (+30) 210 3314997

21. » Νέα βιβλία, που περιέχουν ύλη για τὸ Ὁλοκαύτωμα ἔχουν ἐτοιμασθῇ κι ἐκδοθῇ.
22. » Ἡ ἑκτη σύσκεψη μεταξύ Ἰουδαϊσμοῦ - Ὁρθοδοξίας "Θρησκευτικὴ ἐλευθερία καὶ ἡ σχέση μεταξύ ἐλευθερίας καὶ θρησκείας" θὰ διοργανωθῇ στὴ Θεσσαλονίκη καὶ θὰ ὑποστηριχθῇ οἰκονομικὰ ἀπὸ τὴν Γενικὴ Γραμματεία Νέας Γενιάς.

**«ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ, ΠΟΥ ΣΤΟΧΕΥΟΥΝ
ΣΤΗΝ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ
ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ**

- ❶ » Τὸ τρίτο ἐτήσιο συνέδριο Ἑλλήνων καὶ Ἰσραηλινῶν συγγραφέων, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ἐθνικοῦ Κέντρου Βιβλίου καὶ τῆς Ἰσραηλινῆς Πρεσβείας στὴν Ἀθήνα ἔλαβε χώρα στὸν Βόλο καὶ τὸ παρακολούθησαν 17 Ἕλληνες καὶ 10 Ἰσραηλινοὶ συγγραφεῖς.
- ❷ » Τὸ βιβλίο "Ἰουδαῖοι ποιητὲς τὸ Μεσαίωνα" τοῦ Ἰωσήφ Βεντούρα ἐκδόθηκε ἀπὸ τὴς ἐκδόσεις "Νεφέλη" τὸ 2005.
- ❸ » Τὸ Ἐθνικὸ Θέατρο παρουσιάζει γιὰ δευτέρη συνεχῇ χρονιὰ τὸ ἔργο «Ντιμπούκ» τοῦ Μπρούς Μάγερς, βασιμαμένο στὸ ἔργο τοῦ Σαλόμ Ἄνσκι· εἶναι ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὴν ἐβραϊκὴ παράδοση.»

Ποινικοποίηση τῆς ἱστορικῆς ἔρευνας

ἐλευθερία τῆς ἔκφρασης ἦταν κεντρικὴ ἐπιδίωξη τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Διαφωτισμοῦ καὶ στὴ συνέχεια ἀποτέλεσε μιὰ ἀπὸ τὴς σημαντικώτερες κατακτήσεις τοῦ φιλελεύθερου Δυτικοῦ Πνεύματος καὶ γενικὰ τῆς ἀνθρώπινης Ἱστορίας. Τὴν 1η Νοεμβρίου 2005 ὅμως, ποὺ ἡ Γενικὴ Συνέλευσι τοῦ Ο.Η.Ε. ἀποφάσισε ὁμόφωνα τὴν καθιέρωση τῆς 27ης Ἰανουαρίου ὡς Ἑτήσιας Διεθνοῦς Ἡμέρας Μνήμης τῶν Θυμάτων τοῦ Ὁλοκαυτώματος, μὲ τὸ ἴδιο ψήφισμα στέρησε κάθε ἔχνος νομιμοποίησης τῶν ἀρνητῶν τοῦ Ὁλοκαυτώματος, καλῶν-

ΠΑΡΑΓΕΛΙΑ ΕΤΗΣΙΩΝ ΤΟΜΩΝ & ΤΕΥΧΩΝ

ΔΑΥΛΟΣ

ΤΟΜΟΙ ΔΑΥΛΟΥ 58 €

_____ (ΟΝΟΜΑ) _____ (ΕΠΩΝΥΜΟ)

_____ (ΑΝΑΓΡΑΨΤΕ ΕΤΟΣ)

_____ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ)

ΤΕΥΧΗ ΔΑΥΛΟΥ 6 €

_____ (Τ.Κ.) _____ (ΠΟΛΗ)

_____ (ΑΝΑΓΡΑΨΤΕ ΑΡ. ΤΕΥΧΟΥΣ) _____ (ΧΩΡΑ) _____ (Τηλ.)

Οἱ τιμὲς ἐπιβαρύνονται μὲ κόστος ταχυδρόμησης μέσῳ ΕΛΤΑ, ποὺ γιὰ ἀποστολὲς ἐντὸς Ἑλλάδος εἶναι 2,80 €.

Πιστωτικὴ Κάρτα ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΡΤΑΣ: _____

VISA ☐

ΤΡΙΨΗΦΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (ἀναγράφεται στὸ πίσω μέρος τῆς κάρτας): _____

MasterCard ☐

ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ: ____/____/____ ΥΠΟΓΡΑΦΗ: _____

ΑΠΟΣΤΕΙΛΑΤΕ ΜΕ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ: Περιοδικὸ «ΔΑΥΛΟΣ», Κυδαθηναίων 29, 105 58, Ἀθήνα **FAX:** (+30) 210 3314997

- Φῶτα, κάμερα, πᾶμε!

Ἡ εἰκονιζόμενη γελοιογραφία ἀπέσπασε τὸ δεύτερο βραβεῖο σὲ διαγωνισμό ἀντισημιτικοῦ σκίτσου, ποὺ προκήρυξαν Ἰσραηλινοὶ καλλιτέχνες ἐπιχειρῶντας νὰ ἀπαντήσουν μὲ χιοῦμορ στὸν ἀντίστοιχο διαγωνισμό τῆς ἰρανικῆς ἐφημερίδας (βλ. σελ. 21755.)

Ἡ Ἰσραηλινὴ Ἀρχὴ Yad Vashem μὴ συμμεριζόμενη τὸ χιοῦμορ τῶν ὁμοεθνῶν τῆς ἀντέδρασε ἄμεσα κι ἔτσι ὅλες οἱ περαιτέρω πρωτοβουλίες σταμάτησαν, ἡ δὲ σχετικὴ ἱστοσελίδα τῶν καλλιτεχνῶν ἔπανσε νὰ λειτουργῇ (πηγή: www.spiegel.de).

τας τὰ κράτη-μέλη νὰ ἀπορρίψουν κάθε ἄρνηση τοῦ Ὀλοκαυτώματος ὡς ἱστορικοῦ γεγονότος, συνολικὰ ἢ ἐν μέρει. Ζήτησε δηλαδὴ ἀπὸ τὰ κράτη - μέλη νὰ ἐπιβάλλουν λογοκρισία ἐλέγχοντας καὶ περιορίζοντας τὴν ἔκφραση. Εἶχε προηγηθῇ ἀπόφαση τοῦ Εὐρωκοινοβουλίου (27/1/2005) μὲ παρόμοιο περιεχόμενο καὶ ὕφος, ποὺ ὥριζε τὴν 27ῃ Ἰανουαρίου «Εὐρωπαϊκὴ Ἡμέρα Μνήμης τοῦ Ὀλοκαυτώματος».

Ἦδη σὲ 10 ἀπὸ τὶς 27 χώρες-μέλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως ἀπαγορεύεται ἡ ἀμφισβήτηση τοῦ Ὀλοκαυτώματος, καὶ οἱ ἀμφισβητίες ἀντιμετωπίζουν ποινὴ φυλάκισης ἕως καὶ 10 χρόνια. Δυστυχῶς ὀπισθοδρομοῦμε πρὸς ἓναν νέου τύπου Μεσαίωνα, καὶ ἡ ποινικοποίηση τῆς ἱστορικῆς ἔρευνας, τῆς γνώμης καὶ τῆς ἐλεύθερης ἔκφρασης ἀποτελοῦν τὰ πρῶτα βήματα πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση.

ἰδικὰ γιὰ τὴν Ἑλλάδα –ὄχι μόνον δὲν ἐορτάζονται, ἀλλὰ καί– παρὰ-λείπεται ἀπὸ τὴν ἐπίσημα διδασκόμενη στὰ σχολεῖα Ἱστορία οἰαδήποτε μνεῖα γιὰ πραγματικὰ ὀλοκαυτώματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅπως γιὰ τὴ γενοκτονία τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς στὰ σφαγεῖα τῆς Σκυθόπολης (βλ. «Δ», τ. 258) ἢ τῶν Κρητῶν ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς τοῦ Νικηφόρου Φωκά (βλ. «Δ», τ. 221 καὶ 224-225 ἢ <http://www.davlos.gr/pdf/143250.pdf>) καὶ πολλὰ ἄλλα.

Γιάννης Λάζαρης

Σεμινάριο για τη διδασκαλία του ολοκαυτώματος

ΠΩΣ ΝΑ ΔΙΔΑΞΟΥΜΕ ΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ

ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2007

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ:

Μαρία Ρεπούση

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ

International School for Holocaust

Πληροφορίες και δηλώσεις συμμετοχής:

<http://users.auth.gr~marrep/>

Η «ΠΑΙΔΕΙΑ» ΤΟΥ «ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ» ΚΑΙ Η ΕΞΑΘΛΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΜΑΣ

Συνέντευξη τῆς καθηγήτριας Παιδαγωγικῆς κ. Μ. Τζάνη

ὁ Ἑλληνικὸ Κράτος ἐπέβαλε πρὶν ἓνα χρόνον τὴν ὑποχρεωτικὴν διδασκαλίαν στὰ Νηπιαγωγεῖα καὶ τὴν Πρωτοβάθμια καὶ Δευτεροβάθμια Ἑκπαίδευση τοῦ Ὀλοκαυτώματος τῶν Ἑβραίων καὶ τὴν ὑποχρεωτικὴν ἐπίσκεψιν τῶν μαθητῶν στὰ ἑβραϊκὰ μουσεῖα καὶ συναγωγές.

Δεδομένου ὅτι ἡ κίνησις αὕτη τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους δὲν ἰσχύει καὶ γιὰ ἄλλα πραγματικὰ ὀλοκαυτώματα ὅπως τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου, τῶν Ἀρμενίων κ.ἄ., ὅπωςδὴποτε ὡς κίνησις εἶναι τοῦλάχιστον περιέργη ἕως σκανδαλώδης καὶ ὑποπτὴ ὡς πρὸς τὸν παιδαγωγικὸ σκοπὸν ποὺ ὑπηρετεῖ. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ζητήσαμε νὰ μᾶς μιλήσῃ ἡ διακεκριμένη καθηγήτρια Παιδαγωγικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Μ. Τζάνη.

Ἡ καθηγήτρια τοῦ Τμήματος Παιδαγωγικῆς Ἑθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Μαρία Τζάνη.

«Δ»: Κυρία Τζάνη, τὸ Κράτος ἀποφάσισε φέτος νὰ εἰσαχθῇ ἡ διδασκαλία τοῦ «Ὀλοκαυτώματος» τῶν Ἑβραίων στὰ Νηπιαγωγεῖα καὶ νὰ γίνωνται ὑποχρεωτικὲς ἐπισκέψεις τῶν μαθητῶν Α΄/Β΄βάθμιας Ἑκπαίδευσης στὰ ἑβραϊκὰ μουσεῖα.

Γιὰ ὁλόκληρες δεκαετίες ἡ ἀνθρωπότητα ὑφίσταται αὐτὸν τὸν συνειδησιακὸν βιασμόν μὲ τὸ δῆθεν «Ὀλοκαύτωμα» τῶν Ἑβραίων· καὶ λέω «δῆθεν» ἔπειτα πλέον ἀπὸ τὴν ἔρευνα τοῦ Ροζέ Γκαρωντὺ καὶ τὰ ντοκουμέντα τῶν Ἀρχείων τῆς Νυρεμβέργης. Τώρα ἐπιχειροῦν νὰ διαταράξουν μὲ τὶς σκοπιμότητές τους καὶ τὶς ἀθῶες ψυχές

τῶν παιδιῶν μας. Γιατὶ βέβαια μὴν μοῦ πῆτε ὅτι μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο δὲν ἐπιχειροῦν νὰ εἰσάγουν στὴν χώρα μας, ἐνδεχομένως καὶ στὴν Νομοθεσίᾳ μας, τὴν λογικὴ τοῦ περιβόητου «Ἐγκλήματος Συνειδήσεως»; Ἐγὼ θὰ σταθῶ περισσότερο στὴν πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ σημασία αὐτοῦ τοῦ ἐγχειρήματος τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Νεότητος, διότι καταναλώνει χρήματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ· καὶ ἐπειδὴ ἐγὼ εἶμαι ἕνας ἄγρια φορολογούμενος πολίτης, θέλω νὰ ξέρω, ποῦ πηγαίνουν τὰ λεφτά μου.

“Μὲ ποιά παιδαγωγικὴ φιλοσοφία καὶ μὲ ποιά ἐπιτρέπουσα παιδαγωγικὴ ἀρχὴ εἰσάγουμε τὸ «Ὀλοκαύτωμα» τῶν Ἑβραίων στὰ

Νηπιαγωγεῖα μας καὶ στὴν Πρωτοβάθμια Ἐκπαίδευση;”

ποιά δηλαδὴ παιδαγωγικὴ φιλοσοφία καὶ μὲ ποιά ἐπιτρέπουσα παιδαγωγικὴ ἀρχὴ εἰσάγουμε τὸ «Ὀλοκαύτωμα» τῶν Ἑβραίων στὰ Νηπιαγωγεῖα μας καὶ στὴν Πρωτοβάθμια Ἐκπαίδευση; Ὡς παιδαγωγὸς ἐκτιμῶ, ὅτι ἡ παρεμβασὴ αὐτὴ εἶναι μετρίως ἀπαράδεκτη ἕως ἐγκληματικὴ, ἐνδεχομένως δὲ νὰ ἔχουμε καὶ ἄλλα τέτοια ὀλισθήματα, ἔτσι ἐκτιμῶ.

Δὲν καταλαβαίνω, γιατί ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ἐνδιαφερόμαστε τόσο πολὺ γιὰ τὸ «Ὀλοκαύτωμα» τῶν Ἑβραίων καὶ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουν τὰ δικά μας Ὀλοκαυτώματα, ποὺ δὲν εἶναι ἕνα, ἀλλὰ χιλιάδες καὶ πολλαπλᾶ, καὶ γιὰ τὰ ὁποῖα ὄχι μόνον δὲν μιλάμε, ὄχι μόνον δὲν τὰ διδάσκουμε, οὔτε καὶ τὰ τιμοῦμε μὲ ἀντίστοιχες τελετές, ἀλλὰ κάνουμε ὅ,τι μποροῦμε, γιὰ νὰ τὰ σβήσουμε ἀπὸ τὴν μνήμη μας. Καὶ ὅταν δὲν μποροῦμε νὰ τὰ ἀγνοήσουμε (ἀναφέρομαι στὰ πρὸςφατα Ὀλοκαυτώματά μας ὅπως τῶν Ποντίων), τότε κάνουμε ὅ,τι μποροῦμε, γιὰ νὰ «μᾶς πείσουμε» ὅτι ἐμεῖς φταῖμε γιὰ ὅ,τι ὑπέστημεν.

Προσωπικὰ δὲν μὲ ἐνδιαφέρει, ἂς τὸ τιμοῦν οἱ Ἑβραῖοι δίκαια ἢ ἄδικα τὸ «Ὀλοκαύτωμα» τους. Τὸ πρόβλημα εἶναι τί κάνουμε ἐμεῖς. Ἐπομένως ἐδῶ ὑπάρχει καὶ ἡ παιδαγωγικὴ διάστασις αὐτοῦ τοῦ ἐγχειρήματος. Μὲ

Ἡ γενοκτονία τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς

«Δ»: *Τὰ πρῶτα ἀνατριχιαστικὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως ὁμῶς ξεκίνησαν στὴν Σκυθόπολιν τῆς Χαναάν, ὅπου οἱ χριστιανοὶ βασάνιζαν, κακοποιοῦσαν καὶ δολοφονοῦσαν τοὺς Ἕλληνες, ποὺ ἀπέριπταν τὸν Χριστιανισμὸ ὡς θρησκεία. Ἡ βία τῶν χριστιανῶν γιατί ἀποσιωπᾶται;*

Ὁ Ἰουδαιοχριστιανισμὸς εἶναι ἕνα μὶσθώδες ἐβραϊκὸ, τεχνητὰ θεοποιημένο, τὸ ὁποῖο ἐξυπηρέτησε (καὶ συνεχίζει) τὴν ἐβραϊκὴν πολιτικὴν τῆς διεισδύσεως σὲ μεγάλο μέρος τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας, ὅπως καὶ τὸ ἄλλο μὶσθώδες του, τὸ Ἰουδαίο-ισλάμ. Τὰ στρατόπεδα ὅπως τῆς Σκυθόπολης, ὅπου οἱ Ἕλληνες καὶ ἄλλες ἐθνότητες δολοφονήθηκαν καὶ μαρτύρησαν ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς, ἀποκαλύπτουν τὴν βίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ σὲ ὅλο της τὸ μεγαλεῖο. Μιὰ βία, ποὺ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ συγκαλύπτουν, ὅπως καὶ νὰ συγκαλύπτουν τὸ ὅτι πλαστογράφησαν τὴν Ἑλληνικὴ Ἱστορίαν καὶ Φιλοσοφίαν, διότι οἱ Ἰουδαίο-χριστιανοὶ ἦσαν ἀνίκανοι νὰ συλλάβουν

εὐγενεῖς ἔννοιες καὶ ἰδέες. Οὐδέποτε ἐξ ἄλλου μᾶς συγχώρησαν, ὅτι ἀπὸ τὸ δικό μας Ἀξιακὸ Σύστημα προέκυψε ὁ Ἀνθρωπισμός, γιὰ τὸν ὅποιον αὐτοὶ καυχῶνται, ἀλλὰ ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες τὸν δημιουργήσαμε.

Ἀποκρύπτουν ἐπίσης, ὅτι ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες διωχθήκαμε, ἐπειδὴ εἴχαμε ἀντιλήψεις ἄκρως εὐεργετικὲς γιὰ τὴν Φύση, γιὰ τὴν ἀνθρώπινη κοινωνία, γιὰ τὶς ἀξίες ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν διέπουν, καθὼς καὶ γιὰ ποιά πρότυπα ἔπρεπε νὰ προβάλουμε στὰ παιδιὰ μας. Κατὰ συνέπεια συγκρουσθήκαμε μὲ ἐκείνους ποὺ εἶχαν διαφορετικὲς ἀξίες, πρότυπα καὶ ἰδέες, τὶς ὁποῖες ἐπέβαλαν βίαια στὴν ἀνθρωπότητα, γιὰ νὰ ἀρπάξουν τὴν ἐξουσία, τὴν ὁποῖαν ἀναπαράγουν μὲ ἀποδόμηση τῆς ἐθνικῆς συνειδήσης, κατάρρευση τῶν ἀνθρωπίνων ἀξιῶν, ψυχολογικὴ βία, ψεῦδος καὶ ἐξαγορὰ προσώπων καὶ συνειδήσεων.

Ἐπίσης ὁ Ἑβραιοχριστιανισμὸς λειτουργεῖ καὶ ὡς μία ἀσπίδα τοῦ Σιωνισμοῦ ἀπέναντι στὸν ἀντιεβραϊσμό, ποὺ παρατηρεῖται στὶς κοινωνίες, ὁ ὁποῖος εἶναι τεκμηριωμένος καὶ μὲ Ἑβραίων μάλιστα συγγράμματα, διότι εἶναι πασιγνώστο, ὅτι

“Ὁ Ἑβραιο-

χριστιανισμὸς

λειτουργεῖ καὶ ὡς

μία ἀσπίδα τοῦ

Σιωνισμοῦ ἀπέναντι

στὸν ἀντιεβραϊσμό

ποὺ παρατηρεῖται

στὶς κοινωνίες,

ὁ ὁποῖος εἶναι

τεκμηριωμένος καὶ

μὲ Ἑβραίων μάλιστα

συγγράμματα.”

οἱ Ἑβραῖοι δὲν εἶχαν προβλήματα μόνον μὲ τοὺς Γερμανοὺς τῆς χιτλερικῆς Γερμανίας, οὔτε μόνον μὲ ἓνα ἔθνος ἢ μὲ ἓναν μόνον λαό, ἀλλὰ πάντοτε, σὲ ὅλες τὶς κοινωνίες, ὅπου πῆγαν, δημιουργοῦσαν προβλήματα. Ἐδῶ ὑπάρχει κάποια αἰτία, ποὺ οἱ ἴδιοι θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν προσέξουν καὶ νὰ τὴν ψάξουν.

Ἐγὼ πιστεύω, ὅτι οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ συμβιώνουν σὲ ἐπίπεδο πλήρους ἀλληλοκατανόησης καὶ νὰ λειτουργοῦν μέσα στὶς κοινωνικὲς ὁμάδες διεπόμενοι τόσο ἀπὸ τὸ «ἀλληλέγγυον» ὅσο καὶ ἀπὸ τὸ «συναμφότερον» τῶν Ἑλλήνων, ποὺ σημαίνει ὅτι εἴμαστε συνυπεύθυνοι γιὰ τοὺς ἄλλους, ὅτι συνεκτιμοῦμε τὶς ἀπόψεις τῶν ἄλλων μὲ τὸν Ὁρθὸ Λόγο πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ Οἰκοσυστήματος, γιὰ νὰ βροῖσκουμε πάντοτε λύσεις, διότι ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλη παραλάβαμε τὸ περίφημο «ταυτὸν τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἀληθές» καὶ ὄχι ἀπὸ τοὺς Ἰουδαιοχριστιανούς.

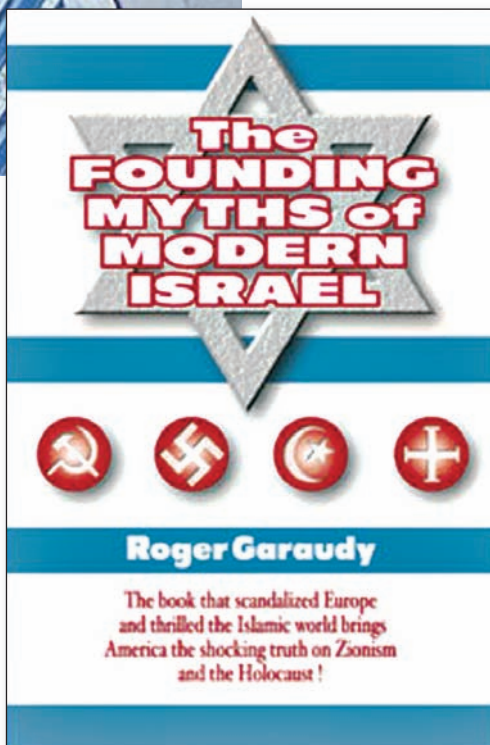
Ἐπίσης ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες παραλάβαμε τό: «Οὐ τοι συνέχθην ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν», δηλαδὴ «δημιουργήθηκα ἀπὸ τὴν Φύση, ὄχι γιὰ νὰ μισῶ, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἀγαπάω». Αὐτὸ τὸ σὺν ὁδηγεῖ σὲ ὅλα τὰ πλάσματα. Εἶναι ἡ βάση τῆς Συμπαντικῆς Συνειδήσης («Ἀντιγόνη» Σοφοκλέους).

«Δ»: *Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν καὶ οἱ Ἕλληνες διανοούμενοι πῶς ἐπιτρέπουν νὰ ἀφήνονται τὰ νήπια ἀνυπεράσπιστα στὴν προπαγάνδα τῆς ἐβραϊκῆς κοινότη-
τας;*

Ξέρεῖ κατ' ἀρχὰς ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν τί συμβαίνει; Θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ γνωρίζη,

Ὁ σύγχρονος Γάλλος φιλόσοφος Ρο-
ζέ Γκαρωντὸ στὸ βιβλίο ποὺ ἐξέδωσε
πρὶν ἀπὸ μία δεκαετία μὲ τίτλο: «The
Founding Myths of Modern Israel»
(στὰ Ἑλληνικὰ ἐξεδόθη ὑπὸ τὸν τίτλο:
«Θεμελιώδεις Μῦθοι τῆς ἰσραηλινῆς
Πολιτικῆς») καταλύει μὲ ἀκαταγώνι-
στη ἀποδεικτικότητα τὰ κοινῶς προ-
παγανδιζόμενα γύρω ἀπὸ τὸ Ὀλοκαύ-
τωμα. Δικάστηκε καὶ τοῦ ἐπιβλήθηκε
βαρεὶά χρηματικὴ ποινὴ, ἀλλὰ λόγῳ
τοῦ παγκόσμιου κύρους του ὡς φιλοσό-
φου δὲν φυλακίστηκε. Εἶναι ἓνας ἀπὸ
τὰ θύματα τῆς μεσαιωνικοῦ τύπου
σκοταδιστικῆς δραστηριότητος κατὰ
τῆς ἔρευνας καὶ τῆς Ἐπιστήμης.

καὶ αὐτὸ εἶναι ἓνα ἐρώτημα. Συνεπῶς ἀφορᾷ στὴν Ἀκαδημία, καὶ καλεῖται ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν νὰ ἀπαντήσῃ. Φυσικὰ δὲν διδάσκεται ἡ Ἑλληνικὴ Ἱστορία στὸ Ἰσραήλ, ἴσως μόνον κάποιος ἀπόηχος τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, διότι σήμερα οἱ Ἑβραῖοι ἀγωνίζονται, ἀνεπιτυχῶς πάντα, νὰ πείσουν τὴν Οἰκουμένη, ὅτι ἡ Γλῶσσα καὶ ὁ

“Ὅσον ἀφορᾷ
στοὺς Ἕλληνες
διανοομένους,
τοὺς χωρίζω σὲ δύο
κατηγορίες, ἐκείνους
ποὺ ἀνήκουν στὶς
δυνάμεις τοῦ «Ταυτόν»
καὶ ὅπωςδήποτε
ἀντιδρῶν σὲ αὐτό,
καὶ σὲ ἐκείνους ποὺ
ἀνήκουν στὶς δυνάμεις
τοῦ «Ἀλλοτριο-
μορφοδιαίτου»
καὶ σωπαίνουν
συναινῶντας.”

Πολιτισμὸς εἶναι ἔργα τῶν ιδίων, ἀμφισβητῶντας τὴν ἀνυπερβλήτη πολιτιστικὴ παραγωγὴ τῶν Ἑλλήνων.

Ὅσον ἀφορᾷ στοὺς Ἕλληνες διανοομένους, τοὺς χωρίζω σὲ δύο κατηγορίες, ἐκείνους ποὺ ἀνήκουν στὶς δυνάμεις τοῦ «Ταυτόν» καὶ ὅπωςδήποτε ἀντιδρῶν σὲ αὐτό, καὶ σὲ ἐκείνους ποὺ ἀνήκουν στὶς δυνάμεις τοῦ «Ἀλλοτριομορφοδιαίτου» καὶ σωπαίνουν συναινῶντας. Ἀναφέρομαι στὴν θεωρία μου, ποὺ ἐρμηνεύει τὴν κοινωνικὴ δυναμικὴ κάθε πολιτικῆς πράξης στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν ἀπαρχὴ τῆς ἀναδημιουργίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Σήμερα τὸ «Ἀλλότριον» καὶ τὸ «Ἀλλοτριόμορφον» εἶναι σὲ πλήρη δράση καὶ ἡ Παιδεία εἶναι ὑπὸ διωγμὸν ἀπὸ τὰ βιβλία τοῦ Σχολείου καὶ ιδίως τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς πρώτης Ἀναγνώσεως. Σὲ ὅσους ὅμως ἀπεργάζονται τὸν ἐνταφιασμὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, ἔχω νὰ πῶ, ὅτι ἡ ἀλήθεια εἶναι φῶς.

Ὅσο καὶ νὰ θέλουν λοιπὸν νὰ ἀλλοιώσουν ἢ νὰ πλαστογραφήσουν τὴν Ἑλληνικὴ Ἱστορία, εἶναι πάντα ζήτημα χρόνου αὐτὴ νὰ ἐπαναπροβάλλεται στὴν ἀληθινὴ τῆς διάσταση καὶ σημασία. Ἐπομένως ἀποτυγχάνουν οἱ κατὰ καιροὺς πλαστογράφοι τῆς κάθε φορᾶ.

* * *

ἂ ἀνίσχυρα παιδιὰ βιάζονται πνευματικὰ κατὰ συρροὴν ἀπὸ γονεῖς καὶ δασκάλους, ποὺ φοβούμενοι τὸ ἱερατεῖο γίνονται οἱ ἴδιοι οἱ πρῶτοι ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν κακὴ μόρφωση τῶν παιδιῶν τους. Οἱ εὐθύνες τῶν νηπιαγωγῶν καὶ διδασκάλων εἶναι τεράστιες, διότι τίποτα δὲν θὰ μπορούσαν νὰ ἐπιτύχουν οἱ «ὀλοκαυτωματιστές», ἐὰν δὲν ἐξασφάλιζαν τὴν ἀνεπίτρεπτη σιωπὴ τῶν ἐκπαιδευτικῶν. Οἱ νηπιαγωγοὶ ἄς ἀναλογισθοῦν τὶς εὐθύνες τους.

Καὶ ἐπὶ τέλους ἄς ἀναφέρουν καὶ τὸ βιβλίον τοῦ Ροζὲ Γκαρωντύ (ποὺ ἀποδεικνύει μὲ συντριπτικὰ στοιχεῖα, ὅτι τὸ «Ὀλοκαύτωμα» εἶναι ἱστορικὸς μῦθος) σὲ ὅλες τὶς βαθμίδες ἐκπαίδευσης.

Ἀγγελικὴ Ρέτουλα

ΤΕΛΟΣ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΟΣ

ΕΓΓΡΑΦΟ ΤΟΥ Χ. ΖΑΧΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΖΕΙ ΤΗΝ «ΤΑΦΟΠΛΑΚΑ» ΣΤΗΝ ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΩΝ ΜΟΥΣΩΝ

**Συγκαλύπτει καὶ νομιμοποιεῖ
τεράστιες παρανομίες-ἀθλιότητες**

Ἀρχαιολογικὸς χώρος τῆς Κοιλάδας τῶν Μουσῶν βρίσκεται στοὺς ἀνατολικοὺς πρόποδες τοῦ Ἑλικῶνα νοτίως τῆς Θήβας κι ἀνήκει στὸν σημερινὸ Δῆμο Θεσπιῶν, ὅπου βρίσκονταν οἱ ἀρχαῖες Θεσπιές καὶ ἡ Ἄσκηρ -τόπος καταγωγῆς τοῦ Ἡσιόδου. Τὸ ἐγκωμιασθὲν ἀπὸ τὸν Πausanία «Ἱερὸν Ἄλσος», τόπος πανελληνίας λατρείας τῶν Μουσῶν, ὑπῆρξε γιὰ χιλιάδες χρόνια πνευματικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ κέντρο, ὅπου ὑπῆρχαν -καὶ σώζονται ἀκόμη τὰ λείψανα πολλῶν ἐξ αὐτῶν- δεκάδες ναοί, βωμοί, ἀγάλματα, θέατρο, ἀρχιτεκτονικὰ ἀριστουργήματα καὶ στάδια, ὅπου τελοῦνταν πολιτιστικὰ δρώμενα καὶ ἀγῶνες, τὰ «Μουσεῖα». Ὅπως ἔχουμε καταγγεῖλει σὲ πολλὰ παλαιότερα δημοσιεύματά μας, στὸν σημαντικώτατο αὐτὸν ἀρχαιολογικὸ χώρο συντελεῖται ἐπὶ σειρὰ ἐτῶν ἓνα ὄργιο παρανομιῶν, καταπατήσεων καὶ ἄλλων ἀθλιότητων μὲ τὴ συνεργία πολλῶν φορέων τῆς Ρωμιοσύνης (βλ. «Δ», τ. 248-249, 251, 257, 260-261, 279.)

Ἀπὸ τὸ ἐγγράφο Α.Π. 1808 τοῦ ΥΠ.ΠΟ. μὲ ἡμερομηνία 30 Μαΐου 2005 καὶ μὲ τὴν ὑπογραφή τοῦ κ. Χρήστου Ζαχόπουλου, ποὺ ἀποκαλύπτουμε σήμερα, προκύπτει, ὅτι τὴν ἐπιχείρηση συγκάλυψης καὶ νομιμοποίησης ὅλων αὐτῶν τῶν ἀθλιότητων, ποὺ ἐγιναν ἀπὸ τὸ 2002 ἕως καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ στὸν ἀρχαιολογικὸ χώρο, ἐξετέλεσε τὸ ἴδιο τὸ ΥΠ.ΠΟ. διὰ τοῦ ἴδιου τοῦ πρῶην Γενικοῦ Γραμματέα καὶ τῶν προηγούμενων πολιτικῶν ἡγεσιῶν τοῦ ὑπουργείου. Τὸ περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου Ζαχόπουλου, ποὺ θὰ δῆτε στὴ συνέχεια, ἀποτελεῖ καὶ τὴν ἐπίσημη ἐπισφράγιση τῆς ὀριστικῆς καταστροφῆς τῆς Κοιλάδας τῶν Μουσῶν, τοῦ μεγαλύτερου ἀρχαιολογικοῦ χώρου τῆς Ἑλλάδος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Αθήνα 30.05.2005

Αριθ.Πρωτ. : 1808

Διεύθυνση : Μπουμπουλίνας 20, 10682 Αθήνα
Τηλέφωνο : 210 8201444
Fax : 210 8201353
E-mail : protocol@gsecof.culture.gr

ΠΡΟΣ : κ. Ιωάννη Κετσέα
Λάσκου 27
Αθήνα 11633

ΚΟΙΝ. : 1) Θ' ΕΠΚΑ
2) 1^η ΕΒΑ

ΘΕΜΑ : Κοιλάδα των Μουσών – Υπόμνημα Ι. Κετσέα.
ΣΧΕΤ : α) Το από 24.3.2005 Υπόμνημα του κ. Ιωάννη Κετσέα προς το Γραφείο του κ. Γενικού Γραμματέα.
β) Το με ΑΠ 1435/27.4.2005 έγγραφο της Θ' ΕΠΚΑ προς το Γραφείο του Γενικού Γραμματέα του ΥΠ.ΠΟ.
γ) Το με Απ 2577/24.5.2005 έγγραφο της 1^{ης} ΕΒΑ προς το Γραφείο του Γενικού Γραμματέα.

Σε συνέχεια των ανωτέρω σχετικών, τα οποία αφορούν στην Προστασία των Μνημείων στην Κοιλάδα των Μουσών, Ν. Βοιωτίας, σας ενημερώνουμε ότι:

1. Αποτελεί πρώτη προτεραιότητα της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας η θέσπιση ζωνών προστασίας στον Αρχαιολογικό Χώρο των Μουσών, κατόπιν συνεργασίας των δύο συναρμόδιων Εφορειών Αρχαιοτήτων. Με αυτό τον τρόπο θα εκλειψουν οι όποιες ασάφειες του τοπογραφικού διαγράμματος της κήρυξης του αρχαιολογικού χώρου, ενώ στις ζώνες προστασίας θα συμπεριληφθεί και ο Βυζαντινός Ναός του Χριστού (9^{ου} – 10^{ου} αι μ.Χ.).
2. Η Αρχαιολογική Υπηρεσία στο πλαίσιο των οικονομικών δυνατοτήτων και της στελέχωσης της προβαίνει σε κάθε ενέργεια για την προστασία και τον καθαρισμό των αρχαιοτήτων. Ο χαρακτήρας της επέμβασης είναι κυρίως σωστικός, καθώς η ανάληψη συστηματικής ανασκαφικής δράσης προϋποθέτει μεγάλες δαπάνες για τη φύλαξη και προστασία των ανευρεθέντων αρχαίων.
3. Η κατασκευή του δρόμου προς την κορυφή του όρους Μαραντάλι πραγματοποιήθηκε αποκλειστικά για λόγους δασοπροστασίας, καθώς η Αρχαιολογική Υπηρεσία επιδεικνύει την αυτονόητη ευαισθησία για τη διαφύλαξη τόσο του πολιτιστικού όσο και του φυσικού περιβάλλοντος της χώρας μας.
4. Η διάνοιξη του εν λόγω δρόμου διεξήχθη βάσει των όρων του Τοπικού Συμβουλίου Μνημείων Στερεάς Ελλάδος και υπό την άγρυπνη εποπτεία της Θ' ΕΠΚΑ.
5. Σε σχέση με τη διάνοιξη του δρόμου, υπήρξαν περιορισμένες κατασκευαστικές υπερβάσεις (πχ διαλάτνιση του οδοστρώματος σε 5,5μ αντί 5μ), απολύτως απαραίτητες, σε καμία όμως περίπτωση ο εν λόγω δρόμος δεν εφάπτεται του κοίλου του Θιάτρου (αφού απέχει περί τα 200-250μ).
6. Η εγκατάσταση της κεραίας κινητής τηλεφωνίας δεν μπορούσε να απαγορευτεί καθώς βρίσκεται εκτός των ορίων του αρχαιολογικού χώρου.
7. Η ίδρυση της Μονής Μεταμορφώσεως του Σωτήρος έγινε βάσει παλαιότερης Υπουργικής Απόφασης και παρά την αρνητική εισήγηση της Εφορείας. Παρά ταύτα με ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΔΑ/ΑΡΧ/Β1/Φ26/33908/1899/6.6.2003 κάποιες προσωρινές κατασκευές πρέπει να απομακρυνθούν.

Ο Γενικός Γραμματέας

Χρήστος Ζαχόπουλος

Η Κοιλάδα των Μουσών έχει ύποστη πολλοπλές επεμβάσεις και αλλοιώσεις, οι περισσότερες από τις οποίες είναι παράνομες. Με το έγγραφο Α.Π. 1808/30.05.2005 του Υπουργείου Πολιτισμού, που το υπογράφει ο πρώην Γενικός Γραμματέας του κ. Χ. Ζαχόπουλος, επιχειρείται η πλήρης συγκάλυνή τους.

Οἱ πρῶτες ἀνασκαφικὲς ἀπόπειρες στὴν Κοιλάδα τῶν Μουσῶν ἔγιναν ἀπὸ Γάλλους ἀρχαιολόγους τὸν 19^ο αἰῶνα, οἱ ὁποῖοι κατ' ἀρχὰς ἀντίκρουσαν χριστιανικοὺς ναοὺς, ἐρειπωμένους ἢ μὴ, ἐμφανῶς κτισμένους ἐπάνω στὰ ἀρχαῖα μνημεῖα. Ἐνας ἀπὸ αὐτοὺς, ὁ Γάλλος Ντεσάρμ, ἔγραψε τὰ ἐξῆς εἰρωνικὰ σχόλια γιὰ τοὺς κατοίκους, οἱ ὁποῖοι κατασκεύαζαν ναοὺς πρὸς τιμὴν αὐτοῦ, ποὺ εἶχε πρωτοστατήσει στὴν κατεδάφιση τοῦ χώρου: «Τὸ ὄνομα τοῦ Κωνσταντίνου προκαλεῖ θλίψη, ὅταν ἀκούγεται σ' ἓνα τόπο σὰν αὐτὸν ἐδῶ. Καὶ τοῦτο, γιατί ἐκεῖνος εἶναι ὁ πρῶτος ποὺ παραβίασε τὸ ἱερὸ τῶν Μουσῶν, ὁ ὁποῖος διάρπασε τὰ ἀγάλματά τους, γιὰ νὰ τὰ μεταφέρει στὴν Κωνσταντινούπολη ὅπου ἀργότερα ἔγιναν παρανάλωμα πυρὸς σὲ μιὰ πυρκαγιά. Δὲν ἀρκέστηκε στὴν καταστροφὴ τους, ἀντικατέστησε τὴ θεότητά τους ἀπὸ τὴ δική του.» (Decharme, Notice, 171). Μετὰ τὶς πρῶτες αὐτὲς ἀνασκαφὲς πρὶν ἀπὸ 150 χρόνια δὲν ἔχει γίνεи οὔτε μία προσπάθεια συντήρησης ἢ τουλάχιστον διατήρησης τῆς γαλλικῆς ἀνασκαφῆς.

Ἔστω κι ἔτσι ὅμως, μέσα σὲ αὐτὸ τὸ χωρὸ ἡ Κοιλάδα τῶν Μουσῶν ἦταν ἓνα ἀλώβητο τοπίο, τὸ ὁποῖο, παρ' ὅλο ποὺ ἔχει ὑποστῇ κάποια οἰκολογικὴ καταστροφὴ ἀπὸ ὑπερβόσκηση τῶν αἰγοπροβάτων, ἐν τούτοις διατηροῦσε τὴν ἀρχαία του φυσικὴ ὁμορφιά.

Σειρὰ «ἱερῶν» καταστροφῶν καὶ βανδαλισμῶν

Ἔσα σὲ αὐτὸν τὸ χωρὸ ξεκίνησε τὴν τελευταία δεκαετία ἓνα ὄργιο τῶν παρανομιῶν γιὰ πολλοὺς καὶ διάφορους λόγους. Πρὶν ἀπὸ ἑξὶ χρόνια ἐπέλεξε ἡ Μητρόπολη Θηβῶν νὰ εἰσβάλῃ, νὰ καταπατήσῃ μιὰ περιοχὴ, νὰ τὴν ἐκχερσώσει καὶ νὰ κατασκευάσῃ ἓνα τεράστιο κρηπίδωμα ἀπὸ ὠπλισμένο σκυρόδεμα, ἐπάνω στὸ ὁποῖο σκόπευε νὰ δημιουργήσῃ ἓνα μοναστήρι. Προκειμένου νὰ γίνουν οἱ ἐργασίες γρήγορα, ὥστε νὰ ὑποδηλώσῃ ἡ Μητρόπολη τὴν παρουσία καὶ τὰ δικαιώματά της ἐπὶ τοῦ χώρου, ἀποφάσισε νὰ τὸ κατασκευάσῃ μὲ λυόμενα. Μόνο μετὰ ἀπὸ εἰσαγγελικὴ παρέμβαση κατέστη δυνατόν νὰ διακοποῦν οἱ ἐργασίες καὶ νὰ ὑποχρεωθοῦν τὸ δασαρχεῖο καὶ ἡ νομαρχιακὴ πολεοδομία νὰ ἀσκήσουν μηνύσεις ἐναντίον τῶν καταπατητῶν, στὶς ὁποῖες κατωνομάστηκε ὁ ἀρχιμανδρίτης Ἀρσένιος, ποὺ προωριζόταν γιὰ ἡγούμενος τῆς ὑπὸ ἀνέγερση μονῆς.

Γιὰ τὴν κατηγορία τῆς παράνομης κατάληψης δημόσιας δασικῆς ἔκτασης ὁ κατηγορούμενος ἱερομόναχος Ἀρσένιος ἀνέφερε, πῶς δὲν θὰ μπορούσε νὰ θεωρηθῇ ἐκεῖνος ὑπεύθυνος γιὰ τὴν ἐπιλογὴ τοῦ συγκεκριμένου χώρου, γιατί δὲν τὸν ἐπέλεξε ὁ ἴδιος ἀλλὰ ὁ μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμος. Τὸ δικαστήριό θεωρήσε, ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἀρχιμανδρίτης ἦταν μόνον φυσικὸς αὐτοσυργὸς γιὰ τὴν παράνομη κατάληψη καὶ τὸν ἀπάλλαξε ἀπὸ τὴν κατηγορία.

Αὐτομάτως ὅμως, σύμφωνα μὲ τὴν ἐνορκὴ αὐτὴ κατάθεση τοῦ Ἀρσένιου, ὁ

Ἡ τεράστια αισθητική, ἀρχαιολογική, πολιτιστική καὶ οἰκολογική καταστροφὴ τῆς Κοιλιάδας τῶν Μουσῶν μετὰ τὴν καταπάτηση ἀπὸ τὴ Μητρόπολη Θηβῶν καὶ Λεβαδείας. Ἐπάνω: Συνολικὴ ἄποψη τῆς ὑπὸ ἀνέγερσιν μονῆς. Κάτω: Τὸ μέγεθος τῶν ἐπιχωματώσεων, ποὺ ἔγιναν προκειμένου νὰ ἰσοπεδωθῇ ὁ χῶρος μὲ τὴν κατάχωση ἀκόμα κι ὁλόκληρων δένδρων. (Βλ. «Δ», τ. 248-249, Αὔγ.-Σεπτ. 2002.)

κ. Ίερώνυμος γίνεται ἠθικὸς αὐτουργός, καθ' ὅτι ἦταν αὐτός, ὁ ὁποῖος ἔδωσε τὴν ἐντολὴν στὸν ἀρχιμανδρίτη νὰ προβῇ στὴν καταπάτηση τοῦ συγκεκριμένου χώρου. Τὸ ἀρθρο 71 τοῦ νόμου 998 (ΦΕΚ 289/29.12.1979) ἀναφέρει, ὅτι «ὅστις ἐντὸς δάσους ἢ δασικῆς ἐκτάσεως ἀνεν δικαιώματος ἢ καθ' ὑπέρβαση τῶν ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου προβλεπόμενων ἐξαιρέσεων ἀνεγείρει οἰοδῆποτε κτίσμα ἢ πραγματοποιεῖ οἰασδῆποτε φύσεως ἐγκατάσταση, τιμωρεῖται διὰ φυλάκισεως τουλάχιστον τριῶν μηνῶν».

Ὁ μητροπολίτης Θιβῶν κ. Ίερώνυμος ἔχει δηλαδὴ διαπράξει σοβαρὸ ἀδίκημα, γιὰ τὸ ὁποῖο τὸ κράτος οὔτε κὰν τὸν ἐνοχλεῖ. Ὁ ἔφορος ἀρχαιοτήτων Θιβῶν μάλιστα διὰ τῆς σιωπῆς ἀνέχεται τὶς ἀνομίες τοῦ μητροπολίτη καὶ αὐτὸ φυσικὰ ἔχει δυσμενῆ ἐπίπτωση στὶς ἀρχαιότητες τοῦ τόπου.

Στὶς αὐθαιρεσίες τῆς μητρόπολης ἦλθε νὰ προστεθῇ καὶ μία τεράστια κεραία κινητῆς τηλεφωνίας, ἡ ὁποία κατὰ τὰ ἰσχύοντα δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ὁρατὴ ἀπὸ τὸν ἀρχαιολογικὸν χώρο, δεσπόζει ὅμως σὲ ὅλο τὸν χώρο, ὡς κράχτης αὐθάδειας καὶ παρανομίας. Προκειμένου νὰ τροφοδοτηθῇ δὲ ἡ κεραία μὲ πετρέλαιο, διανοίχθηκε δρόμος –δῆθεν γιὰ δασοπροστασία–, ὁ ὁποῖος δὲν ἐπέφερε μόνον αἰσθητικὴ ἀλλοίωση στὸ περιβάλλον ἀλλὰ μεγάλη καταστροφὴ στὸ Θέατρο καθὼς καὶ σὲ χιλιάδες δέντρα τοῦ ἄλλους, ποὺ περιγράφει ὁ Πανσανίας.

Ὑπόμνημα πρὸς τὸν κ. Ζαχόπουλο

πειδὴ δὲν ὑπῆρξε οὐσιαστικὴ ἀνταπόκριση καὶ καμμία ἱκανοποιητικὴ ἀπάντηση, βάσει τῆς ὁποίας νὰ διαφαινόταν ὅτι ἡ ἀρμόδια Θ' ΕΠΚΑ (Ἐφορεία Προϊστορικῶν καὶ Κλασικῶν Ἀρχαιοτήτων Θήβας) εἶχε κάποια πρόθεση νὰ στραφῇ ἐναντίον ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐκάναν παράνομες πράξεις, ὥστε νὰ διασωθῇ ὁ ἀρχαιολογικὸς χώρος ὁ πολιτικὸς μηχανικὸς κ. Ἰωάννης Κετσέας ὑπέβαλε ὑπόμνημα στὸν Γενικὸ Γραμματέα τοῦ ΥΠ.ΠΟ. κ. Χ. Ζαχόπουλο τὴν Ἀνοιξὴ τοῦ 2005 μαζὶ μὲ ἓναν ὀγκωδέστατο φάκελλο μὲ ὅλα τὰ στοιχεῖα (ἔγγραφα, χάρτες, φωτογραφίες κ.λπ.).

Ὁ κ. Κετσέας εἶναι ἀρχαιοδίφης, ἓνας ἄνθρωπος μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Ἱστορία εἰδικὰ τῆς Κοιλιάδας τῶν Μουσῶν κι εἰδικώτερα γιὰ τὸν Ἡσίοδο, τὸ ἔργο του καὶ τὸ ρόλο ποὺ ἔπαιξε στὴ διαμόρφωση τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς διανόησης. Ὅπως ἐπισημαίνει, στὸ συγκεκριμένο χώρο γράφτηκαν ἔργα κοσμοϊστορικῆς σημασίας ὅπως ἡ «Θεογονία» καὶ τὰ «Ἔργα καὶ Ἡμέρα».

Μὲ τὴν ἐνέργειά του αὐτὴ εὐελπιστοῦσε, ὅτι ἐνδεχομένως τὸ ΥΠ.ΠΟ. θὰ ἔλεγε τὰ στοιχεῖα, θὰ προέβαινε σὲ αὐτοψία, θὰ ἐξακριβῶνε τὶς ἀτασθαλίες καὶ θὰ λάμβανε τὰ κατάλληλα διορθωτικὰ μέτρα γιὰ τὴ διάσωση τοῦ χώρου. Ἀντὶ αὐτῶν ὅμως, μὲ ἐκπληξὴ του ἔλαβε ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν κ. Ζαχόπουλο τὴν ἐπιστολὴν ποὺ δημοσιεύουμε (Α.Π. 1808/30.05.2005/ΥΠ.ΠΟ/Γεν. Γραμματέας), μὲ τὴν ὁποία ὁ κ. Ζαχόπουλος τὰ βρίσκει ὅλα καλῶς καμωμένα καὶ ψευδόμενος ἐπιχειρεῖ νὰ δικαιολογήσῃ ὅλες τὶς παρανομίες καὶ μέσα σὲ ἑπτὰ παραγράφους νὰ βάλῃ τὴν

Ὁ «δασικὸς δρόμος», ποὺ ὁδηγεῖ στὴν κεραία κινητῆς τηλεφωνίας. Ἐνας ἀπὸ τοὺς ὁρόνους τοῦ Συμβουλίου Μνημείων ἦταν ὅτι τὰ ὑλικά, τὰ ὁποῖα θὰ προέκυπταν ἀπὸ τὴν κατασκευὴ του, δηλαδὴ κασόνια, καδρόνια, μπάζα, θὰ ἀπομακρύνονταν. Ἀκόμη καὶ σήμερα ὅλα αὐτὰ τὰ ὑλικά παραμένουν ριγμένα ὡς σκουπίδια δίπλα στὸ δρόμο. (Βλ. «Δ», τ. 260-261.)

ὀριστικὴ ταφόπλακα στὶς ἐλπίδες διάσωσης τῆς Κοιλάδας τῶν Μουσῶν.

Συγκάληψη τῶν παρανομιῶν

Ἀναλυτικὰ τὸ ἔγγραφο τοῦ κ. Ζαχόπουλου ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Σὲ συνέχεια τῶν ἀνωτέρω σχετικῶν, τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν στὴν Προστασία τῶν Μνημείων στὴν Κοιλάδα τῶν Μουσῶν, Ν. Βοιωτίας, σᾶς ἐνημερώνουμε ὅτι:

1. Ἀποτελεῖ πρώτη προτεραιότητα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας ἡ θέσπιση ζωνῶν προστασίας στὸν Ἀρχαιολογικὸ Χῶρο τῶν Μουσῶν, κατόπιν συνεργασίας τῶν δυὸ συναρμόδιων Ἐφορειῶν Ἀρχαιοτήτων. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ ἐκλείψουν οἱ ὅποιες ἀσάφειες τοῦ τοπογραφικοῦ διαγράμματος τῆς κήρυξης τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου, ἐνῶ στὶς ζώνες προστασίας θὰ συμπεριληφθεῖ καὶ ὁ Βυζαντινὸς Ναὸς τοῦ Χριστοῦ (9ου - 10ου αἰ. μ.Χ).».

Σχόλιο: Μέχρι σήμερα δὲν ἔχει καθορισθῇ ζώνη προστασίας.

«2. Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία στὸ πλαίσιο τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων καὶ τῆς στελέχωσής της προβαίνει σὲ κάθε ἐνέργεια γιὰ τὴν προστασία καὶ τὸν καθαρισμὸ τῶν ἀρχαιοτήτων. Ὁ χαρακτήρας τῆς ἐπέμβασης εἶναι κυρίως σωστικός, καθὼς ἡ ἀνάληψη συστηματικῆς ἀνασκαφικῆς δράσης προϋποθέτει μεγάλες δαπάνες γιὰ τὴ φύλαξη καὶ προστασία τῶν ἀνευρεθέντων ἀρχαίων».

Σημείωση: «Λόγω έλλείψεως χρημάτων» δηλαδή τὰ ἀρχαῖα θάβονται καὶ δὲν γίνεται καμμία ἀνασκαφή. Ποιές ἦταν οἱ προτεραιότητές του; Ποῦ ξόδευε τὰ δισεκατομμύρια εὐρώ, ὥστε νὰ μὴν μένουν χρήματα γιὰ τὶς ἀνασκαφές τόσο σημαντικῶν χώρων;

«3. Ἡ κατασκευὴ τοῦ δρόμου πρὸς τὴν κορυφὴ τοῦ ὄρους Μαραντάλι πραγματοποιήθηκε ἀποκλειστικὰ γιὰ λόγους δασοπροστασίας, καθὼς ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία ἐπιδεικνύει τὴν αὐτονόμη εὐαισθησία γιὰ τὴ διαφύλαξη τόσο τοῦ πολιτιστικοῦ ὅσο καὶ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος τῆς χώρας μας.

» 4. Ἡ διάνοιξη τοῦ ἐν λόγῳ δρόμου διεξήχθη βάσει τῶν ὅρων τοῦ Τοπικοῦ Συμβουλίου Μνημείων Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ ὑπὸ τὴν ἀγρυπνὴ ἐποπτεία τῆς Θ' ΕΠΚΑ.

» 5. Σὲ σχέση μὲ τὴ διάνοιξη τοῦ δρόμου, ὑπῆρξαν περιορισμένες κατασκευαστικὲς ὑπερβάσεις (π.χ. διαπλάτυνση τοῦ ὁδοστρώματος σὲ 5,5μ ἀντὶ 5 μ), ἀπολύτως ἀπαραίτητες, σὲ καμμία ὁμως περίπτωση ὁ ἐν λόγῳ δρόμος δὲν ἐφάπτεται τοῦ κοίλου τοῦ Θεάτρου (ἀφοῦ ἀπέχει περὶ τὰ 200-250μ).»

Σημείωση: Ἄμεσα ὅμως ἀποτελέσματα τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ τοῦ δρόμου ὑπῆρξαν ἡ καταστροφὴ ἐνὸς μεγάλου μέρους τοῦ δάσους καὶ ἐνὸς μέρους τοῦ ἀρχαίου θεάτρου! Ἐμμεσο ἀποτέλεσμα εἶναι ἐπὶ πλέον ἡ ἀλλοίωση, ποὺ ἐπιφέρει ὁ δρόμος στὸ φυσικὸ τοπίο.

Ἀλλὰ ὁ δρόμος δὲν ἔγινε γιὰ τὴν δασοπροστασία: Στὴν περιοχὴ δὲν ὑπάρχουν βυτιοφόρα τῆς Πυροσβεστικῆς. Ὁ δρόμος ἔγινε, προκειμένου νὰ τροφοδοτηθῇ ἡ κεραία κινητῆς τηλεφωνίας μὲ καύσιμα, ὅταν πρωτοεγκαταστάθηκε στὸ συγκεκριμένο σημεῖο. Παλαιότερα ἡ τροφοδοσία τῆς γινόταν δύσκολα μὲ τρακτέρ καὶ βαρέλια ἀπὸ κατισκόδρομους, ἔχοντας τὶς δεξαμενὲς καυσίμων μέσα στὸν ἀρχαιολογικὸ καὶ δασικὸ χῶρο!

Ἡ ἀρχαιολογικὴ ὑπηρεσία δὲν εἶχε παρουσία κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἐργασιῶν κατασκευῆς τοῦ δρόμου. Ὁ ἐργολάβος ἔκανε εὐρεῖα χρῆση ἐκρηκτικῶν ὑλῶν γιὰ τὴ διάνοιξή του, ὅταν οἱ ἐντολὲς τοῦ Συμβουλίου Μνημείων ἦταν νὰ χρησιμοποιηθοῦν «ἥπιοι τρόποι». Ἀντὶ δὲ νὰ ἀπομακρύνῃ ὁ ἐργολάβος τὰ μπάζα, τὰ ἔσπρωξε, κύλισαν ἐπάνω στὸ χῶρο καὶ τὸν κατέστρεψαν.

Ἀσφαλῶς σὲ πολλὰ σημεῖα, ὅπως ὁμολογεῖ ὁ κ. Ζαχόπουλος, ὁ δρόμος ὑπερβαίνει τὰ πέντε μέτρα. Σὲ κάποιο σημεῖο μάλιστα φτάνει τὰ ὀκτώ, ἐφάπτεται δὲ τοῦ θεάτρου καὶ δὲν «ἀπέχει 200-250 μέτρα», ὅπως ἰσχυρίζεται ὁ κ. Ζαχόπουλος.

«Ὁ ἐγκατάσταση τῆς κεραίας κινητῆς τηλεφωνίας δὲν μπορούσε νὰ ἀπαγορευθῇ, καθὼς βρίσκεται ἐκτὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου.»

Ὁ ὅρος, ποὺ τέθηκε ὅταν ἐκδόθηκε ἡ ἄδεια κατασκευῆς τῆς κεραίας ἦταν νὰ μὴν εἶναι ὁρατὴ ἀπὸ τὸν ἀρχαιολογικὸ χῶρο. Ἡ κεραία βρίσκεται ἀκριβῶς στὰ ὅρια τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου. Πρόκειται γιὰ μιὰ τεράστια ἐρυθρόλευκη σιδηροκατασκευὴ ὕψους 40 μ. (ἴση μὲ τέσσερις περίπου πολυκατοικίες), ἡ ὁποία

Ὁ ἓνας ἀπὸ τοὺς τέσσερις ἀρχαίους κίονες μὲ χαραγμένα τὰ ὀνόματα τῶν διοργανωτῶν καὶ τῶν νικητῶν στοὺς ἀγῶνες «Μουσεῖα» τῆς ἀρχαιότητος, ποὺ διεξάγονταν στὸ στάδιο τῆς κοιλάδας τῶν Μουσῶν. Σήμερα εἶναι ἐνσωματωμένος στὴ δόμηση τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου. (Βλ. «Ἡ Θαμμένη Ἑλλάδα», ἐκδ. «Δ», 2006.)

Ἡ «μὴ ὁρατὴ» κεραία κινητῆς τηλεφωνίας εἶναι ἀπὸ παντοῦ ὁρατὴ στὴν Κοιλάδα τῶν Μουσῶν. (Βλ. «Δ», τ. 260-261.)

εἶναι ὁρατὴ ἀπὸ κάθε σημεῖο τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου, τοῦ ὁποίου δεσπόζει καὶ ἀλλοιώνει τὸ τοπίο.

«Ζ. Ἡ ἵδρυση τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος ἔγινε βάσει παλαιότερης Ὑπουργικῆς Ἀπόφασης καὶ παρὰ τὴν ἀρνητικὴ εἰσήγηση τῆς Ἐφορείας. Παρὰ ταῦτα μὲ ΥΑ ΥΠΠΟ/ΤΔΑ/ΑΡΧ/Β1/Φ26/33908/1899/6.6.2003 κάποιες προσωρινὲς κατασκευὲς πρέπει νὰ ἀπομακρυνθοῦν.»

Τὸ μοναστήρι λοιπὸν ἔγινε μέσα στὸν ἀρχαιολογικὸν χώρῳ παρὰ τὴν ἀρνητικὴ εἰσήγηση τῆς Ἐφορείας Ἀρχαιοτήτων! Καί, ἀντὶ νὰ διατάξῃ τὴν κατεδάφισή του, ὁ κ. Ζαχόπουλος θεωρεῖ ὅτι «κάποιες κατασκευὲς πρέπει νὰ ἀπομακρυνθοῦν», ἀλλὰ μέχρι σήμερα τὸ μοναστήρι καὶ τὰ ἐξαρτήματά τους παραμένουν στὴ θέση τους καὶ ἀλλοιώνουν μὲ τὴν ἀρχιτεκτονικὴ τους τὴν θέα στὸν ἐλληνικὸ αὐτὸ χώρῳ. Ὁ κ. Ζαχόπουλος προφανῶς δὲν θεωρεῖ μέρος τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου τὴν πατρίδα τοῦ Ἡσίοδου Ἄσκη τοῦ Ἡσιόδου, ἀπὸ τὴν ὁποία τὸ μοναστήρι εἶναι καταφανέστατο κι εὐρίσκεται σὲ μικρότερη ἀπόσταση ἀπὸ αὐτήν, πὺν ὀρίζει ὁ νόμος. Ἐξ ἄλλου ἐκεῖ, ὅπως προαναφέραμε, ἔχει συντελεσθῇ τεράστια καταπάτηση δασικῆς ἔκτασης, ἀπογύμνωσής της ἀπὸ τὰ δέντρα καὶ κατασκευὴ ἐνὸς τεράστιου κρηπιδώματος ἀπὸ μπετὸν (βλ. φωτογραφία σελ. 21773).

* * *

περίπτωση τῆς Κοιλάδας τῶν Μουσῶν ἀποτελεῖ ἴσως τὴν πιὸ σκανδαλώδη καὶ σκοτεινὴ ὑπόθεση παρανομιῶν καὶ διαφθορᾶς πολλῶν φορέων τῆς Ρωμοσύνης (Ἐκκλησίας, ιδιωτῶν, καταπατητῶν, κρατικῶν ὑπαλλήλων), τὴν ὁποία ὁ κ. Ζαχόπουλος ἐπιχειρεῖ νὰ συγκαλύψῃ καὶ γιὰ τὴν ὁποία θὰ ἔπρεπε νὰ λογοδοτήσῃ, αὐτὸς καὶ ὅσοι ἄλλοι ἐνέχονται, στὴ Δικαιοσύνη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Π. Κουβαλάκη, «Μὲ χιλιάδες τόννους μπετὸν θάβει τὸ ἄλσος τῶν Μουσῶν ἡ μητρόπολις Θηβῶν-Λεβαδείας», «Δαυλός», τ. 248-249, Αὐγ.-Σεπτ. 2002.
2. Μ. Μαμανέα, «Νέοι δόλιοι βανδαλισμοὶ στὶς ἀρχαιότητες τῆς Θήβας», «Δαυλός», τ. 251, Νοέμβριος 2002.
3. Τ. Λαδᾶ, «Ὁργιο παρανομιῶν τῆς μητρόπολης Θηβῶν στὸ ἄλσος τῶν Μουσῶν», «Δαυλός», τ. 257, Μάιος 2003.
4. Τ. Λαδᾶ, «Κοιλάδα τῶν Μουσῶν: Πολλοὶ φορεῖς τοῦ Ρωμαίου σ' ἓνα ὄργιο παρανομίας - βανδαλισμοῦ - βαρβαρότητας», «Δαυλός», τ. 260-261, Αὐγ.-Σεπτ. 2003.
5. «Ἱερώνυμος (Θηβῶν): “Δὲν ἀποφασίζει ἡ ἀρχαιολογία, ἀποφασίζω ἐγώ!”», «Δαυλός», τ. 279, Ἀπρίλιος 2005.

Γιάννης Λάζαρης

ΩΣ «ΧΩΜΑΤΕΡΗ» ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΘΗΚΕ ΝΕΟΛΙΘΙΚΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠ.ΠΟ.

Τò σκάνδαλο εἶχε καταγγεληθῇ
ἀπὸ τὸν «Δ» πρὶν ἀπὸ 1 ½ χρόνο

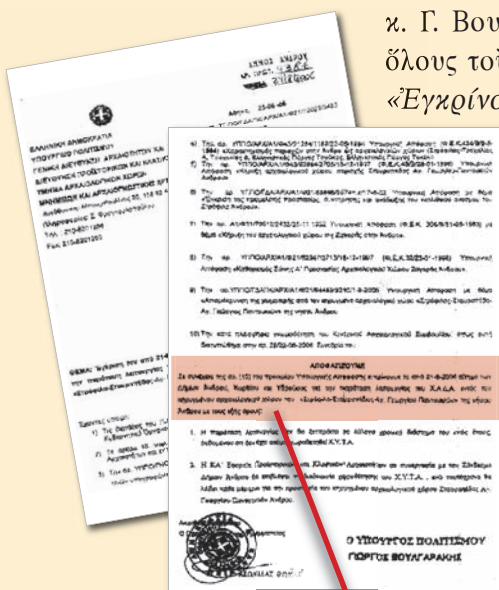
πόφαση γιὰ τὴ νομιμοποίηση τῆς λειτουργίας χωματερῆς καὶ λατομείου ἐντὸς νεολιθικοῦ οἰκισμοῦ (ἀρχαιολογικὴ ζώνη Α) στὴν Ἄνδρου ἔλαβε τὸ ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ. Στὸν οἰκισμό ὑπάρχουν καὶ βραχογραφίες τεράστιας ἀρχαιολογικῆς καὶ ἱστορικῆς ἀξίας, διότι ἀποτελοῦν δείγματα τέχνης ἀπὸ τὶς ἀρχαιότερες περιόδους τῆς παγκόσμιας προϊστορίας. Στὸ μὲ ἀρ. πρωτ. ΥΠ.ΠΟ./ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1.Φ21/72027/3433/23.08.06 ἔγγραφο τὸ ὁποῖο φέρει τὴν ὑπογραφή τοῦ

κ. Γ. Βουλγαράκη καὶ κοινοποιεῖται πρὸς ὅλους τοὺς ἀρμόδιους φορεῖς, διαβάζουμε:

«Εγκρίνουμε... τὴν παράταση λειτουργίας

τοῦ Χ.Α.Δ.Α. ἐντὸς τοῦ κηρυγμένου ἀρχαιολογικοῦ χώρου τοῦ «Στρόφιλα - Σταυροπέδας - Ἁγίου Γεωργίου Παντουκίων» τῆς νήσου Ἄνδρου». Τὴν καταγγελία αὐτὴ ἔκανε τὸ στέλεχος τοῦ ΥΠ.ΠΟ. κ. Δημαρρόγγονας σὲ πολλοὺς τηλεοπτικοὺς σταθμοὺς στὶς 23 καὶ 24 Δεκεμβρίου.

Ὁ «Δ» εἶχε καταγγεῖλει τὴν ὑπόθεση αὐτὴ πρὶν ἀπὸ ἐνάμι-

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Σε συνέχεια της αρ. [10] του προοιμίου Υπουργικής απόφασης εγκρίνουμε το από 21-8-2006 αίτημα των Δήμων Ἀνδρου, Κορθίου καὶ Ὑδρούσας γιὰ τὴν παράταση λειτουργίας τοῦ Χ.Α.Δ.Α. ἐντὸς τοῦ κηρυγμένου ἀρχαιολογικοῦ χώρου τοῦ «Στρόφιλα-Σταυροπέδας-Ἁγίου Γεωργίου Παντουκίων» τῆς νήσου Ἀνδρου με τοὺς ἐξῆς ὅρους:

Η σημερινή εικόνα του αρχαιολογικού χώρου του νεολιθικού οικισμού Στρόφιλα Άνδρου, με την έγκριση του υπουργείου Πολιτισμού, το οποίο επέτρεψε την παράταση της λειτουργίας της χωματερής.

συν χρόνο, τὸν Σεπτέμβριο 2006, τεύχος 294, σὲ ἄρθρο μὲ τίτλο «Στὸ σπαστή-
ρα τοῦ λατομείου βραχογραφίες τοῦ 5.000 π.Χ.», χωρὶς νὰ «ιδρώσῃ τὸ αὐτί»
κανενὸς ἐκ τῶν ἀρμοδίων γιὰ τὴν διατήρησι τῆς πανάρχαιας κληρονομιάς
μας.

Τονίζουμε, ὅτι ἡ ἀπόφασι αὐτὴ σχολιάσθηκε τὸν Δεκέμβριο ἀπὸ ὅλα τὰ
Μ.Μ.Ε. ὡς μία ἀπὸ τὶς σκανδαλώδεις ὑποθέσεις ἀποχαρκτηρισμοῦ ἀρχαιολο-
γικῶν χώρων, ποὺ ἤλθαν στὴν ἐπικαιρότητα μετὰ τὴν ἀπόπειρα αὐτοκτονίας
τοῦ γενικοῦ γραμματέα τοῦ ὑπουργείου Χρήστου Ζαχόπουλου.

Ἡ τελικὴ κι ὀριστικὴ ἡμερομηνία, ἐντὸς τῆς ὁποίας θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχαν ἀπο-
μακρυνθῇ οἱ δύο ἐπιχειρήσεις (παραγωγῆς ἐτοιμῶν σκυροδέματος καὶ τσιμεν-
τοπλίνθων καὶ λατομεῖο ἀδρανῶν ὑλικῶν) καὶ ἡ χωματερή, ποὺ λειτουργοῦν
στὸ νεολιθικὸ οἰκισμὸ τοῦ Στρόφιλα Άνδρου, ἦταν ἡ 1η Αὐγούστου 2006.

Ἡ χωματερὴ λειτουργεῖ τώρα καὶ μὲ τὴν ἐγκρίσι τοῦ ΥΠ.ΠΟ.

Γιάννης Λάζαρης

Ὁ «Δαυλὸς εἶχε καταγγεῖλει διάφορα ἀρχαιολογικὰ σκάνδαλα σὲ ἀποκλειστικὲς δημοσιεύσεις του, τὰ ὁποῖα σήμερα ἔρχονται στὸ φῶς ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀπόπειρας αὐτοκτονίας τοῦ Γ.Γ. τοῦ ΥΠ.Π.Ο. κ. Χ. Ζαχόπουλου.

Ἀπὸ τὶς καταγγελίες αὐτὲς πολλὲς καταστροφὲς ἀποφεύχθηκαν προσωρινὰ μετὰ τὶς δημοσιεύσεις μας (πχ. μινωικὸ νεκροταφεῖο στὰ Γλυκὰ Νερὰ), ἄλλες ὅμως διαπράχθηκαν, καὶ ἔτσι καταστράφηκαν σημαντικὰ κομμάτια τῆς ἱστορικῆς μας κληρονομιάς.

Μεταξὺ τῶν καταγγελθέντων ἀπὸ τὸν «Δαυλό» σκανδάλων γιὰ ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς, ποὺ τὸ κράτος ἐπικεῖρσε ἢ καὶ πέτυχε τὴν καταστροφή τους εἶναι καὶ τὰ ἑξῆς:

- Π. Αἰῖλος: «**Γλυκὰ Νερὰ καὶ θολὲς ἀποφάσεις**», τ. 128-129.

- Μ. Μαμανέας: «**Ὀλόκληρο Μυκηναϊκὸ νεκροταφεῖο ἀποκαλύπτεται στὰ Γλυκὰ Νερὰ Ἀττικῆς**», τ. 236-237.

Ἡ συνεχιζόμενη ἀνασκαφὴ καὶ περαιτέρω ἀποκάλυψη ἑνὸς μοναδικοῦ συγκροτήματος τάφων στὰ Γλυκὰ Νερὰ Ἀττικῆς.

- Τ. Λαδᾶ: «**Ὅργιο παρανομῶν τῆς μητροπόλεως Θηβῶν στὸ ἄλσος τῶν Μουσῶν: Ἕνας καθρέφτης τῆς ρωμαϊκῆς ἀθλιότητος**», τ. 257

Μιὰ ἐξαιρετικῆς σημασίας ὑπόθεση ἐξελίσσεται ἐδῶ καὶ ἀρκετὸ καιρὸ στὴν μικρὴ κοινότητα Ἀσκηρ τοῦ Δήμου Θεσπιέων. Μιὰ ὑπόθεση-σκάνδαλο μὲ δεδομένο τὶς παρατυπίες ποὺ ἔχουν διαδραματιστῇ καὶ τὴν προκλητικὴ ἀδιαφορία ποὺ ἐπέδειξαν φορεῖς

- Τ. Λαδᾶ: «**Κοιλάδα τῶν Μουσῶν: Πολλοὶ φορεῖς τοῦ Ρωμαϊκοῦ σ' ἓνα ὄργιο παρανομίας-βανδαλισμοῦ-βαρβαρότητας. Κατεδαφίζεται τὸ παράνομο μοναστήρι**», τ. 260-261.

Θλιβερὴ συνέχεια στὸ «θρύλλερ» ποὺ ἐξελίσσεται ἐδῶ καὶ ἀρκετὸ καιρὸ στὴν Κοιλάδα τῶν Μουσῶν.

- Τ. Λαδᾶ: «**Ὁ ἀρχαιολόγος-ἀνασκαφέας Θ. Σπυρόπουλος μιλᾷ στὸν “Α”. Τὸ ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ ἐπιβάλλει ἀποσιώπηση εὐρημάτων στὴν Πελλάνα! Φοβερὸ σκάνδαλο γύρω ἀπὸ τὸ ἀνάκτορο Μενελάου**», τ. 265.

Ἀπόφαση σὸν ἀπὸ τὸ Κεντρικὸ Ἀρχαιολογικὸ Συμβούλιο νὰ σταματήσῃ τὶς ἀνασκαφικὲς ἐργασίες στὴν περιοχὴ τῆς

Πελλάνας, ὅπου ἀνακαλύφθηκε τὸ ἀνάκτορο τοῦ Μενελάου καὶ τῆς Ἑλένης.

- Ἰων Δημόφίλος: «**Συντριβὴ ἀρχαιοτήτων στὴ Σάμο**», τ. 275.

- Τ. Λαδᾶ: «**Διαλύουν πανάρχαιο κυκλώπειο τεῖχος καὶ χτίζουν μετὰ οὐλομένη ἐκκλησίᾳ**», τ. 284.

Στὸ ὕψωμα Προφῆτης Ἡλίας στὴ Βοιωτία.

- Ἀλέξανδρος Αἰακίδης: «**Στὰ σιαγόνα τῆς μπουλντόζας.- Φωτογραφικὴ ἀπαθανάτιση 5 σημαντικῶν ἀρχαιοτήτων, ποὺ δὲν θὰ ξαναδοῦμε πιά**», τ. 292.

- Γ. Λάζαρης: «**Στὸ σπαστήρα τοῦ λατομείου βραχογραφίες τοῦ 5.000 π.Χ.**», τ. 294.

Σημαντικώτατη ἀρχαιολογικὴ ἀνακάλυψη ἀποτελεῖ ὁ οἰκισμὸς τῆς ε' χιλιετίας π.Χ., ποὺ ἀνασκάφηκε στὸ Στρόφιλα τῆς Ἄνδρου.

- Τ. Λαδᾶ: «**Ριζάρειος: Κράτος καὶ Δήμος “ἐνταφίσαν” ἀρχαῖο λιμάνι**», τ. 295.

Μία ἀσύλληπτη καταστροφή, τὴν ὁποία κυβερνητικοὶ παράγοντες εὐνόησαν τροποποιώντας νόμους καὶ διατάξεις καὶ ἔχει ἐπιπλέον τὴν εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας, διαδραματίστηκε στὴν παρλιακὴ ζώνη τοῦ Παλαιοῦ Φαλήρου.

- Τ. Λαδᾶ: «**Χῶρος διατήρησης καταλοίπων τὸ ἀρχαῖο λιμάνι τοῦ Φαλήρου**», τ. 300.

- Τ. Λαδᾶ: «**Εξαφάνισαν μυκηναϊκὸ νεκροταφεῖο στὸν Ὀλυμπο**», τ. 309.

Στὸν Ὀλυμπο ἔλαβε χώρα μίᾳ ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες καὶ πιδ προκλητικὲς συνάμα ἐξαφανίσεις ἀρχαιοτήτων στὰ ἑλληνικὰ χρονικά.

«ΑΝΕΣΚΑΦΗΣΑΝ... ΧΩΡΙΣ ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ» ΚΑΙ... ΕΞΑΦΑΝΙΣΤΗΚΑΝ!

«Επίσημη» ἀρχαιοκαπηλία στὴ Σαλαμίνα;

λλη μία ὑπόθεση σύλληψης, προκλητικῆς αὐτὴ τὴν φορὰ, χω-
ρὶς νὰ ἔχουν παρέμβῃ οἱ ἀρμόδιες ἀρχὲς ἀπὸ τὸ 1999 γιὰ τὴν
ἀποκατάσταση τῆς πρωτοφανοῦς φθορᾶς, ἔχει συντελεσθῇ
σὲ ταφικὸ μνημεῖο στὶς Κολῶνες Σαλαμίνας. Στὴν περιοχὴ,
ποὺ βρίσκεται στὸ νότιο ἄκρο τοῦ νησιοῦ, στὴν κορυφὴ
ἐνὸς ἀκρωτηρίου, βρίσκονται τὰ εἱρεῖπια ἐνὸς μεγάλου κυκλικοῦ κτίσματος,
πιθανὸν πύργου, ἂν καὶ ὁ Στουραΐτης στὸ «Περὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαιοτά-
της Σαλαμίνας» σημειώνει, ὅτι πρόκειται γιὰ τὸ ναὸ τοῦ Αἴαντα, ποὺ ὁ
Παυσανίας τοποθετεῖ στὴν ἀγορὰ τῆς ἀρχαίας πόλης τῆς Σαλαμίνας.

Ἡ ἱστορία δὲν εἶναι καινούργια, καθὼς τὸ ταφικὸ μνημεῖο ἐντοπίστηκε τὸ 1999,
ὅταν κάτοικος τῆς περιοχῆς διαπίστωσε ἐρασιτεχνικὴ ἀνασκαφὴ στὴν περιοχὴ καὶ
διέκρινε ἀνάμεσα στὰ χώματα μέρος ἀρχαίας σαρκοφάγου. Ἡ Β΄ Ἐφορία Ἀρχαι-
οτήτων Πειραιᾶ ἐνημερώθηκε γιὰ τὸ γεγονὸς καὶ ὑλοποίησε στὸ διάστημα ποὺ
ἀκολούθησε τὶς ἀνάλογες ἐρευνες, γιὰ νὰ διαπιστωθῇ τὸ εἶδος τῶν εὐρημάτων.
Στὸ φῶς ἦρθαν τρεῖς ἐντυπωσιακὲς σαρκοφάγοι, ὅπου σύμφωνα μὲ τὴν ἀρμόδια
ἀρχαιολογικὴ ἀρχὴ βρέθηκαν συλημμένες καὶ μὲ τὰ καλύμματα σπασμένα. Οἱ
δύο ἀπὸ αὐτὲς ἦταν μαρμάρινες καὶ ἡ τρίτη ἀπὸ κογχυλιάτη λίθο, μὲ προσανατο-
λισμὸ ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς Νότο. Τὰ κτερίσματα ποὺ ἀπέμειναν μετὰ τὴν λεηλασίαν,
ποὺ πραγματοποιήσαν οἱ ἀρχαιοκάπηλοι, ἦταν ἐλάχιστα σπασμένα μελαμβαφῇ
ἀγγεῖα, ποὺ χρονολογοῦνται στὸ ἀ΄ τέταρτο τοῦ 4ου αἰῶνα π.Χ. Στὴν μία ἀπὸ τὶς
σαρκοφάγους εἶχαν ἀπομείνει πέντε ὀστεῖνα κυλινδρικὰ ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα
ἀποτελοῦσαν πιθανὸν στρόφιγγες ξύλινου κιβωτιδίου, μικρὰ τεμάχια χάλκινων
ἐλασμάτων καὶ λίγα ὀστᾶ, λευκὰ ἀπὸ τὴν καύση μὲ ἱχνη ἀνοιχτοῦ πράσινου χρώμα-
τος ἀπὸ τὴν ὀξειδωση τοῦ χαλκοῦ. Τὸ πιθανώτερο εἶναι, ὅτι μέσα στὴ σαρκοφάγο
εἶχε τοποθετηθῇ χάλκινος λέβητας μὲ τὶς στάχτες τοῦ νεκροῦ, ἀφοῦ στὸ ἐσωτερικὸ
τῆς βρέθηκε χάλκινη συνάφεια. Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴ παρατηρήθηκαν ἱχνη πυρᾶς
καί, ὅπως διαπιστώθηκε, κάτω ἀπὸ τὴν μία σαρκοφάγο ὑπῆρχε λάκκος, ὅπου εἶχε
γίνει ἡ καύση νεκροῦ.

Πώς ἡ σύλληψη βαπτίζεται «ἀνασκαφικὴ ἔρευνα»

πως εἶναι ἐμφανὲς ἀπὸ τὸ πλούσιο φωτογραφικὸ ὕλικό, ποὺ μᾶς διατέθηκε ἀπὸ πολίτη τῆς Σαλαμίνας –καὶ τὸ ὁποῖο «τραβήχτηκε», πρὶν ἀκόμη ὁ χώρος χαρακτηριστῇ προστατευόμενος– τὰ σπασίματα στὰ καλύμματα, οἱ βανδαλώδεις τομὲς δὲν φέρουν καμμία φθορὰ ἀπὸ τὸ χρόνο οὔτε ἔχουν «λεκιάσει» ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἐδάφους, ὅπου ξαναθάφτηκαν (ἂν ὑποθέσουμε ὅτι ἔγιναν ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοκάπηλους, στὴν προσπάθειά τους νὰ διαρρήξουν τὸ ἀρχαῖο μνημεῖο καὶ νὰ ἀποσπᾶσουν ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ τῶν σαρκοφάγων τὰ πολύτιμα ἀντικείμενα, ποὺ –πολὺ καλὰ γνωρίζουμε– συνώδευαν τὶς ταφὲς τῶν νεκρῶν).

«Πρόκειται γιὰ μία περίεργη ἐπέμβαση», τόνιζε τὸ Τοπικὸ Ἀρχεῖο τῆς Σαλαμίνας, ποὺ ὑπάγεται στὸ Ὑπουργεῖο Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ἀπευθυνόμενο μὲ σχετικὸ ἔγγραφο, ποὺ φέρει ἡμερομηνία 21.1.2004 καὶ ἀριθμ. πρωτ. 1822, πρὸς τὴν Β' Ἐφορίᾳ Κλασικῶν Ἀρχαιοτήτων, ζητώντας νὰ ἐνημερωθῇ γιὰ τὶς ἀνασκαφές, τὰ εὐρήματα καὶ τὴν τύχη τοῦ συγκεκριμένου χώρου. Ἡ ἀπάντηση ἦρθε ἕνα μῆνα ἀργότερα, στίς 10.2.2004 καὶ μὲ ἀριθμ. πρωτ. 36, ὅπου ἀναφέρεται χαρακτηριστικά, ὅτι διεξάγονταν ἀνασκαφικὲς ἔρευνες κατὰ τὰ ἔτη 1996 – 1999.

Πολίτες ὅμως μαρτυροῦν, πὼς κατὰ τὸ παραπάνω χρονικὸ διάστημα δὲν ἔλαβαν χώρα ἀνασκαφικὲς ἐργασίες ποὺ σχετίζονταν μὲ τὶς σαρκοφάγους. Ἐξ ἄλλου τὸ γεγονός, ὅτι ἐντοπίστηκαν ἀκριβῶς στὴν βάση τῶν ἐρειπίων τοῦ Πύργου, σὲ ἐλάχιστο βάθος, ἂν πράγματι εἶχαν προηγηθῇ ἀνασκαφικὲς ἔρευνες, καθιστᾷ προφανές, ὅτι οἱ σαρκοφάγοι θὰ εἶχαν ἀνακαλυφθῇ πολὺ νωρίτερα καὶ χωρὶς νὰ ἔχουν ὑποστῇ ζημιά.

Τὸ σπασμένο κάλυμμα τῆς σαρκοφάγου. Ἀπὸ τὶς προεξοχὲς τοῦ μαρμάρου γίνεται ἀντιληπτὸ, ὅτι οἱ καταστροφὲς ἔγιναν πρόσφατα.

Τὰ σπασμένα καλύμματα βρίσκονται διάσπαρτα στὸν ἀρχαιολογικὸ χῶρο ἀπὸ τὸ 1999.

Οἱ ἀρχαιολογικὲς ἀνασκαφὲς ὁλοκληρώνονται σὲ βάθος χρόνου, προκειμένου νὰ προστατευθοῦν τὰ τυχόν εὐρήματα, καὶ οἱ τομές, ποὺ ἔχουν καταστρέψει τὶς συγκεκριμένες σαρκοφάγους ἀπὸ τὴν καθαρότητα καὶ τὶς προεξοχές τοῦ μαρμάρου, εἶναι εὐκόλο νὰ συμπεράνη κανεῖς, ὅτι ἔγιναν πρόσφατα. Τὸ ἐρώτημα εἶναι: Ποιὸς πραγματικὰ εὐθύνεται γι' αὐτὴ τὴν καταστροφὴ;

«Τὸ ταφικὸ μνημεῖο στὶς Κολῶνες Σαλαμίνας ἔχει περιφραχθῇ ἀπὸ τὴν ἀρμόδια Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία, καὶ εἰδικὴ πινακίδα πληροφορεῖ, ὅτι ὁ χῶρος εἶναι ἀρχαιολογικός. Οἱ φύλακες Ἀρχαιοτήτων τῆς Σαλαμίνας περιπολοῦν ἐκ περιτροπῆς στὴν περιοχὴ Κολῶνες καὶ ἐπιτηροῦν τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα.» Αὐτὸ ἀπαντοῦσε ἡ ἀρμόδια Ἐφορία Προϊστορικῶν καὶ Κλασικῶν Ἀρχαιοτήτων πρὸς τὸ Τοπικὸ Ἀρχεῖο Σαλαμίνας, ὡς πρὸς τὸν προβληματισμὸ ποὺ ἔθεσε γιὰ τὴν τύχη τοῦ συγκεκριμένου χώρου!

Ἄν πράγματι ὁ χῶρος φυλάσσεται, γιατί οἱ ὑπεύθυνοι τῆς φύλαξης δὲν ἐνημέρωσαν γιὰ τὰ ἀπὸ καιρὸ πεσμένα περιφράγματα καὶ γιὰ τὸν βαθὺ λάκκο, ποὺ μυστηριωδῶς ἀνοίχτηκε 15 μέτρα νοτιοδυτικὰ τοῦ μνημείου; Μπορεῖ ἡ ὑπηρεσία νὰ ἐπισκεύαζε κατὰ καιροὺς τὰ κατεστραμμένα περιφράγματα, ὅμως οἱ ἐπανεπιλημμένες παραβιάσεις καθόλου δὲν τοὺς προβληματίσαν, γιὰ νὰ λάβουν διαφορετικὰ μέτρα φύλαξης καὶ νὰ ξεσκεπαστῇ τὸ μυστήριον;

Ὅσο γιὰ τὴν τάφρο, ἐντοπίστηκε περίπου τὸ 2001 καὶ παραμένει ὡς ἔχει. Οἱ διαστάσεις τῆς εἶναι 2 μέτρα μῆκος καὶ 1 πλάτος, ἐνῶ τὸ βάθος τῆς ὑπολογίζεται

Ἡ τάφος πού προβληματίζει. Ἐντοπίστηκε 15 μέτρα νοτιοδυτικά τοῦ ἀρχαιολογικοῦ χώρου.

στά 1,80 μέτρα. Ἡ ὑπαρξή της δὲν δικαιολογεῖται στὴν περιοχὴ καὶ δὲν ἀποκλείεται τὸ ἐνδεχόμενο οἱ ἀρχαιοκάπηλοι νὰ ἔκρυψαν στὸ συγκεκριμένο σημεῖο τὰ κλοπιμαῖα τους ἀπὸ τοὺς τάφους καὶ νὰ τὰ ἀπέσυραν πολὺ ἀργότερα. Ἀκόμη καὶ αὐτὴ ἡ τάφος θὰ μποροῦσε νὰ δώσῃ πληροφορίες γιὰ ὅσα προηγήθηκαν στὸν ἀρχαιολογικὸ χώρο, καὶ πρὶν ἀκόμη ἀνακαλυφθοῦν οἱ σαρκοφάγοι.

* * *

Σχεδὸν 10 χρόνια μετὰ τὰ εὐρήματα δὲν ἔχουν συλλεχθῇ καὶ προστατευτῇ, παρ' ὅλο πὸν ὁ χώρος θεωρεῖται προστατευόμενος. Ξύλινα δοκάρια πρόχειρα συγκρατοῦν τὸ κάλυμμα τοῦ ἐνὸς τάφου, ἐνῶ τὰ ὑπόλοιπα, καὶ μὲ τὶς ζημιὲς πού ἔχουν ὑποστῇ βρίσκονται διάσπαρτα στὸν χώρο. Στὴν κυριολεξία πεταμένα πάνω στὶς ἀναχωματώσεις, ὅταν ἔγιναν οἱ τελευταῖες ἀνασκαφές τὸ 1999. Τὰ πεσμένα σύρματα κάνουν ἐφικτὴ τὴν προσπέλαση σὲ ὑποψήφιους ἀρχαιοκάπηλους. Ὅσο γιὰ τοὺς φύλακες οὐδεὶς γνωρίζει, ποῦ πραγματικὰ περιπολοῦν..., ἀφοῦ ἐκεῖ πάντως δὲν τοὺς βλέπει κανεὶς.

Ταξιαρχούλα Λαδᾶ

ΑΚΡΕΟΦΑΓΙΑ:

Ίστορικὴ καὶ φιλοσοφικὴ προσέγγιση

π' τὰ βάθη τῆς Προϊστορίας τὸ εἶδος, ἡ ποσότητα καὶ ἡ ποιότητα τῆς ἀνθρώπινης διατροφῆς καθωριζόταν ἀπ' τὸ φυσικὸ περιβάλλον καὶ ἀπ' τὶς ἐπιδράσεις ποὺ ἀσκοῦσε ἡ ἀνθρώπινη δραστηριότητα σ' αὐτό. Στὶς διατροφικὲς ἐπιλογὲς τῶν διαφόρων φυλῶν καὶ λαῶν καθοριστικὸ ρόλο διαδραμάτισαν οἱ εὐρύτεροι κοινωνικοί, θρησκευτικοί, οἰκονομικοὶ καὶ πολιτισμικοὶ παράγοντες.

Πολλὲς εἶναι οἱ διατροφικὲς ἀλλαγὲς καὶ ἐπιλογὲς ποὺ σημειώθηκαν κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἀνθρώπινης Ἱστορίας. Οἱ λόγοι, ὅπως θὰ δοῦμε, εἶναι ποικίλοι. Σύμφωνα μὲ τὴν Παλαιοντολογία περίοδοι παγετῶνων, ἐντόνου ξηρασίας, περιβαλλοντικῶν καταστροφῶν, λοιμῶν καὶ πολέμων ἔφεραν τὸ ἀνθρώπινο γένος σὲ σημεῖο ἀφανισμοῦ λόγῳ τῆς γενικῆς ἐλλείψεως τροφῶν, μὲ ἀποτέλεσμα ὁ φρουτοκαρποφάγος ἄνθρωπος κάποια χρονικὴ στιγμή ν' ἀναγκαστῇ νὰ φάῃ κρέας, γιὰ νὰ ἐπιβιώσῃ. Κάποιες ὁμως κοινότητες ἀνθρώπων παρέμεναν ἢ ξαναγύριζαν γιὰ μεγάλα χρονικὰ διαστήματα στὴν ἀκρεοφαγία. Ἡ κρεοφαγία ἐπέφερε μίαν προσαρμογὴ στὴν ἀφομοίωση τῶν ζωικῶν τροφῶν ἀλλὰ καὶ μίαν ἀλλαγὴ στὴν ἰδιοσυγκρασία τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ ἔγινε περισσότερο ἐπιθετικὴ. Παρὰ τὴν προσαρμογὴ αὐτὴ γνωρίζουμε, ὅτι ἡ πληθώρα τῶν ζωικῶν προϊόντων στὴν διατροφή μας δημιουργεῖ αὐξησὴ διαφόρων ἀρνητικῶν παραγόντων στὸν ὀργανισμό μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀρρώστια. Βεβαίως ἂς σημειώσουμε ἐδῶ ὅτι καὶ ἡ αὐστηρὴ ἀκρεοφαγία μπορεῖ νὰ ὀδηγήσῃ σὲ ἐπίσης σοβαρὰ προβλήματα υγείας.

Ἡ ἀκρεοφαγία τοῦ «Χρυσοῦ Γένους»

ἀκρεοφαγία (χορτοφαγία, ὅπως συνηθίζεται νὰ λέγεται) σήμερα εἶναι εὐρὲως διαδεδομένη σὲ ὁλόκληρὴ τὴν ὑφήλιο καὶ ἀποτελεῖ ἐπιλογὴ καὶ στάση ζωῆς. Ἀποτελεῖ δὲ πράξη σεβασμοῦ πρὸς τὰ ἔμψυχα ζῶα καὶ ὑγιεινῆς κατὰ φύσιν διατροφῆς γιὰ τὸν ἄνθρωπο σύμφωνα μὲ τὶς ἀπόψεις τῶν ἀκρεοφάγων. Ὑπάρχουν πολλῶν καὶ διαφορετικῶν εἰδῶν ἀκρεοφάγοι. Οἱ γαλακτοχορτοφάγοι, ποὺ δὲν τρῶνε καθόλου κρέατα καὶ ψάρια παρὰ μόνο γαλακτοκομικὰ προϊόντα, οἱ ἡμιακρεοφάγοι, ποὺ τρῶνε μόνο τὰ λευκὰ κρέατα ἢ μόνο ψάρια ἢ αὐτὰ κάποιοι ἄλλοι ποὺ τρῶνε πολὺ λίγη ποσότητα κρέατος, τόση ὥστε εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴν υγεία τους κ.ἄ. Τέλος ὑπάρχουν καὶ οἱ «vegans», δηλαδὴ αὐτοὶ ποὺ δὲν τρῶνε κανένα ζωικὸ προϊόν ἀκόμα οὔτε καὶ τὸ μέλι, διότι ἀποτελεῖ ζωικὸ παράγωγο.

Σκηνή κρεοπωλείου από μελανόμορφη οίνοχόη του στ' αἰ. π.Χ. Κρεοπώλης με τὸν βοηθό του τεμαχίζουν ἓνα κομμάτι κρέατος. Ἀπὸ μία κληματαριὰ κρέμεται ἓνα μεγάλο κομμάτι κρέατος, ἐνῶ ἄλλα κομμάτια φαίνονται ἐπάνω στὸ τραπέζι. (Βοστώνη, Μουσεῖο Καλῶν Τεχνῶν, «Ιστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους», «Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν».)

Καὶ ἐνῶ σχεδὸν ὅλοι σήμερα νομίζουν ὅτι ἡ συνήθεια αὐτὴ εἶναι εἰσαγόμενη, στὸ παρὸν ἄρθρο θ' ἀποδειχθῇ ὅτι ὑφίσταται ἀπ' τὴν ἐποχὴ τοῦ πανάρχαιου Προκατακλυσμιαίου Πολιτισμοῦ τοῦ Διός, ὅπου κάποιες ὁμάδες ἢ κοινότητες ἀνθρώπων ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ἦταν ἀκρεοφάγοι: «Γιὰ ἐκείνους δὲν ἦταν ὁ Ἄρης θεὸς οὔτε ὁ Κυδοιμὸς οὔτε ὁ Ζεὺς βασιλιάς ἢ ὁ Κρόνος ἢ ὁ Ποσειδῶν, παρὰ μόνον ἡ Κύπρις ἢ βασίλισσα. Αὐτὴν προσπαθοῦσαν νὰ φιλιώσουν με εὐσεβῆ ἀφιερῶματα, με ζωγραφισμένα ζῶα καὶ ἐξαίσια μυρωδικά, με προσφορὲς ἀπὸ καθάρια σμύρνα καὶ μυριστικὸ λιβάνι καὶ με σπονδὲς ξανθοῦ μελιοῦ ποῦ ἔρριχναν στὸ χῶμα. Μὲ ἀνόσιο φόνο ταύρου δὲν λερωνόταν βωμός, κι αὐτὸ ἦταν τὸ πιὸ μεγάλο μῖασμα γιὰ τοὺς

ἀνθρώπους, νὰ παίρνουν τὴν ζωὴ καὶ νὰ τρῶνε τὰ εὐγενῆ μέλη» (Ἐμπεδοκλῆς, «Καθαρμοί», παρ. 128). Ὁ φυσικὸς φιλόσοφος Ἐμπεδοκλῆς μιλάει γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Χρυσοῦ Γένους, ποὺ ἦταν ἀκρεοφάγοι, πιθανώτατα ὄχι ὅλοι μὰ κάποιοι ἀπ’ αὐτούς.

Γιὰ τὸ «Χρυσὸ Γένος» τῶν ἀνθρώπων ἀναφέρει καὶ ὁ Ἡσίοδος: «Πρωτίστως τὸ χρυσὸ γένος τῶν μερόπων ἀνθρώπων οἱ ἀθάνατοι ἐποίησαν, ποὺ ἔχουν στὸν Ὀλυμπο δώματα. Οἱ μὲν τὸν καιρὸ τοῦ Κρόνου ὑπῆρξαν καὶ βασίλευαν σὰν θεοὶ μέσα στὸν οὐρανό, ζοῦσαν μὴ ἔχοντας καθόλου θυμὸ, χωρὶς καθόλου κόπους καὶ πόνους κι οὔτε τὰ φοβερὰ γεράματα τοὺς ἐβάρυναν, καὶ πάντα ὅμοιοι στὰ πόδια καὶ στὰ χέρια τέρπονταν στὰ συμπόσια ἀπέχοντας ὅλων τῶν κακῶν καὶ πέθαιναν ἀπ’ τὸν ὕπνο δαμασμένοι, κι ὅλα τὰ καλὰ τὰ εἶχαν καὶ καρπὸν ἔφερνε ἡ ζωοδότρα γῆ ἀπὸ μόνη της πολὺν καὶ ἄφθονον» («Ἔργα καὶ Ἡμέραι» παρ. 118). Τὰ ἴδια συμπεράσματα θὰ μπορούσαμε νὰ συνάγουμε ἀπὸ τὸν στίχο, ὅπου ὁ Ἡσίοδος ἀναφέρει, ὅτι «τέρπονταν στὰ συμπόσια ἀπέχοντας ὅλων τῶν κακῶν».

Ὁ Ὅμηρος ὁμως στὰ ἔπη του δὲν ἀναφέρει τίποτα γιὰ ἀκρεοφάγους Ἕλληνες καὶ Τρῶες παρὰ ἀντιθέτως μόνο γιὰ κρεοφάγους. Ὁ λόγος εἶναι, ὅτι ἀναφέρεται κυρίως σὲ στρατιῶτες, οἱ ὁποῖοι, γιὰ νὰ πολεμήσουν καὶ νὰ σκοτώσουν, ἔπρεπε νὰ φᾶνε κρέας, γιὰ νὰ γίνουν περισσότερο ἐπιθετικοί. Ὅμως στὴν «Ὀδύσεια» μᾶς λέει γιὰ ἓναν λαό, τοὺς Λωτοφάγους, αὐτοὺς δηλαδή ποὺ τρέφονταν μόνον μὲ λωτούς, ὅπου τοὺς χαρακτηρίζει ὡς ἀνθρώπους εἰρηνικούς: «...καὶ τὴν δεκάτη ἡμέρα φθάσαμε στὴν γῆ τῶν λωτοφάγων, ποὺ ἄνθινο φαγητὸ τρώγουν., κι ἐγὼ τοὺς ἐταίρους ἔστειλα νὰ μάθουν, τί ἄνδρες εἶναι αὐτοί, ποὺ στὴν χώρα τους σίτο τρώγουν., ὅμως οἱ Λωτοφάγοι δὲν σκέπτονταν τὸν ὄλεθρο τῶν ἐταίρων τῶν ἡμετέρων, παρὰ τοὺς ἔδωσαν λωτὸ νὰ δοκιμάσουν» («Ὀδύσεια», ραψ. Γ, στίχοι 84-93).

Ὁ φυσικὸς
φιλόσοφος
Ἐμπεδοκλῆς
μιλάει γιὰ τοὺς
ἀνθρώπους τοῦ
Χρυσοῦ Γένους ποὺ
ἦταν ἀκρεοφάγοι,
πιθανώτατα ὄχι
ὅλοι μὰ κάποιοι
ἀπ’ αὐτούς.

Ἡ ἀκρεοφαγία ὡς δίαίτα τοῦ ἡοιμοῦ στὸν Ὅμηρο

Παρὰ τὴν γενικὴ κρεοφαγία τοῦ Ὀμήρου ὁ Ἀθηναῖος συγγραφέας Φιλόστρατος ἀναφέρει γιὰ μίαν συγκεκριμένη περίπτωση περιοδικῆς ἀκρεοφαγίας, ποὺ συνέστησε ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀχαιῶν Παλαμῆδης ὁ Ναύπλιος γιὰ τὴν πρόληψη ἐνὸς θανατηφόρου λοιμοῦ, ποὺ θὰ κτυποῦσε τὸ στρατόπεδο τῶν Ἑλλήνων, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ πετύχη μίαν κατάσταση ἀνοσίας: «Ἀπ’ τὴν Ἰδη κατέβαιναν λύκοι καὶ ὠρμοῦσαν στοὺς νεαροὺς δούλους, ποὺ μετέφεραν τὶς ἀποσκενές, καὶ στὰ ὑποζύγια, ποὺ ἦταν γύρω ἀπ’ τὶς σκηνές. Ὁ Ὀδυσσεὺς πρότεινε νὰ πάρουν τόξα καὶ ἀκόντια καὶ νὰ πάνε στὴν Ἰδη, γιὰ νὰ κυνηγήσουν τοὺς λύκους, ὅμως ὁ Παλαμῆδης τοῦ εἶπε: “Ὀδυσσεᾶ, ὁ Ἀπόλλων χρησιμοποιοῖ τοὺς λύκους ὡς προάγγελους τοῦ λοιμοῦ. Τοὺς σκοτώνει βέβαια μὲ τὸ τόξο ὅπως ἐδῶ τὰ μουλάρια καὶ τοὺς σκύλους, ὅμως πρωτίστως τοὺς στέλνει σὲ ὅσους πρόκειται ν’ ἀρρωστήσουν, ἐπειδὴ εἶναι εὐνοϊκὸς μὲ τοὺς ἀνθρώπους

καὶ γιὰ νὰ τοὺς προφυλάξῃ. Εὐχόμεθα λοιπὸν στὸν Λύκιο καὶ Φύξιο Ἀπόλλωνα ν' ἀπομακρύνῃ αὐτὰ τὰ θηρία μὲ τὰ τόξα του καὶ νὰ στρέψῃ τὸν λοιμὸ πρὸς τὶς αἴγες, ὅπως λένε.

» Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες πρέπει νὰ φροντίσουμε μόνοι μας τοὺς ἑαυτοὺς μας, διότι πρέπει ὅσοι σκοπεύουν νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ ἐπιδημίες νὰ τρέφονται ἐλαφρὰ καὶ νὰ γυμνάζωνται καθημερινά.

» Ἱατρικὴ βέβαια δὲν κατέχω, ὅμως, μὲ τὴν σοφία ποὺ διδάχθηκα, ὅλα γίνονται κατανοητά». Μὲ τὰ λόγια τοῦτα ἐμπόδισε τὴν ἀγορὰ κρεάτων καὶ τοὺς εἶπε νὰ μὴν χρησιμοποιοῦν τὶς στρατιωτικὲς τροφές. Φρόντισε δὲ οἱ στρατιῶτες του νὰ τρέφον-

Ὁ Νεοπλατωνικὸς
φιλόσοφος Πορφύριος

περὶ τὸ τέλος τοῦ

3ου μ.Χ. αἰῶνα ἔγραψε

ἓνα ἐξειδικευμένο

ἔργο γιὰ τὸ θέμα τῆς

ἀκρεοφαγίας, τὸ «Περὶ

Ἀποχῆς Ἑμψύχων»

ταὶ μὲ ξηροὺς καρπούς, ἄγρια φρούτα καὶ λαχανικά, καὶ ὅλοι ὑπάκουσαν, διότι ὅ,τι ἔλεγε ὁ Παλαμήδης τὸ θεωροῦσαν θεόσταλτο καὶ μὲ ἰσχὺν χρησιμοῦ. Πράγματι ἡ ἐπιδημία ποὺ προέβλεψε παρουσιάσθηκε πρωτίστως στὶς πόλεις τοῦ Ἑλλησπόντου, καθὼς λένε, καὶ μετὰ ἐνέσκηψε καὶ στὸ Ἴλιον. Ἀπ' τοὺς Ἕλληνες ὅμως δὲν προσέβαλε σχεδὸν κανέναν, παρ' ὅλο ποὺ εἶχαν τὸ στρατόπεδό τους σὲ μολυσμένη περιοχὴ» (Φιλόστρατος, «Ἡρωικά», στίχος 712). Σύμφωνα μὲ τὰ λεγόμενά του στὸ ἴδιο κείμενο ὁ Παλαμήδης εἶχε διδαχθῇ τὴν τέχνη τῆς φυσικῆς θεραπευτικῆς καὶ τῆς ἀκρεοφαγίας ἀπ' τὸν μεγάλο δάσκαλο ἱατρὸ καὶ θεραπευτὴ τῆς ἐποχῆς του Κένταυρο Χείρωνα.

Πληροφορίες Ὁρφικῶν, Πορφυρίου καὶ Θεοφράστου

πως πολλὰ στοιχεῖα δείχνουν, μεγάλη μερίδα τῶν φιλοσόφων ἀπὸ τὴν πανάρχαια ἐποχὴ τῶν Ὁρφικῶν μέχρι καὶ τὴν μ.Χ. ἐποχὴ τῶν Νεοπλατωνικῶν ἦταν ἀκρεοφάγοι. Αὐτό, ὅπως φαίνεται, ἀποτελοῦσε μία παράδοση ποὺ παρέδωσε στοὺς μαθητές του ἀρχικὰ ὁ ἴδιος ὁ Ὁρφεύς: «Ἄς κάνουμε λοιπὸν ἐμεῖς αὐτὰ ἀκριβῶς ποὺ παρέδωσε σ' ἐμᾶς ὁ θεολόγος, ὁ Ὁρφεύς. Αὐτὸς προέτρεπε νὰ μὴν θυσιάζουμε κανένα ἔμψυχο πλάσμα, παρὰ μόνον ὅσα εἶδη εἶναι ἄψυχα, ἀπὸ τὶς πόδες καὶ τοὺς κλώνους ἕως καὶ τὰ ἄλευρα, τὸ μέλι, τοὺς ἄγριους καὶ ἡμερὺς καρποὺς ποὺ δίνει ἡ γῆ, καθὼς καὶ ἄνθη, ὥστε οὔτε τὸ πῦρ στοὺς βωμοὺς ν' ἀναδίδεται ἀπὸ ματωμένη ἐσχάρα. Κι ὅσα ἔλεγε ἐκεῖνος, αὐτὰ ἐμεῖς πρέπει νὰ τηροῦμε.» (Πορφύριος, «Περὶ Ἀποχῆς Ἑμψύχων», παρ. 35.)

Ἄς δοῦμε ὅμως, τί λένε οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς γιὰ τὸ θέμα τῆς ἀκρεοφαγίας κατὰ τὴν διάρκεια τῆς πορείας τῆς ἀνθρωπότητας. Ὁ Νεοπλατωνικὸς φιλόσοφος Πορφύριος περὶ τὸ τέλος τοῦ 3ου μ.Χ. αἰῶνα ἔγραψε ἓνα ἐξειδικευμένο ἔργο γιὰ τὸ θέμα τῆς ἀκρεοφαγίας, τὸ «Περὶ Ἀποχῆς Ἑμψύχων». Μέσα ἀπ' τὸ ἔργο αὐτὸ ἀνατρέπονται πολλὰ στοιχεῖα ἀπ' ὅσα μέχρι σήμερα ξέρουμε γιὰ τὸ θέμα τῆς διατροφῆς τῶν ἀρχαίων λαῶν: «Δυστυχῶς ὅσα γραπτὰ παλαιότερων συγγραφέων πραγματεύονται τὸ ζήτημα, ὅτι δὲν πρέπει νὰ θυσιάζουμε ζῶα, ἐκτὸς ἀπ' τοὺς μύθους ποὺ διδάσκουν τὴν ἀλήθεια, εἶναι λίγα, τοῦλάχιστον ὅσα σώζονται καὶ ἔχουν γραφτῇ ἀπὸ

ἐκείνους πὺν συμφωνοῦν μαζί μας. Ἀκόμη καὶ τὰ γραπτὰ τοῦ Θεοφράστου, ὅσα σώζονται μέχρι καὶ σήμερα, εἶναι ἀποσπασματικά» (παρ. 32). Ἐπομένως μέχρι καὶ τὴν ἐποχὴ τοῦ τὰ περισσότερα γραπτὰ, πὺν ἀσχολοῦνταν μὲ τὸ θέμα αὐτό, εἶχαν ἤδη χαθῆ. Φαίνεται, ὅτι ὁ Περιπατητικὸς φιλόσοφος Θεόφραστος ἔγραψε ἀρκετὰ ἔργα περὶ ἀκρεοφαγίας, πὺν ὅμως ἔχουν κι αὐτὰ χαθῆ σύμφωνα μὲ τὰ λεγόμενα τοῦ Πορφύριου.

Ἄς δοῦμε ὅμως, γιὰ ποιὸν λόγο ξεκίνησαν τὴν κρεοφαγία οἱ ἄνθρωποι σύμφωνα μὲ τὴν ἀποψή του: «Ὁ Θεόφραστος ἀπαγορεύει ἀπολύτως νὰ θυσιάζουν ἔμψυχα ἐκείνοι πὺν θέλουν πράγματι νὰ εἶναι εὐσεβεῖς, ἐπικαλούμενος ἀκόμη καὶ ἄλλες αἰτίες. Πρῶτον λέγει, ὅτι ἀπὸ ἀκατανίκητη ἀνάγκη, πὺν κάποτε κατέλαβε τὸ ἀνθρώπινο γένος, ἄρχισαν αὐτὰ τὰ φονικά σαρκοφαγικά ἔθη. Πόλεμοι καὶ λιμοὶ ἀπὸ διάφορες αἰτίες ἦσαν οἱ παράγοντες πὺν ἐπέφεραν τὴν ἀνάγκη νὰ γευτοῦμε τίς σάρκες τῶν ἔμψυχων ὄντων» (παρ. 11-12). Ἐπομένως ἐδῶ βλέπουμε ὅτι ἡ ἀνάγκη ἔκανε τὸν ἄνθρωπο νὰ τρέφεται μὲ κρέας.

Ἀλλὰ καὶ ὁ πατέρας τῶν σύγχρονων ἱατρικῶν ἐπιστημῶν Ἱπποκράτης ἀναφέρει, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὑπῆρξε σὲ παλαιότερες ἐποχὲς φρουτοκαρποφάγος, καὶ ὅτι δὲν εἶναι πάντοτε ἀπαραίτητο ὁ ἄνθρωπος νὰ τρώῃ κρέας, γιὰ νὰ εἶναι ὑγιής: «Προχωρώντας θὰ πῶ, ὅτι οὔτε καὶ ὁ τρόπος διατροφῆς, πὺν ἔχουν τώρα οἱ ὑγιεῖς, θὰ εἶχε εὐρεθῆ, ἂν ὁ ἄνθρωπος εἶχε ἀρκεστὴ σ' αὐτὰ μὲ τὰ ὁποῖα τρέφονται καὶ πίνουν τὰ βοοειδῆ καὶ οἱ ἵπποι καὶ τὰ πάντα τὰ ἐκτὸς ἀνθρώπου ζῶα, δηλαδὴ ἀπὸ τὰ ἐκ τῆς γῆς φνύμενα, τοὺς καρπούς, τοὺς σπόρους (δημητριακά) καὶ τὰ χόρτα. Μὲ αὐτὰ οἱ ἄνθρωποι καὶ σήμερα μποροῦν νὰ μεγαλῶνουν καὶ νὰ ζοῦν χωρὶς πόνους καὶ χωρὶς νὰ χρειάζονται ἄλλη δίαίτα. Καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ θεωρῶ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὴ τὴν τροφὴ ἔτρωγε. Τὰ δὲ σημερινὰ εὐρεθέντα διαιτήματα χρειάστηκαν πολλὸν χρόνον, γιὰ νὰ ἀνακαλυφθοῦν» (Ἱπποκράτης, «Περὶ Ἀρχαίης Ἱητρικῆς», παρ. 3).

Ὁ Πορφύριος μᾶς ἐξηγεῖ, γιατί καὶ πῶς ξεκίνησαν οἱ πρῶτες παλαιότατες θυσιεῖς τῶν Πελασγῶν, ἀλλὰ καὶ πῶς ἦταν ἡ διατροφή τους ἐν γένει: «Τὰ πρῶτα εἶδη, πὺν προσέφεραν ὡς θυσία, ἦταν κάποια κοιμένα μέρη ἀπὸ εὐῶδιαστὰ ξύλα. Ἀργότερα προσέφεραν φύλλα καὶ μικρὴ ποσότητα καρπῶν λόγω τῆς σπανιότητός τους. Μετὰ ἀπ' αὐτὸ τὸ στάδιο ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων προχώρησε στὸ στάδιο τῆς ἡμερῆς τροφῆς καρπῶν καὶ χορταρικῶν. Καὶ εἶπαν τότε οἱ ἄνθρωποι: “ἐπάρκεια δρυός”. Μετὰ τοὺς καρπούς τοῦ δάσους ἐμφανίσθηκαν οἱ καρποὶ τῆς Δήμητρος (οἱ καλλιέργειες) καὶ πρῶτο ἀπ' αὐτὰ τὰ δῶρα ἡ κριθή, κι ἄνθρωποι ἀπ' τὴν ἀπαρχὴ αὐτῶν ἀκριβῶς τῶν εἰδῶν ἔκαναν χορὲς χυλοῦ (...). Κι ὁ βίος, πὺν ἐστηρίζετο στὴν ἐπαρκῆ διατροφή μὲ κύριο ὑλικὸ τὰ ἄλευρα καὶ τοὺς ἄρτους, ἐθεωρήθη εὐτυχέστερος τοῦ προηγουμένου τοῦ καρποφαγικοῦ. Ἐκτοτε ἄρχισαν κι ἔκαναν ἀπαρχὲς προσφέροντας ἓνα μέρος

Ὁ πατέρας τῶν
σύγχρονων ἱατρικῶν
ἐπιστημῶν Ἱπποκράτης
ἀναφέρει, ὅτι ὁ
ἄνθρωπος ὑπῆρξε σὲ
παλαιότερες ἐποχὲς
φρουτοκαρποφάγος,
καὶ ὅτι δὲν εἶναι
πάντοτε ἀπαραίτητο ὁ
ἄνθρωπος νὰ τρώῃ
κρέας, γιὰ νὰ εἶναι
ὑγιής.

Φιλόσοφοι τῆς ἀρχαιότητος ἦταν ἀκόλουθοι τῆς ἀκρεοφαγίας. Τὸ ἔργο τοῦ εἰκονιζόμενου σὲ μεσαιωνικὸ σχέδιο, Πλούταρχον, «Περὶ σαρκοφαγίας» ἀποτελεῖ τὸ βασικὸ ἐγχειρίδιο τῶν σύγχρονων ἀκρεοφάγων.

τῆς ἀλεσμένης τροφῆς πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν (...). Ἐπίσης ἐπλεκαν στεφάνια καὶ τὰ δώριζαν κι αὐτὰ στοὺς θεοὺς, καταθέτοντάς τα στοὺς βωμοὺς, ἐνῷ ἄλλα τὰ δώριζαν στὸ πῦρ» (παρ. 5-6). Ἐδῶ βλέπουμε ὅτι ἡ διατροφή τῶν πανάρχαιων Πελασγῶν γιὰ κάποια μεγάλη χρονικὴ περίοδο ἦταν φρουτοκαρποφαγική.

Γιὰ τὶς πρῶτες θυσίες-προσφορὲς λέει: «Οἱ ἀρχαῖες προσφορὲς τῶν ἱερῶν ἦσαν ἀναίμακτες, ὠνομάζονταν “νηφάλια” καὶ ἐτελοῦντο ἀπὸ πολλοὺς ἀνθρώπους. Καὶ “νηφάλια” εἶναι οἱ σπονδὲς ὕδατος, ὅπως κι ἐκεῖνες ποὺ ἀκολουθοῦσαν, δηλαδή οἱ σπονδὲς μελιοῦ. Αὐτὸν τὸν ὑγρὸ καρπὸ λάβαμε πρῶτον ἀπ’ ὅλα τὰ ὄντα καὶ ἦταν δῶρο τῶν μελισσῶν. Ἐπίσης τὰ νηφάλια ἦσαν καὶ οἱ σπονδὲς ἐλαίου. Καὶ τελευταῖες ἀπ’ ὅλες αὐτὲς τὶς ἀναίμακτες προσφορὲς ἦλθαν οἱ σπονδὲς τοῦ οἴνου» (παρ. 20). Ὡς ἀνάμνηση αὐτῶν τῶν ἀναίμακτων θυσιῶν-προσφορῶν ὁ Πορφύριος μᾶς περιγράφει τὴν ἐορτὴ τοῦ Ἡλίου καὶ τῶν Ὠρῶν, ποὺ τελοῦνταν στὴν Ἀθήνα κατὰ τὴν ἐποχὴ του: «Ἡ πομπὴ περιλαμβάνει μία φωλιὰ πλεγμένη ἀπὸ χλόη, ἀκουμπισμένη ἐπάνω σ’ ἓνα σωρὸ ἀπὸ πυρῆνης καρπῶν: ὄσπρια, βελανίδια, κούμαρα, κριθάρια, σιτάρια, ξηρὰ σῦκα καὶ σταφίδες, ἔλαια, ἄλευρα, ἓναν ὄρθιο κίονα καὶ μία χύτρα» (παρ. 7).

Πῶς ἄρχισαν οἱ θυσίες ζώων

Πορφύριος γιὰ τὶς αἱματηρὲς θυσίες τῶν ζώων καὶ γιὰ τὴν ἐμφάνισή τους ἀναφέρει, ὅτι ἦταν πρόσφατες σὲ σχέση μὲ τὴν ἐποχὴ του καὶ ἀποτέλεσμα κακῶν συγκυριῶν: «Ἀλλὰ μεταγενέστερη καὶ ἐξαιρετικὰ πρόσφατη εἶναι ἡ θυσία ἡ ὁποία γίνεται μὲ τὴν προσφορὰ τῶν ζώων καὶ τῆς ὁποίας τὸ κίνητρο δὲν εἶναι ἀθῶο ὅπως ἡ θυσία τῶν καρπῶν, ἀλλὰ ἔχει τὴν ρίζα του σὲ κακὲς περιστάσεις, σὲ κάποιον λοιμὸ ἢ ἄλλη δυστυχία» (παρ. 9).

Ἄς δοῦμε ὅμως τὴν πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἀποψὴ του γιὰ τὴν ἀπαρχὴ τῶν αἱματηρῶν θυσιῶν: «Οἱ περισσότερες θυσίες ἔχουν τὴν ρίζα τους εἴτε σὲ ἑλλειψη γνώσεως

εἴτε στὸν θυμὸ εἴτε σὲ κάποιους φόβους. Παράδειγμα ἀποτελεῖ ἡ θυσία τῶν χοίρων, καὶ τὴν ἀποδίδουν ὅσοι γνωρίζουν τὰ αἷτια τῶν αἱματηρῶν θυσιῶν στὸ ἀκούσιο σφάλμα τῆς Κλυμένης, ἡ ὁποία χωρὶς πρόθεση ἐκτύπησε καὶ σκότωσε τὸ ζῷο αὐτὸ πρῶτη. Γι' αὐτὸ κι ἐπειδὴ ὁ ἄνδρας τῆς ἐφοβήθη, διότι ἔκανε τότε κάτι ἐνάντια στὸν ἠθικὸ νόμο, πῆγε στοὺς Δελφούς, γιὰ νὰ πάρῃ χρησμὸ ἀπ' τὸ μαντεῖο τοῦ θεοῦ (...). Ὅσο γιὰ τὶς θυσιές τῶν αἰγῶν αὐτὲς ἄρχισαν, ὅταν κατὰ τὴν αἰχμαλωσία κάποια ἀπ' αὐτὲς στὸ Ἰκάριον τῆς Ἀττικῆς κατέστρεψε κάποιους ἀμπελώνες κι ἐπειδὴ προξένησε κι ἄλλες ζημιές, τὴν θυσίασαν στοὺς θεοὺς. Καὶ τὸ πρῶτο βόδι σφάχτηκε ἀπὸ τὸν Δίομο, ποὺ ἦταν ἱερεὺς κάτω ἀπ' τὶς ἐξῆς συνθήκες: Πλησίαζαν τὰ Διυπόλοια, κι ὅλα εἶχαν προετοιμασθῇ σύμφωνα μὲ τὸ παλαιὸ ἔθιμο τῆς προσφορᾶς καρπῶν. Ὅμως κάποιο βόδι πλησίασε κι ἔφαγε ἀπ' τὰ ἱερὰ ἄλευρα. Ὁ Δίομος τότε μαζὶ μὲ ἄλλους συναυτουργοὺς τὸ ἐφόνευσαν. Καὶ ὡς πρὸς τὶς θυσιές τῶν Ἀθηναίων παρόμοιες ἢ λίγο διαφορετικὲς αἰτίες ἀποδίδονται γι' αὐτές» (παρ. 9-10).

Πυθαγόρας, Πλάτων καὶ Πλούταρχος

Πυθαγόρας ἀκολουθώντας τὴν γραμμὴ τῶν Ὀρφικῶν ἀπαιτοῦσε κυρίως ἀπ' τοὺς ἀποφοίτους σπουδαστές του νὰ ἀπέχουν ὁλοκληρωτικὰ ἀπ' τὰ ἔμψυχα (κρέατα, ψάρια, πτηνὰ, αὐγά) καὶ παρομοίως προέτρεπε νὰ πράττουν οἱ νομοθέτες τῶν ἐλληνικῶν πόλεων: «Δημοσίως δὲ ἐνομοθέτησε τὰ σχετικὰ περὶ τροφῆς. Ἰδιαίτερα γιὰ τοὺς θεωρητικωτέρους τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν πλέον σημαντικῶν, διὰ μιᾶς ἀφῆρεσε τὰ περιττὰ καὶ τὰ ἄδικα τῶν ἐδεσμάτων καὶ εἰσηγήθη νὰ μὴν τρῶνε ποτὲ κανένα ἔμψυχο, οὔτε οἶνον καθόλου νὰ πίνουν οὔτε ζῶα νὰ θυσιάζουν στοὺς θεοὺς οὔτε νὰ βλάπτουν καθόλου αὐτά, ἀλλὰ νὰ τὰ σώζουν μὲ κάθε ἐπιμέλεια καὶ νὰ φέρωνται δικαίως πρὸς αὐτά. Καὶ αὐτὸς ἔτσι ἔζησεν ἀπέχοντας ἀπ' τὶς ζωικὲς τροφές καὶ προσκυνώντας τοὺς ἀναίμακτους βωμοὺς καὶ προέτρεπε τοὺς ἄλλους νὰ μὴν φονεύουν τὰ ζῶα, ποὺ ἔχουν τὴν ἴδια φύση μὲ ἐμᾶς... Ἀκόμη δὲ καὶ ἀπ' τὴν κατηγορία τῶν πολιτικῶν τοὺς νομοθέτες συμβούλεψε νὰ ἀπέχουν ἀπὸ ἔμψυχα. Διότι ἐκεῖνοι ποὺ ἤθελαν νὰ ἐφαρμόζουν τὸ δίκαιον, ἔπρεπε καθόλου νὰ μὴν ἀδικοῦν τὰ ζῶα» (Ἰάμβλιχος, «Περὶ τοῦ Πυθαγορικοῦ Βίου», παρ. 107-108).

Ὁ Πυθαγόρας
ἀπαιτοῦσε κυρίως
ἀπ' τοὺς ἀποφοίτους
σπουδαστές
του νὰ ἀπέχουν
ὁλοκληρωτικὰ
ἀπ' τὰ ἔμψυχα
(κρέατα, ψάρια,
πτηνὰ, αὐγά) καὶ
παρομοίως προέτρεπε
νὰ πράττουν οἱ
νομοθέτες τῶν
ἐλληνικῶν πόλεων.

Ὁ Πλάτων ἐμπνευσμένος ἀπ' τὸν Σωκράτη καὶ τὴν Πυθαγόρεια Φιλοσοφία ἦταν κι αὐτὸς ἀκόλουθος τῆς ἀκρεοφαγίας. Στὴν «Πολιτεία» γιὰ τὴν ἰδανικὴ τροφὴ τῶν περισσοτέρων ἀνθρώπων τῆς πόλεώς του προτείνει τὴν ἀκρεοφαγία: «Ἀληθῶς ἐγὼ τοῦ λέγω, πὼς θὰ τρῶνε προάριστον, δηλαδὴ ἀλάτι, ἐλιές, τυρί, βολβούς καὶ λαχανικά, ποὺ θὰ μαγειρεύουν στοὺς ἀγρούς. Θὰ τοὺς δώσουμε ἐπίσης καὶ καρποὺς ὅπως σῦκα, ρεβίθια, κνάμους, καὶ θὰ κάνουν σπονδὲς στὸ πῦρ μὲ

μύρτα καὶ βελανίδια καὶ μετρίως θὰ πίνουν. Καὶ ἔτσι θὰ διάγουν τὸν βίον τους ἐν εἰρήνῃ καὶ μὲ ὑγιεία, ὅπως εἶναι τὸ φυσικό, πεθαίνοντας σὲ βαθιὰ γεράματα καὶ τὸν ἴδιο τρόπο ζωῆς θὰ παραδίδουν στὰ παιδιὰ τους» (Πλάτων, «Πολιτεία» βιβλίο Β', παρ. 372-C). Ὅμως πρέπει νὰ ἀναφέρουμε, ὅτι παρακάτω στὸ ἴδιο βιβλίο του (404C) γιὰ τοὺς στρατιῶτες τῆς Πολιτείας του προτείνει τὴν κρεοφαγία ἀλλὰ μὲ μέτρο. Ἡ λογικὴ τοῦ Πλάτωνα εἶναι, ὅτι οἱ στρατιῶτες, ἀφοῦ ἐπιβάλλεται ἀνὰ πᾶσα στιγμή νὰ πολεμοῦν, πρέπει νὰ ἔχουν καὶ ἐπιθετικὲς διαθέσεις.

Ὁ Πλούταρχος, ἀκόλουθος καὶ αὐτὸς τῆς ἴδιας γραμμῆς, ἔγραψε ἓνα σπουδαῖο ἠθικὸ ἔργο ὑπὲρ τῶν ζώων καὶ τῆς ἀκρεοφαγίας, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ βασικὸ ἐγχειρίδιο τῶν σύγχρονων ἀκρεοφάγων. Τὸ κάτωθι ἀπόσπασμα εἶναι πραγματικὰ συγκλονιστικό: «Ἐσᾶς, τοὺς τωρινοὺς ἀνθρώπους, ὅμως ποιά λύσσα καὶ ποιὸς ἀχόρτατος οἶστρος σᾶς ὁδηγεῖ στὴν μαιφονίαν, τὴν στιγμή ποὺ σᾶς προσφέρονται τόσα γιὰ τὶς ἀνάγκες σας; Γιατί ψεύδεστε τάχα, ὅτι ἡ γῆ δὲν μπορεῖ νὰ σᾶς θρέφῃ; Γιατί

Ὁ Πλούταρχος
ἐξηγεῖ μὲ βάση
τὴν ἀνθρώπινη
φυσιολογία, ὅτι ἡ
σαρκοφαγία δὲν
ταιριάζει ἰδιαίτερα στὸ
ἀνθρώπινο σῶμα,
καὶ ὅτι ἀπέχουμε
πολὺ ὥς φύση ἀπ' τὰ
σαρκοφάγα ζῶα,
ποὺ τρέφονται
μὲ ὦμὸ κρέας.

ἀσεβεῖτε πρὸς τὴν θεομοφόρο Δήμητρα καὶ προσβάλλετε τὸν ἥμερο καὶ μειλίχιο Διόνυσο, λὲς καὶ δὲν παίρνετε ἀρκετὰ ἀπ' αὐτούς; Δὲν ντρέπεστε ν' ἀνακατεύετε τοὺς ἡρεμους καρπούς μὲ αἷμα ἀπὸ σφαγῆ; Ἀποκαλεῖτε ἄγρια ζῶα τὰ φίδια, τὰ λιοντάρια καὶ τὶς λεοπαρδάλεις, ἐνῶ ἐσεῖς σφάζετε καὶ σκοτώνετε μὲ ἀπίστευτη ὁμότητα. Γιὰ ἐκεῖνα τὰ σκοτωμένα ζῶα εἶναι τροφή, γιὰ ἐσᾶς ὅμως λιχουδιά. Καὶ δὲν σκοτώνετε ἀμυνόμενοι λύκους καὶ λιοντάρια παρὰ τὰ ἄκακα καὶ τὰ ἐξημερωμένα ζῶα, ὅσα δὲν ἔχουν κεντρὶ οὔτε δόντια νὰ δαγκώσουν, τὰ ὁποῖα, μὰ τὸν Δία, γέννησε ἡ φύση γιὰ τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὴν χάρη τους... Τίποτε δὲν σᾶς συγκινεῖ, οὔτε ἡ γοητευτικὴ μελωδία τῆς φωνῆς τους οὔτε ἡ χάρη τῆς ψυχῆς τους οὔτε ὁ καθαρὸς τρόπος ζωῆς τους οὔτε ἡ ξεχωριστὴ νοημοσύνη τῶν ἁμοιῶν ζώων οὔτε καὶ ἡ φιλότις τους πρὸς ἐσᾶς, ἀλλὰ γιὰ μικρὸ κομιμάτι σάρκας ἀφαιρεῖτε τὴν ψυχὴ, τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, τὰ χρόνια ποὺ ἔχει, γιὰ νὰ ζήσῃ» («Περὶ Σαρκοφαγίας», 994, A3 καὶ E4).

Παρακάτω ὁ Πλούταρχος ἐξηγεῖ μὲ βάση τὴν ἀνθρώπινη φυσιολογία, ὅτι ἡ σαρκοφαγία δὲν ταιριάζει ἰδιαίτερα στὸ ἀνθρώπινο σῶμα, καὶ ὅτι ἀπέχουμε πολὺ ὥς φύση ἀπ' τὰ σαρκοφάγα ζῶα, ποὺ τρέφονται μὲ ὦμὸ κρέας: «Ἀλλὰ ἂς ἀκούσουμε ἐκεῖνους τοὺς ἄνδρες, ποὺ ἔλεγαν, ὅτι δὲν εἶναι στὴν φύση τοῦ ἀνθρώπου νὰ σαρκοφαγῇ. Αὐτὸ δηλοῦται κατὰ πρῶτον ἀπὸ τὴν κατασκευὴ τῶν σωμάτων μας. Τὸ ἀνθρώπινο σῶμα δὲν ὁμοιάζει μὲ κανενὸς ζώου ἀπ' ὅσα ἔχουν φτειαχτῇ, γιὰ νὰ τρώνε κρέας, δὲν ὑπάρχουν προτεταμένα χεῖλη, μυτερὰ νύχια, κοφτερὰ δόντια, γερὸ στομάχι, κοντὰ ἔντερα καὶ θερμὴ πνοή, ἱκανὴ νὰ μετατρέψῃ καὶ νὰ ἐπεξεργαστῇ τὰ βαριὰ συστατικὰ τοῦ κρέατος. Ἐπίσης ἡ φύση, μὲ τὰ λεῖα δόντια ποὺ μᾶς ἔδωσε, τὸ μικρὸ στόμα, τὴν μαλακίαν γλῶσσα καὶ τὴν ἀδυναμία τῆς πνοῆς γιὰ πέψη, ἀποκλείει τὴν σαρκοφαγία. Ἄν τώρα ἐσὺ νομίζης, ὅτι εἶσαι φτειαγμένος γιὰ

τέτοιου είδους τροφή, πρώτα σκότωσε ο ίδιος αυτό που θέλεις να φας από μόνος σου, χωρίς να χρησιμοποιήσης κοπίδι, πέλεκυ ή ρόπαλο. Όπως οι λύκοι, οι άρκτοι και οι λέοντες φονεύουν τα ζώα που τρώνε, σκότωσε τότε και σ'ν με δάγκωμα βόδι ή αρνί ή ξέσκισε λαγό και πέσε επάνω του να τὸ φας, όσο είναι ακόμα ζωντανό όπως εκείνα. Όμως περιμένεις να ξεψυχήση, για να τὸ φας, διότι ντρέπεσαι την ψυχή του. Ωστόσο ούτε άψυχο και νεκρό τὸ τρώνε όπως είναι, παρὰ τὸ βράζουν, τὸ ψήνουν, τὸ μεταβάλλουν με φωτιά και φάρμακα, αλλοιώνοντας, μετατρέποντας και σβήνοντας με μύρια καρυκεύματα τὴν γεύση τοῦ αἵματος, ὥστε ἡ γεύση νὰ ἐξαπατηθῇ και νὰ δεχθῇ, ὅτι εἶναι κάτι ἄλλο» (994 F9 – 995 B10). Ὑπάρχουν ἀρκετὲς ἀκόμα διάσπαρτες ἀναφορὲς στὰ ἀρχαῖα φιλοσοφικὰ κείμενα, πὸν ἀναφέρονται στὴν ἀκρεοφαγία.

Ἀνθρωποφαγία καὶ θεοκρατικὴ «νηστεία»

ποικιλότητα τῶν διαφορῶν διατροφικῶν συνηθειῶν τοῦ ἀνθρώπινου εἶδους εἶναι πραγματικὰ ἐντυπωσιακὴ. Μέχρι και σήμερα ὑπάρχουν λαοί, πὸν τρέφονται με πολὺν παράξενα γιὰ ἐμᾶς τοὺς Δυτικούς εἶδη τροφῶν ὅπως ρίζες, ἄνθη, φύκια, ἄλογα, σκύλους, γάτες, φίδια, βατράχια, ἔντομα, σκουλήκια, ἀκόμα και ἀνθρώπους. Ἀνθρωποφάγες φυλὲς μέχρι σήμερα διαβιοῦν στὰ βάθη τοῦ Ἀμαζονίου. Ὁ Πορφύριος λέει γιὰ τοὺς ἀνθρωποφάγους τῆς ἐποχῆς του: «Κατὰ τοὺς παλαιούς αὐτοὺς καιροὺς οἱ Βάσσαρες ἐξήλεψαν τὶς θυσίαις τῶν Ταύρων, κατοίκων τῆς Ταυρίδος, πὸν τελοῦσαν ἀνθρωποθυσίαις. Μάλιστα οἱ Βάσσαρες ἔκαναν συνήθεια νὰ τρώνε τὰ θύματα τῶν ἀνθρωποθυσιῶν κατὰ τὶς ἐορτὲς τοῦ Βάχχου, ὅπως ἀκριβῶς ἐμεῖς κάνουμε κατὰ τὶς θυσίαις τῶν ζώων» («Περὶ Ἀποχῆς Ἐμψύχων», παρ. 8).

Ἡ ἀκρεοφαγία πέρασε στὴν Ἀσία μέσῳ τοῦ Βουδδισμού. Οἱ βουδδιστὲς πήραν τὴν παράδοση αὐτὴ κατὰ τοὺς Ἑλληνιστικοὺς χρόνους ἀπ’ τοὺς Ἑλληνες φιλοσόφους τῶν ἀπώτατων Μακεδονικῶν βασιλείων τῆς Ἀσίας καὶ τὴν ἔκαναν δική τους.

Σήμερα ὑπάρχουν λαοὶ πού, ἐπηρεασμένοι ἀπ’ τὴν παράδοσή τους καὶ τὴν θρησκεία τους, δὲν τρῶνε κάποια ζῶα ὅπως π.χ. οἱ μουσουλμάνοι δὲν τρῶνε καθόλου τὸ χοιρινό, ποὺ τὸ θεωροῦν μιὰρό, κι οἱ Ἴνδοι τὴν ἀγελάδα, ποὺ τὴν ἔχουν ὡς ἱερὸ ζῶο.

Οἱ χριστιανοὶ ὅλων τῶν δογμάτων ἀκολουθοῦν μὲ θρησκευτικὴ κατάνυξη γιὰ κάποιες περιόδους τὴν ἀκρεοφαγία, ἀποκαλώντας τὴν «νηστεία». Ἡ χριστιανικὴ νηστεία ἐπ’ οὐδενὶ ἀποτελεῖ πράξι ἰδεολογικὴ γιὰ τὴν υπεράσπιση τῆς ζωῆς τῶν ζώων ἢ τῆς βελτιώσεως τῆς υἱείας τῶν πιστῶν, παρὰ γιὰ σεβασμὸ πρὸς τὸν Γιαχβέ-Χριστὸ θεό. Τὸ ὅτι δὲν τρῶνε ψάρια καὶ κρέατα καὶ τρῶνε θαλασσινὰ ἢ τὸ ὅτι τρῶνε τίς ἐλιές καὶ νηστεύουν τὸ λάδι ἢ ὅτι τρῶνε τεράστιες ποσότητες ἀπ’ τὰ λεγόμενα νηστήσιμα πιστεύοντας ὅτι νηστεύουν, δείχνει τὸ ἀνούσιο τῆς πράξεώς τους. Ἄλλωστε ἡ λέξι νηστεία ἔχει ἀρχαιοελληνικὴ ρίζα καὶ σημαίνει τὴν πλήρη ἀποχὴ ἀπ’ τίς τροφές. Δὲν εἶναι τυχαῖο, ὅτι οἱ περισσότερες τροφικὲς δηλητηριάσεις γίνονται ἀμέσως μετὰ τίς περιόδους τῆς νηστείας τοῦ Πάσχα καὶ τῶν Χριστουγέννων, ὅπου μετὰ ἀπὸ τὴν λήξι τους οἱ πιστοὶ «πέφτουν μὲ τὰ μοῦτρα» στὴν κρεοφαγία. Παρομοίως ἀκολουθοῦν καὶ οἱ μουσουλμάνοι τὴν ἀκρεοφαγία κατὰ τὸ Ραμαζάνι, περίοδο νηστείας γιὰ τοὺς ἀπανταχοῦ μωαμεθανούς.

*Οἱ περισσότερες
τροφικὲς
δηλητηριάσεις
γίνονται ἀμέσως
μετὰ τίς περιόδους
τῆς νηστείας τοῦ
Πάσχα καὶ τῶν
Χριστουγέννων,
ὅπου μετὰ ἀπὸ
τὴν λήξι τους οἱ
πιστοὶ «πέφτουν μὲ
τὰ μοῦτρα» στὴν
κρεοφαγία.*

Ἐπίλογος

Ἡ ἀκρεοφαγία σήμερα ἀνὰ τὸν κόσμον ἀριθμοῦν περίπου τὸ ἓνα δῖς, ἂν προσθέσουμε τοὺς βουδδιστὲς καὶ κάποιες μεγάλες κοινότητες Ἰνδουιστῶν. Στὴν Νοτιοανατολικὴ Ἀσία ἡ ἀκρεοφαγία ἐπίσης ἀνθεῖ. Στὴν Εὐρώπῃ καὶ τὴν Ἀμερικανικὴ Ἡπειρὸ ὑπάρχουν ὠργανωμένες κοινότητες καὶ κινήματα ἀκρεοφάγων. Στὴν χώρα μας, ἀπ’ ὅπου καὶ πιθανώτατα ξεκίνησε, ἡ ἀκρεοφαγία, ἀποτελεῖ μία νέα ἀνερχόμενη τάση-ἀντιδάνειο, θὰ λέγαμε, ποὺ ἔρχεται ἀπὸ Ἀνατολὴ καὶ Δύση. Ἡ ἀκρεοφαγία ἀποτελεῖ πλέον καὶ ἓνα εἶδος μόδας γιὰ ἀνθρώπους ποὺ θέλουν νὰ διαφέρουν ἀπ’ τοὺς ἄλλους, γι’ αὐτὸ βλέπουμε καὶ πολλοὺς ἐπώνυμους ξένους καλλιτέχνες νὰ ἀκολουθοῦν τὴν τάση αὐτή. Τὸ σίγουρο εἶναι, ὅτι, γιὰ ὅποιον ἐπιλέξῃ νὰ τρέφεται χωρὶς κρέας καὶ ζωικὰ προϊόντα ἐν γένει, θὰ πρέπει πρωτίστως νὰ σκεφτῇ γιὰ ποιὸν λόγο ἐπιθυμεῖ νὰ τὸ κάνῃ καὶ φυσικὰ νὰ συμβουλευτῇ κάποιον εἰδικό, ποὺ θὰ τοῦ ὁρίσῃ τίς κατάλληλες ἐκεῖνες τροφές, ποὺ θὰ καλύψουν τίς ιδιαίτερες καὶ προσωπικὲς διατροφικὲς του ἀνάγκες.

Βασίλειος Μανρομμάτης

«ΠΙΣΤΗ»: ΜΙΑ ΙΔΙΟΡΡΥΘΜΗ ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

τις 25 Μαΐου τοῦ 2006 ἔλαβα μέρος σὲ συζήτηση, ποὺ δι-
ωργάνωσε τὸ Πανεπιστήμιο τῆς Ὁξφόρδης, μὲ θέμα: «Ὁ
ἐλεύθερος λόγος θὰ πρέπει νὰ περιορίζεται ἀπὸ σεβασμὸ
πρὸς τὴν θρησκευτικὴ πίστη.» Κύριος ὁμιλητής, ὁ ὁποῖος
ὅπως κι ἐγὼ ἀντιτίθεται σ' αὐτὴν τὴν ἀποψη, ἦταν ὁ Φλέ-
μινγκ Ρόουζ, ὁ Δανὸς ἐκδότης, ποὺ δημοσίευσε τὰ τόσο ἀμφιλεγόμενα
καρτοῦνς μὲ τὸν Μωάμεθ. Εἶχαν ληφθῇ πολὺ αὐστηρὰ μέτρα ἀσφαλείας.
Ὅλοι περνοῦσαν ἀπὸ ἔλεγχο κατὰ τὴν εἴσοδό τους. Ἔχω λάβει πολλὰς
φορὰς μέρος σὲ πανεπιστημιακὰς συζητήσεις (ἀπὸ τὴν δεκαετία τοῦ 1970
ἕως καὶ τὴν δεκαετία τοῦ 1990), κυρίως τὴν ἐποχὴ ποὺ ἦμουν πρόεδρος
τῶν οὐμανιστῶν τῆς χώρας. Ὅπως τόνισα κατὰ τὴν διάρκεια τῆς συζή-
τησης, ἡ ἰδέα τοῦ νὰ λειτουργοῦμε βάσει τοῦ σεβασμοῦ μας πρὸς τὴν
θρησκεία θυμίζει τὴν ἐντολὴ τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου «*Τίμα τὸν πατέρα
σου καὶ τὴν μητέρα σου*». Ἄς ὑποθέσουμε ὅμως ὅτι ὁ πατέρας σου καὶ
ἡ μητέρα σου εἶναι ἐγκληματίες· δὲν θὰ ἄξιζαν τὸν σεβασμὸ σου, ὅπως
ἄλλωστε καὶ οἱ περισσότεροὶ τῶν θρησκευομένων ἀνθρώπων.

Θὰ πρέπει λοιπὸν νὰ σεβώμαστε τὴν θρησκευτικὴ πίστη; Ἀσφαλῶς ὄχι. Θὰ πρέπει
ὅμως νὰ σεβώμαστε τοὺς θρησκευόμενους ἀνθρώπους; Ναί, ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι ἀν-
τικοινωνικοὶ καὶ δὲν σκοπεύουν νὰ ἐπιβάλουν τὶς θρησκευτικὰς τοὺς ἀντιλήψεις
στοὺς ἄλλους.

Ὡστόσο, ἀκόμη κι ἂν τοὺς σεβώμαστε ὡς ἄτομα ποὺ ζοῦν εὐπρεπῶς καὶ δὲν ἐνο-
χλοῦν τοὺς συνανθρώπους τους, δὲν μποροῦμε νὰ σεβώμαστε τὶς πεποιθήσεις τους.
Ἡ θρησκευτικὴ πίστη, ποὺ σημαίνει ἰσχυρὴ πεποίθηση σὲ κάτι παρὰ τὴν ἀπουσία
ἀποδείξεως, ἀποτελεῖ προδοσίαν τῆς ἀνθρώπινης εὐφυΐας, ὑπονομεύει τὴν ἐπιστημονι-
κὴ γνώση καὶ τὴν καλλιέργεια ἡθους. Σὲ περίπτωσιν ποὺ ὑπῆρχαν σοβαρὰ ἀποδεί-
ξεις γιὰ τὰ δόγματά τους, τότε δὲν θὰ ἐπρόκειτο γιὰ πίστη ἀλλὰ γιὰ γνώση.

Θὰ πρέπει βεβαίως νὰ δείξουμε κάποια ἐπιείκεια στοὺς σκεπτικιστὲς τοῦ Μεσαίωνα, ποὺ ἰσχυρίζονταν ὅτι σέβονταν τὸν Χριστιανισμό, προκειμένου νὰ γλυτώσουν τὸ κάψιμο στὴν πυρὰ, καὶ τοὺς ἀποστάτες τοῦ Μουσουλμανισμοῦ, οἱ ὅποιοι ζοῦν σὲ χῶρες, ὅπου ἡ ἔλλειψη πίστες στὸν Μουσουλμανισμό θεωρεῖται βαρὺ ἀδίκημα. Ἐμεῖς ὅμως, ποὺ ζοῦμε σὲ μία σχετικὰ φιλελεύθερη κοινωνία, δὲν ἔχουμε δικαιολογία. Γιὰ τὴν ἀκρίβεια ἐμεῖς ἔχουμε χρέος νὰ στηρίζουμε τὰ θύματα τῆς θρησκευτικῆς καταπίεσης, ὅπου γῆς, βγαίνοντας ἀπὸ τὸ «εὐυπόληπτο» καβούκι μας καὶ ἐκφράζοντας εὐθαρσῶς τὶς ἀπόψεις μας. Ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου εἶναι πιὸ σημαντικὴ ἀπὸ τὸν σεβασμό.

Ὁ σκεπτικισμὸς εἶναι ζήτημα ἀνάλογης βαρύτητας, διότι εἶναι ἡ πύλη ποὺ ὁδηγεῖ στὴν γνώση χωρὶς ὅμως τὴν ἐλεύθερη ἐκφορὰ τοῦ λόγου οὔτε οἱ ιδέες τῶν σκεπτικιστῶν διαδίδονται οὔτε ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐλεύθερη πρόσβαση στὴν γνώση.

*Οἱ ἀπολυταρχικοὶ
ἐξτρεμιστὲς
ὁποιασδήποτε
θρησκείας ἢ αἵρεσης
θέτουν τὴν πίστη
ὡς τὸ πρωταρχικὸ
ζητούμενο καὶ
ἀδιαφοροῦν
παντελῶς γιὰ τὴν
ἐλευθερία. Στὴν
ἡμερησία διάταξη
ἀκολουθοῦν ἡ
λογοκρισία καὶ ἡ βία.*

Δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχει πραγματικὴ θρησκευτικὴ ἐλευθερία χωρὶς ἐλευθέρωση ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς θρησκείας, πράγμα ποὺ ἐμπίπτει στὴν ἀντίληψη περὶ ἐλευθέρου λόγου. Ὅπως ἔγραψε ὁ Τζ. Σ. Μίλλ, καμμία ιδέα δὲν μπορεῖ νὰ καταξιωθῇ στὶς συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων, ἂν δὲν ὑπάρχει ἡ δυνατότητα ἔκφρασης τῆς ἀντίθετης ἄποψης. Στὴν ἔννοια τοῦ ἐλευθέρου λόγου θὰ πρέπει νὰ συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ δικαίωμα τῶν ἀνθρώπων νὰ γελοῦν μὲ τὶς παράλογες ιδέες. Πράγματι τὸ γελοῖο –τῶν σατιρικῶν καρτουνς συμπεριλαμβανομένων– ἀποτελοῦσε ἀνέκαθεν σημαντικὸ στοιχεῖο τῆς ἐλεύθερης ἀνταλλαγῆς ιδεῶν σχετικὰ μὲ ὁποιοδήποτε θέμα καὶ ὄχι μόνο ὅσον ἀφορᾷ στὴν θρησκεία. Χωρὶς αὐτὴν τὴν ἐλεύθερη ἀνταλλαγὴ δὲν θὰ ὑπῆρχε πρόοδος στὴν γνώση καὶ στὴν κοινωνία.

Οἱ ἀπολυταρχικοὶ ἐξτρεμιστὲς ὁποιασδήποτε θρησκείας ἢ αἵρεσης θέτουν τὴν πίστη ὡς τὸ πρωταρχικὸ ζητούμενο καὶ ἀδιαφοροῦν παντελῶς γιὰ τὴν ἐλευθερία. Στὴν ἡμερησία διάταξη ἀκολουθοῦν ἡ λογοκρισία καὶ ἡ βία. Σὲ μία κοινωνία, ὅπου κυριαρχεῖ ἡ θρησκευτικὴ ὀρθοδοξία, δὲν ὑπάρχει θρησκευτικὴ ἐλευθερία.

Παραμιπτόντως τὸ ξέσπασμα βίας, ποὺ προκλήθηκε ἀπὸ τὰ δανέζικα καρτουνς, σχεδιάστηκε ἀπὸ φανατικοὺς ἰσλαμιστὲς, οἱ ὅποιοι δημοσίευσαν σὲ μουσουλμανικὲς χῶρες μία ὑπερβολικὴ ἐκδοχὴ τους τέσσερις μῆνες μετὰ τὴν δημοσίευση τῶν πρωτοτύπων.

Συζήτησα τὸ θέμα μὲ ἀρκετοὺς μετριοπαθεῖς μουσουλμάνους, οἱ ὅποιοι, ἐνῶ σὲ γενικὲς γραμμὲς κατεδίκαζαν τὴν βία, προσέθεταν: «Οἱ ἄνθρωποι ὅμως δὲν πρέπει νὰ προσβάλλουν τὴν θρησκεία». Γιατί ὄχι; Κανεὶς δὲν καταγγέλλει τὴν διακωμῳδία τῶν πολιτικῶν ἀπόψεων, γιὰ τὶς ὁποῖες δικαιούμεθα νὰ προχωρήσουμε σὲ ἐλεύθερο διάλογο. Στὴν πραγματικότητά ἀληθινὸς σεβασμὸς γιὰ

τὴν θρησκεία θὰ ἐπέτρεπε τὸν ἐλεύθερο διάλογο οὕτως, ὥστε νὰ ἀναδειχθῇ ἡ ἀλήθεια. Πρὸς τὸ παρὸν ὅμως ἡ θρησκεία γίνεται ἀποδεκτὴ ὡς θέσφατο, καὶ δὲν ὑπάρχει περιθώριο γιὰ πραγματικὴ ἔρευνα καὶ ἐλεύθερο λόγο. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι οἱ θρησκευόμενοι ἄνθρωποι συνειδητοποιοῦν ὅτι δὲν μποροῦν νὰ σταθοῦν σὲ μία ἔλλογη συζήτηση.

Οἱ πολιτικοὶ καὶ ἄλλοι δημόσιοι λειτουργοὶ μᾶς λένε, ὅτι δὲν εἶναι πολιτικῶς ὀρθὸ νὰ ἀποκαλοῦμε τοὺς μουσουλμάνους ποὺ προκάλεσαν τοὺς βομβαρδισμοὺς τοῦ Λονδίνου (7 Ἰουλίου 2005) μουσουλμάνους τρομοκράτες. Ὅμως ὅλοι γνωρίζουμε, ὅτι ἦταν μουσουλμάνοι καὶ μάλιστα φανατικοί. Ἡ πίστη τους, ὅτι τοὺς μάρτυρες τοῦ Ἀλλάχ περιμένει μία εὐδαίμων μετὰ θάνατον ζωὴ, εἶναι μία ἄλλη πλευρὰ τοῦ προβλήματος καὶ ἀπὸ τὴν στιγμήν ποὺ εἶναι ἀκλόνητη, ἐκεῖνο ποὺ ἴσως χρειάζομαστε εἶναι ἓνας ἀγιατολλάχ, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Κορανίου θὰ τοὺς πείσῃ, ὅτι οἱ βομβιστὲς αὐτοκτονίας θὰ πᾶνε στὴν Κόλαση (ἢ ὅτι τέλος πάντων ὁ Παράδεισος ξέμεινε ἀπὸ παρθένες).

Ἄν καὶ θὰ πρέπει νὰ προσέξουμε νὰ μὴν στραφοῦμε ἐναντίον τῶν φιλήσυχων μελῶν τῆς μουσουλμανικῆς βρεταννικῆς κοινότητας, ὡστόσο δὲν θὰ πρέπει νὰ ἀκολουθήσουμε τὴν πολιτικὴν ποὺ ἀκολούθησαν διαδοχικὲς βρεταννικὲς κυβερνήσεις στὸ παρελθόν. Γιὰ παράδειγμα τὸ 1989 οἱ ἱμάμηδες ἐπικύρητταν ἐπ' ἀμοιβῇ μέσῳ τοῦ BBC τὸν Σαλμὰν Ρουσντὶ καὶ ὅμως δὲν διώχθηκαν γιὰ προτροπὴν σὲ ἐγκλημα.

Οἱ βομβιστὲς αὐτοκτονίας τῆς 7ης Ἰουλίου ἦταν νεαροὶ μουσουλμάνοι, οἱ ὁποῖοι γεννήθηκαν στὴν Μ. Βρεταννία, τρεῖς ἐκ τῶν ὁποίων ἀναγνωρίστηκαν ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατό τους. Τοῦλάχιστον ἓνας ἀπὸ αὐτοὺς συνήθισε νὰ πηγαίνει στὸ τζαμί τοῦ Φίνσιμπουρν, ὅπου ὁ Ἄμπον Χαμζὰ ἔκανε ἐπὶ 8 ἔτη κηρύγματα μίσους καὶ βίας καὶ προέτρεπε νέους ἄνδρες νὰ διαπράξουν ἐγκλήματα (κάτι τὸ ὁποῖο

ἦταν γνωστὸ στὶς Ἀρχές). Ἡ Ὑπηρεσία Δίωξης ἄρχισε τὶς διαδικασίες ποινικῆς του δίωξης μόλις τὸ 2004, κι αὐτὸ ἐπειδὴ οἱ ΗΠΑ ζητοῦσαν τὴν ἐκδοσὴ του στὴν χώρα τους, προκειμένου νὰ δικαστῇ γιὰ ἐκλήματα ποὺ εἶχε διαπράξει ἐναντίον τους.

*Εἶναι ἀδύνατον
νὰ σεβώμαστε
μία ἰδεολογία, τὴν
ὁποία ἡ λογικὴ
μας ἀπορρίπτει ὡς
πρόληψη, πόσῳ
μᾶλλον ὅταν πρόκειται
γιὰ ἐπικίνδυνη
πρόληψη.*

Εἶναι προφανές, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ σεβώμαστε μία ἰδεολογία, τὴν ὁποία ἡ λογικὴ μας ἀπορρίπτει ὡς πρόληψη, πόσῳ μᾶλλον ὅταν πρόκειται γιὰ ἐπικίνδυνη πρόληψη. Κατὰ συνέπεια πρέπει νὰ ὑποκριθοῦμε ὅτι σεβώμαστε τὴν θρησκεία χάριν τοῦ «πολιτικῶς ὀρθοῦ». Ὑποκρισία ἀποτελεῖ καὶ ἡ συζήτηση στὴν Ὁξφόρδη, στὴν ὁποία ἔλαβα μέρος. Ἡ ὑποκρισία ὅμως δὲν εἶναι τὸ χειρότερο. Ὅταν ἰδεολογίες αὐτοῦ τοῦ εἶδους, ποὺ παριστάνουμε ὅτι σεβόμαστε, ἐπιτρέπεται νὰ ἐμφυτευθοῦν σὲ παιδιὰ, τὰ ὁποία ἐνδεχομένως νὰ γίνουν βομβιστὲς αὐτοκτονίας χάριν αὐτῶν, τότε ἡ ὑποκρισία μας μετατρέπεται σὲ συνενοχὴ στὴν ψυχικὴ καὶ πνευματικὴ κακοποίηση τῶν παιδιῶν, στὴν καταπίεση τῶν γυναικῶν, ἀκόμη καὶ προτροπὴ σὲ τρομοκρατικὲς πράξεις. Αὐτὸ εἶναι ἓνα ἐγκλημα, τὸ ὁποῖο

διαπράττουν συστηματικὰ οἱ πολιτικοὶ μας χάριν τῶν ψήφων. Ἰδρύνουν σχολεῖα, τὰ ὁποῖα προάγουν τὴν μύηση τῶν παιδιῶν σὲ μία ὠρισμένη θρησκεία, παρέχοντάς τους ταυτόχρονα κρατικὴ ὑποστήριξη, ἐνῶ οἱ ἴδιοι ἀσπάζονται κάποιον ἄλλο δόγμα καὶ εἶναι δέσμιοι ἄλλου εἶδους προλήψεων.

Μᾶς λένε, ὅτι δὲν μπορούμε νὰ κατηγορήσουμε τὸ Ἰσλάμ γιὰ τὶς τρομοκρατικὲς ἐπιθέσεις στὴν Νέα Ὑόρκη, τὴν Μαδρίτη καὶ τὸ Λονδίνο οὔτε γιὰ τὶς βίαιες ἀντιδράσεις ὠρισμένων στὴν δημοσίευση τῶν σκίτσων τοῦ Μωάμεθ. Εἶναι σὰν νὰ ἰσχυριζώμαστε, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶχε καμμία σχέση μετὰ τὴν Ἱερὰ Ἐξέταση. Στὸ Εὐαγγέλιο ὁ Ἰησοῦς διαρκῶς τονίζει, ὅτι τὸ σωστὸ ταυτίζεται μετὰ τὴν πίστη στὸ πρόσωπό του. Ὁ Θωμᾶς Ἀκινάτης ἔλεγε, ὅτι «τὸ νὰ μὴν πιστεύῃς συνιστᾷ τὴν μεγαλύτερη ἁμαρτία», καὶ οὐδεὶς διενоеῖτο νὰ τὸ ἀμφισβητήσῃ. Εἶναι προφανές, ὅτι ἡ Ἱερὰ Ἐξέταση, οἱ Σταυροφορίες, τὸ κάψιμο τῶν μαγισσῶν, τῶν αἰρετικῶν καὶ τῶν Ἑβραίων – ὅλα εἶναι ἔργα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ διενέργεια μαρτυριῶν δὲν ἀποτελεῖ μεμονωμένο περιστατικόν, πράξη κάποιων κακῶν ἀνθρώπων ποὺ διασύρουν μία καλὴ θρησκεία. Ἡ δίωξη τῶν σκεπτικιστῶν ἀπορρέει ἀπὸ τὸ ὅτι οἱ χριστιανοὶ συνδέουν τὴν πίστη μετὰ τὴν σωτηρία, ἃς μὴν ἀναφερθοῦμε στὴν φρικτὴ ἰδέα, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ μπορούσε νὰ τιμωρήσῃ ὀλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα γιὰ τὴν μὴ πίστη μερικῶν.

Ὁ Μωάμεθ συνέχισε τὸ «ἔργο» τοῦ Ἰησοῦ, καὶ στὸ Κοράνιο ὑπάρχουν ἀκόμη περισσότερες μανιακὲς καταγγελίες περὶ μὴ πίστεως ἀπ' ὅ,τι στὴν Καινὴ Διαθήκη. Ἐπιπλέον τὸ Ἰσλάμ δὲν κατάφερε νὰ περιορίσῃ τὰ κρούσματα βίας καὶ νὰ δείξῃ τὴν μετριοπάθεια, ποὺ δείχνει ὁ Χριστιανισμὸς τοὺς τελευταίους δύο αἰῶνες. Οἱ Ταλιμπάν, ἡ Ἄλ Κάιντα καὶ ἡ Μπάντρ Κόρμπος τοῦ Ἰράκ (τὴν ὁποία διευθύνει τὸ Ἀνώτατο

Σε μιὰ σκηνή -σκηνοθετικό εύρημα- τῆς ὄπερας Ἰδομενέας τοῦ Μότσαρτ, ἡ ὁποία ἐπρόκειτο νὰ παρουσιασθῇ στὴν Ὦπερα τοῦ Βερολίνου, ὁ πρωταγωνιστὴς τοποθετοῦσε σὲ τέσσερις καρέκλες τὰ κομμένα κεφάλια τοῦ Ποσειδῶνα, τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Βούδδα καὶ τοῦ Μωάμεθ. Ἐξ αἰτίας τοῦ φόβου ἀντιδράσεων φανατικῶν ἰσλαμιστῶν ἡ Διεύθυνση τῆς Ὦπερας ἐπέλεξε τὴν αὐτολογοκρισία καὶ ματαίωσε τὴν παράσταση.

Συμβούλιο Ἰσλαμικῆς Ἐπανάστασης τῆς χώρας) εἶναι ἐξτρεμιστικά ἀλλὰ ὀρθόδοξα κινήματα - γεννήματα τοῦ Κορανίου, ποὺ ὑποτιμᾷ τὶς γυναῖκες καὶ διατάσσει τοὺς πιστοὺς του νὰ κηρύξουν ἱερὸ πόλεμο (τζιχάντ) ἐνάντια στοὺς αἰρετικούς καὶ τοὺς «ἀπίστους». Οἱ μετριοπαθεῖς μουσουλμάνοι μπορεῖ νὰ τὸ θεωρήσουν ὡς παρερμηνεία - ἀλλὰ γιατί ὁ Ἀλλάχ ἢ ὁ προφήτης του ὁ Μωάμεθ προκάλεσαν τέτοια σύγχυση; Ἀκόμη καὶ οἱ δύο μεγαλύτερες σέκτες τοῦ Ἰσλαμισμοῦ, οἱ σιίτες καὶ οἱ σουνίτες, βρίσκονται σὲ διαρκὴ σύγκρουση μεταξύ τους στὸ Ἰράκ, ἀλλὰ καὶ ἄλλου.

Οἱ μουσουλμάνοι, μᾶς λένε, εἶναι πραγματικά εὐαίσθητοι καὶ πληγώνονται, ὅταν κάποιος κοροϊδεύῃ τὴν θρησκεία τους. Ὁ θεὸς τους καὶ ὑποτιθέμενος δημιουργὸς τους δὲν διαθέτει κάποια αἴσθηση τοῦ χιούμορ; Τὸ γέλιο δὲν εἶναι δικό του δημιουργήμα; Καὶ μήπως εἶναι τόσο ἀδύναμος, ὥστε νὰ μὴν μπορῇ νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἓνα ἀστεῖο, χωρὶς νὰ προστρέξουν πρὸς ὑπεράσπισή του κάποιοι ἱερωμένοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀνίκανοι νὰ ἀντιληφθοῦν τὸν ὁποιονδήποτε ἀστεϊσμό; Οἱ μουσουλμάνοι, ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι ὑπερευαίσθητοι καὶ ὅτι πληγώνονται ἀπὸ σκίτσα, ἀποκτοῦν προνόμια. Ὅλοι ὀφείλουν νὰ τοὺς μιλοῦν μὲ ἰδιαίτερη προσοχή καὶ νὰ τοὺς ἀντιμετωπίζουν μὲ μεγάλη ἐπιεικεία.

Εἶναι γεγονός, ὅτι στὴν Ἀγγλία ὑπάρχει νόμος κατὰ τῆς βλασφημίας γιὰ τὴν προστασία τῶν δογμάτων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας. Ἡ ἀρχὴ τῆς ἰσότητος ἐπιβάλλει τὴν ἰσχὺ αὐτοῦ τοῦ νόμου καὶ γιὰ τὶς ἄλλες θρησκείες. Σήμερα ὅμως ἀποτελεῖ νεκρὸ γράμμα, καὶ ἡ καλύτερη λύση θὰ ἦταν νὰ καταργηθῇ, ὅπως ἄλλωστε ἔχει προτείνει ἡ Νομικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπανειλημμένως καὶ σὲ διαδοχικὲς κυβερνήσεις, οἱ ὁποῖες ὅμως

Ὁ εὐμεγέθης διώροφος εἰκονιζόμενος ναὸς ἔχει ἀνεγερθῇ στὴ Σὺρ Λάνκα, προκειμένου νὰ στεγάζῃ τὸ μοναδικὸ δόντι, ποὺ σύμφωνα μὲ τὴν βουδδιστικὴ παράδοση διασώθηκε μετὰ τὴν ἀποτέφρωση τοῦ Βουδδά. Πλῆθος προσκυνητῶν τὸν ἐπισκέπτονται καθημερινά, γιὰ νὰ καταθέτουν τὶς προσφορὰς τους καὶ νὰ συμμετέχουν στὶς ἱεροτελεστίες σεβασμοῦ στὸ δόντι. Τὸ ἴδιο τὸ δόντι ὅμως δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀποκαλυφθῇ ποτὲ σὲ κανέναν. Μικρὴ λεπτομέρεια: Τὸ μοναδικὸ δόντι τοῦ Βουδδά φυλάσσεται ἐπίσης στὸ ναὸ Ling Guang στὴν Κίνα, στὸ μοναστήρι Fo Guang Shan στὴν Ταϊβὰν καὶ στὸ ναὸ Engakuji στὴν Ἰαπωνία.

Γιὰ τὸ χριστιανικὸ ἀνάλογο δεῖτε: «Τὰ ἱερὰ λείψανα τῆς δεισιδαιμονίας» τ. 233, «Τὰ... δέκα χέρια τοῦ ἁγίου Προκοπίου καὶ οἱ... πέντε μαστοὶ τῆς ἁγίας Βαρβάρας» τ. 276, «Ἡ πτωματολατρία στὴ θρησκεία» τ. 282 ἢ <http://www.davlos.gr/pdf/18889.pdf> καὶ «Πληθωρισμὸς ἁγίων πτωμάτων στὴν Φθιώτιδα», τ. 291 ἢ <http://www.davlos.gr/pdf/19755.pdf>.

κωφεύουν. Τώρα ὅμως ἡ ἰδέα τῆς βλασφημίας ἔχει μετονομασθῇ σὲ ἀσέβεια τῶν θρησκευτικῶν συναισθημάτων τοῦ ἄλλου, πράγμα ποὺ τὴν ἔχει καταστήσει ἄτρωτη. Ἡ τωρινὴ κυβέρνησις μάλιστα προχώρησε στὴν ποινικοποίηση αὐτῆς τῆς «ἀσέβειας» μετονομάζοντάς τιν σὲ «προτροπὴ σὲ θρησκευτικὸ μίσος» καὶ ψηφίζοντας σχετικὸ νόμο.

Οἱ νόμοι βεβαίως ψηφίζονται γιὰ τὴν προστασία τῶν ἀνθρώπων καὶ ὑπάρχουν πλεῖστοι νόμοι γι' αὐτὸν τὸν σκοπὸ· μέχρι τώρα δὲν εἴχαμε νόμους γιὰ τὴν προστασία τῶν ἰδεῶν. Στὶς 20 Φεβρουαρίου ὁ πάπας Βενέδικτος XVI ἔκανε ἔκκληση γιὰ ἀμοιβαῖο σεβασμὸ τῶν θρησκειῶν καὶ τῶν συμβόλων τους –μόνο ποὺ παρέλειψε νὰ ζητήσῃ ἀνάλογο σεβασμὸ καὶ πρὸς τοὺς ἄθεους.

Ὑπὸ τὴν πίεση τῶν θρησκευτικῶν ἡγετῶν καὶ τὴν κοινὴ τους βούληση γιὰ ἐξουσία τὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης ἐξετάζει τὴν θέσπιση νόμων ἀπὸ τὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο καὶ τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη, ποὺ θὰ ἐπιβάλλουν τὸν «σεβασμὸ τῶν θρησκευτικῶν

«Σκοπός τους είναι να περάσουν διεθνείς νόμους, για να περιορίσουν την ελευθερία της έκφρασης σχετικά με τη θρησκεία», δήλωσε ο πρωθυπουργός της Δανίας Άντερς Φόγκ Ράσμονσεν ύστερα από την κλιμάκωση των θρησκευτικών εξεγέρσεων σε μουσουλμανικές χώρες εξ αιτίας των σατιρικών σκίτσων του Μωάμεθ, που δημοσιεύτηκαν σε δανέζικη εφημερίδα. Στην φωτογραφία ή καιόμενη από το εξαγριωμένο μουσουλμανικό πλήθος πρεσβεία της Δανίας στη Δαμασκό.

συναισθημάτων» παγκοσμίως.

* * *

είσαγωγή της λέξης συναισθήματα στοχεύει σε μία επίφαση ανθρωπιάς. Οί έλλογοι όμως άνθρωποι δεν μπορούν να σέβωνται την θρησκεία –αν ενδιαφερώμαστε να υπερισχύσει ή έντιμότητα της υποκρισίας– και το να δείχνουμε ψευτοσεβασμό στις θρησκείες δεν θα ήταν μόνο ανέντιμο, αλλά θα επέτρεπε τον θρίαμβο των προλήψεων και των προκαταλήψεων του Μεσαίωνα και την παράλληλη άρση των κοινωνικών και ατομικών ελευθεριών, που με τόσο κόπο και πόνο κατέκτησαν οί άνθρωποι τούς τελευταίους αιώνες.

Έν κατακλείδι, αντί να είμαστε πρόθυμοι να περιορίσουμε την ελευθερία του λόγου χάριν του υποκριτικού σεβασμού προς την θρησκεία, θα έπρεπε να περιορίσουμε τον σεβασμό προς την θρησκεία χάριν του ελεύθερου λόγου. Αυτό επιτάσσει η αναζήτηση της αλήθειας και της ελευθερίας.

Μετάφραση: Α.Γ.

Μπάριμπαρα Σμόκερ
Περιοδικό «Free Inquiry»

ΟΛΑ ΒΑΙΝΟΥΝ ΚΑΛΑ

Ὁ ρῆμα βαίνω (περπατῶ, βαδίζω) μᾶς ἔχει δώσει πάρα πολλά καὶ πολὺν χρήσιμα παράγωγα ὅπως: βῆμα, βαθμός, βαδίζω, βέβαιος, βάση, βωμός, βακτήρια, βατός, βάδω, βατήρας καὶ πολλὰ ἄλλα. Ὡς σύνθετα ἔχουμε: ἄβατος, διαβάτης, διαβατήριο, διαβατός, ἀδιάβατος, συμβαίνω, σύμβαση κ.ἄ. Εἶναι πολὺ γόνιμη ἡ ρίζα βαίνω, ποὺ μᾶς ἔδωσε καὶ ἐκφράσεις ὅπως: ὅλα βαίνουν καλά, ὅλα βαίνουν κατ' εὐχὴν ἀλλὰ ἄλλες φορὲς πολλὰ βαίνουν κατὰ κρημνῶν ἢ βαίνουν πολὺ ἄσχημα τὰ πράγματα.

Τὸ σύνθετο συμβαίνω –ποὺ συνήθως χρησιμοποιεῖται στὸ τρίτο ἐνικὸ πρόσωπο– μᾶς ἔδωσε ὁμορφες ἐκφράσεις ὅπως: «*συνέβη στὴν Ἀθήνα, συνέβη χθές*» καὶ τὴν περιεκτικὴ ἐκφραση: «*σὰν νὰ μὴν συμβαίνει τίποτα*», καθὼς ἐπίσης: «*τὸ συμβὰν τοῦτο συνέβη στὴ Μελβούρνη*». Ἡ σύμβαση μᾶς ἔδωσε τοὺς συμβασιούχους, τὸ ἐπίρρημα συμβατικά καὶ νέες λέξεις νεόδημιτες ὅπως συμβατότητα.

Οἱ Λατῖνοι/Ρωμαῖοι τὸ βαίνω τὸ ἔκαναν *vado*. Ὑπάρχει ἡ κλασικὴ ἐκφραση: *Quo vadis* (βαδίζεις), *domine?* Ποῦ βαδίζεις κύριε; Ἐκάναν μετὰ τὴ ρίζα *venio* = ἔρχομαι (βαδίζω καὶ ἔρχομαι). *Adventus* ἔγινε ἡ ἄφιξη, *conventus* (=συμβαίνω) =συνέλευση. Στὰ Λατινικά εἶναι γονιμότερο ρῆμα, τὸ ὁποῖο εἰσπῆδῃσε καὶ στὴν Ἀγγλικὴ μὲ τὴν ἴδια γονιμότητα. Ἡ Ἀγγλικὴ οἰκειοποιήθηκε ὅλα τὰ λατινικά παράγωγα ὅπως: *to evade* = διαφεύγω, *to invade* εἰσβάλλω, ὁ εἰσβολέας ἔγινε *invader*, ἡ ὑπεκφυγὴ *evasion*, προχωρῶ *advance*, πλεονέκτημα *advantage*, ἡ συνέλευση καὶ σύμβαση ἔγιναν *convention* καὶ ὁ κατάλληλος *convenient*, προλαμβάνω *prevent* καὶ ἡ πρόληψη *prevention*, παρεμβαίνω *intervene* καὶ παρέμβαση *intervention* καὶ πολλὰ ἄλλα, ποὺ μποροῦμε νὰ βροῦμε, ἐὰν ἐρευνήσουμε ἐπισταμένως τὰ λεξικά.

Θὰ μοῦ πῆτε τώρα: «Προέρχονται ὅλα αὐτὰ ἀπὸ τὰ Ἑλληνικά;» Ἐὰν δὲν ὑπῆρχε τὸ ρηματικὸ φάριο «βαίνω», καμμία ἀπὸ τὶς παραπάνω λέξεις δὲν θὰ μποροῦσε νὰ γεννηθῇ. Τὸ εἶπε σωστὰ ὁ Ἀγγλος βιολόγος Harvey καὶ μάλιστα στὰ Λατινικά: «*Omne vivum ex ovo*» = Πᾶν ζῶν ἐξ ὄου, δηλ. κάθε πρᾶγμα ποὺ ἔχει βίον (*vivum*) εἶναι ἐξ (*ex*) ovo = ὄου (αὐγό). Καὶ ἐδῶ τὸ αὐγὸ εἶναι τὸ ρῆμα βαίνω.

Θωμᾶς Ἡλιόπουλος

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ

Τζιχάντ με ράσα και χλαμύδες

Στρατεύθηκαν κάτω από την ιερή εὐλογία του παναγιώτατου μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κ. Ἀνθίμου καὶ βάζουν πλάτη στὶς ναπολεόντειες στρατιωτικὲς φιλοδοξίες του. Φαντάζονται, ὅτι θὰ πάρουν μὲ στρατιωτικὴ κατάκτηση τὰ Σκόπια, τὴν Ἀγιά Σοφιά καὶ τὴν Κόκκινη Μηλιά ὑπὸ τὴν θεόπνευστη στρατηγεία τοῦ παναγιωτάτου.

Ποιοὶ εἶναι αὐτοί; Μὰ ποιοὶ ἄλλοι ἀπὸ τοὺς λάτρες ἑλληναρῶδες (χριστολάτρες καὶ ἀρχαιολάτρες), οἱ ὁποῖοι μαίνονται στὸ Διαδίκτυο κατὰ τοῦ «Δαυλοῦ» γιὰ τὴν ἄποψη, ποὺ ἔχει διατυπώσει καὶ τὴν ἐπαναλαμβάνει συχνὰ ἐδῶ καὶ 18 χρόνια, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ στὸ χροῖο πολιτικὸ παραλήρημα, τὴν ἀκόρεστη πατριδοκαπηλία καὶ τὴν φαντασιακὴ συνωμοσιολογία μὲ πρόσχημα τὰ Σκόπια (βλ. «Ἡ Ρωμοσύνη καὶ τὰ Σκόπια», τ. 275 ἢ <http://www.davlos.gr/pdf/18233.pdf>), ποὺ κάποτε ἄστραψε καὶ βρόντησε σὲ συλλαλητήρια, γιὰ νὰ ξεφουσκώσει καὶ νὰ καταντήση πιά σήμερα σὲ θλιβερὸ κήρυγμα ἀπὸ ἄμβωνος. Χριστιανοδωδεκαθεῖσμὸς σ' ὅλο του τὸ μεγαλεῖο.

Στὸ καλὸ καὶ μὲ τὴ νίκη, παιδιά!

Γ.Σ.Π.

«Κιτάπια»

Σὲ ἐκπομπὴ τοῦ Σκάι, 18/7/2007, ὁ ἐπίσκοπος Λαγκαδᾶ Σπυρίδων εἶπε: «Στὸν Ὑμηττὸ τὸ συνοδικὸ μέγαρο ἔχει γίνει ἤδη... Γιὰ τὴν ἰδιοκτησίᾳ τῆς Ἐκκλησίας ὑπάρχουν κιτάπια.» «Κιτάπια» εἶναι τουρκικὴ λέξη, ὅπως «χοτζέτια», «βεράτια», «φερμάνια», ποὺ ἔλκουν τὴν καταγωγὴ τὴν ἐπαύριον τῆς Ἀλώσεως ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν σουλτάνο. Διερωτᾶται κανεῖς; Ἔχουμε εἰσέτι ὀθωμανικὴ κυριαρχία μὲ «κιτάπια»; Πῶς ἐν ἔτει 2007 ἡ Ἐκκλησία κατέχει ἐκτάσεις κοινῆς ὠφελείας μὲ σουλτανικὰ ἔγγραφα;

Σ.Φ.

Ποίμνια καὶ «μαῦρα πρόβατα»

Τὸ ὅτι διάφορα ἄτομα τῶν διαφόρων ποιμνίων (ἐλληνιζόντων, ιουδαϊζόντων, μαρξιζόντων κ.τ.λ.) δὲν μποροῦν νὰ δοῦν, ὅτι τὰ πρόσωπα ὑπάρχουν ἐκτὸς ομάδων, φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ γεγονὸς, ὅτι ἡ σταθερὴ στὴν πρώτη σελίδα κάθε τεύχους μας διευκρίνηση «ὁ «Δ» ἔχει τὴν εὐθύνῃ τῶν κειμένων ποὺ δημοσιεύει στὶς σελίδες του. Γιὰ τίς δραστηριότητες, δημοσιεύσεις, διατυπώσεις θέσεων κ.λπ. ἐκτὸς «Δαυλοῦ», ἀπὸ πρόσωπα ποὺ γράφουν ἢ ἔγραψαν στὸ Περιοδικό, ὁ «Δ» δὲν εὐθύνεται» τοὺς εἶναι παντελῶς ἀκατάληπτη, μὴ ποὺ δὲν λειτουργεῖ στὰ μυαλά τους ἡ ἔννοια τοῦ μὴ ποιμνίου καὶ τῶν μὴ ποιμένων.

Ρωμοσύνη καὶ ἄτομο-δημιουργὸς εἶναι ἀπολύτως ἀσύμβατες μεταξὺ τους καταστάσεις.

Γ.Σ.Π.

Ἐκθεση ἔργων τοῦ Πραξιτέλη

Οἱ γίγαντες τῆς σμῆλης (καὶ τοῦ λόγου) διὰ τῆς αἰσθητικῆς μετονοίωσης (τάλαντο, τίμημα) φθάνουν στοὺς κωδικούς της, γι' αὐτὸ ἔχομε τὴν ὑψηλότατη Τέχνη. Στὴν προκειμένη περίπτωση ὁ Πραξιτέλης κινούμενος μέσα ἐδῶ μᾶς ἔδωσε τὰ ἀνεπανάληπτα ἀριστουργήματά του. Τράβηξε τὸν πέπλο τῆς Φύσης καὶ τὴν «ἔπιασε στὰ πράσα», ποὺ λένε, νὰ μᾶς σκαρῶνῃ σὲ ἓνα πολὺ ὑψηλὸ ἐπίπεδο. Ὁ Ἑρμῆς του λοιπὸν εἶναι ἓνα ἀσύλληπτο ὄν σὲ ὁμορφιά καὶ γενικῶς δεδομένα τοῦ ἀνθρώπου, τὰ ὁποῖα αἰώνια ἀποτύπωσε στὸ μάρμαρο. Ἡ μάνα Φύσις διὰ τῆς ζωῆς τὰ ἀποτυπώνει στὸ βιολογικὸ καὶ ὄντολογικό. Μέσα στὰ ἐκθέματα, αὐθεντικά ἢ ἀντίγραφα, πιστοποιημένα ἢ ὑποθετικά, ὑπάρχουν οἱ «Δύο Ἀδελφές» ἀπὸ τὸ Ἡράκλειο. Ἡ βέβαιη θέση τους ἐπάνω στὸ διονυσιακὸ καὶ ἀπολλώνειο δείχνει μίᾳ ἀπέ-

ραντη πληρότητα στο ότιδήποτε. Τί υπέροχες... μέσα από το «μηδὲν ἄγαν» και τὸ «ἐν οἷ-
δα ὅτι οὐδὲν οἶδα», ἐν τούτοις ἐκεῖ ποὺ ἡ Φύσις διὰ τῶν ἀντιθέσεων και ὄχι διὰ τῶν δογμα-
των μέσα ἀπ' τὴ χαρὰ και τὸ δάκρυ καθὼς τὰ πάντα ρεῖ (και κανένας θεὸς δὲν τὰ ἐφτεια-
ξε) μέσα ἀπ' τὸ χιτῶνα τοὺς ξετυλίγουν τὴν αἰώνια γυναῖκα. Ὁ ἄνθρωπος, ἄλλὰ και συγκροτημέ-
νος ἄνθρωπος, βάρος, βάθος...

Ξεκρεμάστε ἀπ' τὰ περίπτερα τὰ σφάγια τῆς κατανάλωσης τῶν σούπερμαν, μπόντι-λά-
ιν και πιστολέρος, ὅλους ἐκείνους τοὺς θρασυδείλους δολοφόνους τῆς ὑπεροπλίας και τό-
σα ἄλλα ἀπολειψάδια. Ὅμοια τίς βεντέτες τοῦ στερημένου και οἰκονομικοποιημένου σέξ,
ποὺ ὑποδανλίζουν διὰ τῆς γύμνιας (τὴν ὁποία τὸν Μεσαίωνα τιμωροῦσαν μὲ θάνατο, οἱ
ἴδιοι πάντα) ἀγράμματα, ἀμόρφωτες κοῦκλες τῶν κομμωτηρίων και οἰκῶν μόδας (γιατί
ὄχι καί... ἀνοχῆς). Χαμένε σύγχρονε ἄνθρωπε, ἂν ἦταν δυνατὸν νὰ δῆς τὰ ἀριστουργήμα-
τα τοῦ Πραξιτέλη ἀρτιμελῆ (τώρα σπασμένα) και μὲ χρώμα (ἐδῶ ἔχουν τὸ χρώμα τοῦ χῶ-
ματος ἀπὸ τὸ ἀσυγχώρητο «ἐς γῆν φέρειν...»), ἡ θεὰ τοὺς θά σὲ κρανῶνε.

Π.Γ.

Εἰσιτήριο γιὰ τὸν Παράδεισο

Τὸ τεῦχος Δεκεμβρίου, μολοντί ταχυδρομήθηκε στίς 29 Νοεμβρίου, δὲν ἔφθασε στοὺς
συνδρομητές μας σὲ 4 ταχυδρομικὰ γραφεῖα τῆς Ἑλλάδος και σὲ 5 Πολιτεῖες τῶν ΗΠΑ.
Πρόκειται γιὰ τὸ ἀφιέρωμα στὸ Θάνατο («Πῶς τὸν βλέπουν οἱ Χριστιανοί. -Πῶς τὸν ἔβλε-
παν οἱ Ἕλληνες»), μὲ ἀναδημοσίευση τῆς φωτογραφίας τοῦ ἀρχιεπισκόπου Χριστόδου-
λου κλαίοντος, ὅταν στὸ Μαῖάμι ἀπέτυχε ἡ ἐπέμβαση μεταμόσχευσης ἥπατος -μιὰ φωτο-
γραφία ποὺ εἶχε πρωτοδημοσιευθῇ ἕναν μῆνα πρὶν ἀπὸ τὴ δική μας δημοσίευση σ' ὅλες τίς
ἐφημερίδες τῆς Ἑλλάδος και εἶχε «παιχθῇ» σ' ὅλους τοὺς τηλεοπτικούς σταθμούς τῆς Ἑλ-
λάδος. Τὸ ἀφιέρωμα αὐτὸ τοῦ «Δ» στὸ Θάνατο ἦταν ἱστορικὸ και ψυχολογικὸ και δὲν γι-
νόταν καμμία ἀναφορά στὸν ἀρχιεπίσκοπο πλὴν μιᾶς ἐπεξηγήσεως (λεζάντας) στὴν ἐν λό-
γῳ φωτογραφία, ἡ ὁποία ἔγραφε τὰ ἑξῆς:

“Ἄν ὁ κ. Χριστόδουλος δὲν ἦταν ὁ στυλοβάτης τῶν ἀνατολίτικων φαντασιώσεων περὶ
μετὰ θάνατον ζωῆς, περὶ Δευτέρας Παρουσίας, περὶ Ἀναστάσεως ἐκ νεκρῶν και περὶ Πα-
ραδείσου, ἡ φωτογραφία ποὺ δημοσιεύουμε θὰ περισσεύε ἀπὸ σεβασμὸ πρὸς τὴν κατὰ-
σταση, στὴν ὁποία βρέθηκε· ὁμως τὰ ἀνωτέρω χριστιανικὰ φληναφήματα μᾶς ὀδηγοῦν
στὴν πνευματικὴ εὐθύνη νὰ δείξουμε in vino, πόσο εἶναι πιστευτὰ τὰ κηρύγματα ἀκόμη
και σὲ ἐκείνους ποὺ τὰ κηρύττουν. (Ἡ φωτογραφία εἶναι ἀπὸ τὸν ὀρθόδοξο ναὸ στὸ Μα-
ϊάμι, ὅταν ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐκκλησιάστηκε, ἀφοῦ εἶχε ματαιωθῇ ἡ μεταμόσχευση ἥπα-
τος, και ἀφοῦ εἶχε πληροφορηθῇ, ὅτι ἡ κατάσταση του δὲν ἐπέτρεπε οὔτε κἂν τὴ συνή-
θη θεραπεία, στὴν ὁποία ὑποβάλλονται οἱ καρκινοπαθεῖς.)”

Ταυτόχρονα δεχθήκαμε ἀπὸ ἱερεῖς, διάκους και εὐσεβεῖς χριστιανούς διαμαρτυρίες, δι-
ὅτι ἀναδημοσιεύσαμε τὴν πλειστάκις δημοσιευθεῖσα ἀπὸ ἄλλους φωτογραφία. Θὰ μᾶς πῇ-
τε, τί σχέση ἔχει ἡ μὴ διανομὴ τοῦ «Δ» στοὺς συνδρομητές μας μὲ τὴν ἀναδημοσίευση μιᾶς
φωτογραφίας. Ἐ, παντοῦ (ἴσως και στὰ ταχυδρομεῖα) ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ πιστεύουν
ὅτι ρίχνοντας μερικὲς δεκάδες ἢ ἑκατοντάδες «Δανλούς» στὸν ὑπόνομο (αὐτὸ δὲν εἶναι σχῆ-
μα λόγου) ἀποκοτῶν ἕνα εἰσιτήριο γιὰ τὸν Παράδεισο.

Δ.Ι.Α.

Ἀόρατος «πολιτισμός» τρωκτικῶν και ἀπατεῶνων

Στὸ φύλλο τῆς Κυριακῆς, 2 Δεκεμβρίου 2007, ἡ «Καθημερινή» παρουσίασε τὸν τόμο
«Φοῖνικες - Ἡ Μεσόγειος πρὶν ἀπὸ τὴν Ρωμαϊκὴ Κυριαρχία, σὲ ἄρθρο ποὺ ἔφερε τὸν τίτ-
λο «Ἡ Μεσόγειος τοῦ Φοινικικοῦ πολιτισμοῦ. Στὰ ἐπιτεύγματα και τὴν παρουσία τῶν Φοι-
νίκων εἶναι ἀφιερωμένος ὁ 10ος τόμος τῆς σειρᾶς “Μεγάλοι Πολιτισμοί” τῆς “Κ”». Μετα-
ξὺ ἄλλων διαβάζουμε: «...Κατὰ τὴν Ἀρχαϊκὴ Περίοδο οἱ Ἕλληνες ἔτρεφαν ἀπέναντι στοὺς
Φοῖνικες σεβασμὸ. Τοὺς θαύμαζαν ὡς ἐφευρέτες τοῦ ἀλφαβήτου και στὴν Κλασικὴ Ἐποχῇ

ὡς δημιουργοὺς πολύτιμων καὶ κομψῶν ἔργων. Πάνω ἀπ' ὅλα στοὺς Φοίνικες ὀφείλουμε τὴν ἰδιοφυῆ ἐφεύρεση τοῦ ἀλφαβήτου μὲ τὴν καρτεσιανὴ ἀπλότητά του –γράφει στὸ εἰσαγωγικὸ του κείμενο ὁ Ἄντρέ Παρὸ (...). Πέρα ὅμως ἀπὸ τὸ ἀλφάβητο οἱ Φοίνικες ἀνέπτυξαν καὶ ἕναν πολιτισμό. Αὐτὸς ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ τέχνη τους δὲν ἐκδηλώθηκε μόνο μέσα στὴν ἴδια τὴν Φοινίκη, δηλαδή κατὰ μῆκος τῆς ἀκτογραμμῆς τῆς Μεσογείου, ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλες περιοχές, λόγω τῶν πολέμων καὶ τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν. Ἔτσι ὁ πολιτισμὸς τους ἀκτινοβολεῖ καὶ πέρα ἀπὸ τὴν ἀκτογραμμὴ, πρὸς τὴν ἐνδοχώρα, μέχρι τὸν Τίγρη καὶ τὸν Εὐφράτη...»

Ἐδῶ βέβαια τὸ «Φοινικικὸ Ἀλφάβητο» δὲν θὰ σχολιασθῇ γιὰ ἕναν πολὺ ἀπλὸ λόγο: Ἡ φοινικικὴ γραφὴ δὲν εἶναι ἀλφαβητικὴ ἀλλὰ συλλαβικὴ γραφὴ (ἔχει μόνο συλλαβογράμματα, δηλαδή σύμφωνα-συλλαβὲς κι ὄχι γράμματα) καὶ μάλιστα πολὺ ἀτελὴς συλλαβικὴ, ἀφοῦ κάθε συλλαβογράμμά της μπορεῖ νὰ διαβασθῇ μὲ 7 ἕως 8 διαφορετικοὺς τρόπους. (Στὸν «Δ» ὑπάρχουν ἔρενες, τοῦλάχιστον 650 σελίδων, γιὰ τὴν διεθνὴ ἀπάτη τοῦ «Φοινικικοῦ Ἀλφαβήτου».) Οὔτε βέβαια θὰ σχολιασθῇ ὁ «σεβασμὸς» ποὺ ἔτρεφαν οἱ «ἀρχαῖοι Ἕλληνες» στοὺς Φοίνικες, ἀφοῦ ὁ Ὅμηρος τοὺς ἀποκαλεῖ «τρῶκτες» (=τρωκτικά) καὶ «ἀπατήλια εἰδότες» (=ἀπατεῶνες), καὶ τὸ ρῆμα «φοινικίζω» σήμαινε «ἀσελῶ παρὰ φύσιν».

Ἀπλῶς θὰ ἀναφερθοῦμε στὴν «ἀκτινοβολία» τοῦ συγκεκριμένου «πολιτισμοῦ», ἡ ὁποία τεκμηριώνεται ἀδιάψευστα ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν προλογικὴ παρουσίαση τοῦ Πάολο Ματίε: «Οἱ πρῶτες ἀνασκαφὲς ποὺ ἐγίναν μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Ἑρνέστ Ρενὰν στίς μεγαλύτερες φοινικικὲς πόλεις, τὴν Τύρο, τὴν Σιδῶνα, τὴν Βύβλο καὶ τὴν Ἀραδο (σημερινὴ Ἀρουάντ), στάθηκαν ἀπογοητευτικὲς. Στὴν μεγαλύτερη φοινικικὴ μητροπολὶ τῆς Δύσης, τὴν Καρχηδόνα, παρὰ τίς ἐντατικὲς ἀνασκαφές, ἀκόμη καὶ τὰ τελευταῖα χρόνια, τὰ εὐρήματα εἶναι σπάνια, ἐλάχιστα καὶ ὄχι ἰδιαίτερα σημαντικὰ...»

Α.Γ.

Παιδοφιλία, μιὰ ἐπαγγελματικὴ νόσος τῶν ἱερέων

Ἔμεινε ἐκπληκτικὴ ἡ ἀνιστόρητη Ρωμοσύνη ἀπὸ δημοσιογράφους ἕως δημάρχους γιὰ τὸν γνωστὸ ἱερέα τοῦ Ιλίου, ποὺ συνελήφθη καὶ προφυλακίστηκε κατηγορούμενος γιὰ κατὰ συρροὴν καὶ κατ' ἐξακολούθηση βιασμοὺς ἐνὸς 11χρονοῦ κοριτσιοῦ τὰ τελευταῖα τέσσερα χρόνια.

Μόνο ποὺ δὲν ἔβγαλαν ὅλα οἱ πιστοί, γιὰ νὰ σώσουν τὸν ἅγιο, ὅπως χαρακτηρίζαν τὸν ἱερέα, ἀπὸ τὴ δικαστικὴ ἔρευνα. Ἀλλὰ γιατί ἐκπλήσσονται; Παγκοσμίως ὅλοι οἱ ἱερεῖς, ὅλων τῶν θρησκευμάτων ἐπιδίδονται στὸ θεάρεστο αὐτὸ σπῆρ τῆς παιδοφιλίας. Ἀντὶ ἄλλων σχολίων διαβάστε στὸ παρὸν τεῦχος τὴν ἔρευνα μὲ τίτλο: «Ἀποξημιώσεις μαμμοῦθ γιὰ ἱερὲς παιδευαστίες στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖς».

Γ.Σ.Π.

Ἡ πορεία τῶν δικαστικῶν ὑποθέσεων τοῦ «Δ»

Στίς 22 Ἰανουαρίου ἐκδικάσθηκαν στὸν Ἄρειο Πάγο οἱ ἄγωγές τοῦ «Δ» κατὰ 1) τῆς ΕΡΤ Α.Ε. γιὰ προληπτικὴ λογοκρισία διαφημιστικοῦ μηνύματος τοῦ Περιοδικοῦ τὸν Ἰανουάριο τοῦ 2000, μὲ τὸ ὁποῖο ἀναγγέλλετο μία ἀνακοίνωση τεσσάρων Γερμανῶν ἀρχαιολόγων σχετικὴ μὲ σημαντικώτατα εὐρήματά τους στὴν ἀρχαία Ὀλυμπία καὶ 2) τῆς ἐφημερίδας «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ», ἡ ὁποία στίς 13 Ἰουνίου 2002 ἐξύβρισε καὶ δυσφήμιζε τὸν «Δ» καὶ συλλήβδην τοὺς συνεργάτες του (καὶ τὸν κ. Μίκη Θεοδωράκη), διότι δημοσιεύσαμε συνέντευξη τοῦ μεγάλου μουσικοσυνθέτη, μὲ τὴν ὁποία ὁ τελευταῖος ζήτησε νὰ ἀποβληθῇ τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν ἀπὸ τὴν Παιδεία τῆς Ἑλλάδος. Οἱ δύο ἀποφάσεις ἀναμένεται νὰ ἐκδοθοῦν στοὺς προσεχεῖς μῆνες.

Ὅπως ἔχομε προαναγγεῖλει, στὴν περίπτωση ποὺ ὁ «Δ» δὲν δικαιωθῇ στὴν Ἑλληνικὴ Δικαιοσύνη, θὰ προσφύγουμε ἀμέσως στὸ Εὐρωπαϊκὸ Δικαστήριο (κάτι ποὺ δὲν μᾶς ἐπετρέπετο ἕως τώρα, δηλαδή μέχρι νὰ τελεσιδικήσουν οἱ δύο ὑποθέσεις στὴν Ἑλλάδα).

Α.Ι.Α.

ΦΥΣΗ-ΕΡΩΤΑΣ-ΓΥΝΑΙΚΑ

λατρεία της γυναίκας αλλά και του έρωτα έμπεριέχεται σὲ ἓνα σύνολο, ποὺ ἀφορᾷ στὴ ζωὴ γενικώτερα καὶ δὲν περιορίζεται ἀποκλειστικὰ στὶς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο φύλων τοῦ ἀνθρώπινου εἴδους. Ὁ έρωτας μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἓνα μέρος μόνο τοῦ Ἐρωτα, ποὺ ἡ Φύση ἐκφράζει. Ὅμως ἔχοντας πλέον ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν ιερότητα τῆς Φύσης ἔχουμε ταυτόχρονα ἀπομακρυνθῇ καὶ ἀπὸ τὴν σχέση ποὺ αὐτὴ ἐκφράζει.

Ἐτσι νὰ μὲν σήμερα βλέπουμε νὰ έορτάζονται ἡ «ἡμέρα τῶν έρωτευμένων» καὶ ἡ «ἡμέρα τῆς γυναίκας», ἀλλὰ τοῦτες οἱ έορτὲς εἶναι ἄνευ οὐσίας. Πρόκειται γιὰ μίᾳ ἄκόμα εὐκαιρία ἐμπορευματοποίησης ἀξιών, χωρὶς νὰ ἀπαιτῆται καμμιά προσπάθεια ἀπὸ μέρους μας, γιὰ νὰ τίς τιμήσουμε. Ἀρκεῖ νὰ ὀρίσουμε μίᾳ ἡμερομηνία καὶ ἓνα κεφάλαιο σὲ εὐρώ. Διότι δυστυχῶς γιὰ ἐμᾶς οὔτε ἡ ιερότητα τοῦ θηλυκοῦ οὔτε ἡ δύναμη τοῦ έρωτα εἶναι στὴν καθημερινότητά μας. Ἀρκοῦν γιὰ ἐμᾶς μιὰ δύο μέρες τὸν χρόνο, γιὰ νὰ καλυφθοῦν οἱ αἰτίες τῆς αἰωνιότητας. Τί κρῖμα, ἀλήθεια. Ἐνα μπουνκέτο λουλούδια, μιὰ καρτούλα καὶ τελειώσαμε μὲ τίς γυναῖκες καὶ τὸν έρωτα.

Θὰ έπρεπε πρῶτα οἱ ἴδιες οἱ γυναῖκες νὰ ἀντιταχθοῦν στὴν γελοιότητα τοῦτου τοῦ μονοῡμερου ἱαματικοῦ ψεύδους. Στὴν πραγματικότητα καμμιά ιερότητα, κανένας σεβασμὸς δὲν υφίσταται σήμερα γι' αὐτές. Μιλᾶμε καὶ γιορτάζουμε γιὰ τίς γυναῖκες ἀδυνατῶντας νὰ δοῦμε τὴν γενικώτερη συνεισφορὰ τοῦ θηλυκοῦ στοιχείου γύρω μας καὶ χρησιμοποιῶντας τες ἀνάλογα μὲ τὸ πῶς συμφέρει, ἀλλὰ πάντα ὡς μηχανὲς παραγωγῆς. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς ἄντρες, ἀλλὰ τοῦλάχιστον αὐτοὶ δὲν έορτάζουν καὶ τὴν ὑπαρξή τους ἄκόμα.

Ὁ κόσμος ἔγινε γένους οὐδετέρου ὅχι μόνο λεκτικὰ ἀλλὰ καὶ πνευματικά. Πόσοι ἀπὸ ἐμᾶς ἄραγε βλέπουν τὴν Γῆ ὡς θηλυκὸ στοιχεῖο, ὡς Γαῖα; Τὸ χῶμα εἶναι ἡ λέξις ποὺ μᾶς ἐκφράζει. Ἀκόμα καὶ ἂν λέμε «γῆ», τὸ χῶμα ἐννοοῦμε. Γένος οὐδέτερο παντοῦ γύρω μας εἶναι ὅ,τι ἀπόμεινε γιὰ ἐμᾶς. Ἀδύνατον νὰ συνεννοηθοῦμε ἀλλιῶς. Ἐτσι οὐδέτερες εἶναι καὶ οἱ σχέσεις μας. Γιὰ ποιόν έρωτα ἀκριβῶς μιλάμε σήμερα; Γιὰ έρωτα μὲ ἡμερομηνία λήξης. Γιὰ έρωτα μέσῳ πιστωτικῆς κάρτας. Σὲ ἓναν κόσμο ὅπου μέχρι χθὲς ἡ σεξουαλικὴ σχέση ἦταν μιὰρὴ πρὸς δόξαν τῆς ἀπουσίας, σήμερα ἔγινε ἀκόρεστη πρὸς δόξαν τοῦ ἀνούσιου.

Άριστερά: Σκηνή καλλωπισμού γυναικῶν γύρω ἀπὸ πολυτελῆ λουτήρα (στάμνος τοῦ ε' αἰ. π.Χ., Μόναχο, Αρχ. Μουσείο). **Δεξιά:** Πῶς κατάντησε ὁ Χριστιανισμὸς τὴν γυναῖκα. Μιὰ ἰδανικὴ «ἐνάρετη» χριστιανή.

θηλυκὴ πλευρὰ δὲν εἶναι μόνο ἡ γυναῖκα, εἶναι ἡ μισὴ Φύση. Τί πρέπει δηλαδὴ νὰ κάνω τὴν ἡμέρα αὐτῶν τῶν ψευδοεορτῶν, ποὺ δὲν τὸ κάνω ὅλο τὸν ὑπόλοιπο χρόνο; Ἡ σκληρὴ ἀλήθεια εἶναι, πὼς ὅλες τὶς ὑπόλοιπες μέρες μᾶς εἶναι ἀδιάφορα καὶ ὁ ἔρωτας καὶ ἡ θηλυκότητα. Εἴμαστε δυστυχῶς στὸ σημεῖο ἐκεῖνο, ὅπου ἀπλῶς ἐορτάζουμε αὐτὰ ποὺ δὲν μπορούμε νὰ καθυποτάξουμε. Εἴμαστε δυστυχῶς ἢ, γιὰ νὰ ἀκριβολογῶ, μᾶς ἐπέστρεψαν στὸ σημεῖο ἐκεῖνο τῆς βαρβαρότητας, ὅπου συζητᾶμε γιὰ ἰσότητα μεταξὺ τῶν φύλων, ἀντὶ νὰ μιλάμε γιὰ ἱερότητα αὐτῶν στὴν Φύση. Διότι ἡ ἱερότητα προϋποθέτει τὴν ἰσότητα. Εἴμαστε στὸ ἀτυχὲς σημεῖο νὰ ἐορτάζουμε τὸν ἔρωτα στὸ ὄνομα κάποιου Βαλεντίνου, ἐνῶ θὰ ἔπρεπε κατὰ τὴν γνώμη μου νὰ εἴμαστε συνεχῶς ἐρωτευμένοι ἐορτάζοντας τὴν ζωὴ καὶ τὸν θάνατο. Δὲν μπορούμε ὅμως. Γίναμε, μᾶς ἔκαναν ἀνίκανους γιὰ κάτι τέτοιο. Μᾶς ἔκαναν, διότι ἀλλιῶς θὰ σεβόμασταν τὶς κοινωνίες μας καὶ τότε δὲν θὰ εἴχαμε τὴν ἀνάγκη τῆς καθοδήγησης. Ἐπιτράπηκε στὸν ἔρωτα νὰ ὑπάρξῃ μετὰ ἀπὸ 16 αἰῶνες ἄγριου κυνηγητοῦ, ἐπιτράπηκε στὴν γυναῖκα νὰ πετάξῃ τὴν μαντίλα καὶ τὸ στίγμα τῆς παρθενίας ἀπὸ πάνω της, ἀλλὰ μόνο μερικὲς φορὲς τὸν χρόνο θὰ γίνεται κάποια γιορτὴ, γιὰ νὰ θυμίζῃ, πὼς ὑπάρχουν καὶ αὐτά, καὶ γιὰ νὰ πληρώνουμε τὸ ἀντίτιμο τῆς θύμησης.

Ὅπωςδήποτε βρισκόμαστε σὲ πολὺ καλὺτερο ἐπίπεδο ἀπὸ τὸν ἀνατολικὸν τύπον σκοταδισμό, ποὺ ἐπέβαλε τὰ συνοικέσια καὶ τὴν μαντήλα, ἀλλὰ, ὅπως πᾶμε, θὰ καταλήξουμε στὴν δυτικὴ νοοτροπία, ὅπου ὁ ἔρωτας θὰ εἶναι κατ' ἀρχὴν προῖόν, καὶ ἡ γυναῖκα θὰ τὸ παράγῃ. Εἶμαι τῆς γνώμης, πὼς ἡ μέση ὁδὸς εἶναι ἡ καλὺτερη. Δὲν γίνεται νὰ μὴν γιορτάσουμε τὸν ἔρωτα, ὅπως δὲν γίνεται καὶ νὰ μὴν ἐρωτευθοῦμε. Τὸ θέμα εἶναι ὅμως νὰ γιορτάζω γιὰ κάτι ποὺ ἔχω καὶ ὄχι γιὰ κάτι ποὺ δὲν ἔχω ἢ τὸ ἔχω σὲ ἐλάχιστες ἐλεγχόμενες δόσεις.

Ἄν κατ' ἀρχὴν ἐρωτευθοῦμε τὴν ζωὴ καὶ τὴν Φύση γύρω μας, ἂν δοῦμε στὸ νερὸ τὶς Νηρηίδες ὅπως οἱ πρόγονοί μας, ἂν νοιώσουμε τὶς Νύμφες τῶν δέντρων καὶ ἐρωτευθοῦμε τὸ ἄγγιγμα τῆς ἡλιαχτίδας, ἂν συνειδητοποιήσουμε, πὼς ἀρσενικὸ καὶ θηλυκὸ δὲν ἔχουν τίποτα νὰ μοιράσουν, ἀλλὰ ἀντίθετα εἶναι ἐξ ἴσου δημιουργικὰ ἀκριβῶς μέσῳ τῆς δυνάμει τοῦ Ἑρωτα, τότε δὲν θὰ χρειάζωμαστε κανέναν ἅγιο Βαλεντίνου καὶ καμμιά μέρα γυναίκας, γιὰ νὰ γιορτάσουμε τὶς ψευδαισθήσεις μας.

* * *

Εἶναι γνωστὸ, πὼς βασικὴ ἔμπνευση τῶν τεχνῶν εἶναι τοῦτες οἱ ιδιότητες. Δὲν εἶναι τυχαῖο, πὼς ἡ ἔμπνευση τόσο πολὺ ἐκφράζεται μέσῳ τοῦ ἔρωτα καὶ τῆς γυναίκας. Ὅταν γυναῖκα καὶ ἔρωτας βρεθοῦν μαζί, τότε θὰ ὑπάρξῃ ὅπωςδήποτε κάποιου εἶδους γονιμοποίηση, ποὺ θὰ βρῇ τρόπο νὰ ἐκφραστῇ δίνοντας λόγο ὑπαρξέως. Οὔτε εἶναι τυχαῖο, πὼς καὶ οἱ τέχνες ἀπαγορεύτηκαν καὶ ἐκδιώχθηκαν ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ καταδίωξαν τὸν ἔρωτα καὶ τὴν γυναῖκα. Μιὰρὲς καὶ οἱ τέχνες, κατασκευάσματα τοῦ χριστιανικοῦ σατανᾶ, διότι ἀκριβῶς ἐξυμνοῦν τὸν ἔρωτα, τὴν γυναῖκα καὶ τὴν ζωή.

Ὅσοι λοιπὸν ἀπὸ ἐμᾶς τὴν θηλυκὴ φύση τὴν βλέπουμε παντοῦ γύρω μας καὶ ὄχι μόνο στὴν γυναῖκα, ὅσοι ἀπὸ ἐμᾶς δὲν φοβόμαστε νὰ ἐρωτευθοῦμε καὶ δὲν φοβόμαστε νὰ δημιουργήσουμε, δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ θυμώσουμε πὼς εἴμαστε γεννήματα τοῦ Ἑρωτα Γῆς καὶ Οὐρανοῦ. Ἄνθρωποι κατ' ἀρχήν. Ἄνθρωποι ποῦ, ἐρωτευμένοι μὲ τὴν ζωή, γεννοῦν αἰσιοδοξία γι' αὐτήν, καὶ δὲν ὑπάρχουν ἀπλῶς, γιὰ νὰ πεθάνουν μία μέρα. Ἄνθρωποι ποῦ τιμώντας τὸ σήμερον δημιουργοῦν τὸ αὔριο σὲ μιὰ ἐρωτικὴ σχέσιν ὅλων μὲ ὅλα. Ἄνθρωποι ποῦ ἐρωτεύονται τὴν ἀναπνοή τους κατ' ἀρχήν. Ὁ ἔρωτας δὲν ἔχει ἀντίθετο, εἶναι ζωὴ καὶ θάνατος μαζί καὶ δὲν χρειάζεται ψευδο-αγίους προστάτες. Εἶναι θεὸς ἀπὸ μόνος του.

Διαβάστε ἐπίσης:

- «Ἡ θέσις τῆς γυναίκας στὴ χριστιανικὴ διδασκαλία», τ. 236-237.
- «Νοιώσε ντροπὴ γιὰ τὶς γυναῖκες», τ. 248-249.
- «Ἄν εἴσθε γυναῖκα καὶ θέλετε νὰ εἴσθε καλὴ χριστιανή, διαβάστε ποιὰ εἶναι ἡ θέσις σας μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς “Ἡμέρας σας”», τ. 278 ἢ www.davlos.gr/pdf/18497.pdf.
- «Ἡ Ἡμέρα τῆς Γυναίκας: Ἡ θέσις τῆς στὸ Χριστιανισμό», τ. 289 ἢ www.davlos.gr/pdf/19600.pdf.

Κλείτωρ

ΜΙΑ ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

«Ήγούμενοι καὶ μοναχοὶ ἐταράχθησαν σφόδρα»

πὸ ἓνα περιστατικό, ποὺ ἔλαβε χώρα τὴν ἐποχὴ τῆς Ἐνετοκρατίας στὰ Ἑπτάνησα, φαίνεται μία ἀπὸ τὶς μεθόδους, μέσῳ τῶν ὁποίων τὰ ἐκκλησιαστικά ἰδρυμάτα ἀποκοῦσαν τεράστιες περιουσίες, ἀφ' ἑνὸς μὲ τὴν ἐκμετάλλευση τῆς θρησκευτικῆς προκατάληψης τῶν κατοίκων, ποὺ φρόντιζαν νὰ καλλιεργοῦν ἀπὸ ἄμβωνος, καὶ ἀφ' ἑτέρου πιέζοντας τὶς ἐνετικὲς ἀρχές, σὲ μία ἐποχὴ ποὺ τὴν Λευκάδα τὴν χτύπαγε ἡ πανώλη. Τὸ περιστατικό περιγράφεται σὲ ἔγγραφο τοῦ 1746, ποὺ σῶζονται σήμερα στὰ κρατικά ἀρχεῖα τῆς Βενετίας, ποὺ κατεῖχε τότε τὰ Ἑπτάνησα.

«Ὁ ἀνώτερος Προνοητὴς Λευκάδος Ἰωάννης Πιτσαμᾶνο, θέλων νὰ εὐεργετήσῃ τὰ ἱερὰ ἰδρυμάτα, διέταξεν, ὅπως κατ' ἐξαίρεσιν αἱ Μοναὶ λαμβάνουν αὐταὶ αὐταὶ τὴν μίσθωσιν τῆς Δεκάτης... ὑπὸ τὸν ὄρον, ὅπως οἱ ἡγούμενοι ὑποβάλλουν ἐκάστοτε δηλώσεις διὰ πᾶσαν ἐπαύξησιν τῆς κτηματικῆς περιουσίας τῶν μονῶν. Παρ' ὅλα ταῦτα οἱ ἡγούμενοι ἐκώφεον διαρκῶς εἰς τὴν ὥς ἂν περὶ δηλώσεων διάταξιν, καίτοι αἱ κτηματικαὶ περιουσίαι τῶν ἱερῶν ἐκείνων ἰδρυμάτων συνεχῶς ἐπηύξανον ἐξ ἀφιερωμάτων καὶ κληροδοσιῶν, ιδίως κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1743-4 ἐνσκήψασαν ἐν Λευκάδι πανώλη (ἐξ αὐτῆς ἀπέθανον 1800 ἄτομα), καθ' ἣν οἱ πλεῖστοι Λευκάδιοι, προσβληθέντες ἐκ ταύτης, κατέλιπον τὰς ἀκινήτους περιουσίας των εἰς τὰς Μονάς. Ἡ τοιαύτη εἰς χεῖρας τῶν Μονῶν συγκέντρωσις τεραστίας ἀκινήτου περιουσίας, ἐν σχέσει πρὸς τὸ γλίσχρον ποσὸν τοῦ φόρου...ἐδημιουργεῖ ἐτησίως σημαντικὴν ζημίαν εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον, διότι, καίτοι τότε ἐπετρέπετο ἡ πώλησις μοναστηριακῶν κτημάτων, ἅτινα, ἐπανερχόμενα εἰς ιδιώτας, θὰ ὑπεβάλλοντο καὶ πάλιν εἰς τὴν γενικὴν φορολογίαν τῆς Δεκάτης, ἐν τούτοις, λόγω τῆς προλήψεως τῶν Λευκαδίων εἰς τὸ ν' ἀποφεύγουν ν' ἀποκτήσουν ἐκκλησιαστικά κτήματα, ταῦτα παρέμενον ἀφορολόγητα...».

Για όλα τὰ ἀνωτέρω ὁ ἀνώτερος προνοητὴς (Βενετὸς διοικητὴς) Λευκάδιος Λαυρέντιος Παρούτα ὑπέβαλε σχετική ἐκθεση πρὸς τὴν Ἑνετικὴ Σύγκλητο τὴν 25-6-1746, στὴν ὁποία μεταξὺ ἄλλων ἀνέφερε...

«...ἤδη ἂς ἐξετάσωμεν τὴν μεγάλην ἀχαριστίαν τῶν ἡγουμένων καὶ τῶν μοναχῶν τῶν ὀρθοδόξων μονῶν τῆς νήσου ταύτης. Ἐν Λευκάδι ὑπάρχουν 16 Μοναὶ (σημ.: σὺν 2), ἐκάστη τῶν ὁποίων κέκτηται μεγάλην ἀκίνητον περιουσίαν, ἀποκτηθεῖσαν εἴτε ἐκ παλαιῶν ἀγορῶν εἴτε ἐκ κληροδοτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων, ἅτινα συνεχῶς προσφέρουν οἱ πιστοί, ἵνα μνημονεύωνται κατὰ τὰς ἱεροτελεστιῶν. Ὁ ἐπιτρέπων τὴν πώλησιν μοναστηριακῶν κτημάτων νόμος οὐδέποτε ἐφηρομόσθη, λόγῳ τοῦ ὅτι προσέκρουε πρὸς τὴν πρόληψιν τῶν Λευκαδίων... πρὸς τεραστίαν ζημίαν τοῦ Δημοσίου Ταμείου, πιστοποιηθέντος κατόπιν ἐρεῦνης ὅτι τὸ ἐν πέμπτῳ τοῦλάχιστον τῶν καλλιεργησίμων καὶ μᾶλλον εὐφόρων γαιῶν τῆς νήσου ταύτης εὐρίσκεται σήμερον εἰς χεῖρας τῶν μονῶν...» (Μετάφραση ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ, Κρατικὸ Ἀρχεῖο Ἑνετίας, Φάκελλος ἀρ. 868.)

**“Οἱ ἡγούμενοι
καὶ οἱ μοναχοὶ
ἐταράχθησαν σφόδρα,
τόσον ἐκ τῆς ἐφ’ ὧν
ἀνεξαίρετως τῶν
εἰσοδημάτων τῶν
μοναστηριακῶν
κτημάτων ἐπιβληθείσης
φορολογίας τῆς
Δεκάτης, ὅσον καὶ διὰ
τὰς κατασχέσεις.”**

Ἀπ’ ὅ,τι φαίνεται, ὁ ἀνώτερος Προνοητὴς Λαυρέντιος Παρούτα δὲν βρῖσκει ἀνταπόκριση ἀπὸ τοὺς κληρικοὺς καὶ γι’ αὐτὸ ἐπανερχεται μὲ ἐτέρα ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Σύγκλητο τὴν 12-2-1747, δηλώνοντάς τους...

«...ἵνα ἐξαγάγωμεν τοὺς Λευκαδίους ἐκ τῆς ἐμμόνου προλήψεως, ὑφ’ ἧς κατείχοντο, ἐξητήσαμεν τὴν μεσολάβησιν τῶν συνδίκων... Ἡ γενομένη αὕτη ἀρχὴ ἤρκεσεν, ὥστε νὰ σχισθῇ ὁ πέπλος τῶν ἐν λόγῳ προλήψεων καί, μετὰ τινος προσφορᾶς, ἡ μίσθωσις τῆς Δεκάτης κατεκυρώθη ἐπ’ ὀνόματι τοῦ Σταματίου Σεβέρη δι’ ἐπτὰ ἔτη, πρὸς 6.600 λίρας κατ’ ἔτος».

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς διαταγῆς τοῦ Προνοητοῦ ἦταν ἄμεσα. Συνέβη μάλιστα σὲ μία... κρίσιμὴ εἰλικρίνειας καὶ πίστεως πρὸς τὸν Θεὸ τὸ ἱερατεῖο νὰ δείξῃ τοὺς πραγματικὸς λόγους, ποὺ θέλησε νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν ἀσκητικὴ ζωή...

«Οἱ ἡγούμενοι καὶ οἱ μοναχοὶ ἐταράχθησαν σφόδρα, τόσον ἐκ τῆς ἐφ’ ὧν ἀνεξαίρετως τῶν εἰσοδημάτων τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων ἐπιβληθείσης φορολογίας τῆς Δεκάτης, ὅσον καὶ διὰ τὰς κατασχέσεις, εἰς ἂς ἐδηλώσαμεν, ὅτι θέλομεν προβῆ, ἵν’ ἀναγκάσωμεν τὰς Μονὰς νὰ ἐξοφλήσουν τὰ ὑπὸ τούτων καθυστερούμενα ποσά. Ἐκ τῶν 16 ὑπαρχουσῶν Μονῶν πέντε μόνον ἔχουν ἐξοφλήσει τὰς πρὸς τὸ Δημοσίον Ταμεῖον ὀφειλάς των, αἱ δὲ λοιπαὶ τὰς καθυστεροῦν εἰσέτι. Οἱ μὲν ἡγούμενοι ἐδραπέτευσαν λόγῳ τῆς ἀμαρτωλῆς των διαχειρίσεως, οἱ δὲ μοναχοὶ διεσπάρησαν τῇδε κακείῃ, ἐγκαταλειφθεῖσιν οὕτω τῶν μονῶν μετὰ τοῦ βάρους τῶν πρὸς τὸ Δημοσίον Ταμεῖον ὀφειλῶν των εἰς τρόπον, ὥστε σήμερον νὰ καλῆται ἡ Δημοσία Ἀρχή, ὅπως λάβῃ τὰ κατάλληλα μέτρα, τὸ μὲν ἵνα μὴ διακοπῇ ἡ εἰς τοὺς ἱεροὺς ἐκείνους τόπους τέλεις τῆς Θείας Λατρείας... τὰ ὑφ’ ἡμῶν ληφθησόμενα

μέτρα ἀφ' ἑνὸς μὲν θὰ θέσουν χαλινὸν εἰς τὴν βουλμίαν τῶν ἡγουμένων καὶ τῶν μοναχῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ θὰ διδάξουν τοὺς λαϊκοὺς νὰ μὴν ἀπογυμνώνουν τὰ τέκνα τῶν τῶν περιουσιῶν τῶν, ἵνα πλουτίζουν ἐκείνους, οἵτινες καὶ τὸν Θεὸν ὑπηρετοῦν κακῶς καὶ τὸ Δημόσιον Ταμεῖον ζημιοῦν μεγάλως...»

Ἡ Ἐκκλησία ἐμποδίζει τὴν ἀνάπτυξη τῆς δημόσιας Παιδείας

τὸ θέμα τῆς διαφύλαξης καὶ τῆς ἀνάπτυξης τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας, ποὺ σύμφωνα μὲ τὴν Ἐκκλησία ἦταν αὐτὴ ποὺ τὴν συντήρησε τὰ χρόνια τῆς μακραίωνης σκλαβιάς μὲ τὰ κρυφὰ σχολεῖα καὶ τὶς ἄλλες ἱστορικὲς ἀνακρίβειες, στὴν Λευκάδα φαίνεται ὅτι συνέβησαν κωμικο-τραγικὰ γεγονότα. Εἶναι ἴσως ἀπὸ τὶς λίγες περιπτώσεις σὲ παγκόσμιο ἐπίπεδο, ποὺ οἱ κατακτητὲς προσπαθοῦν νὰ δημιουργήσουν τὶς ὑποδομὲς γιὰ ἕνα ἐκπαιδευτικὸ σύστημα καὶ βρίσκουν ἀπέναντί τους τὶς ἀντιδράσεις ἑνὸς ἱερατείου, ποὺ θεωρεῖται ὁμοεθνὲς μὲ τοὺς κατακτημένους καὶ ποὺ λογικὰ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐνισχύη τέτοιες προσπάθειες καὶ ὄχι νὰ τὶς ἀνακόπη.

«Ἄξια μνείας εἶναι ἡ ἔκθεσις τοῦ... Σεβαστιανοῦ Μοροζίνη, ὅστις, διαγνώσας τὴν ἀνάγκη τῆς ἐκλαϊκεύσεως τῆς παιδείας...εἶχε προτείνει εἰς τὴν Ἑνετικὴν Σύγκλητον τὴν ἐν Λευκάδι ἴδρυσιν δημοσίων σχολείων, ἅτινα θὰ συνετηροῦντο ἐκ τῶν προσόδων τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων. Ὁ Μοροζίνη πρὸς ὑποστήριξιν τῆς προτάσεώς του ἔγραφε σὺν τοῖς ἄλλοις, ὅτι τὸ προσωπικὸν τῶν Μονῶν τῆς Λευκάδος ἀνῆρχετο τότε εἰς τὸν “ὑπερβολικὸν καὶ ἀνωφελῆ” ἀριθμὸν τῶν 157 χωρικῶν, οἵτινες “ὑπὸ τὸ ράσον τοῦ μοναχοῦ εἶχον ἀποχαιρετήσαι τὴν πενίαν, ὑποκρινόμενοι ὅτι ἀφιέρωσαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ Θεῖα”, ὅτι οἱ ἐν λόγῳ μοναχοὶ “κατεχρῶντο τὰ εἰσοδήματα τῶν μονῶν”, καὶ ὅτι “θὰ ἦτο προτιμότερον, ἂν διετίθεντο ταῦτα πρὸς συντήρησιν σχολείων, ἀντὶ νὰ σπαταλῶνται πρὸς ὑπόθαλψιν τῆς ἀργίας καὶ τῆς νωθρότητος”.

Στὴν σχετικὴ ἔκθεσί του ὁ Μοροζίνη ἀνέφερε μεταξὺ ἄλλων, ὅτι «...Ταῦτα τὰ δημόσια σχολεῖα θὰ μορφώνουν τοὺς νέους καὶ θὰ αἰρουν τὴν ἀμάθειαν, ἥτις, οὐ μόνον δὲν ἀφήνει νὰ διακριθῇ τὸ καλόν, ἀλλ' ἐνισχύει τὸ κακὸν καὶ τὴν ἀταξίαν...Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποστηριχθῇ, ὅτι ἡ ἴδρυσις τοσοῦτων χρησίμων σχολείων συναντᾷ σοβαρὸν ἐμπόδιον εἰς τὴν ἔλλειψιν τῶν πόρων, διότι...

» Ἐν τῇ νήσῳ Λευκάδι ὑπάρχουν τέσσαρες μοναὶ μεγάλαι καὶ ἕτεραι ὀκτὼ μικρότεραι, ἐν ὧν 12. Ἐν ταύταις διαβιοῦν ὀρθόδοξοι μοναχοί. Κατὰ τὴν ὕψ' ἡμῶν κατάκτησιν τῆς Λευκάδος ἡ δημοσία μεγαλοψυχία ἄφησε τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἐκτεταμμένων καὶ πλουσιῶν μοναστηριακῶν κτημάτων εἰς τοὺς

*Εἶναι ἴσως ἀπὸ τὶς
λίγες περιπτώσεις σὲ
παγκόσμιο ἐπίπεδο,
ποὺ οἱ κατακτητὲς
προσπαθοῦν νὰ
δημιουργήσουν τὶς
ὑποδομὲς γιὰ ἕνα
ἐκπαιδευτικὸ σύστημα
καὶ βρίσκουν ἀπέναντί
τους τὶς ἀντιδράσεις
ἑνὸς ἱερατείου,
ποὺ θεωρεῖται
ὁμοεθνὲς μὲ τοὺς
κατακτημένους καὶ
ποὺ λογικὰ θὰ ἔπρεπε
νὰ ἐνισχύη τέτοιες
προσπάθειες καὶ ὄχι
νὰ τὶς ἀνακόπη.*

Ἡ ἱστορία τῆς χριστιανικῆς ἐπικράτησης στὴ Λευκάδα, ὅπως καταγράφεται στὴν ἐπίσημη ἱστοσελίδα τῆς Μονῆς Παναγίας τῆς Φανερωμένης, πολιούχου τοῦ νησιοῦ: «Στὴ θέση, ποὺ σήμερα εἶναι τὸ μοναστήρι, ὑψωνόταν καλλιμάρμαρο ἱερὸ τῆς θεᾶς Ἀρτέμιδος. Ὅταν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος “παρεχέιμασε εἰς Νικόπολιν” (Τιτ. γ’ 12) κατὰ τὴν Ἀποστολικὴ περιοδεΐα του τὸ 63 μ.Χ. στέλνει τρεῖς βοηθοὺς του, τοὺς Ἀκύλα, Σωσίωνα καὶ Ἡρωδίωνα. Οἱ τρεῖς ἀπόστολοι κάλεσαν τοὺς Λευκαδίτες στὸν ἱερὸ αὐτοῦ χώρου. Κήρυξαν τὸ Εὐαγγέλιο τῆς σωτηρίας καὶ οἱ Λευκαδίτες δέχτηκαν τὸ μῆνυμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γκρέμισαν τὰ εἰδῶλα καὶ στὴ θέση αὐτὴ ἔχτισαν τὸν πρῶτο “εὐκτήριο οἶκο” πρὸς τιμὴ τῆς Παναγίας».

**Ἀρχιτεκτονικὸ μέλος
ἀπὸ τὸ ναὸ τῆς Ἀρτέμιδος.**

μοναχοὺς, οἵτινες κατεῖχον ταῦτα ἀφ’ ἧς ἐποχῆς ἡ νῆσος ἐστέναζεν ὑπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν κυριαρχίαν...αἱ δὲ μοναί, αἱ ἄλλοτε θεωρούμεναι ὡς φιλάνθρωπα καταφύγια, σήμερον χρησιμοποιοῦνται ὡς εὐχάριστοι διαμοναὶ εἰς πολλοὺς νωθροὺς χωρικοὺς, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὸ ράσον τοῦ μοναχοῦ ἀπεχαιρέτησαν τὴν πενίαν, ὑποκρινόμενοι ὅτι ἀφιέρωσαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ Θεῖα... Τὸ σύνολον τῶν ἀγάμων τούτων μοναχῶν ἀνέρχεται εἰς 157 περίπου ἄτομα, ἀριθμὸς λίαν ὑπερβολικὸς ἐν σχέσει πρὸς τὸν μικρὸν πληθυσμὸν τῆς νήσου...Οἱ μοναχοὶ οὗτοι... συχνάκις, ἂν ὅχι πάντοτε, ἀποτελοῦν αἰτίαν πάσης διαφθορᾶς... Ἡ ἀφόρητος αὕτη κατάστασις ἀπογοητεύει τοὺς καλοὺς πολίτας καὶ τοὺς ἐργατικοὺς ἀγρότας, οἵτινες βλέπουν εἰς χεῖρας μιᾶς ὁμάδος ὀκνηρῶν μοναχῶν σημαντικὰ πλοῦτη, ἀνήκοντα ἄλλοτε εἰς τὴν ὀλότητα τῆς κοινωνίας καὶ νῦν προοριζόμενα νὰ ἐνισχύουν τὴν φυγοπονίαν...

» Οὗτοι εἶναι οἱ πόροι, δι’ ὧν, ἐγὼ νομίζω, ὅτι δύνανται νὰ συντηρηθοῦν τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος σχολεῖα. Τὰ ἰδρύματα ταῦτα εἶναι λίαν ὠφέλιμα εἰς τὴν κοινωνίαν, ἐνῶ ἐξ ἄλλου ἢ ἀπόσπασις τῶν ἀφθόνων καὶ κακῶς χρησιμοποιουμένων προσόδων τῶν μονῶν ἐκ χειρῶν, αἵτινες καταχρῶνται ταῦτα, θὰ ἱκανοποιηῇ καὶ τὴν ἠθικὴν ἀρχὴν τοῦ Δημοσίου...»

Στὴν πρότασι αὐτὴ τοῦ Ἀνωτέρου Προνοητοῦ Λευκάδος Σεβαστιανοῦ Μοροζίνη ἡ Ἑνετικὴ Σύγκλητος ἐκώφευσεν., διότι δὲν ἤθελε νὰ θίξη τίς μονεὲς καὶ νὰ μὴν προσκρούσῃ πρὸς τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα τῶν Λευκαδίων.

Λίγο καιρὸ ἀργότερα καὶ ὑπὸ τὴν ἄσχημες δημοσιονομικὲς συνθῆκες ποὺ εἶχαν προκύψει, οἱ ἀρχεὲς προέβησαν στὴν δήμευσιν τῆς περιουσίας μόνο τεσσάρων διαλυθεισῶν μονῶν, προκειμένου νὰ συντηρηθῇ ἓνα σύστημα στοιχειώδους δημοσίας ἐκπαιδεύσεως. Λίγο καιρὸ ἀργότερα ὅμως καὶ συγκεκρωμένα τὴν ἐποχὴ τῆς Ἀγγλικῆς

κατοχής της νήσου ὁ ἀντιστράτηγος Oswald, μὲ ἔγγραφο ποῦ ἀπηύθυνε πρὸς τὸν ἀρχηγὸ τῆς Διοικήσεως τῆς Λευκάδος συνταγματάρχη Lowe, ὕστερα ἀπὸ ἔκκληση τοῦ μητροπολίτη Λευκάδος Παρθενίου Κονιδάρη, ζητοῦσε νὰ ἐξευρεθοῦν νέοι πόροι γιὰ τὴν συντήρηση τοῦ προκαταρκτικοῦ σχολείου καὶ τὰ διμευθέντα κτήματα τῶν μονῶν νὰ ἐπανέλθουν στὰ χέρια τῶν καλογέρων.

«Οἱ μοναχοὶ τῶν τεσσάρων μονῶν τῆς νήσου ταύτης, ὧν τὰ κτήματα εἶχον διμευθῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἑπτανήσου Πολιτείας πρὸς συντήρησιν τοῦ σχολείου, ὑπέβαλον ἡμῖν τὴν ἐνθερμον παράκλησιν, ὅπως διατάξωμεν, ἵνα οὗτοι ἐπανέλθουν ἐν τῇ κατοχῇ τῶν εἰς τὰ ἱερά των ἰδρύματα ἀφιερωθεισῶν περιουσιῶν...»

Ἡ περὶ καταργήσεως τοῦ προκαταρκτικοῦ σχολείου πρόταση ὅμως ἔπεσε στὸ κενό, ὅχι ἐπειδὴ τὴν ἀνέκοψε κάποιος Ἑλληνας κληρικὸς ἢ λαϊκός, ἀλλὰ ἐπειδὴ τὸ ἀρνήθηκε (ἄκουσον- ἄκουσον!) αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ πολιτικὸς καὶ στρατιωτικὸς διοικητὴς τῶν Ἰονίων Νήσων σὲρ Ἰάκωβος Κάμπελ, γιὰ τὸν ὁποῖον ὁ ἱστορικὸς Κ. Μαχαίρας γράφει, ὅτι «ἐξεφράσθη κατὰ τρόπον τιμῶντα ἀλλοδαπόν, ἐπιδείξαντα τοιοῦτο ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας...»

Ἀπαντᾷ λοιπὸν ὁ Κάμπελ ἀπὸ τὴν Ζάκυνθο λέγοντας, ὅτι «... διὰ πλείστους λόγους ἀδυνατοῦμεν νὰ υἱοθετήσωμεν τήν... ζητηθεῖσαν προσωρινὴν κατάργησιν τοῦ δημοσίου σχολείου Λευκάδος καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξετάσωμεν μετ' εὐμενείας τὴν προταθεῖσαν ἀνακούφισιν τῶν ἑξ μονῶν ἐκ τῆς ἐπὶ τῶν προσόδων των φορολογίας... Οὐ μόνον δὲν θὰ διατάξωμεν νὰ διακοπῇ ἔστω καὶ ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἡ λειτουργία θεσμοῦ..., ἀλλ' ἔχομεν σκοπὸν νὰ τὴν περιφρουρήσωμεν ἰδιαιτέρως καὶ μάλιστα εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ τὴν προστατεύσωμεν καὶ βελτιώσωμεν διὰ τῶν μέσων, ἅτινα δύνανται νὰ καταστήσουν... εὐεργετικωτέραν τὴν ἐν ταῖς Ἰονίοις νήσοις δημοσίαν ἐκπαίδευσιν...».

* * *

Ὡτὴ ἡ κατάσταση ἐπικρατοῦσε στὴν Λευκάδα ὅλα ἐκεῖνα τὰ χρόνια, ποῦ οἱ ἐπικυριάρχοι τῆς ἀλλάζαν μεταξὺ τους τὴν σκυτάλη τῆς ἐξουσίας. Φανερώνεται μὲ τὸν πλέον αὐταπόδεικτο τρόπο μέσα ἀπὸ τὰ ἐγγυρῶτερα ἱστορικὰ ἀρχεῖα τῆς νήσου, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὅλη ἐκεῖνη τὴν περίοδο ἔπαιζε ἕναν ρόλο διαρκῶς ἐνάντιο στὰ συμφέροντα τῶν Λευκαδίων. Σὲ καμμία περίπτωσι δὲν μποροῦν οἱ ἀνωτέρω ἱστορικὲς πηγὲς νὰ θεωρηθοῦν ἀναξιόπιστες ἀπὸ τοὺς ὑπερασπιστὲς τῆς Χριστιανοσύνης, καθ' ὅσον σὲ ὅλα σχεδὸν τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀρχεῖα τῆς Λευκάδος ὁ ἱστορικὸς Κ. Μαχαίρας χρησιμοποιεῖται ὡς ἡ κατ' ἐξοχὴν ἱστορικὴ πηγὴ, μὲ τὴν λεπτομέρεια ὅτι στὶς ἐκδόσεις τους ἀποσιωπῶνται τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα ποῦ τοὺς ἐκθέτουν.

Πανθομολογουμένως ἡ Ἐκκλησία συνεργαζόταν ὄχι γιὰ νὰ διαφυλάξῃ τοὺς Λευκαδίτες ἀπὸ τοὺς ἀποικιοκράτες, ἀλλὰ ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο γιὰ νὰ προωθήσῃ τὰ δικά της συμφέροντα, ποῦ σχεδὸν πάντα ἦταν ἐνάντια στὰ συμφέροντα τῶν ὑπόδουλων Ἑλλήνων.

Κωνσταντῖνος Δ. Μίχος
(Λεύκαρος)

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ - ΜΑΜΜΟΥΘ ΓΙΑ «ΙΕΡΕΣ» ΠΑΙΔΕΡΑΣΤΙΕΣ ΣΤΙΣ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ

**Ἐμπλέκονται ρωμαιοκαθολικοί,
ἀλλὰ καὶ ὀρθόδοξοι κληρικοὶ**

ρωμαιοκαθολικὸς καρδινάλιος τοῦ Λὸς Ἀντζελες Ρότζερ Μα-
χόνου ζήτησε συγνώμη ἀπὸ ἑκατοντάδες ἄτομα, μὲ τὰ ὅποια
ἡ Ἐκκλησία κατέφυγε σὲ ἐξωδικαστικὸ συμβιβασμὸ γιὰ τὶς
καταγγελίες σὲ βάρος κληρικῶν γιὰ σεξουαλικὲς κακοποιή-
σεις ἀνηλίκων. Στὰ πλαίσια τοῦ συμβιβασμοῦ ἡ Ἐκκλησία
πρότεινε νὰ πληρώσῃ σὲ 508 θύματα ἀποζημιώσεις ὕψους 660 ἑκατομμυ-
ρίων δολλαρίων (τὸ μεγαλύτερο μέχρι σήμερα ποσὸ γιὰ ἐξωδικαστικὴ δι-
ευθέτησι) καὶ νὰ δώσῃ στὴ δημοσιότητα ἀπόρρητους φακέλλους ἱερέων.
Σὲ συνέντευξη Τύπου ὁ κ. Μαχόνου δήλωσε, ὅτι συναντήθηκε μὲ δεκάδες
ἀνθρώπους, ποὺ εἶχαν κακοποιηθῇ ἀπὸ κληρικούς, κι ἐπεσήμανε ὅτι αὐτὲς
οἱ συναντήσεις τὸν ἔπεισαν γιὰ τὴν ἀνάγκη γρήγορης ἐπίλυσης τοῦ θέματος
τῶν μηνύσεων σὲ βάρος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ περίεργος «γυμνὸς παῖς» τοῦ Εὐαγγελίου στὴ Γεσθημανῇ

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Χαίρομαι, ποὺ νωρὶς σχετικὰ, στὴν ἐφηβεία μου, ἐπικοινωνήσα μέσα ἀπ' τὸ «Δαυ-
λὸ» μὲ ἀνθρώπους μὲ τὶς ἴδιες ἀνησυχίες καὶ ἐρωτήματα μὲ μένα. Ἀπὸ καιροῦ ἤθε-
λα νὰ ἀπευθύνω κι ἓνα ἐρώτημα (ἀπὸ τὰ ἑκατοντάδες) πρὸς τοὺς διθυραμβοῦντες
θιασῶτες περὶ τῆς θεοπνευστίας τῆς Καινῆς Διαθήκης. Τί ἀκριβῶς σημαίνουν οἱ
παρακάτω στίχοι καὶ πῶς συνάδουν νοηματικὰ μὲ ὅ,τι ἐξιστορεῖται στὸ συγκεκρι-
μένο κεφάλαιο; Κατὰ Μάρκον, ιδ' 51-52: **«Καὶ εἷς τις νεανίσκος ἠκολούθησεν αὐ-
τῷ, περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ καὶ ἐκράτουν αὐτὸν νεανίσκοι. Ὁ δὲ κα-
ταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγε ἀπ' αὐτῶν.»** Οἱ συγκεκριμένοι στίχοι τελειώ-
νουν τὸ κεφάλαιο τῆς σύλληψης τοῦ Ἰησοῦ στὴ Γεσθημανῇ. Τί δουλειὰ εἶχε ἄραγε
μὲς στὴ νύχτα ἓνας... «γυμνὸς παῖς» ἀνάμεσα στὴν «θεϊκὴ» παρέα, ὁ ὁποῖος, ἂν καὶ
ἀρχικὰ συλλαμβάνεται, μετὰ τὸ σκάει; Τῷ ὄντι βαθυτάτη θεοπνευστία μὲ πολυεπί-
πεδες θεωρήσεις-ἀναλύσεις -δὲν νομίζετε;

Μετὰ τιμῆς
Πολ. Παπ.

Ἡ συμφωνία αὐτὴ ἀποτέλεσε τὸ τελευταῖο -μέχρι στιγμῆς- κεφάλαιο σκανδάλων παιδεραστίας κληρικῶν, ποὺ συγκρόνησαν τὴ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία σὲ παγκόσμιο ἐπίπεδο, ἀνέδειξαν τὸ ἠθικὸ ποιοῦν της καὶ ἀνάγκασαν πέντε ἐπισκοπὲς τῶν Η.Π.Α. νὰ ὁδηγηθοῦν σὲ πτώχευση.

Παράλληλα ὅμως, καὶ ἡ Ὁρθόδοξη Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς ταλανίζεται ἀπὸ παρόμοια σκάνδαλα παιδεραστίας κι ἔχει ἤδη καταβάλει τὰ τελευταῖα χρόνια ἀποζημιώσεις συνολικοῦ ὕψους 8,3 ἑκατομμυρίων δολλαρίων.

Ἀρχιεπισκοπὴ: Νὰ μὴν φθάσουν -πάση θυσίᾳ- οἱ ὑποθέσεις στὸ δικαστήριο

ετὰ ἀπὸ τέσσερα χρόνια προσπαθειῶν τῶν δικηγόρων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς νὰ πείσουν τὰ θύματα νὰ μὴν προχωρήσουν σὲ δίκες, ἐπὶ ἤλθε τελικὰ τὸν περασμένο Ἰούλιο συμφωνία ἐξωδικαστικοῦ συμβιβασμοῦ, δύο ἡμέρες πρὶν τὴν καθωρισμένη ἡμέρα ἑναρξῆς τῆς δίκης τῶν πρώτων εἴκοσι ὑποθέσεων. Ὁ συμβιβασμὸς ἀνῆλθε στὰ 1,3 ἑκατομμύρια δολλάρια περίπου γιὰ κάθε θύμα, ἀνάλογα μὲ τὴν περίπτωση. Σύμφωνα μὲ πληροφορίες τῶν «The New York Times» (17.7.07) σὲ ὠρισμένα ἀπὸ τὰ παιδιά οἱ ἱερεῖς εἶχαν ἀσελήσει, ἄλλα τὰ εἶχαν βιάσει, ἐνῶ σὲ ἄλλα εἶχαν προβάλει πορνὸ βιντεο-ταινίες κ.λπ.. Ὁρισμένα θύματα δὲν ζοῦν σήμερα, εἴτε γιὰ αὐτοκτονία εἴτε γιὰ κατέφυγαν στὰ ναρκωτικὰ καὶ πέθαναν ἀπὸ ὑπερβολικὲς δόσεις.

*Σὲ ὠρισμένα ἀπὸ τὰ
παιδιά οἱ ἱερεῖς εἶχαν
ἀσελήσει, ἄλλα τὰ
εἶχαν βιάσει, ἐνῶ σὲ
ἄλλα εἶχαν προβάλει
πορνὸ βίντεο-ταινίες.*

*Ὁρισμένα θύματα
δὲν ζοῦν σήμερα, εἴτε
γιὰ αὐτοκτονία
εἴτε γιὰ κατέφυγαν*

*στὰ ναρκωτικὰ
καὶ πέθαναν ἀπὸ
ὑπερβολικὲς δόσεις.
(«The New York
Times».)*

Ὁ καρδινάλιος Μαχόνι δήλωσε, πὼς 250 ἑκατομμύρια δολλάρια θὰ πληρωθοῦν ἀπὸ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴ, 227 ἑκατομμύρια ἀπὸ ἀσφάλειες καὶ 60 ἑκατομμύρια ἀπὸ θρησκευτικὰ τάγματα, τῶν ὁποίων ἱερεῖς διέπραξαν ὠρισμένες ἀπὸ τὶς κακοποιήσεις. Τὰ 123 ὑπολειπόμενα ἑκατομμύρια δολλάρια δήλωσε, ὅτι θὰ καλυφθοῦν ἀπὸ ἄλλες πηγές. Σὲ παλαιότερους διακανονισμοὺς ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ τοῦ Λὸς Ἀντζελες εἶχε ἤδη πληρώσει 114 ἑκατομμύρια δολλάρια, ἀνεβάζοντας τὸ συνολικὸ ποσὸν στὰ 774 ἑκατομμύρια. Προκειμένου νὰ πληρωθοῦν ὅλα αὐτὰ τὰ ποσά, ὁ καρδινάλιος Μαχόνι δήλωσε, πὼς ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ θὰ πουλήσῃ ἰδιοκτησίεις, θὰ ρευστοποιήσῃ ὠρισμένες ἐπενδύσεις καὶ θὰ δανεισθῇ χρήματα.

Τὰ τεράστια ποσὰ τῶν διακανονισμῶν ἀντικατοπτρίζουν τὸ πόσο οἰκονομικὰ ριψοκίνδυνο θὰ ἦταν γιὰ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴ νὰ ἔφθαναν ὅλες αὐτὲς οἱ ὑποθέσεις παιδεραστιῶν στὸ δικαστήριο. «Οἱ δικαστὲς καὶ οἱ ἑνορκιοὶ τῆς Καλιφόρνιας εἶναι περισσότερο συνηθισμένοι ἢ σὲ μεγάλους διακανονισμοὺς ἢ σὲ μεγάλες ἐτυμηγορίες», δήλωσε ὁ κ. Κάρλ Τομπίας, καθηγητὴς στὸ Πανεπιστή-

«Θα ήθελα ή ζωή σας να ήταν σαν βιντεοταινία, πού θα μπορούσε να γυρίση πίσω», δήλωσε προς τὰ θύματα ὁ καρδινάλιος Ρότζερ Μαχόνν. Στην φωτογραφία ἡ κ. Ε. Μίλλερ, ἓνα ἀπὸ τὰ 508 θύματα, τῆς ὁποίας ἡ ζωή δυστυχῶς δὲν εἶναι σαν βιντεοταινία. Παρουσίασε τάσεις αὐτοκτονίας κι ἔχασε τὴ δουλειά της λόγω ψυχολογικῶν μετατραυματικῶν προβλημάτων. Στὰ χέρια της κρατάει δύο φωτογραφίες. Τὴν δική της σὰν μικρὴ κοπέλλα πρὶν τὴν κακοποίησή της καὶ τοῦ ἱερέα, πού τὴν κακοποίησε (ἔφημ. «The New York Times»,

μιο τοῦ Ρίτσμοντ. «Ὅταν οἱ κατηγορούμενοι ἐνδιαφέρονται περισσότερο νὰ μὴν ἐκτεθοῦν, τότε ὑπάρχει μεγαλύτερη προθυμία νὰ πληρώσουν περισσότερα στὸ διακανονισμό.»

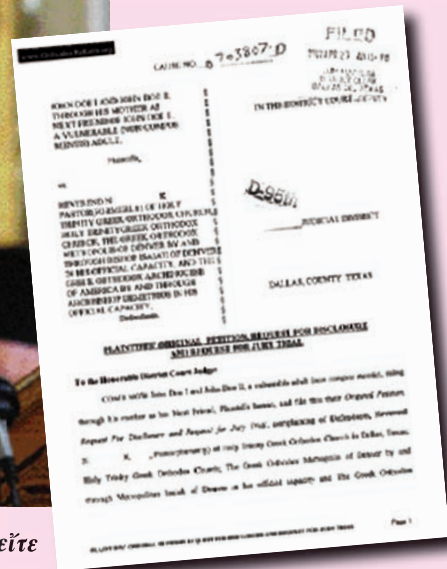
Ὁ Τζὼν Μάνλυ, συνήγορος τῶν πενήντα ἐκ τῶν θυμάτων, δήλωσε, πὼς τὸ ποινικὸ δικαστικὸ σύστημα ἔχει ἀποτύχει. «Νομίζω, ὅτι αὐτὸ πού πρέπει νὰ ἀναρωτηθοῦν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, πὼς ὁ καρδινάλιος Ρότζερ Μαχόνν μπορεῖ νὰ πληρώνη τρία τέταρτα δις δολλάρια γιὰ ἐγκληματικὲς πράξεις καὶ οὐσιαστικὰ νὰ περπατᾷ ἐλεύθερος; Εἰδικὰ ὅταν πρόκειται γιὰ χρήματα ἄλλων, κι ἐνῶ ἔχει τύχει εἰδικῆς μεταχείρισης κατὰ τὴν ἐπιβολὴ τοῦ νόμου στὸ Λὸς Ἀντζελες. Πότε θὰ λογοδοτήση, καὶ ἂν ὄχι, γιατί;»

Καὶ ὁρθόδοξες ἱερεὲς παιδεραστίες

τὴν ἐνορία τῆς Ἀγίας Τριάδας τοῦ Ντάλλας ὑπάγονται περίπου οἱ μισοὶ ἀπὸ τοὺς 5.000 ὁρθοδόξους τῆς εὐρύτερης περιοχῆς. Σύμφωνα με δημοσίευμα τῆς ἐφημερίδας «Τὸ Βῆμα» (6.5.07) ἓνας ἔφηβος ἑνδεκα ἐτῶν στὶς ἀρχὲς τῆς δεκαετίας τοῦ '80 καὶ γιὰ τρία χρόνια βοηθοῦσε τὸν ἱερέα στὶς διάφορες ἐργασίες τῆς Ἀγίας Τριάδας, κατόπιν παρότρυνσης τῆς μητέρας του.

Στὸ τέλος τοῦ 2005 ἡ μητέρα ζήτησε ἀπὸ τὸν γιὸ τῆς νὰ βαπτίσῃ τὸ ἐγγόνι της στὴν Ἀγία Τριάδα. Ὁ 35χρονος πατέρας ἀρχικὰ ἀρνήθηκε νὰ βαπτίσῃ τὸ παιδί του, στὴ συνέχεια ξέσπασε σὲ λυγμοὺς μπροστὰ στὴ μητέρα του καὶ τελικὰ τῆς

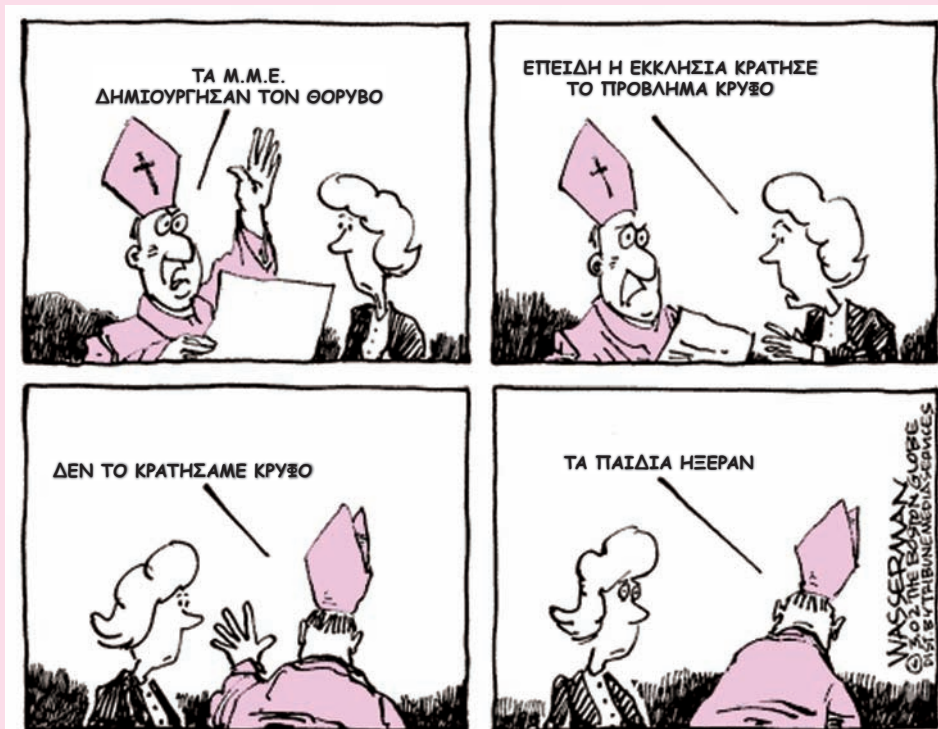
Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Δημήτριος ἔχει καταβάλει εἴτε μέσφ ἐξωδικαστικῶν διακανονισμῶν εἴτε ἐπειτα ἀπὸ προσφυγῆς στὰ δικαστήρια ἀποζημιώσεις ὕψους 8,3 ἑκατ. δολλαρίων γιὰ ὑποθέσεις παιδεραστίας καὶ σεξουαλικῆς παρενόχλησης ἀπὸ ὀρθόδοξους ἱερεῖς, ποὺ τώρα βγαίνουν στὸ φῶς. Στὸ ἔνθετο: Ἡ πρώτη σελίδα τῆς μήνυσης, ποὺ κατέθεσαν δύο ἄνδρες ἀπὸ τὸ Τέξας ἐναντίον ἱερέα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Τριάδας τοῦ Ντάλλας.

ἐξωμολογήθηκε λεπτομερῶς τὴν πιὸ σκοτεινὴ πτυχὴ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας. Τὸ 1983, σὲ ἡλικία 13 ἐτῶν, εἶχε πέσει θύμα σεξουαλικῆς κακοποίησης ἀπὸ τὸν ἱερέα τοῦ ὀρθόδοξου ναοῦ.

Στὴ μήνυση, ποὺ κατατέθηκε 26 χρόνια μετὰ, ἡ μητέρα τοῦ ἀνήλικου τότε ἀγοριοῦ δήλωσε, ὅτι θεωροῦσε τὸν ἱερέα ὡς τὸ ἰδανικὸ ἀνδρικοὺ πρότυπο γιὰ τὸ παιδί κι ὅτι πίστευε, πῶς ὁ ἱερέας θὰ μπορούσε ἐνδεχομένως νὰ ἀντικαταστήσῃ –πνευματικά– τὸν πατέρα τοῦ ἀνήλικου, ποὺ εἶχε ἐγκαταλείψει τὴν οἰκογένειά του. Τὸν ἐβλεπε ὡς «πατρικὴ φιγούρα, ὡς ἅγιος ἄνθρωπο, ποὺ δὲν θὰ ἀποτελοῦσε ποτὲ σεξουαλικὸ κίνδυνο γιὰ ὅποιονδήποτε, ἰδιαίτερα πρὸς ἓνα εὐάλωτο, φτωχὸ παιδί».

Οἱ αὐταπάτες τῆς μητέρας τοῦ 11χρονοῦ θὰ διαρκοῦσαν γιὰ πολὺ μικρὸ χρονικὸ διάστημα. Ὅπως καταγγέλλει ὁ γιὸς της, τὸ φθινόπωρο τοῦ 1983 ὁ ἱερέας ἄρχισε νὰ τὸν παρενοχλῇ καὶ στὴ συνέχεια νὰ τὸν κακοποιῇ σεξουαλικά.

Οἱ ἐπιθέσεις τοῦ ἱερέα πρὸς τὸν τότε ἀνήλικο συνέβαιναν μέσα στὸν ναό, δίπλα στὴν Ἁγία Τράπεζα, κατὰ τὴ διάρκεια ἐξωμολόγησής. Ὁ νεαρὸς ὑφίστατο αὐτὴ

<http://cagle.msnbc.com/news/PedophilePriests/main.asp>

τήν κακοποίηση επί τρία χρόνια, κάθε Κυριακή πριν ή μετά τη λειτουργία.

Στή μήνυσή του αναφέρει, ότι άμέσως μόλις ο ιερέας σταμάτησε να τον κακοποιεί, ο ίδιος κατέρρευσε. Πίστευε, ότι έφερε ο ίδιος όλο τὸ φταίξιμο γιὰ τὴν κακοποίηση πὸν ὑπέστη καὶ θεωροῦσε τὸν ἑαυτό του τὸ μοναδικὸ θῦμα τοῦ ιερέα, γεγονόςς τὸ ὁποῖο σήμερα διαψεύδεται.

Ὁ παπᾶς ἀσελγοῦσε στὰ «παπαδάκια»

ἐπὶ 28 χρόνια ιερέας τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδας στὸ Ντάλλας κατηγορεῖται ὅτι εἶχε κακοποιήσει σεξουαλικά τοὺλάχιστον ἀκόμη δύο ἀνηλίκους. Τὰ στοιχεῖα τῆς δεύτερης μήνυσης, ποὺ κατατέθηκε εἰς βάρος τοῦ ἴδιου ιερέα, εἶναι ἀκόμη πιδ ἀποκρουστικά. Τὸ 1981 ἓνας 13χρονος μὲ ἐκ γενετῆς διανοητικὰ προβλήματα, παιδί χωρισμένων γονιῶν, ἐστάλη ἀπὸ τὴ μητέρα του νὰ βοηθᾷ στὶς ἐργασίες τῆς ἐκκλησίας. Καὶ σὲ αὐτὴ τὴν περίπτωσι ὁ ιερέας σύμφωνα μὲ τὸν μηνυτὴ ἀποδείχθηκε «ὑποκριτικὸς καὶ ἐπικίνδυνος σεξουαλικὸς κυνηγός». Ὁ 39χρονος σήμερα ἄνδρας κράτησε κλειστὸ τὸ στόμα του γιὰ περισσότερα ἀπὸ 25 χρόνια. Κατήγγειλε τὴ σεξουαλικὴ κακοποίησή του μόλις στὶς 21 Φεβρουαρίου 2007, ὅταν ἔμαθε, ὅτι ὁ ιερέας εἶχε τεθῇ σὲ διαθεσιμότητα.

Οἱ δύο ἄνδρες συμπεριλαμβάνουν στὴ μήνυσή τους καὶ μία τρίτη περίπτωση,

Το εξώφυλλο του τεύχους 265 (Ιανουάριος 2004), στο οποίο περιέχεται έκτενές αφιέρωμα με τίτλο: «Ιερατεία και σέξ».

ποὺ δηλώνουν ὅτι γνωρίζουν, καὶ ἀφορᾷ σὲ ἓναν νεαρό, ποὺ βιάστηκε ἀπὸ τὸν συγκεκριμένο ἱερέα στὶς ἀρχὲς τῆς δεκαετίας τοῦ 1970 σὲ ἄλλη ἐκκλησία στὸ Ἰλνινόις. Οἱ γονεῖς τοῦ ἀνῆκαν στοὺς ὀρθοδόξους τῆς περιοχῆς, ποὺ ἐκκλησιάζονταν τακτικά. Καὶ σὲ αὐτὴ τὴν περίπτωσι ἐμπιστεύτηκαν τὸ παιδί τους στὸν ἱερέα. Οἱ δύο μηνυτὲς ὑποστηρίζουν, ὅτι τὸ 1998, σχεδὸν 25 χρόνια μετὰ τὴν κακοποίησή του, ὁ τότε νεαρὸς ἐπικοινωνήσε τηλεφωνικὰ μὲ τὸν ἱερέα μὲ σκοπὸ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τοὺς «δαίμονες», ποὺ τὸν βασάνιζαν. Ὁ ἱερέας τοῦ γνωστοποίησε τότε, ὅτι εἶχε κακοποιήσει καὶ ἄλλα παιδιά, ποὺ τὸν βοηθοῦσαν στὴν ἐκκλησία ὡς «παπαδάκια».

Οἱ δύο ἄνδρες περιλαμβάνουν στὴ μήνυσή τους κατηγορίες ἐναντίον ὅχι μόνου τοῦ ἱερέα ἀλλὰ καὶ τῆς Ὁρθόδοξης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς. Θεωροῦν, ὅτι μὲ τὶς κινήσεις τῆς ἡ

Ἀρχιεπισκοπῆ συγκάλυψε τὶς ὑποθέσεις, γιὰ νὰ μὴν ἀντιμετωπίσῃ γενικευμένες ἐπικρίσεις. Κατηγοροῦν συγκεκριμένα τὴ Μητρόπολη Ντένβερ, ἡ ὁποία, ὅπως ὑποστηρίζουν, γνώριζε τὴ δράση τοῦ ἱερέα πολλὰ χρόνια προτοῦ ἀποκαλυφθοῦν οἱ ὑποθέσεις, ποὺ τὸν ἐμπλέκουν σὲ παιδερασία.

ἀρχιεπίσκοπος Δημήτριος ἐπιχειρεῖ νὰ περιορίσῃ τὸν ἀρνητικὸ ἀντίκτυπο τῶν ὑποθέσεων ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ ὀρθόδοξου ποιμνίου τῆς γεωγραφικὰ ἀχανοῦς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ὡστόσο ἡ πίεσις εἶναι ἀσφυκτική. Οἱ δύο νέες ὑποθέσεις ἔρχονται στὸ προσκήνιο σὲ μία στιγμὴ, κατὰ τὴν ὁποία ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς ἀντιμετωπίζει τὸ φάσμα τῆς οἰκονομικῆς δυσπραγίας, καθὼς ἔχει ἤδη δαπανήσῃ πολλὰ χρήματα γιὰ τὰ βίτσια τῶν κληρικῶν τῆς, ἐνῶ δὲν εἶναι ἀκόμη γνωστὲς ὅλες οἱ παράμετροι τῶν ὑποθέσεων, καὶ κάθε ἡμέρα ποὺ περνᾷ προστίθενται νέα στοιχεῖα.

Γιῶργος Γαλανὸς

ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ

Γερόντισσα 18 χρονῶν

Στήν φωτογραφία, πού δὲν προέρχεται ἀπὸ ταινία θρίλερ μὲ ἐξορκισμούς, ἀλλὰ ἀπὸ ἐπίσημο χριστιανικὸ ἔντυπο, φαίνονται τὰ ἀποτελέσματα τῆς θρησκοληψίας στὴ σύγχρονη Ἑλλάδα: ἀρχιμανδρίτης ὁδηγεῖ 18χρονη ὑποψήφια μοναχή, «τὴν γερόντισσαν Μαριάμ, διὰ τὴν κουράν».

Ε.Θ.

Μοναχοὶ σὲ ρόλους τραβεστί

Οἱ ὁμορφότεροι μοναχοὶ τοῦ μοναστηριοῦ στὸ Ματζούλι τῆς Ἰνδίας συμμετέχουν σὲ ἱερὸ δρώμενο ἅπαξ τοῦ ἔτους, τὸ ἀποκαλούμενο Ράσα Λίλα. Πρόκειται γιὰ ἱερὴ ἀναπαράσταση τῆς θείας ἱστορίας ἀγάπης τοῦ Κρίσνα καὶ τῆς ἀγαπημένης του Ράντχα. Ὅλους τοὺς γυναικείους ρόλους τοὺς ἀναλαμβάνουν μοναχοί, οἱ ὁποῖοι βάζουν πούδρα καὶ καλλωπιστικὲς κρέμες

στὸ πρόσωπο καὶ στὰ πόδια τοὺς καὶ βάζουν γυναικεῖα ὁ ἓνας τὸν ἄλλον. Στὴν φωτογραφία ἀπὸ παραγωγή τοῦ Β.Β.С. φαίνεται, ὅτι οἱ μοναχοὶ διασκεδάζουν ἰδιαίτερα τὴν ἱερὴ εὐκαιρία, πού τοὺς προσφέρεται γιὰ τὴ νόμιμη μεταμόρφωσή τους, πού θυμίζει ὅμως μᾶλλον τραβεστί παρὰ γυναικες. Βλέπουν ἄραγε Β.Β.С. στὸ Ἅγιο Ὅρος;

Γ.Α.

Εὐσεβεῖς καλαθιές

Μουσουλμανική σχολική γυναικεία ομάδα μπάσκετ (ἀπὸ τὸ Διαδίκτυο).

Ἡ προσευχή τῆς βροχῆς

Προκειμένον νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴ μεγάλη ξηρασία, ποὺ πρόσφατα ἐπληξέ τις νοτιοανατολικὲς πολιτείες τῶν Η.Π.Α., ὁ κυβερνήτης τῆς Τξώρτζια, Σόννυ Πέρντιου, κατέφυγε στὰ «μεγάλα μέσα». Διωργάνωσε στὸ προαύλιο τοῦ Καπιτωλίου μὲ τὴ συμμετοχὴ ἑκατοντάδων κατοίκων δημόσια προσευχὴ μὲ αἶτημα πρὸς τὸ Γιαχβὲ νὰ βρέξῃ.

Σὲ περίπτωσιν ποὺ συνεχισθῇ τὸ ὀλίσθημα πρὸς τὴ θεοκρατία -λίαν συντόμως καὶ μὲ μαθηματικὴ ἀκρίβεια- ἡ Ἀμερικανὴ θὰ ἐπιστρέψῃ στὴν ἐποχὴ τῶν χορῶν τῆς βροχῆς. (Στὴν φωτογραφία ὁ εὐσεβὴς κυβερνήτης μετὰ τῆς συζύγου του στὴν πρώτη σειρὰ τῶν προσευχομένων.)

Γ.Α.

ΤΙ ΗΤΑΝ ΟΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ;

Δοῦλοι: Μικρὴ συμμετοχὴ μὲ πλούσιες ἀμοιβές

Ἰναί γνωστό, ὅτι ἡ ἱστορικὴ ἀναζήτησις κατὰ τὴ διά-
ρκεια τοῦ «περάσματος» τῆς στὸν πολὺν κόσμον ὑφίστα-
ται ἓναν σωρὸ παραμορφώσεων σὲ σημεῖο, ὥστε στὴν
κατάληξί της νὰ ἔχη πλέον περιβληθῇ μὲ μία σκληρή,
σχεδὸν ἀδιαπέραστη, κρούστα ἀπὸ ἰδεοληψίες, ρομαν-
τισμό, ἀνακρίβειες, ὠραιοποιήσεις, φαντασιώσεις, πλάνες, ἀπαράδε-
κτες γενικεύσεις καὶ μυθεύματα.

Πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ μυθεύματα (ἰδίως ὅσα ἀφοροῦν στὴν Ἑλληνικὴ Ἱστορία)
ἔχουν ἐπισημανθῇ ἐπανειλημμένα ἐδῶ καὶ δεκαετίες ἀπὸ τὶς σελίδες τοῦ «Δ», π.χ.
ἡ δῆθεν εἰρηνικὴ ἐπιβολὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς κυρίαρχης ἰδεολογίας ἐπὶ ἐνὸς
δῆθεν παρακμασμένου κόσμου, ἡ δῆθεν διάσωση τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ ἀπὸ
τὴν Χριστιανικὴ Ἐκκλησίαν, ἡ δῆθεν ὑψωση τοῦ λαβάρου τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ
1821 ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπο Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανό, ἡ δῆθεν εὐλογία ἀπὸ τὴν Ἐκ-
κλησίαν τῆς Ἐπαναστάσεως, τὸ ὑποτιθέμενο «κρυφὸ σχολεῖο» κ.λπ.

Ἐνα ἀπὸ τὰ μυθεύματα, ποὺ μάλιστα θεωρεῖται καὶ τὸ πλέον «αὐταπόδεικτο»
ἀπὸ τοὺς ἀδαεῖς, εἶναι τὸ ὅτι ὁ ἀρχαῖος Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς βασίστηκε στὴ
δουλείαν καὶ συνακόλουθα ὅτι ὁ πολιτισμὸς αὐτὸς δὲν θὰ εἶχε ὑπάρξει, ἂν δὲν
ὑπῆρχαν οἱ δοῦλοι τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας. Σὲ ὅποιανδήποτε προσπάθεια νηφάλιας
καὶ ἐπιστημονικῆς ἐξέτασης τοῦ φαινομένου τῆς δουλείας στὸν ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ
Κόσμον ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία αὐτοῦ τοῦ χωρὶς ἱστορικὴ αὐτογνωσία λαοῦ θὰ
κατευθύνῃ τὸν δείκτη τῆς πρὸς τὸν Παρθενῶνα καὶ θὰ ρωτήσῃ ἀποστομωτικά: «κι
“αὐτό” ποίος τὸ ἔφτιαξε; Οἱ δοῦλοι δὲν τὸ ἔφτιαξαν».

Ἡ ἔντεχνη παγίωση τέτοιου εἴδους μυθευμάτων στὴν συλλογικὴ ἀντίληψη
ἐξυπηρετεῖ πολλὰ συμφέροντα. Γιατί, ἂν ὁ Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς στηρίχθηκε

στη δουλεία, τότε ο Χριστιανισμός αποκτᾷ νόημα καὶ ἱστορικὴ ἀποστολή, ἀφοῦ θριάμβευσε ἐπὶ ἐνὸς «ἐκμεταλλευτῆ», «μαλθακοῦ» καὶ «παρακμασμένου» λαοῦ (μάλιστα δὲν εἶναι τυχαῖο, ὅτι οἱ ἠθικολογικοῦ τύπου κατηγορίες κατὰ τοῦ προγονικοῦ πολιτισμοῦ ἐπεκτείνονται καὶ σὲ ἄλλα ζητήματα μέχρι τὴν τελικὴ κωδικοποίησίν τους στὸ τρίπτυχο «Ἑλλάδα=δουλεία+ὁμοφυλοφιλία+παιδεραστία»).

Τὸ ὅτι ὁ Χριστιανισμός μέσω τοῦ ἀποστόλου του Παύλου ἀλλὰ καὶ ἄλλων καθάγιασε τὴ δουλεία προσπερνᾶται. Ἀπὸ τὴν ἄλλη οἱ ἀριστεροὶ αὐτῆς τῆς χώρας θὰ ἀναπαράγουν μὲ τὴ σειρά τους τὸ ἴδιο ἀκριβῶς τρίπτυχο κι ἂς καυχῶνται ὅτι εἶναι τοποθετημένοι στὸν ἀντίποδα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἀπὸ τὴ χαιρέκακη θριαμ-

*Οἱ δοῦλοι ἀνεξάρτητα
ἀπὸ τὴν συμβατικὴ
νομικὴ τους ὑπόστασις
εἶναι ἄνθρωποι, ποὺ
πρέπει νὰ τραφοῦν,
νὰ ντυθοῦν, νὰ
ἔχουν ὑγειονομικὴ
περίθαλψη κ.λπ., ὅ,π
δηλ. καὶ ἓνα μέλος
μιάς οἰκογένειας.
Ἐπιπλέον σὴν
Ἑλλάδα εἶχαν καὶ
τὸ δικαίωμα τῆς
τεκνοποίησης, πράγμα
ποὺ ὑποχρέωνε τὸν
ἰδιοκτῆτη νὰ φροντίζει
καὶ τὰ παιδιὰ τους.*

βολογία τοῦ φιλήσυχου χριστιανορρωμοῦ νοικυραίου, ποὺ νιώθει νὰ δικαιώνεται ἠθικὰ ἢ θρησκεία του, μέχρι τὸ εἰρωνικὸ ἀπέναντι στὸν «ὑπερεκτιμημένο» Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ μειδίαμα τοῦ μαρξιστορρωμοῦ, ποὺ νιώθει νὰ δικαιώνεται ἢ θεωρία τοῦ Ἱστορικοῦ Ὑλισμοῦ, ἢ ἀπόστασις εἶναι μηδαμινή. Καὶ οἱ δύο ἐπινοοῦν τὰ «τεκμήρια» ὑπεροχῆς τους ἐπάνω σὴν ὑποβάθμιση τοῦ προγονικοῦ καὶ καταξιωμένου (ὡς γνωστόν, πρόγονος δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὁ «ξεπερασμένος» ἀρχαῖος, ἀλλὰ οἱ «προπάτορες» τῆς Βίβλου ἢ οἱ «ἄγιοι» τοῦ πάλαι ποτὲ γραφειοκρατικοῦ καπιταλισμοῦ). Καὶ οἱ δύο ὑποκινοῦνται ἀπὸ ἓνα σύμπλεγμα ἀπέναντι σὲ κάτι ποὺ ξεφεύγει ἐμφανῶς ἀπὸ τὰ ἀντιληπτικά τους πλαίσια. Ἴσως μάλιστα ἐνδόμυχα νὰ τοὺς γοητεύουν κατὰ ἓναν ἐνστικτώδη τρόπο τὰ ἑλληνικὰ μνημεῖα, ὅπως ἄλλωστε καὶ δισεκατομμύρια ἄλλους ἀνθρώπους σὲ ὅλες τὶς ἐποχές. Ἀλλὰ ντρέπονται νὰ τὸ ὁμολογήσουν, φαντασιούμενοι ἴσως τὸ ὑποτιθέμενο μαστίγιο τοῦ ἐπιστάτη, ποὺ δημιουργοῦσε αὐλακιές ἀπὸ αἷμα σὲ τὶς πλάτες τῶν χιλιάδων δυστυχισμένων σκλάβων, καθὼς ἀνηφόριζαν κάτω ἀπὸ τὸν καυτὸ ἥλιο σὴν Ἀκρόπολη, φορτωμένοι ὄγκους μαρμάρου...

Ἔργα χρησιμότητας καὶ ἔργα ποθιτισμοῦ

νημεῖα, θέατρα, στάδια, ναοί, βιβλιοθήκες κ.λπ. μιᾶς ἀρχαίας ἐλληνικῆς πόλης δὲν εἶναι ἀπλῶς ἔργα χρησιμότητας, ὅπως π.χ. μιὰ γέφυρα, ἢ ἓνας δρόμος (οἱ Ἕλληνες μποροῦσαν νὰ καυχηθοῦν καὶ γιὰ τέτοια ἔργα, ὅπως ἡ σήραγγα τοῦ Εὐπαλίνου ἢ τὰ Μακρὰ Τείχη, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔκαναν, γιατί θεωροῦσαν ὅτι ἡ ὑπερηφάνεια μιᾶς κοινωνίας πρέπει νὰ προέρχεται ἀπὸ τὴν ποιότητα τῶν θεσμῶν της). Οἰκοδομήματα ταυτοτικῆς πολιτισμικῆς ἀναφορᾶς ἀποτελοῦν ἀπαραίτητα ἐξαρτήματα μιᾶς πολιτικῆς κοινό-

τητας. Καὶ πρὶν ἢ κοινότητα δημιουργήσῃ τὸν πολιτισμικὸν τῆς ἐξοπλισμῶ, τὸν εἶχε ἐπιθυμήσει καὶ ὁραματιστῇ.

Οἱ Παρθενῶνες –καλλιτεχνικοί, φιλοσοφικοί, πολιτικοί– δὲν εἶναι μόνο ἔργα τῶν χειρωνακτῶν ἢ τῶν πνευματικῶν ἐργατῶν ποὺ τοὺς διεκπεραίωσαν, ἀλλὰ ἔχουν ὡς ἀπαραίτητο ὑπόβαθρο τὸ δημιουργικὸ σφρῖγος ἐνὸς λαοῦ. Τὰ ἀρχιτεκτονικά, γλυπτικά καὶ πνευματικά ἀριστουργήματα τῶν Ἑλλήνων δὲν ἀποτελοῦν ἔργα ματαιοδοξίας κάποιων αὐτοκρατόρων, μοναρχῶν καὶ λοιπῶν ἐξουσιαστῶν, ἀλλὰ πηγάζουν ὡς αὐθόρμητες δημιουργικὲς ιδέες προσωποποιήτων ἢ ἀναδύονται ὡς προϊόντα ἐνὸς συλλογικοῦ ψυχικοῦ καὶ πνευματικοῦ μεταβολισμοῦ, ἐκδηλούμενου ὡς δημιουργικὴ θεία μανία⁽¹⁾.

Καὶ γιὰ νὰ προλάβουμε ἐνδεχόμενη παρεξήγηση: οἱ Ἕλληνες δὲν παρήγαγαν ποτὲ θρησκευτικὴ τέχνη μὲ τὴν ἔννοια π.χ. τῆς στυλιζαρισμένης καὶ στρατευμένης τέχνης τῶν χριστιανικῶν εἰκόνων.

Ὁ Παρθενῶνας εἶναι θεῖος, ὅπως καὶ τὸ χρυσελεφάντινο ἄγαλμα τοῦ Διὸς στὴν Ὀλυμπία, ὅχι ὡς «θεόπνευστη» ἔκφραση «πίστης», ἀλλὰ ὡς ἀπόρροια τῶν ιδεῶν τοῦ Κάλλους, τῆς Συμμετρίας, τῆς μαθηματικῆς ἁρμονίας τῆς Χρυσῆς τομῆς κ.λπ. καὶ ἀναπτύχθηκαν πάνω στὸ ἐπίπεδο τῆς φιλοσοφικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἐπίγνωσης.

Οἱ Παρθενῶνες κάθε εἵδους ἀποτελοῦν τὰ ἄνθη ἐνὸς πολιτισμοῦ ἐλευθερίας –ἄνθη ποὺ δὲν μαραίνονται, ἀκόμα κι ἂν οἱ βάρβαροι τοὺς μεταβάλλουν σὲ στόχους ἐνὸς φανατισμοῦ τῆς πίστης, ἢ ὁποῖα «πίστις» ἦταν ἔννοια ἄγνωστη στὴν Ἀρχαιο-ελληνικὴ Σκέψη.

Ἀποτελοῦν τὰ ἄνθη ἐνὸς πολιτισμοῦ –ἄνθη ποὺ δὲν μαραίνονται, ἀκόμα κι ἂν οἱ βάρβαροι τοὺς μεταβάλλουν σὲ ἐρείπια.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΚΑΙ «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ» ΔΟΥΛΩΝ

ὁ πολιτισμοὶ βασίζονταν ἀνέκαθεν στὴν ἀπρόσκοπτη πνευματικὴ ἀνάπτυξη γιὰ ὅσο τὸ δυνατόν μεγαλύτερα κομμάτια τοῦ πληθυσμοῦ καὶ στὴν ἐλεύθερη ἐκδήλωση τῆς δημιουργικότητος. Οἱ πολιτισμοὶ δημιουργοῦνται μόνο ἀπὸ ἐλεύθερους ἀνθρώπους. Πολιτισμὸς βασιμένος στὴ δουλεία, δηλαδὴ πολιτισμὸς δούλων, δὲν ὑπῆρξε ποτέ. Ἐξαρτημένη ἐργασία μὲ τὴ μορφὴ τῆς δουλείας ὑπῆρχε σχεδὸν παντοῦ στὸν ἀρχαῖο κόσμον, ἀλλὰ πρέπει νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι πολῖτες καὶ πολιτισμὸς δημιουργήθηκαν μόνο στὴν Ἑλλάδα. Αὐτὸ χρειάζεται κάποιες διευκρινήσεις.

Ἡ εἰκόνα ποὺ ἔχει ἓνας Νεοέλληνας (ἀφοῦ αὐτὸς εἶναι ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει ἐν προκειμένῳ), ὅτι ἀκόμα καὶ τὸ φτωχότερο σπίτι στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα εἶχε δούλους, εἶναι ἀφελέστατη ἐκτὸς ἀπὸ ἀνιστόρητη. Οἱ δοῦλοι ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν συμβατικὴ νομικὴ τους ὑπόσταση εἶναι ἄνθρωποι, ποὺ πρέπει νὰ τραφοῦν, νὰ ντυθοῦν, νὰ ἔχουν ὑγειονομικὴ περίθαλψη κ.λπ., ὅ,τι δηλ. καὶ ἓνα μέλος μιᾶς οἰκογένειας. Ἐπιπλέον στὴν Ἑλλάδα εἶχαν καὶ τὸ δικαίωμα τῆς τεκνοποίησης, πράγμα ποὺ

υποχρέωνε τὸν ἰδιοκτήτη νὰ φροντίζει καὶ τὰ παιδιά τους (τὰ ὁποῖα στὴν Ἑλλάδα δὲν ἀποτελοῦσαν ἰδιοκτησία κανενός).⁽²⁾

Οἱ δοῦλοι ἀποτελοῦσαν τεράστια οἰκονομικὴ ἐπιβάρυνση γιὰ ἓνα νοικοκυριό ἢ μία ἐπιχείρηση, καὶ γι' αὐτὸ μόνο μερικὰ μεγάλα ἀγροτικὰ «τξάκια» διέθεταν δούλους. Ἐπίσης κάποιες μεγάλες οἰκονομικὲς μονάδες: τὸ ἐργοστάσιο ὅπλων τοῦ μέτοικου Λυσία στὴν Ἀθήνα ἀπασχολοῦσε 120 τεχνῖτες, ἐλεύθερους καὶ δούλους, οἱ ὅποιοι ἔκαναν τὶς ἴδιες ἐργασίες μὲ τοὺς ἐλεύθερους. Ὑπῆρχε ἐπίσης ἡ κατηγορία τῶν δημόσιων δούλων, οἱ ὅποιοι μπορεῖ νὰ ἦσαν ἀπὸ ἐργάτες στὰ ὄρυχεῖα ἀργύρου τοῦ Λαυρίου, ἐργαζόμενοι ἀπὸ κοινοῦ μὲ τοὺς ἐλεύθερους μεταλλωρύχους, μέχρι ἀστυνομικοὶ στὸ κλεινὸν ἄστυ. Ὑπῆρχαν ἐπίσης οἱ δοῦλοι οἱ ἐπονομαζόμενοι «χωρὶς οἰκοῦντες», οἱ ὅποιοι κατοικοῦσαν χωριστὰ ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτη τους, τοῦ κατέβαλαν κάποιο εἶδος ἐνοικίου καὶ εἶχαν ἀρκετὴ ἀνεξαρτησία. Ἐπίσης ἦταν ἐπιτρεπτὸ καὶ σύνηθες οἱ δοῦλοι νὰ ἀναπτύσσουν δική τους οἰκονομικὴ δραστηριότητα⁽²⁾.

*Μπορεῖ νὰ συναντήση
κανεὶς δούλους σὲ
ὅλη τὴν κλίμακα
τῆς παραγωγικῆς
διαδικασίας, ἀπὸ
χειρῶνακες τεχνῖτες,
γραφεῖς, μέχρι καὶ σὲ
νευραλγικὲς θέσεις
ὡς οἰκονομικοὺς
ὑπαλλήλους τῆς
πόλης ἢ τραπεζίτες,
ὅπως ὁ πλουσιώτερος
ἄνθρωπος τῆς ἀρχαίας
Ἀθήνας, ὁ δοῦλος-
τραπεζίτης Πασίων.*

Οἱ δοῦλοι στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα δὲν ἀποτελοῦσαν τάξη μὲ τὴν οἰκονομικὴ ἔννοια. Δὲν εἶχαν δηλ. ὀριοθετημένο ρόλο στὴν παραγωγικὴ διαδικασία, ὅπως π.χ. σήμερα ὁ βιομηχανικὸς ἐργάτης, ὁ μισθωτὸς ὑπάλληλος, ὁ ἐπιχειρηματίας κ.λπ. Οἱ δοῦλοι χρησιμοποιοῦνταν συμπληρωματικὰ (φυσικὰ μόνο ὅταν ὑπῆρχαν) ὡς πρὸς τὴν ἐργασία τῶν ἐλευθέρων. Ἐκαναν περίπου ὅ,τι οἱ μέτοικοι καὶ οἱ πολῖτες. Ἡ διαφορὰ ἐντοπίζεται στὸ ὅτι ὁ ἐλεύθερος ἐργαζόταν γιὰ λογαριασμό του, ἐνῶ ὁ δοῦλος γιὰ λογαριασμὸ κάποιου ἄλλου. Μπορεῖ νὰ τοὺς συναντήση κανεὶς σὲ ὅλη τὴν κλίμακα τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας, ἀπὸ χειρῶνακες τεχνῖτες, γραφεῖς, μέχρι καὶ σὲ νευραλγικὲς θέσεις ὡς οἰκονομικοὺς ὑπαλλήλους τῆς πόλης ἢ τραπεζίτες ὅπως ὁ πλουσιώτερος ἄνθρωπος τῆς ἀρχαίας Ἀθήνας, ὁ δοῦλος-τραπεζίτης Πασίων (γιὰ τὶς Τράπεζες οἱ πολῖτες δὲν ἔτρεφαν ἐκτίμηση)⁽²⁾. Λόγω τοῦ ὅτι ἦσαν διεσπαρμένοι σὲ ὅλο τὸ ἐπαγγελματικὸ φάσμα καθὼς καὶ λόγω τοῦ περιορισμένου ἀριθμοῦ τους σπάνια ἀντιμετωπίζονταν ὡς κάτι ἀναλῶσιμο, ὅπως συνηθίζονταν ἄλλοι. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἐξηγεῖται καὶ ἡ κατὰ κανόνα ἀνθρωπινότερη μεταχείριση, ποὺ ἀνέκαθεν εἶχαν στὴν Ἑλλάδα.⁽⁹⁾

Θὰ μπορούσαμε νὰ ἰσχυριστοῦμε, ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς ἀναπτύχθηκε ὄχι χάρις ἀλλὰ παρὰ τὴν ὑπαρξὴ δουλείας καὶ ἀκριβῶς λόγω τοῦ ὅτι ἡ δουλεία συνέβαλε βοηθητικὰ στὴ δημιουργικότητα τῶν ἐλευθέρων οἰκονομικῶν, πνευματικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν δημιουργῶν. Ἡ ἑλληνικὴ Οἰκονομία βασίστηκε στὸ συντριπτι-

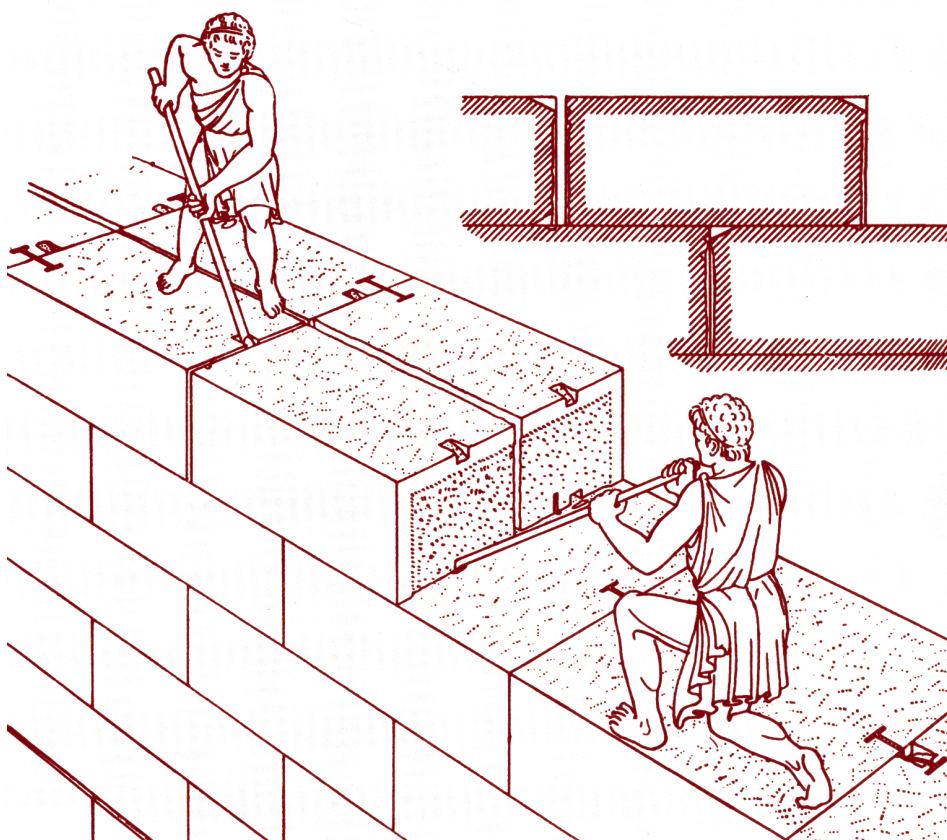
καὶ μεγαλύτερο μέρος της στὴν ἐργασία τοῦ ἀνεξάρτητου παραγωγοῦ, ἀγρότη ἢ τεχνίτη. Οἱ δοῦλοι εἶχαν σημαντικὴ συμμετοχὴ στὴ δημιουργία τοῦ οἰκονομικοῦ πλεονάσματος μιᾶς μεγάλης πόλης, ὅπως ἡ Ἀθήνα, ἀλλὰ ὁ ἀνεξάρτητος καλλιτέχνης, δημιουργὸς καὶ παραγωγὸς ἀποτελεῖ τὸν ἥρωα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ ἐν γένει⁽²⁾.

Ἐξ αἰτίας τῶν περιορισμένων δυνατοτήτων τῆς χρήσης δούλων οἱ Ἕλληνες ἀναγκάστηκαν νὰ ἀναζητήσουν ἀπὸ νωρὶς τόσο τὶς πολιτικὰς ὅσο καὶ τὶς τεχνολογικὰς ἀπαντήσεις στὸ πρόβλημα τῆς παραγωγικότητας. Μιὰ κοινωνία ὑποχρεωμένη νὰ δρᾷ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ὀδηγεῖται ἀργὰ ἢ γρήγορα σὲ μιὰ ἐρευνητικὴ κατεύθυνση.⁽⁸⁾ Ἐπίσης ἡ τεχνολογικὴ σκέψη, ὅπως καλλιεργήθηκε ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες, ἀποτελεῖ ἀποτέλεσμα τῆς προσπάθειας νὰ ξεπεραστῇ τὸ πρόβλημα τῶν περιορισμένων σωματικῶν ἱκανοτήτων τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Ἀριστοτέλης ἔχει συλλάβει τὸ πρόβλημα στὶς πλήρεις διαστάσεις του, ὅταν θεωρῇ τὴ δουρικὴ ἐργασία λύση-ὑποκατάστατο ἀπέναντι στὴν τεχνολογικὴ ὑπανάπτυξη⁽³⁾ (ὅπως θὰ δοῦμε ὅμως παρακάτω, ὁ Παρθενῶνας φτειάχτηκε σχεδὸν χωρὶς νὰ τὸν ἀγγίξουν χέρια).

Ἀντίθετα κοινωνίες βασισμένες ἐξ ὀλοκλήρου στὴν δουλεία δὲν ἐκδημοκρατίστηκαν ποτέ, οὔτε φυσικὰ εὐεργετήθηκαν ἀπὸ τὰ πολιτισμικὰ ἐπακόλουθα τῆς κοινωνικῆς αὐτοκυβέρνησης. Δὲν ἀνέπτυξαν πολιτισμικὴ δημιουργία, ἀλλὰ παρέμειναν νὰ πιθηκίζουν (βλ. Ρωμαίους) τὰ ἐξωτερικὰ γνωρίσματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Οἱ Ρωμαῖοι, παρὰ τὴν ἐπὶ αἰῶνες στενὴ συνοίκησή τους μὲ τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμό, παρέμειναν πολιτισμικῶς ἐτερόφωτοι καὶ σὲ ἡμιβάρβαρη κατάστασι, ἀκριβῶς λόγω τῆς ἐξάρτησής τους ἀπὸ τὴ δουλεία. Τὸ αἶσθημα κατωτερότητάς τους ὡς πολιτισμικῶν νεόπλουτων ἀπέναντι στὴν Ἑλλάδα τοὺς κατέτρεχε καθ' ὅλη τὴ διάρκεια ζωῆς τῆς αὐτοκρατορίας τους. Οἱ Ρωμαῖοι δὲν ἔχτισαν Παρθενῶνες ἀλλὰ Κολοσσαῖα καὶ Ἱπποδρόμους. Γιὰ τὴν ἀκρίβεια τὰ ἔχτισαν οἱ ἑκατοντάδες χιλιάδες δοῦλοι τους, οἱ ὅποιοι στὴ συνέχεια ἐκτελοῦνταν μαζικὰ μέσα σὲ αὐτά. Ἐπιπλέον υἱοθέτησαν ἐν τέλει ὡς ἐπίσημη θρησκεία τους καὶ μᾶς κληροδότησαν μιὰ θρησκεία δούλων, τὸν Χριστιανισμό.

*Τὸ ὅτι ἡ ἀρχαία
ἑλληνικὴ Οἰκονομία
δὲν βασιζόταν στὴ
δουλεία ἀλλὰ στὸν
ἐλεύθερο ἀγρότη
καὶ τεχνίτη, ἔχει
ἐπισημανθῇ σαφῶς καὶ
ἀπὸ τὸν Κὰρλ Μάρξ.*

Τὸ ὅτι ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ Οἰκονομία δὲν βασιζόταν στὴ δουλεία ἀλλὰ στὸν ἐλεύθερο ἀγρότη καὶ τεχνίτη ἔχει ἐπισημανθῇ σαφῶς καὶ ἀπὸ τὸν Κὰρλ Μάρξ: «Τὸ μικρὸ νοικοκυριὸ τοῦ ἀγρότη καὶ ἡ ἀνεξάρτητὴ ἐπιχείρησις τοῦ χειροτέχνη, ποὺ καὶ τὰ δύο ἀποτελοῦν ἐν μέρει τὴν βάση τοῦ φεουδαρχικοῦ τρόπου παραγωγῆς καὶ ἐν μέρει, ὕστερα ἀπὸ τὴ διάλυσή του, ἐμφανίζονται δίπλα στὴν κεφαλαιοκρατικὴ ἐπιχείρησις, ἀποτελοῦν ταυτόχρονα τὴν οἰκονομικὴν βάση

Χιλιάδες εξειδικευμένων εργατών (μηχανικών, λατόμων, λιθοξόων, τορνευτών, ξυλουργών, σιδεράδων κ.λπ.) εργάστηκαν, προκειμένου να κατασκευασθούν τα μνημεία της Ακρόπολης. Δεν υπήρχε καμμία διάκριση στις αμοιβές μεταξύ ελευθέρων και δούλων με αποτέλεσμα το ύψηλδ κόστος κατασκευής, τδ όποιο όμως συνδυάστηκε με την επιμέλεια και τη λεπτότητα τών εργασιών. Στδ σχέδιο εικονίζονται οικόδομοι να τοποθετούν στη θέση τους μεγάλους παραλληλεπίπεδους δόμους. (Α.Κ. Όρλάνδου, «Ιστορία Έλληνικού Έθνους», «Εκδοτική Αθηνών».)

τών κοινωνιών της Κλασικής Αρχαιότητας στὰ καλύτερά της χρόνια, αφού πρώτα ή Κλασική Αρχαιότητα διέλυσε την αρχική ανατολίτικη κοινοκτημοσύνη, και προτού ή δουλεία επικρατήσει στὰ σοβαρά στην παραγωγή»⁽⁴⁾ (οί τονισμοί δικοί μας) .

Τὰ παραπάνω ό Μάρξ τὰ επέκτεινει από τόν χώρο της Οίκονομίας στόν χώρο της Κοινωνίας και της Πολιτικής. Έτσι άλλου γράφει, ότι ή βάση όχι μόνο της αρχαίας ελληνικής Οίκονομίας αλλά και της αρχαίας ελληνικής πολιτικής κοινότητας (από τις αγροτικές απαρχές της ήδη) είναι ή εργασία του ανεξάρτητου παραγωγού: «Η προϋπόθεση για τή διατήρηση της κοινότητας είναι ή εξασφάλιση της ισότητας μεταξύ τών ελευθέρων αυτόσυντηρουμένων χωρικών και της ατομικής εργασίας τους ως συνθήκης για τή διατήρηση της ιδιοκτησίας τους»⁽⁵⁾ (και εδώ επίσης οί

τονισμοί δικοί μας). Βέβαια οί διάφοροι Νεοέλληνες άγνοοῦν τὰ παραπάνω άπο-
σπάσματα τοῦ «πατριάρχη» τοῦ Ἱστορικοῦ Ὑλισμοῦ.

Ἡ κατασκευὴ τῶν μνημείων τῆς Ἀκρόπολης

Ἄ μνημεῖα τῆς Ἀκρόπολης άποτελοῦν ἓνα καλὸ παράδειγμα γιὰ τὸ πῶς διεκπεραιωνόταν ἓνα δημόσιο πολιτισμικὸ ἔργο στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα. Ἡ διαδικασία ποὺ ἀκολουθήθηκε ἦταν σχεδὸν πλήρως αὐτοματοποιημένη. Τὸ μάρμαρο ποὺ ἐξορυσσόταν ἀπὸ μεγάλο βάθος, ἀνελκύετο μὲ γερανούς μέχρι τὸ στόμιο τοῦ λατομείου, ὅπου φορτωνόταν ἀπ' εὐθείας σὲ ἔλκηθρα καὶ μετὰ σὲ ἅμαξες. Ἀπὸ ἐκεῖ μεταφερόταν στὴν Ἀθήνα μὲ μία διαδρομὴ διάρκειας ἑξὶ ὥρων. Στὴν Ἀκρόπολη ἀνέβαινε ἀπὸ μία μεγάλη ράμπα ἑκατὸ μέτρων.

Ἡ ἐξερεύνηση τῶν κοιτασμάτων εἶχε γίνεῖ συστηματικὰ μὲ μεθόδους γεωλογικῆς διασκόρπισης (ἀκόμα καὶ σήμερα μετὰ δυσκολίας εἰδικοὶ μεταλλειολόγοι καὶ γεωλόγοι μποροῦν νὰ προσδιορίσουν, ποῦ ὑπάρχουν κοιτάσματα καὶ ποιᾶς ποιότητος)⁽⁶⁾. Ἐκπληξὴ ἐξακολουθεῖ νὰ προκαλῇ καὶ ἡ ποσότητα τοῦ ἐξορυχθέντος μαρμάρου, ἀκόμα καὶ γιὰ τὰ σημερινὰ δεδομένα. Ἡ ἐργασία γινόταν παρὰλληλα καὶ κατὰ τμήματα. Ὑπῆρχαν ἐργοτάξια ὄχι μόνο στὴν Ἀθήνα ἀλλὰ καὶ στὸ Χαλάνδρι καὶ στὴν Πεντέλη. Στὴν Ἀκρόπολη λειτουργοῦσαν ταυτόχρονα ὀκτὼ γερανοὶ ὕψους 27 μέτρων, ποὺ μποροῦσαν νὰ ἀνελκύσουν βάρος 10 τόννων στὸ ὕψος τοῦ κτηρίου σὲ 15 λεπτά. Σὲ κάθε γερανὸ ὑπῆρχαν δέκα χειριστές, ποὺ χρησιμοποιοῦσαν ἓνα σύστημα μὲ τροχαλίες καὶ πολύσπαστα (πρόκειται γιὰ ἀρχεὲς Μηχανικῆς, ποὺ ἀπλῶς θὰ συστηματοποιοῦσε ὁ Ἀρχιμήδης διακόσια χρόνια ἀργότερα)⁽⁶⁾. Ὅπως λέει ὁ Μανώλης Κορρὲς (καθηγητὴς τοῦ Ε.Μ.Π. μὲ πολυετὴ προσφορὰ στὰ ἔργα ἀποκατάστασης τῆς Ἀκρόπολης), «στὴν Ἀθήνα ὑπῆρχαν οἱ εὐνοϊκὲς πολιτικὲς συνθήκες, γιὰ νὰ ὑλοποιηθῇ ἓνα ὄραμα».

Ἐργάστηκαν χιλιάδες εἰδικευμένοι, ἐλεύθεροι καὶ δοῦλοι: λατόμοι, λιθοξόοι, ὑλοτόμοι, κτίστες, βυρσοδέψες, σχοινοποιοί, κεραμοποιοί, μηχανικοί, κηροπλάστες, ξυλουργοί, σιδερεᾶδες, πριονιστές, συναρμοστές, τορνευτές καὶ φυσικὰ οἱ ἀρχιτέκτονες καὶ οἱ καλλιτέχνες, γλύπτες καὶ ζωγράφοι. Οἱ λεπτομερεῖς πίνακες μισθοδοσίας ποὺ ἔχουν διασωθῇ γιὰ τὸν Παρθενῶνα καὶ τὸ Ἐρεχθεῖο παρέχουν ἀναλυτικὴ πληροφόρηση κατὰ εἰδικότητα ἐργαζομένου, ὄνομα, δῆμο, ἔργο ποὺ ἐπιτέλεσε καὶ τὴν ἀμοιβή του. Ἀπὸ ἐκεῖ προκύπτει, ὅτι τὸ 30% τῶν ἐργαζομένων ἦσαν ἐλεύθεροι Ἀθηναῖοι πολῖτες καὶ μέτοικοι, 30% ἀπὸ τὶς Κυκλάδες (κυρίως καλλιτέχνες) καὶ 30% δοῦλοι τῆς Ἀθήνας (κυρίως Θρᾷκες καὶ Φρυγες) ἐπὶ μισθῷ. Προκύπτει ἐπίσης, ὅτι οἱ ἀμοιβὲς ἦσαν ἴδιες γιὰ ὅλους, ἐλεύθερους καὶ δούλους. Ὅλοι ἀμείβονταν μὲ ἡμερομίσθιο μία δραχμὴ ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἀρχιτέκτονες, ποὺ ἔπαιρναν δύο δραχμές.

Οἱ Ἀθηναῖοι προσέφεραν προσωπικὴ ἐργασία γιὰ τὴν οἰκοδόμησι τοῦ Ἱεροῦ τῆς Παλλάδος. Εἶναι τοῦλάχιστον συγκινητικὸ νὰ διαβάξῃ κανεὶς ἀπὸ τὸν οἰκονομικὸ

ἀπολογισμὸν γὰρ τὰ ἀνάγλυφα π.χ. τοῦ Ἑρεχθείου, δύομισυ χιλιάδες χρόνια μετὰ: «στὸν Φυρομάχο ἀπὸ τὴν Κηφισιὰ γιὰ τὸν νέον δίπλα στὸν θώρακα 60 δραχμῆς / στὸν Πραξία, κάτοικο Μελίτης, γιὰ τὸ ἄλογο καὶ τὸν ἄνδρα ποὺ φαίνεται πίσω του 120 δραχμῆς / στὸν Ἀντιφάνη ἀπὸ τοὺς Κεραμεῖς γιὰ τὸ ἄρμα, τὸν νέον καὶ τὰ δύο ζεμένα ἄλογα 240 δραχμῆς...»⁽⁷⁾. Ἡ γὰρ τὶς ραβδώσεις τῶν κίωνων: «Τὸν τρίτον κίονα ἀπὸ τὸν βωμὸν τῆς Διώνης, Ἀμεινιάδης, ποὺ κατοικεῖ στὴν Κοίλη: 18 δραχμῆς, Αἰσχίνης: 18 δραχμῆς, Λυσανίας: 18 δραχμῆς, Σωμένης (δοῦλος τοῦ Ἀμεινιάδης): 18 δραχμῆς, Τιμοκράτης: 18 δραχμῆς / Τὸν ἐπόμενον κίονα, Σιμίας, ποὺ κατοικεῖ στὸν δῆμον Ἀλωπεκῆς: 13 δραχμῆς, Κέρδων: 12 δραχμῆς καὶ 5 ὀβολούς, Σίνδρων (δοῦλος τοῦ Σιμίας) 12 δραχμῆς καὶ 5 ὀβολούς...»⁽²⁾

Ὁ Παρθενὼν ἦταν ἔτοιμος σὲ ὀκτῶ μόλις χρόνια. Σὲ ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα γινόνταν ἔκθεσι καὶ ἀπολογισμοὶς ταμείου κατ' ἔτος. Ὑπῆρχε εἰδικὰ ἐπιφορτισμένη ἐπιτροπὴ, τὸ λογιστήριον ἔκανε κάθε χρόνο ἰσολογισμό, καὶ ἐπὶ ὀκτῶ χρόνια ὑπῆρξε συνεχὴς ἀπορρόφηση τῶν κονδυλίων. Δὲν ἀναφέρεται ἡ παραμικρὴ κατάχρηση.

Ἐκτοτε κρατᾶει στὰ φτερά του τὴν Ἀνθρωπότητα.

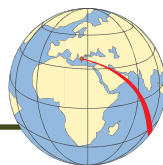
Πρόκειται πραγματικὰ γιὰ ἔργο *θείας μανίας*.

Σημειώσεις

- (1) Πλάτων, «Φαῖδρος», 256 b.
- (2) M. M Austin, P. Vidal-Naquet, «Οἰκονομία καὶ Κοινωνία στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα», ἐκδόσεις Δαίδαλος-Ι. Ζαχαρόπουλος, Ἀθήνα 1998.
- (3) Ἀριστοτέλης, «Πολιτικά», Ι, 1253 b 33-1254 a 1.
- (4) Κὰρλ Μάρξ, «Τὸ Κεφάλαιο», τόμος 1ος, σελ. 350 (ἐκδόσεις «Σύγχρονη Ἐποχὴ», Ἀθήνα 2006).
- (5) Κὰρλ Μάρξ, «Προκαπιταλιστικοὶ οἰκονομικοὶ σχηματισμοί», ἐκδόσεις Κάλβος, Ἀθήνα 1983.
- (6) Μανώλης Κορρές, «Ἀπὸ τὴν Πεντέλη στὸν Παρθενῶνα», ἐκδόσεις Μέλισσα, Ἀθήνα 1994.
- (7) Ἀγγλικὸ Ἀνοικτὸ Πανεπιστήμιο, «Κοινωνικὴ Ἱστορία τῆς ἀρχαίας Ἀθήνας», ἐκδόσεις Κουτσουμπὸς 1985.
- (8) Π.χ. σοφιστὲς ὅπως οἱ Ἀντιφῶν, Λυκόφρων, Ἀλκιδάμας κ.ἄ. Ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ Ἀριστοτέλης δὲν δικαιολόγησε τὸν θεσμὸ τῆς δουλείας, ὅπως ἀβασάνιστα ἰσχυρίζονται πολλοί, ἀλλά, μιλῶντας γιὰ φύσει δούλους, προσδιώρισε τὰ χαρακτηριστολογικὰ γνωρίσματά τους, ὅπως: τὸ φρονεῖν μικρόν, τὸ κολακεύειν, τὸ χυδαῖον, τὸ ἀκόλαστον, τὸ ἀνανδρὸν καὶ ἡ κερδοσκοπία. Ὁ Ἀριστοτέλης πίστευε, ὅτι πολλοὶ δοῦλοι ἀξίζαν τὴν ἐλευθερίαν καὶ πολλοὶ ἐλεύθεροι τὴ δουλείαν (βλ. Α. Κ. Μπαγιόνας, «Ἐλευθερία καὶ Δουλεία στὸν Ἀριστοτέλη», ἐκδόσεις Ζήτηρος, Θεσσαλονίκη 2003).
- (9) Στὰ Ὀμηρικὰ ἔπη ὁ δοῦλος («οἰκέτης») ἀποτελοῦσε ἰσότιμο μέλος τῆς οἰκογένειας τοῦ κυρίου καὶ ὡς τέτοιος ἐθεωρεῖτο ἱερὸ πρόσωπο (π.χ. ὁ Εὐμαιὸς τοῦ Ὀδυσσεύα).

Θεόδωρος Α. Λαμπρόπουλος

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

ΝΤΕΪΒΙΝΤ Λ. ΓΟΥΑΪΝΕΡ, Ὁ ἔλεγχος τῆς πραγματικότητας. Τί γνωρίζει τὸ μυαλό σου, ἀλλὰ δὲν στὸ λέει.

Ὁ Ντέιβιντ Λ. Γουάινερ (Σικάγο, Ἰλλινόις) εἶναι ὁ συγγραφέας τῶν βιβλίων «Πανίσχυρα τέρατα: πολεμῶντας τὸ ἐσωτερικὸ μορμολύκειο. Ἡ παραφροσύνη φαινομενικὰ φυσιολογικῶν ἀνθρώπων», «Τεχνάσματα τοῦ μυαλοῦ» καὶ πρόσφατα «Ὁ ἔλεγχος τῆς πραγματικότητας. Τί γνωρίζει τὸ μυαλό σου, ἀλλὰ δὲν στὸ λέει». Εἶναι σύμβουλος τοῦ Ἰνστιτούτου Ὑγιείας καὶ Ἐρευνας τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Οὐισκόνσιν.

Βρίσκω τὸ βιβλίο «Ὁ ἔλεγχος τῆς πραγματικότητας. Τί γνωρίζει τὸ μυαλό σου, ἀλλὰ δὲν στὸ λέει» τόσο συναρπαστικὸ ὅσο καὶ χρήσιμο: ἡ νευρολογία μὲ μία ἰσχυρὴ δόση χιοῦμορ. Ὁ Γουάινερ κάνει μία ἀναδρομὴ στὸ παρελθόν, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν 16ο αἰῶνα, καταλήγοντας στὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ διεργασίες τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ὅ,τι κάποιον θεωροῦν ψυχὴ δὲν εἶναι πλέον κάτι τὸ ἄγνωστο γιὰ ἐμᾶς. Ἀναλύει ἔννοιες ὅπως «δυνῆσις», «αὔρα», ψυχοκοινωνικοὶ μηχανισμοὶ καὶ θλίβεται, διότι παρὰ τὴν πρόοδο τῆς Ἐπιστήμης ἡ πλειοψηφία τῶν ἀνθρώπων ἐξακολουθεῖ νὰ πιστεύη, ὅτι τὰ συναισθήματα βρίσκονται στὸ πίσω μέρος τοῦ ἐγκεφάλου. «Ἡ μελέτῃ τῶν λειτουργικῶν τοῦ ἐγκεφάλου (γνωστικὴ διαδικασία, διαδικασία τῆς σκέψης, συναισθήματα, παρορμήσεις) εἶναι μία ἀργὴ καὶ ἐπίπονη διαδικασία. Ταυτόχρονα ἀποτελεῖ πεδίο δράσης γιὰ φανατισμένους, δογματικοὺς καὶ ὑπερφίαλους ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι μάς ὀδηγοῦν στὸν παραλογισμό», λέει ὁ Γουάινερ.

Λέει ἐπίσης, ὅτι, ἂν καὶ κάθε ἐγκέφαλος εἶναι διαφορετικὸς, κάθε ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ἐνδυναμώσῃ τὶς συνδέσεις τῶν νευρῶνων τοῦ ἐγκεφάλου του μὲ εἰδικὲς ἀσκήσεις. Δὲν ἐγγυᾶται γιὰ τὰ ἀποτελέσματα, καθ' ὅσον σὲ κάποια ἄτομα ὑπάρχει γενετι-

Ο ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

«Χριστιανικοὶ γόοι καὶ κοπετοὶ τῆς ρωμαντικῆς ἀποφορᾶς τοῦ μεσοπολέμου ἔδιναν τὴν σκοτεινὴ καὶ παθητικὰ ἀπελπισμένη ἀτμόσφαιρα, τὴν κυπαρισσένια, τοῦ νεκροταφείου. Ὁ ρωμαντισμὸς, καθαρὰ γιαχβεδοχριστιανικὴ τάχατες πνευματικότης, ποὺ προέκυψε ἀπὸ τὴν κάκωση τῆς δογματικῆς παραβίασης τῆς ἐλεύθερης ψυχῆς, καθὼς αὐτὴ φωτεινὴ ἐπρόβαλλε, πρὶν τῆς ἀφαιρεθοῦν οἱ Ἀρετὲς τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πνεύματος.»

Ἔτσι ὁ Καρυωτάκης εὐρέθῃ ἀναπόδραστα στὸ Σύστημα μέσα προσπαθῶντας νὰ τὸ σηκώσῃ στὶς πλάτες του, ὅπου καὶ τὸν συνέτριψε. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἀρχαιότης τοῦ ἤτο ξένη (ἀπὸ ψυχρὴ σύνθεση, ὅχι ὅμως καὶ ἄγνωστη). Στὸ ποίημά του «Δελφικὴ Ἑορτὴ» τὴν προβάλλει ἀδρανῆ καὶ ἀπόμακρη, ἀπρόσιτη καὶ μεγαλειώδη σὲ πειραματισμοὺς («Δαυλός», Σεπτ. 2007, σελὶς 21284). Καθὼς μιὰ περιορρόουσα ξένη πρὸς αὐτὴν, πατριδοκάπηλη, τάχατες διεθνιστικὴ, κατὰ βάθος σύναξη

κή προδιάθεση νὰ ἀναπτύσσουν περισσότερες νευρικές συνδέσεις, ν' ἀποκτοῦν ὠριμένες δεξιότητες εὐκολώτερα ἀπ' ὅ,τι ἄλλα ἄτομα. Κάποιοι ἄνθρωποι ἐπίσης ἀδυνατοῦν νὰ μάθουν κάποια πράγματα ἢ νὰ ἀποκτήσουν κάποιες δεξιότητες παρὰ τὴν προσπάθεια ποὺ καταβάλλουν ἢ τὸν χρόνο ποὺ ἀφιερώνουν. Ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ οἱ σπάνιες περιπτώσεις ἰδιοφυΐας, στὶς ὁποῖες ἀναφέρεται ὁ συγγραφέας, ὅπως καὶ τεχνάσματα γιὰ τὸ πῶς νὰ ξεπεράσῃ κάποιος τὸν φόβο του, πρὶν ἀνέβῃ στὴ σκηνὴ ἢ πρὶν ἀρχίσῃ ἕναν ἀγῶνα.

Οἱ ἀναφορὲς τοῦ Γουάινερ στὰ τραύματα μποροῦν νὰ ὀδηγήσουν ἀνθρώπους ποὺ ὑποφέρουν ἀπὸ τραύματα στὴν αὐτογνωσία. Τὰ χωρία τοῦ βιβλίου, ποὺ εἶναι ἀφιερωμένα στὶς νευρώσεις, τὶς φοβίες, τὶς ψυχώσεις καὶ ἄλλες δυσλειτουργίες τοῦ ἐγκεφάλου καθὼς καὶ τὶς αἰτίες τους, μᾶς παρέχουν μίαν πολὺν κατατοπιστικὴν θέαση ὡς πρὸς τὸ τί μπορεῖ νὰ πάῃ στραβὰ ἀκόμα καὶ σὲ ἕναν ἄριστα δομημένο ψυχισμό. Οἱ ἀναγνώστες μπορεῖ νὰ ἀναγνωρίσουν τὸν ἑαυτὸ τους, ἀγαπημένα τους πρόσωπα ἢ κάποιους γνωστούς τους σ' αὐτὲς τὶς ὀλοζώντανες περιγραφές.

Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ὁ συγγραφέας πραγματεύεται τὴν ἔννοια τοῦ «κακοῦ» εἶναι ἱκανοποιητικός, ἀλλὰ δημιουργεῖ πλείστα ἐρωτήματα, τόσα ὅσα ἐκεῖνα στὰ ὁποῖα ἀπαντᾷ, διότι ἡ ἔννοια αὕτη εἶναι ἀπολύτως ὑποκειμενική.

Βάσει τίνος κριτηρίου ὀρίζουμε τὴν ἔννοια τοῦ κακοῦ; Σύμφωνα μὲ ποιούς κανόνες; Βάσει τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τοῦ μονίμως γελοίου καὶ προσφάτως σοῦπερ γελοίου τηλεαγγελιστῆ Πάτ Ρόμπερτσον; Βάσει τῶν σεναρίων τῶν γουέστερν-σπαγγέτι ἢ μὲ γνώμονα τὶς ιδέες τοῦ Πῶλ Κέρτζ; Ἦσως αὐτὸ ποὺ εἶναι καλὸ γιὰ κάποιον εἶναι κακὸ γιὰ κάποιον ἄλλον. Ὁ Γουάινερ θεωρεῖ ὡς σαφέστατα κακοὺς ἀνθρώπους τοὺς ψυχοπαθεῖς σαδιστές, γιὰ τοὺς ὁποίους πιστεῦει ὅτι πρέπει νὰ διώκωνται, νὰ φυλακίζονται ἢ νὰ τίθενται ὑπὸ περιορισμὸ, προκειμένου νὰ διασφαλισθῇ ἡ προστασία τῶν φιλήσυχων πολιτῶν.

Μετὰ τὴν 60ῇ σελίδᾳ τοῦ βιβλίου τὸ χιοῦμορ βαθμιαῖα περιορίζεται, γιὰ νὰ λάβῃ τὴν θέση του ἡ σοβαρὴ ἐνασχόληση μὲ τὴν Ἐπιστήμη. Ὁ Γουάινερ κινεῖται μὲ ἄνεση

ἀπιθάνου πλήθους Ρωμίων (ρωμαντικοῦ) τὸν ἔκανε νὰ ἀηδιάξῃ, ἀντιδρῶντας μὲ καθημερινὴ σάτιρα διεισδυτικῇ, ἀπομυθοποιητικῇ. Παντοῦ ὁ ὑπέροχος καὶ σπουδαῖος αὐτὸς ποιητὴς (στὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, ποὺ δὲν μεταφράζεται) μὲ ἰδιοφυΐα, ὀξύδερκεια, βάθος, συλλαμβάνει ἀσύλληπτες, χαρακτηριστικὲς καταστάσεις. Δὲν τὸν ἀλλοιώνει τὸ περιβάλλον του, ἀντίθετα μέσα ἐκεῖ λάμπει φανταστικά, καθὼς τοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ λάμπῃ. Τὸ διάβασμα τῆς ποίησης τοῦ Καρυωτάκη μὲ ψυχὴ καὶ καθαρὸ μάτι εἶναι μέθεξι. Δὲν διαμώρφωσε τὸν ρωμαντισμὸ, τὸν κεραύνωσε.

Κι ἔρχονται οἱ γελοιοὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Μαρξισμοῦ (ἀδέλφια) νὰ τὸν εἰποῦν ἀμαρτωλὸ ἢ παρακμία... Εἶναι τόσο μεγάλος ποὺ τὰ τάχατες αὐτὰ «κινήματα» τὰ διαλύει... ἐμπρὸς στὴν ἀνικανότητά τους νὰ τὸν κατανοήσουν. Βέβαια ἡ γενιὰ τοῦ μεσοπολέμου μέχρι τώρα δὲν ἔκανε τέτοια προσέγγιση, ἀφήσανε τὸ διαμάντι αὐτὸ νὰ μὴν λάμπῃ. Αὕτη εἶναι ἡ ζημιὰ τους στὸν Ἑλλαδικὸ χῶρο, ὅταν ὁ καθένας εὐκόλα, ἀν τοῦ ἄνοιγαν τὰ στραβά του, θὰ ἔνοιωθε τὰ

ἀπὸ τὴν Ἀστροφυσικὴν στὴν Βιοχημεία καὶ τὴν Μικροβιολογία καὶ ἄμεσα ἢ ἔμμεσα ἐν-
θαρρύνει τὴν περιέργειά μας γιὰ τὸν φυσικὸ κόσμον. Οἱ ἀναλύσεις του γιὰ τὸ ἀνθρώ-
πινο γονιδίωμα, τὶς ἀπόψεις τοῦ Μὰτ Ρίντλεϋ γιὰ τὰ χρωμοσώματα, τὸ DNA καὶ τὴν
ἀνθρώπινη ἀναπαραγωγὴ δίνουν τὸ ἔναυσμα γιὰ περαιτέρω σκέψη. Θίγονται ἐπίσης
θέματα ψυχολογίας τῆς συμπεριφορᾶς (π.χ. ὁ φοιτητὴς ποῦ ἔχει σηκωμένο τὸ χέρι του
σὲ κάθε ἐρώτηση, ὁ φορτικὸς συγγενής, ὁ συνάδελφος, μὲ τὸν ὁποῖο δὲν ἐπιθυμεῖ κα-
νεῖς νὰ συναναστρέφεται, διότι εἶναι ὑπὲρ τὸ δέον ἀνταγωνιστικός).

Ὁ Γουνάινερ εἶναι κατὰ τὴν γνώμη μου ἀκριβοδίκαιος, ὅσον ἀφορᾷ στὴν κρίση του
γιὰ τοὺς πιστοὺς. Ἐκτιμᾷ ἐκείνους ποὺ θέλουν νὰ ζήσουν μ' ἓνα ὑψηλὸ ἠθικὸ στάν-
ταρντ καὶ γλευάζει τοὺς δογματικοὺς ἐξουσιαστὲς.

Μετάφραση: Α.Γ.

Ντάνιελ Μ. Κέιν

ΔΑΝΙΗΛ ΓΟΥΒΑΛΗΣ, *Περίπατοι στὴν Ἁγία Γραφή*

Ἀπὸ τὸ βιβλίον «Περίπατοι στὴν Ἁγία Γραφή» τοῦ ἀρχιμανδρίτη Δανιὴλ Γούβαλη
διαβάζουμε: «Πόλις πανέμορφη, πόλις μὲ ἄφθαρτα καὶ ἀθέατα κάλλη. Ἡ ὡραιότε-
ρη πόλις τῶν αἰώνων, τῶν ἐθνῶν, τοῦ Σύμπαντος. Πῶς ὀνομάζεται; Ἔχει διάφορες
ὀνομασίες: Πόλις Ἁγία, Πόλις τοῦ Θεοῦ, Μέλλουσα Πόλις, Σκηνὴ τοῦ Θεοῦ, Νέα Σι-
ών, Νέα Ἱερουσαλήμ, Καινὴ Ἱερουσαλήμ... Οἱ πύλες τῆς δώδεκα, τρεῖς σὲ κάθε πλευ-
ρά. Σὲ κάθε μία καὶ τὸ ὄνομα μιᾶς φυλῆς τοῦ Ἰσραὴλ.» Καὶ συνεχίζει ὁ ἀρχιμανδρί-
της: «Τί ὡραῖο ποὺ ἦταν στὰ χρόνια τοῦ Δαβὶδ νὰ βλέπης νὰ συρρέουν στὴν Ἱερου-
σαλήμ ὅλες οἱ φυλὲς τοῦ Ἰσραὴλ καὶ μάλιστα στὶς ὡραῖες θρησκευτικὲς τελετές. Αὐ-
τὸ αἰνιγματικὰ προτυπώνει τὴν μελλοντικὴ συγκέντρωση ὅλων τῶν κατὰ πνεῦμα Ἰσ-
ραηλιτῶν ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη... Γιὰ ὅλους αὐτοὺς ἡ πόλις τοῦ θεοῦ θὰ εἶναι μητέρα. Ὁ
καθένας θὰ ἀναφωνῇ: “Μητέρα μου, Σιών”!».

Χριστιανοὶ προπαγανδιστὲς κάνουν λόγο γιὰ διήθεν ἑλληνικότητα τοῦ Χριστιανι-
σμοῦ, ἐνῶ σὲ ὅλα τοὺς τὰ κείμενα ἐξυμνοῦν κάθε τι τὸ ἐβραϊκόν. Ποτὲ δὲν ἐξύμνησαν
τοὺς Δελφοὺς π.χ., τὴν Ὀλυμπία, τὸν Παρνασσὸ κ.τ.λ... Ὅποτε ἀναφέρονται σὲ κάτι

δῶρα του. Εἶναι ἓνας βαθὺς δύτης στὰ σκοτεινὰ νερά, ποὺ μᾶς ἀνεβάξει ἐπάνω
ὑπέροχα ἄνθη τοῦ φωτός, μὲ μίσχο τὸ σκοτάδι. Ἀνρωτήσης, τὸ πολὺ ἓνας στοὺς
δέκα νὰ τὸν ἔχη ἀκουστά, φαντάσου πόσο λίγοι τὸν ξέρουν... Μὰ μήπως ἐκεῖνος
ὁ στίχος του... τί ἀποκάλυψη! Καταπληκτικῆς τεχνικῆς, ἀπόλυτα δεμένος μὲ
τὸ ἀντικείμενό του. Ὅ,τι εἶπε, ἦταν ἀλήθεια καὶ μόνο ἀλήθεια... Καθημαγμένος
ἀπὸ τὰ βάθη, ἀλλὰ λαμπρὸς μέσα ἀπ' τὴν αἰσθητικὴ μετουσίωση, δείχνει τί φῶς
μπορεῖ νὰ κρύβῃ τὸ σκοτάδι:

«Γιὰ ποιάν ἀνέλπιστη χαρά,
γιὰ ποιὲς ἀγάπες,
γιὰ ποιό ταξίδι ὀνειρευτό.»

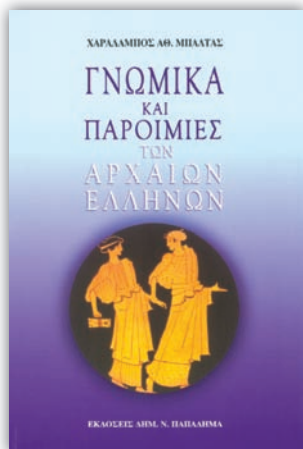
Ὁ ποιητὴς αὐτὸς εἶναι σὰν τὸν Μαραθωνοδρόμο: ἀναφώνησε τὸ νενικήκαμεν
καὶ ἔπεσε νεκρός...

Παντελῆς Γλάρος

έλληνικό, τὸ κάνουν πάντοτε ὑβριστικά. (Βλ. «Τὰ ὑβριστικά κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπίσημα κείμενα τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὅσα χρησιμοποιεῖ καὶ ἐγκρίνει σήμερα ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος», ἔκδ. «Δαυλός», 2007.)

Γιῶργος Γαλανός

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΠΑΛΤΑΣ, *Γνωμικά καὶ παροιμίες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων*

- «Ἐκ τῶν κοινῶν ἐπιμελειῶν ἀπαλλάττον μὴ πλουσιώτερος ἀλλ' ἐνδοξότερος» (ὅταν διαχειρίζεσαι τὰ κοινὰ καὶ λήξῃ ἡ θητεία σου, νὰ φύγῃς ὄχι πλουσιότερος, ἀλλὰ μὲ καλὴ φήμη), Ἰσοκράτης.
 - «Κρεῖσσον τὰ οἰκίῃα ἀμαρτήματα ἐλέγχῃν ἢ τὰ ὀθνεῖα» (καλύτερα νὰ ἐλέγῃς τὰ δικά σου σφάλματα, παρὰ τὰ ξένα), Δημόκριτος.
 - «Τὴν κακίστην δουλείαν οἱ ἀκρατεῖς δουλεύουσιν» (ὅποιος δὲν μπορεῖ νὰ συγκρατήσῃ τὴν ὁρμή του εἶναι δοῦλος τῆς χειρότερης μορφῆς δουλείας), Ξενοφῶν.
 - «Χαῖρε τοῖς ἐλέγχουσί σε μᾶλλον ἢ τοῖς κολακεύουσιν» (νὰ χαίρεσαι, ὅταν σὲ ἐλέγχουν, παρὰ ὅταν σὲ κολακεύουν), Πυθαγόρας.
 - «Ἦν μὲν πλουτῆς, πολλοὶ φίλοι ἦν δὲ πένηαι, παῦροι» (εἶσαι πλούσιος; Ἔχεις πολλοὺς φίλους; φτώχυνες; Δὲν ἔχεις κανέναν), Θέογνις.
 - «Τὰς τύχας ἐκ τῶν πόνων θηράν» (τὴν τύχη σου τὴν φτειαχνεῖς μὲ τὴ σκληρὴ δουλειά), Εὐριπίδης.
 - «Ὅστις ἐταίρους δέδοικε δοῦλος ὦν λέληθεν ἑαυτόν» (ὅποιος φοβᾶται τοὺς ἄλλους, γίνεται δοῦλος χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ), Ἀντισθένης.
- Τὰ παραπάνω εἶναι μερικὰ ἀπὸ τὰ 650 γνωμικά καὶ τὶς 200 παροιμίες, ποὺ ἀνθολογήθηκαν ἀπὸ τὸν φιλόλογο κ. Χαρ. Μπάλα καὶ παρουσιάζονται στὸ ἐν θέματι βιβλίο του. «Ὁ ξεχασμένος καίριος λόγος τῶν ἀρχαίων πατέρων», ὅπως ἐπισημαίνει στὸν πρόλογο ὁ συγγραφέας, «ἔρχεται ἀπὸ παλιὰ κι ὥστόσο εἶναι πάντα φρέσκος, δροσερός, γαλήνιος, ἔτοιμος νὰ ξεστάνῃ τὴν καρδιά, νὰ φρεσκάρῃ τὸ νοῦ καὶ νὰ ἡρεμήσῃ τὶς ἀφηγιασμένες αἰσθήσεις τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου.»
- Τὸ βιβλίο περιέχει σύντομα βιογραφικὰ σημειώματα τῶν ἀνθολογημένων συγγραφέων καὶ ἀλφαβητικὸ εὔρετήριο ἐννοιῶν.

Ἴων Δημόφίλος

ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΗ: Διευκρινίζεται, ὅτι στὸ τεῦχος 307, σελ. 21419, ὅπου ἀναφέρεται ὁ Δῆμος Μενιδίου, πρόκειται γιὰ τὸ Δῆμο Ἀχαρνῶν (Μενιδίου Ἀττικῆς) κι ὄχι γιὰ τὸν Δῆμο Μενιδίου Αἰτωλοακαρνανίας.

ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΑ: Στὴν πρώτη παράγραφο τῆς σελίδας 21589 τοῦ τεύχους 308 ἡ λέξη «κεκριζόμενην» νὰ διορθωθῇ σὲ «χωριζόμενην». Ἐπίσης στὴ σελίδα 21594 τοῦ ἰδίου τεύχους ἀπὸ τυπογραφικὴ ἀβλεψία μετὰ τὴν παράγραφο Ζ' παρελήφθη ἡ παράγραφος: π': «Μαντεῖα, κτηρικὰ συγκροτήματα (Δελφοί, Δωδώνη καὶ ἄλλα).»